

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Scott, Walter.; af Walter Scott ; oversat fra
Engelsk ved C.J. Boye.

Titel | Title:

Midlothians Hjerter eller Fængslet i Edinburgh :
en Fortælling

Alternativ titel | Alternative title:

The heart of Midlothian.

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 3-4

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Gyldendal, 1822

Fysiske størrelse | Physical extent:

Deel 1-4 i 2 bd.

DK

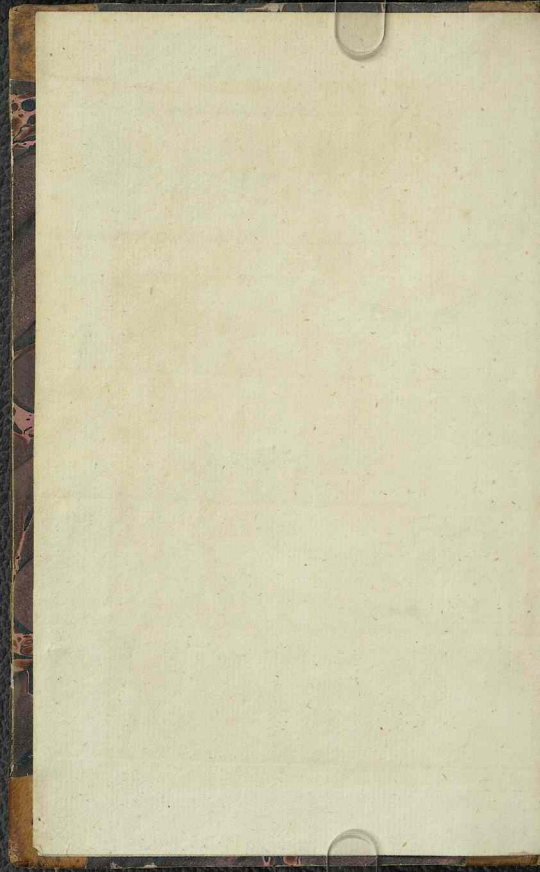
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Printheim.

Midlothians Hjerter
eller
Fængslet i Edinburgh.

En Fortælling
af
Walter Scott.

Oversat fra Engelsk

ved

C. J. Boye.

Tredie Deel.

Kjøbenhavn.

Trykt paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag.

1822.

Midlothians Hjerte

eller

Fængslet i Edinburgh.

En Fortælling,

udgivet

af

Jedediah Cleishbotham,

Skolemester og Sognebogn i Ganderclough.

Tredie Deel.

Første Kapitel.

„Saa klager den Døgne, (jeg kender den god' Ven)
J har vakt mig alt for tidlig, jeg vil sove igjen;
Som om sin Hængsel Døren, der tungt lukkes op,
Saa dreier han i Sengen sin døslige Krop.“

Watt.

Dumbiedikes's Waaningshums, hvilket vi nu ere i Begreb med at føre vore Læsere ind i, laae en tre til fire Mile — vi bede om Tilgivelse for denne Mangel paa topographisk Noagtighed — Sonden for St. Leonard. Det havde fordum staaet i temmelig megen Aye, da den „gamle Laird,“ hvis Griller og gale Streger man hørte tale om i alle Kroerne i Naboeauget, bar sit Sværd ved Siden, havde gode Heste og et Kobbel Windspillere; han gjorde dygtig Stoi, hvor han kom hen, bandede, og indgik Væddemaal ved Hænsægtninger og Hestevæddeløb, fulgte Sommerville af Drums paa Falkejagt, var med, naar Lord Ross slap sine Hunde løs, og kaldte sig selv point device, en Gentfængster i Edinburgh III.

leman. Men den nærværende Stamherre havde berøvet Slægten meget af dens Glands, da han ikke fandt Behag i hine landlige Fornøielser, og var ligesaa frygtsom, tilbageholden og sparsommelig, som hans Fader havde været uforfærdet, vild og paatrængende, samt ødsel, naar det gjaldt om at tilfredsstille sine Lidenskaber, medens han til samme Tid var gjerrig i høi Grad.

Dumbiedikes's Boelig var, hvad man i Skotland kalder, et "single house," det vil sige et Huus, der kun bestod af een eneste Længe, og var indeelt i flere Værelser, hvoraf ethvert optog Husets hele Bredde, og fik Lysning gennem en sex til otte Smaaevinduer ligeover for hverandre, der med deres brede Rammer og smaae Ruder knap vare istand til at oplyse Værelset saameget, som eet af vore nyemodens, rigtig indrettede Vinduer. Det hele Huus røbede en slet Bygmester, og var ikke opført bedre, end Barnet pleier at bygge sit Korthuus; det brat opgaaende Tag var belagt med raae Graaesteene istedet for med Skifer, et ovalformet Taarn, hvis øverste Deel var besat med Skydehuller, tjente til at bedække en smal Bindeltrappe, ad hvilken man maatte stige op, for at komme fra den ene Etage til den anden, og paa dette Taarn var der nede ved Jorden en Dør, ziret med bredhovede Søm. Her fandtes ingen

Forsine, og der var knap saameget Rum inellem Dorene, der førte ind til de forskjellige Værelser, at man beqvemt kunde staae der. Omkring Baaningshuset var et Par lave og forfaldne Udhuse, der stode i Forbindelse med hverandre ved en Steenmuur, der ligeledes var faldesærdig; Gaardsrummet havde været broelagt, men Borrer og Lidseler vare fremskudte inellem de oprevne Stene, og stode i frodig Væxt, og den lille Have, man kunde see igjennem en Laage paa Steengjærdet, saa ikke ud til at være i synderlig bedre Orden. Oven over den lave Port, hvorigjennem man kom ind i Gaarden, var indsat en med med Zirater forsynet Steen, paa hvilken man opdagede et temmelig stet indhugget Baaben; og ind til Gaarden hang, og havde der hangt i mange Aar en gammel Liggplade, der fortalte, at høifalige Laurence Dumbie til Dumbiedikes var bleven samlet med sine Fædre paa Newbattle Kirkegaard. Til dette smukke Lysstot kom man ad en Vej, som var belagt med utilhugne Stene, man havde opsanket paa Marken, og paa alle Sider var det omgivet med Algerland, som dog ikke var indhegnet. Mellem Agrene laae der et Stykke upløiet Eng, og der saa man Lairdens sindige Kleppert staae toiret, og fornøje sig ved et godt Maaltid Græs. Det Hele ræbde

Torsømmelse, og saae heelt sørgeligt ud; men dette var ikke en Folge af fattigdom, men af Dovenskab og Ligegyldighed.

Sinde i Gaarden ved dette Huus stod Johanne Deans aarle, en smuk Foraarsmorgen, ikke uden Frygtfomhed og Undseelse. Hun var ingen Romantiker, og betragtede derfor med Velbehag og nysgjerrig Opmærksomhed Baaningshuset og de dertil hørende Eiendomme, hvilke det i dette Øieblik faldt hende ind hun kunde være bleven Herskerinde over, naar hun blot havde givet Vedkommende en saadan lille Opmuntring, som Damerne i alle Stander, ligesom ved et Instinct, forstaae at anvende til rette Tid og Sted. Vel fandt hun, at Dumbiedikes's Boelig ikke var saa stor eller smuk, som Holyroodhouse eller Dalkeith's Pallads, men som en Folge af den Tid, den Stand og det Land, hvori hun var opdraget, var hendes Smag forliden dannet, til at hun ikke skulde have syntes, at Huset tog sig godt ud, hvor det stod, og at Jorderne kunde være „en deilig Eiendom, naar de blot vare blevne passede og drevne noget bedre.“ Men Johanne Deans var en simpel, ærlig og veltænkende Pige, der vel havde Øie for den Glæde, der omgav hendes fordums Tilbeder, og vidste at skatte hans betydelige Formue, men ikke eet eneste Øieblik kunde være den Tanke, at bedrage Lairden,

Butler og sig selv — en Frijselse, som mangen en Dame af høiere Rang sikkert ikke havde været istand til at modstaae.

Da hun var kommen derhen i den Hensigt, at tale med Lairden selv, saae hun sig om til alle Sider, for, om mueligt, at faae fat paa En af Tyendet, der kunde melde hende hos Huusherren. Men der var ingen at see eller høre, og hun gik derfor hen og aabnede en af Dorene — det var den forrige Lairs Hundehuus, som nu var forladt af dets egentlige Beboere, og blev brugt til Basterhuus, som endeel Valler og Kar syntes at vise. Hun lukkede en anden Dør op, og saae det lave Skur, hvor Falkene før havde været, hvilket hun sluttede sig til af det Par endnu ikke ganske optraadnede Fuglepinde, som fandtes der, tilligemed Løkkepiber og Remme, der hang halvt fortærede paa Væggen. En tredie Dør førte ind til Kul-kammeret, som var rigeligen forsynet; thi at skaffe Brændsel nok til Kamin og Skorsteen var det eneste huuslige Anliggende, Dumbiedikes selv tog vaere paa. Ved alt det Øvrige, Huusholdningen vedkommende, forholdt han sig ganske passiv, og overlod det aldeles til sin Huusholderske, den samme tjenstagtige Dame, til hvem allerede hans Fader havde overdraget denne Forretning, som rigelig hav-

de melet sin egen Rage paa hans Beføstning, saas fremt ellers ikke Rygtet gjorde hende Uret.

Johanne blev paa denne Maade ved at aabne den ene Dør efter den anden, liig den anden een-
siede Kalender i de hundrede artige Damers Val-
lads, indtil hun, ligerviis, som denne omflakkende
Prinds, kom til Stalden. En gammel Bekjendt,
nemlig den rapsodebe hollandske Pegasus, som man
ofte saae græsse paa Engen, var Enebeboer af det
særskilte Rum, hun først kom til, hvilket hun stut-
tede af den hende velbekjendte Sadel og øvrige
gammeldags Ridetoi, der tildeels hang oppe paa
Væggen, deels laae uordentlig henslængt paa Gul-
vet. I nogen Afstand derfra stod en Koe, som
vendte Hovedet om, og brølede i det Johanne
traadte ind i Stalden — en Opfordring, som henz-
des daglige Beskæftigelser havde lært hende tilful-
de at begribe, og som hun ikke kunde bringe over
sit Hjerte at lade være at agte paa. Hun trak
derfor noget Foder ned, og kastedet det hen for
Dyret, der, som alle andre Ting i denne Dovens-
skabens Boelig, var bleven forfømt.

Men i det hun saaledes var ifærd med at
give Koen den Føde, som den egentlig skulde have
havt for et Par Timer siden, kom en Pige stent-
rende paa sine nedtraadte Skoe ind i Stalden, for
at oprette, hvad hun havde forfømt ved at blive

for længe liggende i Sengen, som hun endelig, efter lang Betænkning, havde forladt — hun fik Die paa den Fremmede, der stod i Begreb med at opfylde hendes Pligter, og med det Skrig: „Herre du min Gud! Nissen! Nissen!“ styrtede hun ud af Stalden, som om det var Fanden selv, hun havde seet.

For at kunne forklare sig denne hæftige Skrak, maa man lægge Mærke til, at Dumbiedikes's Huus havde, efter Sagnet, i lang Tid været besøgt af en Nisse, eet af disse Væsener, der ifølge gammel Overtroe opholde sig i Nærheden af Menneskene, og tage vaere paa een eller anden Dødt, som bliver forsaemt af Lyndet —

„Med travle Koft, og rappe Pleil i Haand.“

Sandt er det, at der neppe var noget Sted, hvor man bedre kunde være tjent med et saadant overnaturligt Væsens Bistand, end i et Huus, hvis Beboere vare meget lidet oplagte til med Iver at passe deres Forretninger; men det var dog saa langt fra, at Tjenestepigen skulde være bleven glad ved at finde en Nisse i Begreb med at gjøre det, hun selv for længe siden skulde have gjort, at hun fandt sig besejret til at vække den hele Familie ved et Rødselskrig, der var saa gennemtrængende, at man maatte troe Nissen havde slaact hende.

Johanne, der sirax var standset i sit frivillig
 paatagne Arbeide, og havde fulgt efter den hylende
 Rygterste ud i Gaarden, for at bringe hende ud
 af hendes Bildfarelse, og faae hende til at tie,
 traf derpaa Mistress Janette Balchristie, den for-
 rige Lairds Favorit-Sultaninde, som onde Lunger
 kaldte hende, og Huusholderste hos nærværende
 Eier af Dumbiedikes. Den trivelige, raske Ma-
 dame, mellem de fyrgethye og halvtreds (thi saa-
 ledes bestreuve vi hende, da vi omtalte den salige
 Lairds dødelige Afgang) var nu bleven til en lad-
 sket, rødskævet gammel Dame paa halvfjerds eller
 derover, som gjorde sig ikke lidet til af sin Indfly-
 delse, hvilken hun ikke lod sig berøve. Hun vidste
 imidlertid ret godt, at hendes Magt ikke hvilede
 paa saa fast en Grundvold, som under den forrige
 Huusherre, og havde derfor havt den Betænksum-
 hed, at anskaffe hiin, nyssomtalt skrigende Kvinde,
 der foruden sine stærke Lunger ogsaa besad en ret
 smuk Skabning og et Par glindsende Øine. Dog
 var denne ikke istand til at gjøre nogen Erobring
 i Lairden, der levede saaledes, at man skulde troe,
 han ikke havde seet noget andet Fruentimmer i
 hele Berden, end Johanne Deans, uden at han
 derfor syntes at bære nogen hæftig eller uovervin-
 delig Lidenstkaab for hende. Men dette forhindrede
 ikke, at jo Mistress Balchristie begyndte at gjøre

sig mange Betænkkeligheder over hine, næsten daglige Besøg i St. Leonard, og mere end een gang, naar Lairden, efter sin gamle Vane, blev staaende og saae hende stift i Øinene, førend han oplod sin Røst, frygtede hun for, at nu vilde der komme: „Jeanette, nu gaaer jeg hen, og tager mig en Kone; — men det falder altid ud til: „Jeanette, jeg gaaer hen, og tager et Par andre Skoe paa.“ —

Ikke desto mindre betragtede Mistress Walchrislie stedse Johanne Deans med misundelige Øine, som det Slags Menneſker jo altid pleie at gjøre ved den, om hvem de troe, at hun mueligen kunde være i stand til at skade dem; og hun følte, i det Hele taget, Afsky for ethvert qvindeligt Væsen, der ikke var ret gammelt, og saae nogenlunde godt ud, saasnart det satte sin Fod paa Dumbiedikes's Grund, og syntes at ville nærme sig Husets Herre. Hun havde i Dag maattet reise sin tunge Krop to hele Timer før den sædvanlige Tid af Sengen, for at komme sit skraalende Sødskendebarn til Hielp, og var derfor saa fiendtlig fremt imod alle Menneſker, at Saddletree sikkerlig ikke vilde have undladt at sige om hende, at hun nærede inimicitiam contra omnes mortales.

„Hvem, for Ganden, er da J?“ skreg den tykke Dame til den stakkels Johanne Deans, som

hun i det første Dieblig ikke gjenkjendte — „hvorfor kommer I her, og gjør saadan Stoi i en skikkelig Mands Huus saa tidlig paa Dagen?“

„Det er En, som onskede at faae Lairden i Tale,“ svarede Johanne, som følte noget af den Gysen, hun mangengang tilforn havde følt ved Synet af denne Rappenskralle, naar hun undertiden havde været hos Dumbiedikes i hendes Faders Erinder.

„En? — Og hvad for en Sort er I da af? — har I da intet Navn? — Mener I at en honet Mand, som Hans Naade, ikke har andet at bestille end at snakke med enhver løs og ledig Person, som kommer slakkende omkring her, og det paa en Tid, da han endnu ligger i sin Seng?“

„Kjære Mistress Valchristie,“ svarede Johanne hende i en ærbødig Tone, „kan I ikke kjende mig mere? — erindrer I ikke Johanne Deans?“

„Johanne Deans!!“ udbrød den arrige Madame, med en skjærende Røst, der udtrykte hendes store Forbauselse — traadte derpaa et Par Skridt nærmere hen til hende, og gloede hende ind i Ansigtet med et nysgjerrigt Blik, hvori tillige laae en høi Grad af Spot og Ondskab — „Ja vist, ja rigtig! Johanne Deans er det — Johanne Djævel burde man snarere kalde Jer! — Det er et smukt Stykke Arbeide I og Eders Søster har høvt

for, at myrde et uskyldigt lille Barn; og Eders dydige Gjomfrue Søster skal jo hænges for det, som hun da ogsaa ærligt har fortjent! — Og saadan en Person, som J, tør lade Eder see ved en honet Mands Huus, og forlange at faae en ærbar Herremand i Tale saa tidlig om Morgenens, medens han endnu ligger i sin Seng? — Paf Jer, siger jeg — paf Jer!”

Denne umenneskelige nederdrægtige Beskyldning forbløffede Johanne saaledes, at hun ikke var istand til at svare; og da hun blev staaende uden at kunne fremsøre et eneste Ord til sit Forsvar mod Damens Mistanke angaaende Hensigten af hendes Besøg, benyttede hiin sig af denne Fordeel over hende, og vedblev i samme Tone: „Kom, kom, tag Venene med Jer, og traaf affied — hører J? — Jeg kan begribe J er kommen her, for at søge Jer en Fader til nok et Barn — Var det ikke for det, Eders Fader, den gamle David Deans, havde været Forpagter hos os, skulde jeg kalde alle Mandsfolkene op, og lade dem dyppe Jer ned i Bækken for Eders Uforsammenhed!”

Johanne havde allerede vendt hende Ryggen, og var i Begreb med at gaae ud igjennem Porten, saa at Mistress Walchristie maatte anstrænge sin Stemme af al Magt, for at hiin ikke skulde gaae Glip af de sidste kraftige Ord, hun tiltraabte

hende. Men det gif den gode Madame ved denne Leilighed, som det er gaaet saa mangen en General — hun tabte de allerede erhvervede Fordele, i det hun med alt for megen Gridsked søgte at vinde endnu flere.

Lairden var bleven vakt af sin Slummer ved Huusholderskens gennemtrængende Skjændeskrig — en Lyd, der vel paa ingen Maade var ham ubekendt, men som i Dag vakte hans Opmærksomhed, fordi den lod sig høre saa usædvanlig tidligt. Han vendte sig om til den anden Side, i Haab om, at Stormen snart skulde faae udraset, men strax fornam han Huusholderskens andet Angrebskraal, og hørte nu ganske tydeligen, at Navnet Deans blev nævnet. Han syntes paa en vis Maade at have lagt Mærke til, hvor lidet Grad af Belvillie Mistress Balchristie nærede for Familien ved St. Leonard, og han begreb derfor, uden ret lang Betænkning, at det maatte være et Bud fra disse, der saa ubetimeligen havde bragt hende i Harnisk; han steg derfor ud af sin Seng, iførte sig, saa hurtig han kunde, en gammel Brocades Sloprock, og nogle andre af de nødvendigeste Klædningsstykker, satte sin Faders guldtressede Hat paa Hovedet (thi uden denne lod han sig meget sjelden see, omendstjendt jeg her finder mig besejlet til at gjendrive det Mygte, at han skulde have havt den

Bane at sove med den, ligesom Don Qvirotte med sin Hjelms — derpaa aabnede han Sovesam-
mervinduet, og fik, til sin største Forbauselse, Øie
paa Johanne Deans ham velbekjendte Figur, just
som hun var paa Veie til at forlade hans Gaard;
medens hans Huusholderske med Albuerne i Siden,
og knyttede Næver, hævende sig paa Lærne, og
rystende af Arrighed, sendte en drøi Ladning
Matroseder efter hende. Hans Forbauselse for-
vandledes til en lige saa høi Grad af Brede, der
sandsynligviis var bleven forøget ved den Om-
stændighed, at man havde forstyrret ham i hans
Søvn. — „Hør,“ raabte han ud af Vinduet,
„hør, du gamle Her af en Kvinde, hvem Ganden
giver dig Lov til at jage en brav Mand's Datter
paa Porten?“

Disse Ord gjorde fuldkommen deres Virkning.
Mistress Balchristie mærkede af den Varme, hvormed
Lairden udtrykte sig i dette Tilfælde, at det
var hans alvorlige Mening, han tilkjendegav; og
det vidste hun, at saa sjelden det end var, at hans
Lidenstaber kom i Bevægelse, saa var der dog visse
Ting, der kunde bringe hans Blod i Røg, og skee
dette, var han ikke at spøge med. Under saadane
Omstændigheder fandt hun det altid raadeligt,
at gaae forsigtig tilværks — og hun søgte derfor
i al Hast at gjøre godt igjen, hvad hun havde

gjort galt. „Hun havde kun taget sig af Husets gode Navn og Rygte,“ yttrede hun, „og det kunde aldrig falde hende ind, at forstyrre Herren i hans Sovn saa tidlig om Morgenens, da den unge Pige jo kunde have biet eller kommet igjen en anden Gang; og hun maatte sikkert have taget feil af Søstrene, thi den Ene af dem var det vist ikke værdt, at have noget Bekjendtskab med.“

„Hold Mund, gamle Laptaske,“ sagde Dumbiedikes; „den værste Teite, der nogensinde gik i to Skoe, er ligesaa god, som I har været, dersom det er sandt, hvad man har fortalt mig. — Johanne, min gode Pige, gaae ind i Dagligstuen — men nei, der er vel ikke ryddet op endnu — biev lidt, saa skal jeg komme, og lukke op for Jer — bekymre Jer ikke om, hvad Jeanette der siger.“

„Nei, vist, nei,“ sagde Jeanette med en Latzer, hvorved hun forgjæves søgte at udtrykke et Slags Godmodighed, „bekymre Eder ikke om hvad jeg siger, min Pige — hele Verden veed, at jeg mener det ikke saa ondt, som jeg taler til — I kunde jo sagt mig, at det var aftalt mellem Herren og Jer, at I skulde komme — jeg er ikke saa grov og ubehøvlet, som I maaskee troer. Gaae kun ind, min Glut.“ Med disse Ord aabnede hun Døren ved Hjælp af en Hovednagle.

„Men der har ingen Aftale fundet Sted

mellem mig og Lairden," svarede Johanne, i det hun vendte om igjen; „jeg kom blot for at tale et Par Ord med ham, og det vil jeg helst gjøre herude, Mistress Walchristie."

„Herude i den aabne Gaard? — Nei, det gaaer aldrig i Evighed an, Pige; det tør vi ikke lade skee. — Hvordan lever da Eders Fader, den gamle, brave Mand?"

Lairden lod sig tilsyne i det samme, og svarede Johanne den Ueilighed, at svare paa dette ubetimelige Spørgsmaal.

„Gaae ind, og lav Frokost til for os," sagde han til Hunsholdersken; „og, hører I, I skal selv spise med os — I veed Beskeed dermed — og see for alting til, at det brænder godt paa Kaminnen. — Kom nu, Johanne; kom, min Pige og gaae ind — der kan I hvile Jer."

„Nei, Herre," svarede Johanne, og gjorde sig al muelig Umage for at udtrykke sig med Roelighed, omendstjændt hun endnu bævede af Angst — „jeg kan ikke gaae ind, thi jeg har endnu meget, som jeg skal have gjort i Dag — Jeg maa være tyve Mil herfra endnu før Natten bryder frem, dersom mine Fødder kan udholde det."

„Herren bevare os! — tyve Mil — tyve Mil paa Eders Fod!" udbrød Dumbiebikes, der ikke var vant til at komme ret langt bort fra sit

Hjem — „Nei, det maa I aldrig tænke paa — kom, og gaae ind.“

„Det kan jeg ikke, Herre,“ svarede Johanne; „det Var Ord jeg har at sige Eder, kan jeg ligesaagodt sige herudenfor — undtagen maaskee Mistress Walchristie —“

„Fanden tage Mistress Walchristie, og føre hende bort herfra,“ sagde Dumbiedikes; „han vil faae nok at sige paa. Jeg siger Eder, Johanne Deans, jeg er en Mand af faa Ord, men jeg er Herre hjemme i mit Huus, ligesaagodt som ude; hvert et Menneſke og hvert et Bæst, der hører til mit Huus, kan jeg faae Bugt med, naar det gjøres nødigt, undtagen med min Hest, det sledige Dyr.“

„Jeg er egentlig kommen til Eder, Herre,“ sagde Johanne, der mærkede det blev nødvendigt strax at komme frem med sit Ord, „for at fortælle Eder, at jeg har i Sinde at foretage mig en lang Rejse, uden min Faders Vidende.“

„Uden hans Vidende? — Er det rigtig gjort? Nei, den Beslutning maa I forandre — det er ikke Ret,“ sagde Dumbiedikes med en høist vigtig Mine.

„Saafermt jeg kunde naae til London,“ svarede Johanne til sin Udskyldning, „er jeg næsten ganske sikker paa, at jeg skulde faae Dromningen i Tale, og erholde Benaadning for min Coster.“

„London — og Dronningen — og hendes Søsters Liv!“ sagde den forbausede Dumbiedikes halv-
sagte for sig selv — Pigen maa være gaaet fra
Forstanden!“

„Nei, jeg er ikke fra Forstanden,“ svarede
hun; „og det maa briste eller bære, til London vil
jeg, det har jeg fast besluttet, om jeg saa skal være
nødt til at tigge mig frem fra Dør til Dør — og
det vil jeg komme til at gjøre, dersom J, Herre,
ikke vil laane mig en liden Sum Penge til at be-
stride mine Udgifter med — meget behøver jeg
ikke. J veed jo, at min Fader er en velhavende
Mand, og at han ikke vil, at noget Menneſke skal
komme til at tabe ved ham, allermindst J.“

Dumbiedikes vilde neppe troe sine egne Øren,
da han herte, at dette var Hensigten af hendes
Besøg; han svarede ikke eet eneste Ord, men blev
staaende og stirrede ned for sig.

„Jeg seer nok, Herre, at J ikke har i Sinde
at hjælpe mig ud af min Forlegenhed,“ sagde Jo-
hanne. „Farvel altsaa — besøg min Fader saa
ofte J kan — han er nu ganske allene og forladt.“

„Hvor vil den arme Pige hen?“ sagde Dumbiedikes,
greb hendes Haand og forte hende ind i
Huset. — „Det er ikke, fordi jeg ikke har tænkt
paa den Ting før,“ sagde han; „men jeg har al-
drig kunnet komme frem med det.“

Disse Ord mumlede han ved sig selv, og førte hende ind i den gammeldags Dagligstue, lukkede Døren i Laas efter sig, og slog Slaaen for. Medens Johanne, der blev forbauset over disse Anstalter, holdt sig saa nær ved Døren, som mueligt, slap Lairden hendes Haand, gik hen til Bæggen, og trykkede paa en hemmelig Fjeder i Panelet, der strax sprang op. Inde i et Afslukke i Bæggen selv stod et fast Jernskrin skjult, hvilket han aabnede, uddrog en to til tre Skuffer, og viste hende, at de vare fyldte med Læderposer, fulde af Guld- og Sølvpenge.

„See Johanne, see Pige, det er mit Skatkammer,“ sagde han, i det han først saae paa hende, og dernæst paa sine Rigdomme, med en Mine, der udtrykte en høi Grad af Selvtilfredshed — „Det faaer ingen af Eders Guldsmede Fingre paa — de edelægge kun Folk.“

Derpaa forandrede han pludselig Tonen, tog Mands Mod og Hjerte til sig, og sagde: „Johanne, før Solen gaaer ned, vil jeg gjøre Eder til Kadh Dumbiedikes, og saa kan I kjøre til London Eders egen Karet, om I lyst.“

„Nei, Herre, det gaaer ikke an,“ svarede Johanne — tænk paa al den Sorg min Fader har — min Søsters Forsatning — al den Dmtale, I selv vilde udsætte Eder for.“

„Det bliver min Sag,” svarede Dumbiedikes;
„just fordi I siger dette, kan jeg endnu bedre lide
Eder — en forstandig Kone er nok til et lykkeligt
Egteskab. Men har I nu formæget at tænke paa,
saa tag alle de Penge I behøver, og lad det be-
roe, indtil I kommer tilbage — bedre silde, end
fortidligt.”

„Men, Herre,” sagde Johanne, der nu ind-
saae Nødvendigheden af at forklare sig tydeligere
for en saa usædvanlig Frier angaaende denne Ma-
terie — „der er en anden Mand, som jeg liden
bedre, end Eder, og altsaa kan jeg ikke blive Eders
Kone.”

„En anden Mand bedre, end mig, Johanne
ne?” sagde Dumbiedikes; „hvor kan det være
mueligt? — Nei, det er aldrig mueligt, Pige —
I har jo nu kjendt mig saalænge.”

„Ja,” svarede Johanne med sin sædvanlige
Mabenhjertighed, uden at lade sig afskrække fra at
sige Sandheden — „ja, men ham har jeg kjendt i
endnu længere Tid, end Eder.”

„Længere? — Det er ikke mueligt; I er jo
født paa vort Gods. O, Johanne, kjære Pige,
I har endnu ikke seet Halsdelen af hvad jeg eier —
nei, det har I ikke.” Han trak en anden Skuffe
frem — „See, alt dette er Guld, og Beviser for

udlaante Summer — og her er Kentebogen, Johanne — rene trehundrede Pund Sterling — saa see dog paa det, kjære Menneske. Og saa min Moders Garderobe, og min Bedstemoders ovenikjøbet — Silkeklæder, saa stive, at man kan sætte dem opreiste paa Gulvet, og de deiligste Kniplinger, saa fine, som Vedderkoppens Spind, og Fingerringe og Ørenringe, ovenikjøbet, som har hørt dem begge til. Det ligger oppe i Liigkammeret — gaar dog op ad Trappen med mig, Johanne, og tag det altsammen i Diesyn."

Men Johanne var for ærlig, til at lade sig overvinde af Fristelserne, skjøndt de ikke vare ringe for et Fruentimmer — en Omstændighed, som Lairden af Dumbiedikes syntes at have indseet, da han greb til dette Middel for at bevæge hende.

„Jeg kan ikke, Herre — det har jeg eengang sigt Eder — jeg kan ikke bryde det Ord, jeg har givet ham, om I saa end vilde give mig hele Baroniet Dalkeith, og Lugton ovenikjøbet."

„Det Ord, I har givet ham," sagde Lairden noget stødt; „men hvem er da denne han? hvad er han? Jeg har ikke hørt hans Navn endnu, Johanne — I vil kun drille mig; der er vel ikke saadant et Menneske til i Verden engang. I vil kun søge Udflugter, tænker jeg — Hvem er det da? hvem er det?"

„Ingen anden, end Ruben Butler, som er Skolemester i Libberton,” svarede Johanne.

„Ruben Butler! Ruben Butler!” gjentog Lairden af Dumbiedikes, der i heftig Bevægelse gik op og ned i Værelset — „Ruben Butler, Hjælpe lærer i Libberton! — Ruben, Søn af een af mine Forpagtere! — Ja, ja, Johanne; et egenfindigt Fruentimmer er man nødt til at lade faae sin Vilje. — Ruben Butler! han har jo ikke saameget i sit hele Eie, som den gamle sorte Kjøle er værd, han gaar med — men det gjør intet til Sagen.” Med disse Ord skød han den ene Skuffe ind efter den anden, og det ikke uden temmelig Hefstighed. „Et godt Tilbud, Johanne, skal klog Mand ikke vrage — hver Mand kan trække en Hest til Vands, men tyve kan mangengang ikke faae den til at drikke — Forresten, at anvende mine Penge, blot til andres Fornøielse.” —

Disse sidste, udelikate Ord pirrede Johannes Vredfølelse. — „Jeg skal sandelig ikke friste Ederes Naade til at give noget bort,” sagde hun, „og allermindst paa den Naade — God Morgen, Herre; I har viist Jer god imod min Fader, og jeg kan ikke bære over mit Hjerte at tænke andet, end godt om Eder.”

Med disse Ord forlod hun Værelset, uden at agte paa, at han raabte efter hende; „Johanne

da — Johanne — saa bie dog, Pige!“ — Hun gik med raske Skridt over Gaarden, ud af Porten, og kom ud paa Veien igjen, glødende af Ærgrelse og Skamfuldhed, som ethvert adelttænkende Menneske pleier at føle, naar det har nedladt sig til at bede om en Gudsbeviisning, som tvertimod al Forventning er bleven nægtet. Da hun var kommen over Lairdens Grændser, og havde betraadt den almindelige Landevei, sagtnedes hendes ilende Skridt, den heftige Bevægelse, hvori hun var kommen, aftog, og andre Følelser begyndte nu at bemægtige sig hendes Hjerte, ved Tanken om de Følger, dette uventede Afslag maatte have paa hendes Forehavende. Et af to, syntes det hende, var her kun at vælge, enten at betle sig frem paa Veien til London, eller at vende om igjen, og bede sin Fader om Penge, hvorved hun baade vilde spille Tiden, der var hende saa saare kostbar, og tillige udsætte sig for den Fare, at faae et fuldkomment Afslag af ham i Henseende til Reisen. Hun saae ingen Middelvei mellem begge disse Uderligheder; og medens hun, under disse Betragtninger gik langtsom fremad, faldt det hende ind, om det dog ikke var bedre, at vende om igjen til sit Hjem.

I det hun saaledes vandrede ubestemt seem, hørte hun bag ved sig Hestetrampen, og en hende

velbekjendt Stemme at kalde hende ved Navn. Hun vendte sig om, og saae Dumbiedikes selv, i egen Person, komme ansættende hen mod hende paa et Øg, hvis Grime og usadsele Ryg stak heel pudseerligt af mod Sloprocken, Pampusserne, og den guldræffede Hat, Rytteren havde paa. Hans ibrige Bestræbelse for at indhente Johanne havde givet ham Kraft til at saae Bugt med sin rapfodede Gangers høilandste Stivnaakkenhed, saa at den ne var bleven tvungen til at lade sin sædvanlige Trods fare, og gallopere ad den Bei, dens Rytter fandt for godt at vælge — dog skede dette ikke uden alle muelige Tegn paa Gjenstridighed, i det den idelig dreiede Hovedet, og ledsagede ethvert Skridt den gjorde fremad med en Bevægelse til Siden, der noksom tilkjendegav dens inderlige Ønske at vende om igjen, hvilket Lairden havde al Møie med at neddæmpe ved Hjælp af sin tykke Ridestidst og idelige Hæletrød i Siden.

Da Dumbiedikes paa denne Maade havde indhentet Johanne, var det første han sagde: „Johanne, man siger, at ingen skal tage et Truentimmer strax paa hendes Ord.“

„Ja, da maa I dog tage mig paa mit,“ svarede Johanne, der blev ved at gaa videre, uden at see op — „mit Ord er det eneste, jeg har at give, og det har aldrig bedraget Noget.“

„Men saa skulde I dog i det ringeste ikke have taget en Mand strax paa hans første Ord,“ sagde Dumbiedikes. „Der maae nu komme ud af denne Reise, hvad der vil, uden Penge skal I ikke begynde den.“ — Med disse Ord stak han hende en Pengepung i Haanden. — „Jeg vilde gjerne lade Jer faae min Kleppert ogsaa, men den er ligesaa egensindig, som I selv; der er kun een eneste Wei, den vil gaae, og ad den er jeg bange for, baade han og jeg ere komne oftere, end vi burde.“

„Men, Herre,“ tog Johanne til Orde, „endstjøndt jeg veed med fuldkommen Visshed, at min Fader vil betale Eder hver en Skilling tilbage, hvormeget her saa end er, saa vil jeg dog ikke gierne laane af En, som maaskee gjør Fordring paa en større Rente, end jeg kan eller vil give ham for Laanet af denne Sum.“

„Der er netop fem og tyve Guineer i Pungen,“ sagde Dumbiedikes med et høimodigt Suk; „og enten Eders Fader betaler mig dem, eller ikke betaler mig dem igien, saa skal der ikke blive talt eet eneste Ord derom. — Gaae, hvorhen I lyster — gjør, hvad I lyster — og giwt Jer med alle de Butlere, der er i hele Skotland, om I finder det for godt — og dermed vil jeg ønske Jer Lykke paa Reisen, Johanne.“

„Herren velsigne Jer, og give Eder mange

glade Dage!" sagde Johanne, hvis rorte Hjerte dette Øieblik fælte mere ved den uventede Uedelmødighed, end Butler maaskee kunde have ønsket, dersom han havde kunnet læse i hendes Sjæl. — „Dg Held og Fred, baade med Gud og med Menneskene, være hos Eder, om vi aldrig skulde sees meer!"

Dumbiedikes vinkede med Haanden, og vendte om; og hans Ganger, der var langt villigere til at bære ham hjem igjen, end den havde været til at gaae udad, travede nu afsted med ham i saadan en Fart, at, da han manglede ordentlig Vidsfel, saavel som Stigbøller og Sæddel, saae Lairden sig nødsaget til at have sin hele Opmærksomhed henvendt paa at blive siddende fast, saa at han ingen Tid fik til at see sig tilbage, for endnu engang at fryde sig ved Gjenfinnet af sit svindende Haab.

„Det er et skikkeligt Menneske," sagde Johanne, i det hun saae efter ham — „godmodig er han — det er Synd, at han skal have saadant et stivmundet Dyr til Hest."

Derpaa begyndte hun strax at sysselsætte sine Tanker med den høistvigtige Vandring, hun nu havde tiltraadt, og glædede sig hjertelig over, at hun nu, eftersom hun var vant til at leve og til at taale

Besværligheder, var tilstrækkeligen forsynet med alle de Penge, hun behøvede, for at komme til London og tilbage igjen, og til at bestride alle indløbende Udgifter med paa Veien.

Andet Kapitel.

„Angestfulde Elfers Hu

Saa svar en Frygt oprandt:

O, milde Himmel, om jeg nu

Min Brud i Graven fandt!“

Wordsworth.

Vor Heltinde fortsatte sin eensomme Vandring, og naaede snart en liden Høi, der laae et kort Stykke Wei borte fra Lairdens Gods; fra denne kunde hun, naar hun lod Piet følge en mod Øst løbende Bæk, der sladdrende snoede sig i mange Krumninger mellem Pile og Vidier, see Woodend og Beerscheba, disse Steder, hvor hun havde tilbragt sine første Ungdomsaar. — hun opdagede det Dverdreiv, paa hvilket hun saa ofte havde vogtet Faarene, den lille Bugt af Bækken, hvor hun saamangen Gang havde plukket Cio med Butler, for deraf at flette Legetoi til Effie, dengang et tre Aar gam-

melt, deiligst, men forkjælet Barm. De Erindringer, der opstege i hendes Sjel, ved Synet af disse Steder, vare saa bittre, at havde hun overgivet sig til dem, vilde hun have bristet i Graad, og ikke saasnart været istand til at gaae videre.

„Nei,“ sagde hun til sig selv, „græde vil jeg ikke, thi dermed udrettes ikke stort; meget mere har jeg Grund til at takke Gud, som viste mig saamegen Godhed, og som lod mig i min Nød finde Hjælp hos en Mand, der af mange kaldes en Nabal og en Onier, men som meddeelte mig af sin Overflod saa villig, som Kilden giver den Tørstige at drikke. Jeg maa ikke glemme, hvad der staaer skrevet i den hellige Skrift om Israels Synd ved Mirebah, dengang Folket knurrede, naagtet Moses havde fremloftet af den haarde Klippe Vand til Menigheden, saa den frelstes fra at døe af Tørst. Nei, jeg vil ikke vende mine Øine oftere mod Woodend — den blaae Røg, som stiger op af Stenstenen der, kunde komme til at minde mig alt for smerteligt om den sørgelige Forandring, der er foregaaet med os.“

Med disse fromme og christelige Tanker fortsatte hun sin Vandring, indtil hun var kommen et godt Stykke bort fra hiint Sted, der havde indbudt hende til saa sørgelige Betragtninger, og hun befandt sig nu ikke langt fra den Landsby, hvor

Butler opholdt sig, og hvis gammeltdags Kirke med sit høie Taarn hævede sig over en Lund, der bedækkede Toppen af en Høi, Sønden for Edinburgh. En Fjerdingvei borte ligger en stng firskantet Borg, som tjener til Residence for Lairden, som i forrige Tider, paa de gamle tydske Ridderses Røveriis skal have foruroeligt Byen Edinburgh og opsnappet de Levnetsmidler og Handelsvare, der bleve tilførte den fra de sydlige Egne.

Landsbyen, Borgen og Kirken laae vel just ikke saa egentlig paa Johannes Bei til London; men de laae dog heller ikke ret langt affides, og det var jo der Butler boede. Allerede da hun begyndte sin Reise havde hun fast besluttet at see ham, saasom hun ansaae ham for den meest passende Person, hun kunde finde til at underrette hendes Fader om sit Foretagende, og det Naab, hun gjorde sig om Udfaldet deraf. Dog var der vel endnu flere Bevæggrunde, der ledede den troefaste Johanne paa denne Bei. For det første ønskede hun i sit Hjerte, endnu engang at see et Menneſke, hun saalange havde følt den inderligste Hengivenhed for, førend hun tiltraadte denne sin Pilgrimsgang, som hun maatte tilstaae sig selv kunde blive farlig nok, uden at hun derfor tillod Tanken herom at blive saa levende, at den skulde kunne afkræfte hende fra det engang fattede For-

sat. En Piges Besøg hos sin Kjæreste vilde i de høiere Stænder have syntes upassende og usømmeligt; men den ædle Simpeltid, hvortil Johanne var opdraget, gjorde, at hun intet Begreb havde om en saadan affecteret Belæstændighed, og hun fandt aldeles intet upassende deri, at hun besøgte sin Ungdomsven, for at sige ham Farvel, da hun i lang Tid ikke skulde see ham igjen.

Endnu eet var der desuden, der bevægede hende til dette Besøg, og som gjorde hende mere og mere ængstelig om Hjertet, jo nærmere hun kom Landsbyen. I Domsbyhuset havde hun med bekhymret Blik seet sig om efter Butler, som hun sikkert ventede at have truffet der paa en saa sørgelig-vigtig Dag, da han jo dog burde kommet for at trøste og hjælpe, saa godt han kunde, en gammel Ven, der havde været hans Ungdoms troe Beskytter, om han end ikke havde taget Hensyn til den Kummer, der nedtrykte hende. Vel vidste hun, at han paa en Maade var nødtvungen til ei at forlade sit Hjem; men hun havde dog haabet, at han i det ringeste for den ene Dag, skulde have kunnet gjøre Udveie til at komme hjemmefra. Kort, den Ængstelighed, som Wordsworth har beskrevet som herskende i den fraværende Elskers Sjel, bragte hende til at antage som den eneste Grund til hans Fraværelse, at han maatte være syg. Og saa heftig

havde denne Forespørgsel virket paa hendes Indbildningskraft, at, da hun nærmede sig det Huus, hvori hendes Elsker havde sit lille Værelse, og som en Pige med sin Mellespand paa Hovedet visste hende, skjøde hun af Angst for at faae sorgeligt Svar paa sin Forespørgsel efter hans Besindende. —

Virkelig var denne hendes Vengstelighed her ikke aldeles uden Grund. Butlers Legeme var af Naturen ikke stærkt, og han kunde derfor ei saa hurtig komme sig igjen efter den legemlige Udmattelse og Sjæls Svækkelse, der vare Følger af hine sorgelige Begivenheder, vi i Begyndelsen af vor Fortælling have gjort Læseren bekendt med. Hertil kom endnu den for ham saa pliinlige Tanke, at der var kastet en Skygge af Mistanke paa hans Karakter, hvilket ikke lidet bidrog til at forøge hans Kummer.

Men det, der allermest saarede og smertede ham, var den Omstændighed, at Ørigheden udustrykkelig havde forbudt ham, at have nogen Omgang med Deans eller hans Familie. Uheldigvis var den falden paa den Tanke, at denne Familie havde, ved Hjælp af Butlers Mellemhandling, igjen fornyet Forbindelsen med Robertson, og den var det dem af yderste Vigtighed at afbryde, eller om muligt ganske forhindre. Vel havde Ørigheds

den ikke meent at gaae haardelig tilværks ved dens ne Fremgangsmaade, men for et Menneſke i Butlers Forfatning maatte den dog være yderſt frænkende. Han ſolte, at han vilde blive udsat for en ufortjent Miſtanke af de Menneſker, der vare ham kjærest i Verden, da de jo maatte troe om ham, at han nu forlod dem i Nødens Time, ſaa langt det end var fra ham at kunne handle ſaa.

Diſſe piinlige Tanker, der beſtormede hans Sjæl, ſom allerede i Forveien var nedboiet af Sorg, havde ogsaa Indflydelse paa hans Legeme, og en langſomt ſuigende Feber hentærede hans Kræfter, ſaa at han endelig ſolte ſig ude af Stand til at paſſe alle ſine Læſetimer i Skolen, hvilket var det eneſte han havde at leve af. Til Lykke for Butler var den gamle Herr Whackbairn, under hvis Opſyn Sogneſkolen ſtod, ham hjertelig hengiven; thi foruden det, at han jo maatte erkjende en ſaadan Medhjælperſ Fortjenefter og Bærd, ſom havde bidraget meget til at høre den lille Underviſnings-Anſtalts Anſeelse, ſaa havde ogsaa den gamle Pædagog, der ſelv havde ſaaet en temmelig god Opdragelse, fra Ungdomsaarene beholdt nogen Smag for Klaffernes Læsning, og han gad nu gjerne om Aftenen, naar Børneſvømmen vel var borte, tilbringe et Par Timers Tid med at læſe Juvenal eller Horats i Selſkab med ſin Hører. Den Over-

eenstemmelse, der fandt Sted mellem dem i Henseende til deres Smag, frembragte lidt efter lidt en venstabelig Forbindelse; som en Folge heraf saae den Gamle med inderlig Bedrøvelse Butlers tiltagende Svagelighed, anstrængte alle sine Kræfter for at læse selv med Børnene saameget han kunde, og nødte sin Medhjælper til at udhvile sig, hvorhos han ogsaa sørgede saa omhyggelig for hans Pleie, som hans egen Forsatning tillod ham.

Saaledes var Butlers Forsatning; neppe istand til at slæbe sig hen til det Sted, hvor han Dag ud og Dag ind maatte forrette sit mœisommelige Arbeide, for at fortjene det daglige Brød, piintes han bitterlig ved Tanken om alle de Ulykker, der mueligen kunde ramme de Mennesker, han havde Hærest af alle — og nu kom Effies Proces og Fordømmelse til, for at fylde ham Sorgens Bæger til Randen.

Om disse Begivenheder havde han faaet en fuldstændig Underretning af en Universitetskammerad, der opholdt sig i Landsbyen, og havde været overvarende ved hiin sorgelige Tildragelse, som han derfor var istand til at fremstille for hans martrede Sjæl med alle dens Rædsler. Det var ham aldeles umueligt at lufte et Øie efter saa rystende en Fortælling — Den hele Nat igjennem svævede frygtelige Syner for hans Indbildning, og

da han om Morgenens vaagnede efter en feberagtig Halvsømren, foregedes hans kvalfulde Tilstand ved det eneste, der endnu kunde gjøre den værre — Besøget af et ham utaaleligt Menneſke.

Denne uvelkomne Gæst var Hr. Bartoline Saddletree i egen høie Person. Denne agtbare og faare flygtige Spidsborger havde ifølge Aftale havt ſit Møde hos Mac-Croſkies med Plumdamas og endeel andre gode Venner, for der at gjennemgaae Hertugen af Argyles Tale, underſøge Retsfærdigheden af Effie Deanses Fordømmelse, og hvorvidt det kunde være rimeligt for hende at haabe Venaadning. Denne viſe Forſamling havde ſeet dybt baade i Statens Anſiggender og i Vertens Flaſker, og Morgenens derpaa havde Bartoline, ſom han udtrykte ſig, en Forneemmelse i ſit Hoved, „ſom om Lov og Forordninger løbe ſurr derinde.“

For igjen at ſamle ſine Tanker, beſlattede Saddletree at gjøre ſig en Ridetour paa en Slags Vaſtgjænger, ſom han, Plumdamas og nogle andre Bontif-Ciere vare fælles om at holde, for ved foreskaldende Leiligheder at benytte den, enten ved deres Forretninger, eller for deres Sundheds Skyld.

Da Saddletree havde to Værn i Roſt hos Whackbairn, og, ſom vi forhen have bemærket, gjerne gad været i Selskab med Butler, lod han Sængſlet i Edinburgh III.

sin Ganger styre ad Libberton til, og kom nu, for at forøge den ulykkelige Medhjælperes Ulykker med den Plage, som Imogene saa udtrykfuldt beklager sig over, naar hun siger:

„Som leed Gjenganger plager mig den Daare —
Med piinlig Snak han martrer mig til Døde.“

Kunde nogen Ting endnu forøge den bittre Qual Butler sølte, maatte det netop være en Udvikling af den Materie, Saddletree gjorde til Gjensstand for sin uendelige Brøben, nemlig Effie Deanses Proces, og Rimeligheden for, at Dommen maatte blive fuldbyrdet. Hvert af hans Ord lod frygteligt for Butlers Øre, som Bøddelørens Hug eller Natuglens ildevarslenende Tuden.

Johanne blev staaende udenfor sin Elskers lave Dør, da hun hørte Saddletrees lydelige Stemme fra det indre Bærelse: „Tro mig, det vil blive Enden paa det, Hr. Butler (sagde han med Bigtighed) — Intet vil være istand til at frelse hende — hun kommer til Græssmarket med Manden i den sortegraae Kjole efter sig. — Det gjør mig ondt for Pigen; men Loven, Herre, Loven maae have sin Fremme —

”Vivat Rex

Currat Lex!”

som Poeten siger — i hvilken af Horatses Oder det staaer, maae I selv bedst vide.“

Den dyriske Følelseløshed og grove Uvidenhed, Bartoline her paa eengang gjorde sig skyldig i, var for drøi til, at Butlers Utaalmodighed ikke skulde være bragt til det yderste, og han yttrede den ved en bitter haanende Latter. Men Saddletree var, som hans Lige pleier, af Naturen begavet med en velsignet Portion Sløvhed i denne Henseende, saa at det var ham umueligt at blive det ubehagelige Indtryk vaer, han mangengang gjorde paa sine Tilhørere. Uden Naade og Barmhjertighed blev han ved at bombardere Butler med Stumperne af sin juridiske Kundskab, og spurgte ham tilsidst med megen Selvtilfredshed: „Var det dog ikke Synd og Skam, at min Fader ikke sendte mig til Utrecht? Kunde jeg vel ikke være bleven en ligedan clarissimus ictus, som gamle Grunwiggins selv? Og den Udsigt er bleven forspildt for mig! — Hvorfor taler I da ikke, Butler? Troer I ikke, jeg vilde bleven en clarissimus ictus? Hvad, kjære Menneske?“

„Jeg maa sige, jeg forstaaer Eder ikke saa ganske,“ sagde Butler, der saaledes saae sig ned: saget til at svare. — Efter hans svage sygelige Stemme hørte man strax igjen Saddletrees lydelige buldrende Røst. —

„Forstaaer I mig ikke, Menneske? — Ictus er dog juridisk Latin veed jeg? er det ikke?“

„Jeg har aldrig hørt det før, svarede Butler i samme Tone, der røbede hans Sjæls Forsætning.

Jo, saa min Salighed, har J! — See bare her, Menneſke, her er en Memorial, ſom jeg i Morges laante af Hr. Bankeryg — ſee, her ſtaaer jo dog ictus clarissimus et peri — peritissimus — det er Latin altsammen, for det er ſkrevet med rommerſke Bogſtaver.“

„Na, det er jurisconsultus J mener! — Ictus er en Abbreviation for jurisconsultus.“

„J har ikke nødig at fortælle mig ſigt, min Kjære Mand,“ blev Saddle-tree ved: „Abbreviatur finder ikke Sted uden ved Domskjendelser — ſee dette jeg her har, det handler altsammen om den borgerlige Lyngde, der hviler paa Huuseiere, kaldet tillicidian *) eller Vanddryp (men det er maaskee heller ikke Latin, efter Eders Mening?) i Anledning af et Huus i Høiſtrædet.“

„Ja, det kan nok være,“ ſvarede den ulykkelige Butler, der var paa Veie til at bukke under for den høiſt beſværlige Gjæſts udtrættede Snakkeſyge — „Jeg er ikke iſtand til at indlade mig i nogen Diſput med Eder.“

„Nei, der er ikke mange — ikke mange, ſom ere iſtand til det, Hr. Butler, ſkjøndt det maaskee

*) Det er formodentlig ſtillicidium han mener.

ikke klæder godt, at jeg selv siger det," bemærkede Saddle-tree med en høj Grad af Selvtillfredshed.

„Der er endnu et Par Timers Tid til, inden I skal i Skolen, og siden I ikke besinder Jer vel, vil jeg sidde her hos Eder og forklare Eder, hvoreledes det hænger sammen med dette tillicidian. Seer I vel, naar vort Huus er en lavere Bygning, end Naboen's, saa paaligger os den borgerlige Lyngde, der vorder benævnet tillicide, det vil sige: vi ere forpligtede til at modtage det naturlige Vanddryp fra det høiere Huus, saafremt det kommer fra Himlen af, eller fra Taget paa vor Naboes Bygning, og derafra drypper ned paa vor lavere. — Nu er her i denne Henseende indtruffet et eget Tilfælde hos Mistress Crombie, min meget gode Veninde, hvilket hun vilde lade gaae hen upaa-talt; men jeg kom lykkeligvis til, og overtalte hende til at lade Sagen komme for Retten, hvilket da ogsaa er skeet; og hun maa nu tabe eller hun maa vinde, saa er det godt for hende, at det ikke gik stiltiende af — Sagen er denne." —

Himlen maa vide, hvilken vidtløstigt udtværet Historie den arme Butler her vilde være kommen til at døie, og saaledes have tabt den sidste Rest af Taalmodighed, han endnu havde tilbage, dersom ikke Saddle-tree var bleven afbrudt i sin Fortælling ved Lyden af et Par Stemmer udenfor

Døren. Konen i Huset, hvor Butler logerede, var just kommen hjem i det samme, og havde truffet Johanne Deans staaende ved Døren, utaalmodig over Saddletrees langtrukne Brøvlén, uden dog at ville gaae ind, førend denne Person var gaaet sin Vej.

Den gode Kone gjorde Ende paa hendes Bænken ved det Spørgsmaal: „Er det Manden eller mig, I vil tale med, min Pige?“

„Jeg ønskede at faae Hr. Butler i Tale, dersom det nu var ham beleiligt,“ svarede Johanne.

„Saa gaae ind, min gode Pige,“ svarede Konen, og aabnede i det samme Døren — „Herr Butler,“ sagde hun, „her er en Pige, som gjerne vil tale et Par Ord med Eder.“

Høiligen forbauset blev Butler ved at see Johanne, der saare sjelden vovede sig en halv Mil bort fra sit Hjem, træde ind til ham.

„Gud i Himlen!“ raabte han, i det han rejste sig op fra Stolen, hvorpaa han sad, og Forfærdelsen gav hans Kinder den Farve igjen, som hans Sygelighed havde berøvet dem — „saa er der vel atter tilstødt Eder en nye Ulykke!“

„Nei, intet uden det, I vist nok allerede har hørt — Men I seer selv saa sygelig ud — o, hvad fattes der Eder?“ lagde hun til; thi den siebliffes

lige Rødme var snart igjen forsvunden fra hans Ansigt, og hendes hjærlige Øie opdagede let de Spoer, Svækkelse og Kummer havde efterladt hos ham.

„Mig fattes intet — aldeles intet,“ svarede Butler uroelig — „naar jeg paa nogen Maade kan være Eder, Johanne, eller Eders Fader behjælpelig.“

„Ja, rigtig!“ sagde Saddletree, „til disse to allene maa man nu ansee Familien for indskrænket — Effie, det arme Pigebarn, maa betragtes som om hun aldrig havde været henregnet dertil. Men, Johanne, hvad er det, der bringer Eder saa tidlig paa Dagen ud til Libberton, [naar Eders Fader ligger syg i Luckenboderne?“

„Jeg havde et Ørinde fra min Fader til Hr. Butler,“ svarede Johanne, forlegen; men strax følte hun det urigtige i at have foregivet en Usandhed, (thi i sin Kjærlighed til Sandhed lignede hun næsten Quakersecten) og rettede siebliffelig sine Ørd — „jeg mener nemlig, at jeg ønsker at tale med Hr. Butler angaaende min Faders og den arme Effies Anliggender.“

„Er det juridiske Anliggender?“ spurgte Saddletree — „thi skulde dette være Tilfældet, saa var det rigtigere, at I søgte at faae min Mening om Sagen at vide, end hans.“

„Nei, det er just ikke saadanne Anliggender,“ sagde Johanne, der indsaae, hvilke høist farlige Følger det kunde have for hende med Hensyn til hendes forehavende Reise, om Saddletree blev deelsagtig i denne Hemmelighed — „det er et Brev, jeg vil faae Butler til at skrive for mig.“

„Det er godt,“ sagde Saddletree; „naar nu I vil fortælle mig, hvad det skal handle om, saa skal jeg dictere Hr. Butler, som Procurator Banteryg pleier at gøre med sin Skriver. Tag Pen-
nen, Hr. Butler, og begynd paa initialibus.“

Johanne saae til Butler, og breed sine Hænder af Utaalmodighed og Ærgrelse.

„Jeg vil mene, Hr. Saddletree,“ bemærkede Butler, som indsaae Nødvendigheden af, i al Fald, at blive af med ham, „at det maa støde Herr Whackbairn, hvis I ikke er tilstede, naar Eders Drengs blive overhorte.“

„Ja, I har Ret, Hr. Butler, det er saamænd sandt; og jeg har desuden lovet at bede Børnene frie en halv Dag, for at de kan komme hen og see hende blive hængt, hvilket ikke kan andet end gjøre et fordeelagtigt Indtryk paa de Unge, da de see, at Ingen kan vide, hvorledes det kan gaae ham selv. — Ah, jeg erindrede ikke, at I var tilstede, Johanne; men I maa vænne Jer til at høre tale om den Ting — Lad Johanne

blive her til jeg kommer tilbage, Hr. Butler; det skal ikke vare over ti Minuter."

Og med denne meget ubeslommne Forsikkring om, at han snart igjen vilde være hos dem, befriede han dem for sit besværlige Selskab.

"Ruben," tog nu Johanne til Orde, da hun indsaae det var nødvendigt, at benytte denne Mellemtid, medens Saddletree var borte, til at fremsætte sit Erinde for ham — Jeg maa foretage mig en lang Reise — jeg vil gaae til London, for at bede Kongen og Dronningen om Benaadelse for Effie."

"Johanne, Du maa ikke være ved dine fulde fem," sagde Butler, helligen forbauset — „Du gaae til London! Du tale med Kongen og Dronningen!"

"Ja, hvorfor ikke det Ruben?" svarede Johanne med den roelige Ligesremhed, der var hende egen — „De ere jo begge kun Mennesker, som vi. Deres Hjerter maae vel være ligesaadan beskafne, som andres, og Effies Eljebne vil røre dem, om de end vare af Steen. Desuden har jeg hørt sige, at de ikke ere saa onde, som Jacobiterne paaastaae."

"Ja, det er sandt nok, Johanne; men betænk deres majestætiske Værdighed — deres store Hof-

stat — og hvor vanskeligt det er at faae dem i Tale!" —

„Jeg har overveiet alt dette, Ruben, og det er ikke istand til at berøve mig Modet. I Pragt og Purpur veed jeg nok de gaae, med Kronen paa Hovedet og Scepteret i deres Haand, liig den store Ahasverus, da han sad paa sin kongelige Throne, som der staaer fortalt i den hellige Skrift. Men jeg bær det i mit Hjerte, som vil give mig Mod, og jeg er vis paa, at jeg vil føle mig stærk nok til at fremkomme med det Erinde, jeg skal udrette.“

„Al! al!“ sagde Butler, nu sidde Kongerne ikke længer paa deres Throne blandt Folket, for at stifte Ret, som i Patriarchernes Dage; af egen Erfaring kjender jeg ligesaa lidet til Hoffet, som Du, Johanne; men efter hvad jeg selv har læst og hørt fortælle af andre, saa lade Kongerne af Britannien deres Tjenere tage vaere paa Landets Sager.“

„Og saafremt de ere redelige, gudfrygtige Tjenere,“ svarede Johanne, „saa er det saameget desto bedre for Effie og for mig.“

„Men Du forstaaer jo ikke engang de simpleste Udtryk for det, der henhører til Hoffet,“ indvendte Butler; „ved Tjenere forstaaer man Kongens fornemme Hoffolk.“

„Ja tilsviſſe,“ ſagde Johanne, „han maa viſt have et langt ſtørre Antal, det tør jeg nok ſige, end Hertuginde har i Dalkeith; og ſtore Folks Tjenere ere mangengang mere ſtoragtige end Herſkabet ſelv. Men jeg vil bære mig høfligt og fornuſtigt ad, og byde dem et Guldſtykke, ſom om jeg kom for at beſee Palladſet; og ſkulde de gjøre ſig en Samvittighed over at tage imod det, ſaa vil jeg ſige dem, at jeg er kommen der for en Sags Skyld, der angaaer et Menneſkes Liv og Frelſe, og ſaa veed jeg dog viſt, at de vil ſkaffe mig Kongen og Dronningen i Tale.“

Butler ryſtede paa Hovedet — „O Johanne, alt dette er ikke andet, end en vild Drøm. Det vil aldrig blive Dig mueligt, at komme til dem, naar Du ikke kan ſaae nogen blandt de ſtore Herre til at være Dig behjælpelig, og det er jo ikke tænkeligt.“

„Jo, det kunde dog viſt være mueligt,“ ſagde Johanne; „og iſær, naar Du vilde være mig lidt behjælpelig derved.“

„Jeg, Johanne! Nei, det er nu det Galeſte af Alt!“

„Nei viſt er det ikke, Ruben — Har jeg ikke hørt Dig ſige, at din Bedſtefader, ſom min Fader aldrig kan lide høre tale om, for lang Tid ſiden

har vilst denne Mac-Callummore en Tjeneste, dengang han endnu var Lord af Lorn?"

„Ja, det er ganske rigtigt," svarede Butler ivrigt, „og det kan jeg bevise. — Jeg vil skrive til Hertugen af Argyle — man siger almindelig om ham, at han skal være en god, omgængelig Mand, ligesom han er bekendt for at være en brav Soldat og ærlig Fædrelandsven — jeg vil indstændigen anraabe ham om, at anvende al sin Magt, for at frelse din Søster fra den sorgelige Skjebne, der truer hende. Der er kun lidet Haab om, at dette Forsøg vil lykkes; men vi maa gjøre alt, hvad der staaer i vor Magt."

„Ja, alt, hvad der staaer i vor Magt maa vi gjøre," svarede Johanne; „men allene ved at skrive, udrette vi det ikke — et Brev kan ikke trygle og bede, eller tale saaledes til det menneskelige Hjerte, som den mundtlige Stemme formaaer. Et Brev er ligesom Moderne, de fornemme Damer have for sig ved Klaveret — intet uden sorte Streger, i Sammenligning med Melodien selv, der bliver spillet. Nei, skal noget kunne udrettes, saa maa det skee ved mundtlige Ord."

„Ja, Du har Ret," svarede Butler, der kaldte sin Standhaftighed til Hjælp; „og jeg har det visse Haab, at Himlen ikke vilde have givet dit bløde Qvindehjerte dette Mod og denne Kraft,

naar det ikke havde været dens Willie, at den ulykkelige Piges Liv skulde staae til at frelses ved dette Middel allene. Men, Johanne, denne farlige Reise maa Du ikke foretage Dig ene; Du angaaer mig nær, og jeg vil ikke tillade, at min Johanne udsætter sig selv for alle de Farer, der kan møde hende. Du maa under disse Omstændigheder give mig en Mands Rettighed til at være din Beskytter; jeg vil selv ledsage Dig paa denne Vandring, og være Dig behjælpelig med at udsøve denne Pligt mod din Søster."

"Al, Ruben!" svarede Johanne, der meente det godt med ham; "det kan ikke lade sig gjøre. En Benaadning vil ikke kunne give min Søster sit gode Navn og Rygte tilbage, og gjøre mig til en værdig Huustroe for en velagtet Mand og duelig Herrens Tjener. Hvem vil lægge det paa Hjerte, som bliver sagt fra Prædikestolen af den Mand, der har taget til Ægte et Fruentimmer, som er Søster til En, der var dømt til Døde for saa gruelig en Forbrydelse?"

"Men, Johanne," svarede Butler, for at gjendrive dette, "jeg troer ikke, og vil aldrig kunne troe, at Effie virkelig har gjort sig skyldig i denne Ugjerning."

"Gud velsigne Dig for det Ord, Ruben,"

sagde Johanne; men hun vil dog altid komme til at bære Banrygte derfor."

„Men dette Banrygte, om end hun fortjente det, kan jo dog ikke falde tilbage paa Dig, Johanne?"

„Ik, Ruben, Ruben!" svarede det unge Gruentimmer, „Du veed jo det er en Skamplet, som ogsaa vil besmitte Børn og Frænder — Ishaabod — som min arme Fader pleier at sige — Vren har forladt vort Huus; thi æret er den fattige Mand's Huus, naar der findes troefaste Hænder, redelige Hjerter, og godt Navn og Rygte — og dette sidste have vi mistet!"

„Men, Johanne, ihukom at Du har givet mig din Troe og dit hellige Løfte; og vilde Du da vel foretage Dig saadan en Reise, uden at have en Mand med til Beskyttelse, og hvem anden skulde da det være, end din forlovede Fæstemand?"

„Du er from og god, Ruben, og jeg veed, Du vilde tage mig, uagtet al den Skam, der har rammet mig og Mine. Men det maa Du dog tilstaae, at nu er det ikke Tid at tænke paa at ægte, eller give til Ægte — skulde dette nogensinde kunne finde Sted mellem os, saa maatte det i det mindste skee under andre og bedre Omstændigheder, end de nærværende. — Og, kjære Ruben, Du taler om at beskjærme mig paa min Reise —

hvem skulde da tage vaere paa, og drage Omsorg for Dig — Du skjælver jo over hele dit Legeme, nu, da Du blot har staaet ti Minuter paa Gulvet — Hvor skulde Du være istand til at foretage Dig en Rejse til London?"

„Men jeg er jo frisk — jeg har jo Kræfter nok," vedblev Butler, i det han, ganske udmattet, sank ned paa Stolen — „i det mindste vil jeg vist være frisk til i Morgen."

„Nei, Du seer og Du føler nok, at Du maa lade mig rejse allene, Ruben," sagde Johanne efter et Øjeblik; derpaa greb hun hans udrafte Haand, saae ham kjærlig i Øiet, og lagde til: „Det er mig endnu een Sorg mere, at see Dig saaledes. Men for Johannes Skyld maa Du være ved godt Mod; thi skulde jeg ikke blive din Kone, saa veed jeg dog vist, jeg aldrig vil være nogen andens. Og giv mig nu Brevet med til Mac-Callummore, og bed Gud være med mig paa Veien."

Der laae noget romantisk og sørmerisk i Johannes kjække Forsæt; men da Butler efterat han endnu havde talt noget mere med hende om denne Sag, fandt det umueligt at overtale hende til at forandre sin Beslutning, eller at saae hende til at lade ham ledsage hende paa Veien, besluttede han sig endelig til at give hende det forlangte Papiir, hvilket tilligemed Mynsterrollen, hvori det var ind-

svøbt, var det eneste Erindringstegn, der mindede om den gjæve og entusiastiske Bibel-Butler, hans Bedstefader. Medens Butler opsogte sine Papirer fik Johanne Tid til at tage hans Lommebibel frem — „Jeg har med din Blyantspen sat Mærke ved et Bibelsied, som det vil være os begge tjenligt at ihukomme,“ sagde hun til Butler, i det hun lagde Bogen bort fra sig. Og Du maa paa-tage Dig den Umage, at skrive om alt dette til min Fader; thi Gud bedre det, jeg har aldrig havt synderlig hverken Haand eller Hoved til at skrive lange Breve, og allermindst kunde jeg det nu — jeg overlader ham ganske i dine Hænder, og jeg er overbevist om, at det ikke vil vare længe, førend Du faaer Tilladelse til at besøge ham. Og, kjære Ruben, naar Du saa kommer til at tale med ham, saa glem ikke, at han er en gammel Mand, og tael ikke Græsk og Latin til ham; han er af den gamle Verden, og kan ikke lide at høre Slegt, skjøndt jeg nok tør sige, han har Uret deri. Og afbryd ham ikke for ofte; men lad ham sidde og tale selv saameget som han vil; thi paa den Maade vil han snarest kunne trøste sig. — Og, af Ruben, den arme Pige i det snævre Fængsel — skjøndt jeg behøver ikke at minde dit gode Hjerte derom — giv Du hende al den Trøst, Du kan, saasnart de vil tillade Dig at komme ind til hende — fortæl

hende — men nei, jeg tør ikke tale mere om hende nu, thi jeg maa ikke tage Afsked med Dig med Lærer i Vinene — det vilde ikke være godt. — Herren velsigne Dig, Ruben!”

For at undgaae saa uheldtydende et Bærfel, som Lærer maatte være for hende, der skulde tiltræde den lange Vandring, gik hun hurtig ud, i det hun fremtvang i sit Ansigt et Smil, hvorigjennem Sorgen dog skul frem, saameget hun end søgte at dølge den, for ei at forøge Butlers Smerte.

Det var, som om Syn, Sands og Eftertanke var forgaaet ham, da hun var borte; Saddetree traadte strax derpaa ind, og overvældede ham med Spørgsmaal, som han besvarede, uden at have forstaaet dem, og med juridiske Undersøgelser, som han ikke fattede det allerringeste af.

Endelig randt det den velsærde Hr. Borgermand i Tankerne, at der skulde være et Møde for Underretten ved Loanhead den Dag, og omendkjøndt det vel neppe var Umagen værdt at gaae derhen, „saa vilde han dog hen og see, om der mueligen kunde foreskalde eet eller andet for ham at tage vaere paa, saasom han var en god Ven af Amtmanden der paa Stedet, som var en houet Mand, der vilde være glad ved at see En hos sig, der kunde give ham eet eller andet nyttigt Bink i juridiske Sager.”

Saa snart Saddletree var vel ude af Døren, tog Butler strax fat paa Bibelen, den sidste Bog Johanne havde rørt ved. Til hans største Forbauselse faldt et Papiir, hvori var indsvøbt et Par Guldstykker, ud af Bogen. Med en fort Blyantspen havde hun sat et lille Mærke ved det sextende og fem og tyvende Vers af den fvy og tredivte Psalme:

„Det Lidet, den Retfærdige eier, er bedre,
 „end den Læstefuldes Rigdomme;“ og: „Jeg
 „har været ung, og nu er jeg bleven gammel,
 „men aldrig har jeg dog seet den Retfærdige
 „lide Nød, eller hans Afkom betle om deres
 „Brød.“

Indertlig rørt over denne fjerlighedfulde Declaration, hvormed hun vilde have sin egen Vedsmodighed betragtet som et blot ufrivilligt Middel i Forsynets Haand til at afhjælpe hans Mangel, trykkede han Guldet til sine Læber med mere Hefsigheid, end Armodens Søn griber efter det med. At stræbe efter at worde hende liig i Sjælskraft og Tillid til Gud, syntes ham nu det værdigste og vigtigste han havde at tænke paa, og hans første Forretning var at give den gamle Deans skriftlig Underretning om hans Datters fattede Beslutning og tiltraadte Reise til London. Hver Tanke, ja hvert Udtryk veiede han nøie, for at hans Brev

skulde blive istand til at stemme den gamle Mand for Datterens overordentlige Foretagende. — Hvad Virkning Brevet gjorde, vil Læseren siden blive underrettet om.

Tredie Kapitel.

„O Fødeland, farvel!“

Lord Byron.

En Reise fra Edinburgh til London er nuomstundt noget, som kan foretages med største Sikkerhed og Hurtighed, og uden mange Forberedelser, saa uersfaren end Vedkommende er i Sligt, og om han end maa reise ganske allene. Utallige Postvoogne af forskjellig Indretning og Rang, og ligesaamange Paketbaade ere uophørligen i Bevægelse imellem Skottlands og Englands Hovedstæder, saa at endog det meest magelige og frygtsomme Menneſke maa kunne bestutte sig til saadan en Reise efter et meget kort Overlæg. Men ganske anderledes forholdt det sig hermed i Aaret 1737. Der var dengang saa aldeles ubetydelig Samfarsel imellem London og Edinburgh, at endnu levende Menneſker

kan erindre sig den Hændelse, at Postsækken fra Hovedstaden i England ikke medbragte flere, end eet eneste Brev til Posthuset i Edinburgh. Den almindelige Maade, hvorpaa man i de Tider reiste, var med Postheste, hvoraf den Reisende satte sig paa den ene, og hans Ledsager paa den anden; og da Hestene bleve ombyttede paa hver Station, saa kunde den hele Rei tilbagelægges i meget kort Tid, vel at mærke, naar Rytteren var istand til at holde Strabadser ud. Men saaledes at lade sig forstøde paa Leiehestens Ryg, var noget, som var den Velhavende allene forbeholdet; den fattige maatte smukt lade sig nøie med de Befordringsmidler, Naturen havde givet ham.

Med Hæft Mod, og hærdet til at udholde legemlig Anstrængelse, tilbagelagde Johanne Deans i Almindelighed omtrent tyve Mile hver Dag, og undertiden endnu flere, og vandrede saaledes gennem den sydlige Deel af Skotland, indtil hun naaede Durham.

Hidindtil havde hendes Rei ført hende mellem Mennecker, der enten vare hendes Landsmand, eller i det mindste vare alt for vante til at see en barfoddet Wandrerisse med Tartan om sig, til at de skulde have opholdt sig over Johannes Dragt. Men da hun nu kom længere ned med Sonden, mærkede hun snart, at hun ved denne paadrog sig Spot og

Latter, som hun ellers ikke vilde have været udsat for; og omendskjøndt hun i sit Hjerte ærgrede sig over denne uvenlige og ugjæstmilde Bane at gjøre sig lystig over en Vandrer for Paaklædningens Skyld, saa var hun dog for klog til ikke strax at forandre ved den det, der paa en for hende saa ubehagelig Maade tildrog hende andres Opmærksomhed. Sin tærnede Tartan passede hun omhyggelig ind i Byldten, og rettede sig ogsaa efter den ødse Skik, som herskede der i Landet, at gaa med Skoe og Strømper paa den hele Dag.

Hun tilstod siden: „at, ikke at tale om hvor uoeconomisk det var, saa var det hende i Begyndelsen endogsaa langt besværligere at gaa med Skoene paa, end barføddet; men den Smule Lynggræs, der almindelig var ved Siderne af Veien, hjalp hende godt.“ Tartanen, som hun havde baaret over Hovedet, som et Slør, erstattede hun med en bon-grace, som hun kaldte det — en storflygget Straaehat, liig den, de engelske Fruentimmer pleie at bruge, naar de arbeide i Marken. „Men jeg skammede mig ogsaa over mig selv,“ sagde hun, „da jeg førstegang tog en giit Kones bon-grace paa mit Hoved, da jeg dog var en ugiit Pige.“

Da hun var færdig med disse Forandringer ved sin Paaklædning, var der intet, der udmærkede

hende fra de Foll hun kom iblandt, saasnart hun taug stille; men naar hun oplob sin Mund, regnede der strax saamange Spotteglofer og uhøfligt Skjæmt ned over hende, at hun snart kom til at erkjende det for rigtigst aldeles ikke at tale, uden høieste Nødvendighed. Naar derfor de Forbireisende hilste hende, besvarede hun deres Høflighed blot med et artigt Knix, og var ængsteligen bekymret for at vælge saadanne Mattequarterer, der baade syntes at være anstændige og tillige ikke meget besøgte. Hun bemærkede om den almindelige Mand i England, at han vel ikke var fuldt saa høflig mod Fremmede, som Skik og Brug var i hendes eget mindre stærkt befolkede Fødeland, men at de dog paa ingen Maade i Gjærningen forsømte Gjæstfrihedens Pligter. Uden Vægring skaffede man hende Herberge og Spise, og Vejvisning, for en meget billig Betaling, hvilkken den ædelmodige Bert paa mange Steder endog ganske aflog at modtage, med de venstabelige Ord: „J har en lang Vej at gaae, Pige; jeg vil ikke tage Pengene fra en stakkels eenlig Pige — De er den bedste Ven, hun kan have med sig paa Reisen.“

Mangegange hendte det sig, at Bertinden, af Agtelse for den pene og nette skotske Pige, forskaffede hende en ledsager eller Plads i en Vogn, et Stykke af Veien, eller gav hende en og anden

nyttig Underretning og Anbefaling med til de Steder, hvor hun burde tage ind.

I York blev vor Bandleres næsten en heel Dag over; deels for at samle Kræfter igjen — deels fordi hun var saa heldig at træffe et Berts-huus, hvor Bertinden var hendes Landsmandinde — og deels endelig for at faae to Breve færdige, et til sin Fader og et til Ruben Butler; et Arbejde, der for hende ikke var saa let at blive færdigt med, saasom hun ikke havde megen Øvelse i at skrive Breve. Det til hendes Fader lod saaledes:

„Kjæreste Fader!

„Den Reise jeg har begyndt paa, er bleven mig meer besværlig og tung, fordi jeg med Bedrøvelse maa tænke paa, at det skeer uden Eders Samtykke, hvilket jeg, det veed Gud, inderligen havde ønsket at undgaae; thi den hellige Skrift siger jo: „at det Løfte, Datteren haver giort, skulde ingen forpligtende Kraft have, uden Faderens Samtykke“ — hvorimod jeg maaskee nu haver forseet mig, ved at foretage mig denne lange Vandring, uden at have faaet Eders Samtykke dertil. Men det faste Haab var opstegen i min Sjæl, at jeg skulde blive et Redskab til at hjælpe min arme Søster ud af hendes svære Ulykke; thi uden dette vilde jeg ikke for Alt hvad der er i Verden, hver-

ken for Guds eller Guld, have foretaget mig saadant noget, saafremt jeg ikke først havde erholdt Eders Tilladelse dertil. O, kjære Fader, dersom I ønsker, at min Reise skal worde velsignet med et heldigt Udfald, og at det skal gaae Eders Huus vel, saa skriv en Linie, eller siig et Par Ord for at troste min uhyggelige Søster. Har hun syndet, saa har hun ogsaa sørget og maattet bøde, og I veed jo selv bedre, end jeg, at vi maa tilgive andre, saafremt vi ønske Tilgivelse selv. Kjære Fader, bliv ikke vred paa mig for alt det, jeg her siger Eder; jeg veed nok, at det ikke passer sig for Ungdommen at ville lære de graae Haar; men jeg er saalangt borte fra Eder, at mit Hjerte med Uroe tænker paa Eder alle, og glad vilde jeg blive ved at høre, at I har tilgivet hende, og derfor har jeg ikke frygtet for at jeg skulde sige mere, end jeg burde. Folkene her ere meget artige, og have, som der staar om Hedningerne og den hellige Apostel, viist mig megen Godhed. Der findes et Slags Udvalgte her i Landet, thi de have Kirker uden Orgel, ligesom vore ere, og som kaldes Convent-huse, hvori Præsten prædiker uden at have Præsteskjole paa. Men de fleste af Indbyggerne her ere Prælatister, hvilket er sørgeligt at tænke; og jeg saae to Mænd, som ere Ordets Tjenere, streife paa Jagt med Hunde, ligesaa raske, som Moskvin

eller Driden, den unge Laird af Loupthedike, eller
hvilkensomhelst anden ung Fristfyr i Lothian. Ja,
et bedrøveligt Syn var det sandelig! Og nu,
kjære Fader, vil jeg ønske, at Herrens Gie maa
vaage over Eder, naar I gaaer til Hvile, og naar
I vaagner om Morgen, og glem ikke at indslutte
i eders Bønner Eders lydlige og hengivne Datter
Johanne Deans."

I en Efterkrift underrettede hun sin Fader
om et Middel mod en almindelig Qvægsygdom,
hvilket hun havde lært af en Qvæghandlers Enke
i Cumberland, og som hun bad ham forsøge paa
een af deres Kæer — Tillige meldte hun, at hun
i London agtede at tage ind til sin Cousine Mistress
Glass, Tobakshandlerken, som hvert Aar pleiede
at sende ham Tobak, og som var saa bekendt over
hele London, at hun uden Vanskelighed nok skulde
faae hendes Boepæl opspurgt.

Siden vi have ladet os forlede til at forraade
saameget af vor Heltindes fortroelige Brevverling,
vil vi ikke betænke os paa at gaae endnu eet Skridt
videre, og meddele vore Læsere ogsaa Indholdet
af det Brev, hun tilskrev sin Elsker.

„Hr. Ruben Butler!

Jeg skriver Eder dette Brev til, i Haab om,
at det maa finde Eder i Bedring, og for at un-

derrette Eder om, at jeg har lykkelig naaet den store Bye, uden at være bleven udmattet af Gangen; ja jeg synes endog at befinde mig bedre derved. Og jeg har seet mangfoldige Ting, som jeg ønsker at kunne fortælle Eder om engang, blandt andet en stor Mængde Kirker, som her ere i denne Stad; og rundt omkring hele Byen er der Møller, som hverken have noget stort Hjul, eller nogen Mølleдам ved sig, men gaae ved Vinden, hvilket er overmaade snurrtigt at see — En Møller bad mig at træde ind, for at see Indretningerne, men det vilde jeg ei; thi jeg har jo ikke forladt Skotland for at gjøre Bekjendtskab med fremmede Menneſker. Jeg følger den flagne Landevei, og naar nogen taler mig høfligt til, ſaa hilſer jeg dem, men jeg ſvarer Ingen med Ord, undtagen Fruens timmer. Jeg vilde ønske, Hr. Butler, at jeg vidſte noget Lægemiddel, der kunde være Eder tjenſligt; thi i denne Bye er der mere Medicin end man behøvede til at curere hele Skotland med, og viſt nok maae der være eet eller andet deriblandt, ſom J vilde have godt af for Eders Helbred. Derſom J havde et venligt, moderligſindet Menneſke til at pleie Eder, og ſom ikke lod Eder ſidde der og læſe ſaameget, at J ødelagde Eders Sundhed — for J læſer meget mere med Børnene i Skolen, end J burde — og ſom kunde ſtaffe Jer hver

Morgen nyemasket Mælk at drikke, saa vilde jeg være langt roeligere for Eder. Kjære Hr. Butler, I maa endelig være ved godt Mod, thi vi staae jo alle i hans Haand, der veed langt bedre, end vi selv forstaae det, hvad der er til vort sande Bedste. Jeg nærer ingen Tvivl angaaende den Sag, for hvilken jeg er gaaet hjemme fra — jeg vil ikke tænke paa at det kunde være Tvivl underkastet — thi naar jeg ikke selv var tilfulde forvissat derom, hvorledes skulde jeg da vel faae Mod til at komme frem med min Ben i store Folks Mærkelse? Men naar man veed med sig selv at Hensigten er god, og fatter godt Mod til, saa er det ikke saa vanskeligt at faae endogsaa det Børste fra Haanden. Og er det Guds Villie, haaber jeg, at vi, der skiltes fra hverandre i Besøvelse, skal sees igien med Glæde. Jeg vil ikke anmode Eder oftere om det, hvorom jeg bad Eder, da vi sagde hinanden Farvel, angaaende den uslykkelige Pige og min arme Fader — thi jeg veed, at I af Christelighed vil gjøre det, og det er en krasligere Bevæggrund, end den Anmodning, der kommer fra Eders lydige Tjenerinde

Johanne Deans."

Ogsaa dette Brev havde et Postskriptum, saa lydende:

„Kjære Ruben! dersom det maaskee skulde
 tykkes Eder, at jeg gierne kunde have skrevet Eder
 vidtløftigere og mere kjærligt til, saa maa I be-
 tænke, at jeg skriver just saaledes, fordi jeg føler
 hos mig selv, at jeg anser Eder alt, hvad godt
 og tjenligt er. I maae vist troe om mig, at jeg
 er bleven en Ødeland, siden jeg gaaer med Strøm-
 per og Skoe paa hver Dag; men det er nu saa
 Skik og Brug her blandt honette Folk, og ethvert
 Land har jo sine Vedtægter, som man maa rette
 sig efter. Men endnu mere vil I komme til at
 see (saafremt den Tid engang kommer igjen, da
 vi kan være muntre og fornsiede), naar I saaer
 mit runde Ansigt at see dybt inde i en stor Straae-
 hat, der er saa bred, som den store Gang i Kirken
 i Libberton. Men den beskytter mig godt mod So-
 len, og hindrer uartige Menneſker fra at gloe paa
 mig, som om det var et fremmed Dyr, de saaer.
 Naar jeg kommer til London skal jeg skriftligen un-
 derrette Eder om, hvorledes jeg bliver modtagen af
 Hertugen af Argyle. Skriv mig et Par Ord til
 om Eders Befindende, og adresseer Brevet til
 Mistress Margarete Glass, Tobakshandlerſke, boen-
 de i Tidſelen i London — og saaer jeg deri Un-
 derretning om, at I befinder Eder vel, vil det
 være mig en stor Trøst. Undskyld min ſlette
 Skrift; Pennen duer ikke meget.“

Den hele Stil i dette Brev vil Mange maaſkee synes trængte til en kraftigere Undskyldning, end den, hvormed det slutter; men jeg maa i denne Henseende underrette Læseren om, at Butler havde lært hende ſaameget, at Johanne Deans ſkrev og ſtillede mangfoldige Gange bedre, end de fleſte fornemme Damer i Skotland paa den Tid, hvis underlige Udtryksmaade og beſynderlige Orthographe dannede den meeft paafaldende Contrast til deres Omgangstone, der røbede en høj Grad af Aand og Forſtand.

For Reſten laae der i Udtrykkene, hvori diſſe Breve vare affattede, maaſkee en god Deel mere Haab og Mod, end hun virkelig nærede i ſit Hjerte; men hermed havde hun den den elſkværdige Hensigt at forebygge, at hendes Fader og Elſker ſkulde i hendes Breve finde Grund til at være alt for uroelige for hende, da de jo havde Sorg og Bekymring nok foruden det. „Naar de ſtaae i den Formening, at jeg befinder mig vel, og troe mig iſtand til at udrette noget,“ ſagde den arme Vandrende til ſig ſelv, „ſaa vil min Fader være venligere mod Effie, og Butler tænke mere paa ſit eget Helbred. Thi det veed jeg, at de ſikkerlig tænke mere paa mig, end jeg ſelv gjør.“

Derpaa forſeglede hun ſine Breve meget omhyggeligen, og leverede dem ſelv paa Poſthuset,

efter megen Forespørgsel om, naar det var sandsynligt, at de kunde komme til Edinburgh. Da hun var færdig med denne sin vigtige Forretning, modtog hun gjerne Bertindens gjentagne Indbydelse til at spise til Aften med hende, og blive Natten over i hendes Huus. Konen var, som vi allerede have anmærket, hendes Landsmandinde, og viste hende den Forekommenhed og Tjenstagtighed, som alle Skotter ere bekjendte for at udøve mod hverandre indbyrdes — en Nationalegenhed, som man i Almindelighed pleier at dable, fordi den indskrænker Bevillighedsdriftens Uttring til dem, der høre til samme Land og Folk, men som dog, ret betragtet, er roesværdigere, og gjør mere Nytte, end denne cosmopolitiske Goddædighedsfølelse, som man saa ofte vil finde anført som Grund for, at man ei kan gjøre vel imod Enkelte.

Mistress Dickerton, Eierinde af Vertshuset Sybstjernen, beliggende i Slotsghaden i York, var i hoi Grad smittet af denne Nationalfordom. Virkelig viste hun og saamegen Godhed mod Johanne Deans (der var født i Midlothian, hvorfra Bertinden ogsaa var kommen), sørgede saa moderlig for hende, og var saa bekymret for hendes videre Skjebne, at Johanne, saa forsigtig end hendes tilbageholdne Karakter gjorde hende, her troede

at kunne sætte al Frygt tilside, og fortalte hende den hele Anledning til sin Reise.

Mistress Wickerton forsøgte sig, og gjorde store Pine ved denne Fortælling, og viste baade Forundring og Deeltagelse. Men hun gav hende ogsaa virkelig adskillige nyttige Forsigtighedsregler.

Hun spurgte Johanne om hvor stor den Sum var, Johanne førte med sig — Den var ved hendes Gæmildhed i Libberton, og de nødvendige Udgifter paa Veien, sammensmeltet til omtrent femten Pund Sterling; men Bertinden erklærede, „at denne vilde være tilstrækkelig for hende, saafremt hun kunde bringe den i god Behold til London.“

„I god Behold?“ svarede Johanne — „ja, det tænker jeg vel, naar jeg formindsker mine nødvendige Udgifter noget.“

„Ja, men Stratenrøvere da, mit Pigebarn,“ sagde Mistress Wickerton; „thi nu er Du rigtig nok kommen i et mere civiliseret, det vil sige, mindre sikkert Land, end de nordlige Egne ere, og hvorledes Du skal komme trygt og godt frem, det er noget, som jeg ikke begriber. Kunde Du blot bliv her en otte Dages Tid, saa gaaer vor Vogn afsted, og jeg skulde da bede John Broadweel have Omsorg for Dig paa Veien, saa bragte han Dig nok i Sikkerhed til dit nærmeste Bestemmelsessted.“

Johanne svarede strax, at det ikke var hende

nueligt at opholde sig her saalænge til hun kunde faae Følge med John Broadhweel, da hun aldeles ikke kjendte om at staae under et Menneskes Varetægt paa Beien, hvilket hun ikke kjendte.

„Ja, ja, som Du selv vil,“ svarede den gode Kone, „saa maa Du gaae din egen Gang, og sorge selv for at komme frem saagodt Du kan. Men lyd mit Raad, og gjem dine Penge saa vel, som muligt, og hav ikke mere, end et Par Stykker, og noget Sølvs ved Haanden, isald man skulde forlange af Dig, at Du skulde give Alt fra Dig, hvad Du havde; thi inden Du kommer en Dags Reise herfra, vil Du maaskee nok træffe paa Karle, der ikke ere gode at have med at bestille. Og det siger jeg Dig, Pige, naar Du nu kommer til London, saa maa Du ikke gaae, og see Dig om til alle Sider, og spørge Folk om de kjende Mistress Glasz i Boden Tidsefen — gjør ikke det, thi saa vil alle Mennesker lee Dig lige op i dine Næse. Men gaae hen til denne brave Mand her“ — og med disse Ord stak hun Johanne en Adresse i Haanden — „han kjender for det meste alle boefiddende Folk i London, og han vil nok kunne finde Dig, hvor dit Sødskeendebarn boer.“

Johanne modtog denne lille veiledende Seddel med oprigtig Taknemmelighed; men temmelig forferdet ved Tanken om Stratenrøverne, hun skulde

træffe paa Veien, kom hun til at tænke paa, hvad Ratcliffe havde sagt hende, og paa det Papiir, hun havde faaet af ham; og fortalte nu Bertinden i al Korthed paa hvilken Maade hun var kommen til dette underlige Document, og rakte hende det derpaa, at hun selv kunde see det.

Da Damen i Syvstjernen havde betragtet dette Papiir, ringede hun ikke paa nogen Klokke; thi det var ikke Brug dengang, men hun sløitede i en lille Solopibe, som hun havde hængende ved Siden, og nu traadte en net, reenlig Tjenestepige ind i Bærelset.

„Ellig til Dick Staldkarl, at han skal komme ind til mig,“ befalede Mistress Wickerton.

Det varede ikke længe, førend Dick Staldkarl lod sig see — en underlig, snedig, men flodset Person, med et arret Ansigt, en kort Fod, skelende Øjne og en lam Arm.

„Dick,“ sagde Mistress Wickerton i en mynig Tone, som røbede, at hun var en (i det ringeste naturaliseret) Yorkshires-Dame; „Du kjender de fleste Menneſker paa Veien, og veed Besked med de fleste Ting der.“

„Ei, ei! Gud hjælpe mig, Stakkel“ svarede Dick, og trak paa Skuldrene, enten det nu skede for at tilkjendegive sin Fortrydelse eller Uvidenhed; Sængstet i Edinburgh III. 5

„Ja vist, jeg har rigtig nok vidst Besked med eet og andet i mine Dage, Mistress.“ — Her satte han et listigt Ansigt op og smilte — derpaa saae han igjen meget arbar ud, og drog et dybt Suk, som En, der nok kunde tage Sagen paa hvad Maade det skulde være.

„Kjender Du da blandt andet dette lille Stykke Papiir?“ spurgte Mistress Wickerton, og overrakte ham det Rejsepas, som Matelisse havde givet Johanne Deans med paa Veien.

Da Dick havde kastet et Blik paa Papiret, blinkede han med det ene Øie, trak den store Mund op til Ørene, kradsede sig med alle fem Fingre i Hovedet, og sagde derpaa: „Om jeg kjender det, mener I? — ja — maaskee kunde jeg nok forstaae Indholdet, naar det ikke vilde paadrage ham nogen Ubehagelighed?“

„Hverken ham eller noget andet Menneſke,“ sagde Mistress Wickerton; „men det kan skaffe Dig et godt Glas Genever, Dick, saafremt Du vil komme ud med Sproget.“

„Nu vel da,“ sagde Dick, i det han fløede sig bag Øret med den ene Haand og stræbte bag ud med Foden, for at vise sin Taknemmelighed for det velkomne Tilbud — „Jeg tør nok sige, at dette Pas vil blive kjendt overalt paa hele Veien.“

„Men, hvad er det da for en Karl, denne

gode Mand?" spurgte Mistress Bickerton, i det hun gav Johanne et Bink, som om hun gjorde sig noget til af sin Staldkarls Klogskab.

„Ja, hvad kan jeg svare dertil? — Jim Ratcliffe — han har jo gjort sig lystig hsiere op i Landet i den senere Tid — han og saa den skotske Wilson, Handie Dandie, som de kaldte ham — men han har nok været en god Stund borte fra denne Egn, saavidt jeg kan forstaae. — Men hver en honet Mand, som holder til paa Veien mellem Stamford og York, vil respectere Jims Pas.“

Uden at indlade sig i flere Spørgsmaal, fyldte Bertshnusdamen et stort Glas med Genever, og rakte Dick Staldkarl det. Han bukkede baade med Hoved og Skuldre, satte Foden langt frem og skræbde bag ud, tænte sit Glas til Bunden, og begav sig ud til sit eget Territorium igjen. —

„Jeg vil raade Dig til, Johanne,“ sagde Mistress Bickerton, „at tage dette Papiir frem, om Du skulde komme til at møde nogen af disse slemme Karle paa Veien; jeg er vis paa, Du vil slippe heelskindet fra dem, naar Du blot viser dem det.“

Et net lille Aftensmaaltid blev tilfidsst fremsat. Vor naturaliserede Yorkshiredame nød med største Velbehag af et Par stærkt krydrede Retter,

drak sig en god Deel gammelt Øl dertil, og tømte et Glas afbrændt Viin, medens hun underholdt Johanne med en Fortælling om sin Gigt, og yttrede sin Forundring over, hvorledes det kunde være mueligt, at hun, hvis Forsældre i mangfoldige Led havde været Jorpagterfolk i Lammermuir, skulde faae en Sygdom, som var blandt dem saa aldeles ubekjendt. Johanne sølte formegen Taknemmelighed for sin gjæstfrie Vertinde, til at hun skulde mueligen fornærme hende ved at yttre sin Mening om hvad Aarsagen vel kunde være til denne Sygelighed hos hende — men hun tænkte paa Ægyptens Kjødgryder, og lod sig ikke overtale til at nyde andet, end noget Grønt til Aftensmad, hvortil hun drak et Glas Vand.

Mistress Biderton forsikrede hende derpaa, at her aldeles ikke kunde være Tale om nogen Regning og Betaling, forsynede hende med Ubefalingskrivelser til sin Correspondent i London, og til adskillige Vertshuse paa Reien, med hvis Eiendomme hun stod i nogen Forbindelse, erindrede hende om de Forsigtighedsregler, hun havde at iagttage i Henseende til sine Penge, som hun maatte bevare godt, og da hun skulde tidlig affæd den følgende Morgen, tog hun en meget hjærlig Afskæd med hende, og lod hende love med Haand og Mund, at hun vilde tage ind til hende igjen, naar hun reisste til-

bage til Skotland, og da give hende en fuldstændig Underretning om, hvorledes det var gaaet hende i eet og alt — et Forlangende, som Johanne forsikkrede om, hun skulde troeligen opfylde.

Fjerde Kapitel.

„Nød, Jammer, Last og Færers Hær forfølge,
I rædsomt Selskab, hver vildfaren Sjæl.“

Vor Rejsende begav sig meget tidlig paa Veien næste Morgen, for at fortsætte sin begyndte Vandring. I det hun just vilde gaae ud af Vertshuusgaarden, hørte hun Dick Staldkarl, der enten havde været overmaade tidlig paa Færde, eller maaskee slet ikke var kommen i Seng den Nat — thi begge Tilfælde kunde jo let finde Sted ved hans Forretninger — raabe med lydelig Stemme efter hende: „En god Morgen, min Pige! — Tag Jer vel i Agt for Gunnersbury Høi, hører I det! — Robin Hood er død og borte, men der er Snaphazner endnu at finde i Bewersdal.“ — Johanne blev staaende og saae paa ham, i den Forventning, at han vilde indlade sig i en videre Forklaring, men med et listigt Sideblik og et Skuldertræk,

som man skulde have Bausfelighed ved at gjøre ham efter, vendte Dick om, tog igjen fat paa sin skindmagre Kallik, som han var isærd med at strigle, og gav sig til at synge, i det han greb efter Strigle og Børste:

„Robin Hood var en Yeoman brav,
Dg hans Bue var seig og stærk;
Dg naar Robin sagde „staae“ paa Alfarevei,
Hvi skulde ei vi og sige saa?“

Johanne gik nu altsaa sin Vej, uden at gjøre ham noget videre Spørgsmaal; thi der var inter i Staldkarlens Bæsen, der indbød hende til at gjøre hans nærmere Bekjendtskab. Efter en majsommelig Dagvandring, naaede hun endelig Ferrysbridge, det bedste Vertshuus, baade dengang og siden, paa hele den lange Vej gjennem de nordlige Provindier. Hendes eget simple, blufærdige Bæsen, tilligemed en Ubefaling fra Misses Vickerton, indtog Vertinden i Svaren ganske for hende, saa at denne gode Kone skaffede hende en beqvem Leilighed til at komme affied paa en med Fruentimmersabdel forsynet Posthest, der var paa Retouren til Lurford, saa at Johanne denne gang gjorde den længste Dagreise, hun havde foretaget sig siden hun forlod Hjemmet. Dog følte hun sig om Aftenen betydelig mere udmattet ved denne uvante Maade at reise paa, end hun pleiede at

blive, naar hun gik til Gods, og, som en Følge heraf, kom hun ogsaa den anden Morgen langt sildigere paa Wei, end ellers. Henimod Aften saae hun den hundredarmede Trent, og de skumle Ruiner af Newarks Fæstning, der var bleven sloifet under de sidste Borgerkrige, ligge for sig. Det er vel ikke nødvendigt at anmærke, at Johanne ei var nysgjerrig nok til her at anstille antiqvariske Undersøgelser, men saasnart hun var kommen ind i Byen, søgte hun lige hen til det Bertshuus, man i Ferrybridge havde givet hende Anvisning paa. Medens hun her nød nogen Forfriskning, lagde hun Mærke til, at Pigen, der bragte hende den, af og til betragtede hende med usædvanlig Opmærksomhed; og endelig spurgte denne hende, til hendes største Forundring, om hendes Navn ikke var Johanne Deans, om hun ikke var barnfødt i Skotland, og nu var paa Veien til London i et Retsanliggende? Johanne, saa ligesvem og ukunstlet end hendes Karakter var, havde dog ogsaa noget af den Forsigtighed, som er hendes Landsmænd egen, og, ifølge god, gammel, skotsk Sædvane, besvarede hun det ene Spørgsmaal med et andet, i det hun bad Pigen sige hende, af hvad Årsag hun spurgte herom?

Rjalderpigen i „Saracenerens Hoved til Newark“ svarede: „at der var kommen to Fruens

timmer der forbi om Morgenens, og havde spurgt efter en Johanne Deans, der skulde være undervejs til London i et saadant Erinde, og at de neppe havde villet troe, at hun ikke allerede havde været der.“ —

J hei Grad forundret, og tillige sat i temmelig Frygt (thi hvad man ikke kan forklare sig, bliver man i Almindelighed bange for, udspurgte Johanne Pigen nærmere angaaende disse to Qvindespersoners Udseende, men kunde af hende ikke faae andet at vide, end at den ene af dem var et ungt Fruentimmer, og den anden et gammelt; at hiin var den høieste, og at den sidste snakkede meest, og syntes at have et Slags Herredomme over den yngre, og at begge talte skotsk.

Denne Underretning var alt for ufuldstændig, til at kunne lede hende paa noget Spøer, og ved en uforklarlig Ahnelse om, at der skulde møde hende noget Ubehageligt, fattede Johanne den Bestumning at tage sig Postheste denne Dag. Men dette hendes Ønske kunde netop der ikke blive opfyldt, da tilfældige Omstændigheder gjorde det umueligt for Berten at skaffe hende Hest og Ledsgager. Efterat have ventet et Par Timers Tid, i Haab om at et Par Heste, som havde været Syd efter, skulde komme saa betimelig tilbage, at hun kunde benytte sig af dem, undsaar hun sig endelig for sig

fely over sin Mangel paa Mod, og besluttede at fortsætte sin Reise paa samme Maade, som hun havde begyndt den.

„Der er overalt flad og jevn Bei,“ sagde Pigen, „undtagen et høit Bjerg, som kaldes Gunnersburyhei, omtrent en tre Mile fra Grants ham,“ hvilket var det Sted, hvor hun næstegang skulde overnatte.

„Det fornoier mig, at jeg kommer til en Høi paa Beien,“ svarede Johanne; „thi baade mit Die og begge mine Fodder ere træt af denne flade Grund, jeg saalange har vandret over — den hele Bei imellem York og her seer ud, som om Landet havde været omgravet og udjevnet, hvilket er et trættende Syn for mine skotske Øine. Dengang jeg ikke kunde see de blaae Bjerge, man kalder Ingleborow, mere, tænkte jeg, at nu havde jeg ikke een Ben meer i dette fremmede Land.“

„Ja, hvad det angaaer,“ svarede Berten, „saa vilde jeg ønske, min gode Pige, siden Du er saa stor en Ben af Bakker, at Du kunde tage hele Gunnersburyheien med Dig, thi det er et slemt Sted for Posthestene, formedelsst de mange Overfald, som der skeer; men tag dette at styrke Dig paa til Reisen, og jeg vil ønske Du maa komme lykkelig over den, siden Du er saadan en rask og slink Pige.“

Dg med disse Ord tog han sig en dygtig Slurk stærkt Øl af det store Solokruus.

„Jeg vil dog ikke formode, der skulde være Stratenrøvere paa Veien, Herre?“ spurgte Johanne.

„Jo, det kan Du være sikker paa, der er,“ sagde Berten; „men dog er der ikke saa fuldt af dem mere, som der har været før, og siden de har mistet Jim Ratcliffe, saa er der ikke mere Sammenhold mellem dem, end i en Biesværm, naar de har mistet Føreren. Tag Dig en Slurk, før Du gaaer,“ sagde han tilsidst, i det han rakte hende Kruset; „til Natten vil Du knap faae andet, end Granthams Havresuppe og et Kruus Vand.“

Johanne afsløg høfligen at drikke noget, og spurgte ham hvad hendes "lawing" var?

„Din lawing? — Du, min Gud, hvad mener Pigen med det?“

„Jeg mener — jeg ønskede at vide, hvad jeg havde at betale her,“ spurgte Johanne.

„Betale? aa Gud hjælpe Dig! — nei, det skal Du ikke, min Pige — af Drikkevarer har Du jo ikke fortæret mere, end en halv Pøgel Øl, og Caracenerens Hoved kan nok sammen spare saameget, at vi kan give Dig og dine Lige, der intet christent Tungemaal kan tale, en Mundfuld Mad — her er til endnu een gang til Dig — det samme

paa frist," sagde Marcus Bellgrawe, og derpaa saae han nok een Gang temmelig dybt i Kruset.

Johanne tog nu Afsked med sin Lincolnshirskke Belynder, og begav sig atter ud paa sin eensomme Vandring. Ikke uden Bekymring blev hun vaer, at Aften og Tusmørke oversaldt hende paa den aabne Landstrækning, der naaer lige hen til Goden af Gunnersburyhøi, og hvor man hist og her seer endeel Underklov og moradsige Steder. Denne vidtudsraakte Elette, som dengang ikke var indtaget til Algerland, som den i den senere Tid er bleven, var berygtet for Stratenroverie, hvilket, som en Folge af de yderst flatte Politieindretninger, blev der udøvet saa hyppig, som man nu ikke horer om noget Sted, uden paa de Veie, der ere nærmest omkring Hovedstaden. Dette randt Johanne i Tankerne, og hun skyndte sig nu hurtigen afsted, da hun med eet horte Trampen af en Hest bag ved sig, og uvilkaarligen veeg hun til den ene Side af Veien, som om hun vilde lade den Ridende beholde saamegen Plads, som mueligt, til at komme forbi. Da Dyret kom hende nær, saae hun, at der var to Fruentimmer paa, af hvilke det ene sad paa en Mandssjaddel, det andet paa en Fruentimmersjaddel bag ved hende, som man endnu hist og her i England kan see.

„En skønne god Aften, Johanne Deane,"

sagde den forreste Dame, i det Hesten kom lige tæt forki vor vandrende Hestinde. — Hvad synes Dig om den deilige Hsi, der ligger, som stiger med sin Top heelt op til Maanen? — Mener Du ikke det er Velen til Himmelen, som Du jo tænker med saamegen Glæde paa? — Det er nok mueligt, at vi kunde naae derop endnu i denne Nat, med Guds Hjelp, naar vi blot kunde faae vor gode Ven her til at være lidt mindre nølevorn til at gaae opad."

Den talende Person forandrede sin Stilling i Saddelen, og lod Hesten næsten standse, medens hun dreiede sig om; men det Kvindemenneske, der sad bagved hende paa Gruentimmersaddelen, syntes at irettesætte hende for hendes Udsfærd, i Udtryk, som Johanne med Rød kunde forslaae noget af.

"Hold din Mund, Du fjantede Daarekistelem — hvad har Du at bestille med — — eller med Himmel og Helvede?"

"Nei, I har Ret, Moder; med Himmelen har jeg da nok ikke stort at bestille, kan jeg troe, i Betragtning af den gode Person, jeg fører med mig bag paa Hesten — og hvad Helvede angaaer, saa faaer det nok sin Krig frem, naar først den Tid kommer, det er jeg sikker paa. — Saa kom nu, Øg, og traak affied, som om Du var et Koz

steskæft, for det er en Her, som rider Dig, maa Du vide." —

„Med Hovedstær om Foden, og Skoe i min Haand,
Jeg straalte, som et Ildhiul, over Eng og over Land." —

Hestens Trampen og dem med hvert Øieblik tiltagende Fraaand gjorde det umueligt for Johanne at forstaae det øvrige af hendes Sang, men hun horte de uarticulerede Toner endnu lang Tid efter gjenslyde trindt omkring over den øde Egn.

Vor Vandrerstke stod længe, slagen af Forsbaufelse over denne forunderlige Hændelse. At høre sit Navn nævnet paa saa vild en Maade, og i et fremmed Land, uden at man indlod sig i nogen videre Samtale eller Forklaring herover med hende, og det af et Menneske, der paa saa sølsom en Maade kom tilsyne, og igjen forsvandt for hendes Øine, forekom hende fast ligesaa overnaturligt, som hiin Røst i Conns:

„Hiin lustige Stemme, som tiltaler Folk

Paa sandig Strandbred, og i eenlig Ørken."

Og omendstjændt Johanne, baade i Udseende, Aldfærd og Rang var saare forskjellig fra hiin fortryllede Dame, saa passer sig dog det Følgende i Fortællingen paa hende, med Hensyn til Virkningsgen af hiin foruroeligende Tildragelse:

„Slikt vækker Studsen vel, men ei Forsagthed
Hos Dødens Ven, thi ved hans Side vandrer
Den drabeligste Helt — Samvittigheden."

Og i Grunden kunde hun ogsaa, naar hun ret overveiede hvor fromt og pligtmæssigt det Erinde var, hun vilde udrette, gjøre Fordring (om dette Udtryk tør bruges) paa at finde Beskyttelse paa saa lovsig en Vandring. — Men hun var ikke kommen ret langt, og havde beroeliget sin Sjæl med saadanne Betragtninger, førend hun fik en nye og endnu mere grundet Marsag til at frygte. To Mænd, der havde ligget paa Luur mellem noget Arat ved Veien, reiste sig, da hun nærmede sig, og traadte med truende Mine hen mod hende. „Staae, og giv hid!“ raabte den Ene til hende — en stærk Karl, iført en saadan lang Frakke, som Vognmandene pleie at bruge.

„Hun er et Gruentimmer,“ bemærkede den Anden, en lang, smukker Skikkelse — „hun forstaaer sig ikke paa Haandteringens Kunstudtryk — Giv Eders Penge hid, min Dyrebare, eller det koster Eders Liv.“ —

„Jeg har kun saa Penge hos mig, 3 gode Herrer,“ sagde den arme Johanne, i det hun rakte dem det, hun havde taget frem, og lagt for sig selv, for at bruge det i deslige paakommende Tilfælde — „men har 3 fast besluttet at tage det fra mig, saa veed jeg, jeg maa give Jer det.“

„Det forstaaer ikke, min Snut. — Nei, det gaar Fanden annamme mig ikke an,“ sagde den

Mindste af de to Stratenrøvere; „mener I, honette Folk er saa gale, at sætte deres Liv i Bøve paa Landeveien, for at lade sig tage ved Næsen paa den Maade? Hver en Hvid og Skilling, I har hos Jer, vil vi have Gingre paa, eller vi plyndrer Jer ud lige til Skindet; ja, gid jeg maa blive evig forbandet, om vi ikke gjør det!”

Hans Kammerad, der syntes at røbe noget, der lignede et Slags Medlidenhed med Johanne, i hvis Ansigt stod præget den heftigste Forsærdelse over disse Ord, sagde nu: „Nei, nei, Tom, det er een af de hellige Søstre, seer Du jo nok, vi behøve blot at lade hende give os sin høitidelige Forsikring, at hun ikke har mere hos sig, saa behøve vi ikke at lade hende trække ud. — Hør, min Vige, dersom I vil see op mod Himmelen, og sige: det er alle de Penge, jeg eier og har, saa skal vi lade Eder gaae.”

„Jeg kan ikke,” svarede Johanne, „sige Eder, hvad jeg har hos mig, I gode Herrer; thi et Mennekses Liv og Død afhænger af min Reise; men vil I lade mig beholde saameget, som jeg behøver til Vand og Brød paa Veien, saa vil jeg være fornøiet dermed, og takke Eder, og bede for Jer til.”

„Na, gaae I Fanden i Bøld med Eders Bønner! det er ikke gangbar og gjældende Mynt

hos os," sagde den mindste af Karlene, og gjorde Mine til at ville lægge voldsom Haand paa hende.

„Holdt, mine Herrer," raabte Johanne, der i dette Øieblik kom til at tænke paa Ratcliffes Pas, „mueligen kjender I dette Papiir?"

„Hvad, Djævelen, er det nu hun har fore, Frank?" sagde den raafeste af Røverne — „Der, see Du paa det, for, Gauden tage mig, om jeg kan læse det, hvad det saa end indeholder."

„Det er et Fripas fra James Ratcliffe," sagde den Smale, da han havde læst det; „vi maae lade Pigen ubehindret gaae sin Wei, det er efter vort Røverforbunds Love."

„Nei, siger jeg," svarede den Anden — „Nat har forladt Forbundet, og er bleven Bøddel, fortæller man jo."

„Vi kan Allesammen komme til at behøve hans Hjelp og Villighed," svarede hertil den smale Stratenrøver.

„Men hvad skal vi da nu gjøre?" spurgte hans Kammerad — „vi lovede jo, som Du nok erindrer at plyndre Løsen ud, og sende hende, som Liggerste, tilbage igjen til sit Hjem, og nu vil Du lade hende gaae sin Wei?"

„Det er jo heller ikke min Mening," sagde der Anden, og hvidskede ham noget i Øret, hvor paa denne svarede: „Ja, saa lad os da skynde os

dermed, og ikke staae her og studdre saalænge, at der kommer Folk til, saa vi blive grebne.“

„J maa følge med os, bort fra den Alfarsvei, min Pige,“ sagde den Enkelt.

„For Gud i Himmelsens Skyld!“ raabte Johanne — „saasandt som J er født af en Kvinde, saa forlang ikke af mig, at jeg skal forlade Landeveien; heller maae J tage Alt, hvad jeg eier og har her i Verden.“

„Hvad, Fanden, er det Tosen nu bliver gal over?“ sagde den anden Krabat — „Jeg siger Jer jo, at der skal intet Dødt vedersfares Eder; men forlader J ikke paa Dieblirket Landeveien, og følger med os, saa, gid jeg skee al Landsens Ulykke, om jeg ikke slaar Vandebraffen itu paa Jer paa Stedet.“

„Du er en grov Bjørn, Tom,“ sagde hans Kammerad til ham; „dersom Du rører hende, saa skal jeg give Dig saadan en Næsestyver, at Tandterne skal dandse i din leicesterske Flab. — Bryd Dig ikke om den Karl, min Pige, han skal ikke faae Lov til at røre Dig med sin mindste Finger, dersom Du vil godvillig gaae med os — men gjør J Jer utilbeens for os, saa Fanden tage mig, om J skal slippe heelskindet ud af hans Kløer!“

Denne Trudsel opvakte de meest frngtelige Forestillinger hos den stakkels Johanne, da hun nu sangstet i Edinburgh III.

saar, at der maaskee ikke heller af ham, der lod til at være den meest menneskeligssindede, var Beskyttelse for hende at vente. Hun var derfor ikke allene strax beredt til at følge med dem, men holdt endog hiin fast ved Kjolen, som om hun var bange for at han skulde gaae bort fra hende; og Karlen, saa raar og vild han var, syntes selv at blive rørt over dette Beviis paa hendes Tillid til ham, saa at han gjentagne Gange forsikrede hende, at han aldrig skulde tillade at der vederfores hende det allerringeste.

De skyndte sig nu afsted med deres Fange, og droge bort i en Retning, der alt mere og mere bortffjernede dem fra den alfare Landevei; dog bemærkede hun, at de fulgte en Bivei eller smal Stie, hvilket befriede hende for den større Frygt, hun ellers med Grund maatte have næret, naar de ikke havde syntes at følge en vis og bestemt Ve.

Efterat have gaaet saaledes omtrent en halv Times Tid, alle tre uden at tale eet eneste Ord, kom de til en gammel Lade, som stod yderst ude paa Grændsen af en nogenlunde opdyrket Landstrækning, men langt borte fra beboede Steder. Dog maatte der være Mennesker i Laden selv, da Johanne kunde see Lys i Vinduerne.

En af Høverne bankede paa Døren, som blev aabnet af en Kvinde, og de traadte nu derind med

deres uslykkelige Fange. En gammel Kjælling, der stod og lavede Mad ved en Kulild, hvoraf opsteeg en kvalende Damp, spurgte, hvorfor de ikke, i Fandens Navn, havde plyndret Tøsen ud, og kastet hende ud paa Fælleden, istedet for at komme trækkende afsted med hende derhen.

„Nu, nu, Mutter Blod,“ sagde den smale Mand til hende, „vi skal gjøre, hvad Ret og billigt er, for at føie Eder, men heller ikke det ringeste meer; stemme nok er vi, men dog ikke saa nederdrægtige, som I vil gjøre os til — I Helvedes Brand.“

„Hun har faaet et Gripas med fra James Ratcliffe,“ sagde den anden Røver; „og Frank, han vil ikke høre et Ord om at expedere hende ind i den anden Verden.“

„Nei, saa min Sjel, vil jeg ikke,“ svarede Frank; „men dersom gamle Mutter Blod kunde beholde hende her hos sig nogle Dage, og saa faae hende skicket tilbage til Skotland igjen, uden at der skee hende nogen Overlast, saa kan jeg ikke indsee hvad galt der skulde være i det — nei, kan jeg ei.“

„Hør, min gode Frank Levitt,“ sagde den gamle Kjælling, „dersom Du kalder mig Mutter

Blod endnu een eneste Gang, saa skal jeg lade dette gode Staal komme i nærmere Bekjendtskab med dit bedste Hjerteblood" — og med disse Ord løste de hun en Kniv i Beiret, som om hun virkelig havde i Sinde at bringe sin Trudsel i Udøvelse.

„Der maae være kommen ubehagelige Efterretninger Nord fra," sagde Frank, „siden gamle Mutter Blood er i saa ondt Lune."

Neppe vare disse Ord komne over hans Læber, før den rasende Kvinde, med al en vild Indianers Hevngriidshed, stødte med Kniven efter ham; men han lod til at være forberedt derpaa, og undveeg Stedet ved hurtigen at dreie sit Hoved til Siden, saa at Kniven foer lige forbi hans Øre, og blev siddende fast i Leervæggen bag ved ham.

„Ho, ho, Mutter," sagde Reveren, i det han greb hende kraftigen om begge Haandledene, „jeg skal vise Jer hvem af os to, der er den stærkeste," og med disse Ord kastede han hende med et drøit Puf baglænds mod Gulvet, hvor hun sank ned paa et Straae knippe, efterat hun forgjæves havde søgt at værges sig imod ham; derpaa slap han hendes Hænder, og truede med Fingeren ad hende, som Slutteren i en Daareliste, naar han vil sætte Skrak i den Uffindige. Dette havde ogsaa strax den tilsigtede Virkning; thi hun gjorde intet Forsøg mere paa at reise sig op fra Stedet, han havde

sat hende paa, eller paa at gribe til voldsomme Forholdsregler, men breed i afmægtigt Raserie sine visne Hænder, og skreeg og hylede, som en Besat.

„Jeg vil holde, hvad jeg engang har lovet Dig, Du gamle Djævel,“ sagde Frank — „Vigen der skal ikke komme længere paa Veien til London, men rører I et Haar paa hendes Hoved, saa skal I faae med mig at bestille, I uforskaammede Kjælling!“

Denne for Johanne uforstaaelige Erklæring syntes paa en Maade at formilde den gamle Heres Hefstighed noget; og medens hendes rasende Hyl og vrede Udraab lidt efter lidt nedstemtes til en lavere, knurrende og brummende Tone, blev dette mærkbardige Selskab forøget med endnu en Person.

„Ei, Frank Levitt,“ sagde den Nyankomne, der styrtede ind med saadan Fart, at hun med eet Hop stod midt paa Gulvet, „er I ifærd med at dræbe vor Møtter? eller skar I Struben over paa Grisen, som Tom bragte op i Morges? eller har I læst Eders Bøn forkeert i Dag, siden I har faaet min gode gamle Ven, Fanden, fat.“

Den talende Persons Stemme var saa egen, at Johanne øieblikkelig gjenkjendte i hende det Qvindemenneske, hun havde seet sidde foran paa Hesten, der var faret afsted forbi hende, kort førend

hun blev overfalden af Røverne — en Omstændighed, der bidrog ikke lidet til at gjøre hendes Skæfel endnu større, saasom hun deraf kunde slutte, at den voldsomme Handling, der var udsæet mod hende, maatte være i Forveien overlagt, uden at hun alligevel var istand til paa fjerneste Maade at gjætte sig til Ophavsmanden dertil eller Hensigten dermed. Af denne gode Dames Conversationstone vil Læseren formodentlig alt have sluttet sig, at det er et gammelt Bekjendtskab, han her kommer til at fornye.

„Hold Kæft, du sjantede Satanas!“ sagde Tom, hvem hun havde forstyrret midt i hans Nydelse af noget Brændeviin, han havde seet sin Kunst til at faae Jingle paa — „Et skikkeligt Menneske kunde have det bedre i det hede Helvede selv, end her, hvor han maa høre paa dit forbande Daarekiste-sludder, og paa Kjællingens Galstak der.“ — Og dermed tog han igjen fat paa den gamle Brændeviinsdunk, han havde fiddet og druffet af.

„Og hvad er det jeg seer her?“ sagde det af-sindige Fruentimmer, i det hun dansede hen ad Gulvet op mod Johanne Deans, der vel var forfærdet, men dog opmærksomt betragtede hele dette Optrin, fast besluttet, at give noie Agt paa Alt, for om der maaskee var noget, som kunde bidrage til at befordre hendes heldige Undvigelse, eller gjøre

hende bekjendt med sin Stilling, og den Fare, hun mueligen kunde være udsat for. — „Hvad har da hun her at gøre!“ udbrød Madge Wildfire atter. Den fromme Deanses, den gamle, halsoffantede Arabats Datter i en Taterlade, og det henmod Nattetide — jo det er, min Troe, et nydeligt Syn! — Ho, ho! det var et Pokkers Fald for saadanne ærbare Folk! — og den anden Søster sidder i Fængslet i Edinburgh — ja, det gjør mig sandelig meget ondt for hende — det er min Moder, som hader hende, og ikke mig — skjøndt det kunde vel hende, at jeg havde ligesaamegen Grund dertil.“ —

„Hør nu, Madge,“ sagde den smale Røver, „Du er nok ikke fuldt saameget Djævelens Kjøledægge, som din Moder, det Alffum, der saavidt jeg kan mærke, maa være hans særdeles Udkaarne — tag Du det unge Fruentimmer ind til Dig i dit eget Lukas, og lad Fanden ikke komme ind, om han saa beder derom i Guds Navn.“

„Ja saamænd, Frank, det skal jeg gjerne gjøre;“ sagde Madge, i det hun greb fat i Johannes Arm, og trak hende afsted med sig — „thi det er ikke sømmeligt for hende og mig, og andre anstændige og christelige Fruentimmer, at holde Selskab paa denne Tid af Natten med saadanne Folk, som Dig og Tyburn-Tom. Saa siger

jeg Ser da en god Afsten, I Herrer; gid I maane sove i Noe, indtil Rakkerknægten vækker Ser — det vilde ikke være saa galt for Landet, tænker jeg.”

Med eet syntes hendes Afstindighed at komme over hende igjen, og hun gik med paataget hoitideligt Alvor hen til sin Moder; denne sad ved Kulilden, og det røde Gjenstik af Bløderne, der faldt paa hendes mavre og fortrukne Ansigt, oplyste hvert Træk af Dindskab og Lastesuldhed, som stod praget deri, saa at hun saa ud, som det livagtige Billede af Hecate, ved hendes natlige Dffringer — pludselig faldt Madge paa Knæ for hende, og sagde med barnagtige Gebærder: Lille Mama, hør mig fremsige min Bøn, før jeg gaaer til Sengs, og lad Gud bevare mit deilige Ansigt, som Du pleiede at gjøre i gamle Dage.”

„Gid Fanden maae slaae Huden af det, og bruge den til at flikke sine Skoe med,” sagde den gamle Kvinde, og vilde give Supplicanten et Presfigen til Svar paa hendes ærbødige Begjæring.

„Madge, der sandsonligvis af Erfaring vidste paa hvilken Maade hendes Moder pleiede at tildele hende sin Belsignelse, veeg med Behændighed og Hurtighed saa langt tilbage, at denne ikke kunde naae hende med Haanden, og undgik saaledes Slaget. Derpaa reiste den Gamle sig i Veiret, greb en gammel Tidslemme, og vilde have gjentaget sit

feilslagne Forsøg, ved at hugge den i Hovedet enten paa Datteren eller Johanne (thi hvem af dem den traf, syntes at være hende temmelig lige, gyldig) da med eet hendes Haand blev holdt tilbage af ham, der blev kaldet Frank Levitt, som greb hende ved Skuldren, og skjød hende med Voldsomhed bort fra sig, med de Ord: „Hvad, Mutter Jandenivold — nu igjen, og det i min egen høie Mærkværelse! — Hør du Madge fra Bedlam, tag din Sovestammerat der med dig, og gaae ind i dit Hul, eller vi faae et Jandens Spectakel med Kjællingen her.“

Madge efterkom Levitts Befaling, trak sig tilbage saa hastig, som mueligt, og førte Johanne med sig ved Haanden ind i et eget Afslukke, som var ved et Skillerum adskilt fra den øvrige Lade, og fyldt med Straae, hvoraaf det lod til, at det var bestemt til Sovestammer. Maanen skinnede igjennem en aaben Luge ind paa en Gruentimmer-saddel, en Klostsaddel og et Par Tværsække — Madges og hendes elskværdige Moders Reisetoi.

„Nu, har I nu vel før i Eders hele Liv seet saa deilig en Stadsstue?“ sagde Madge — „see kun, hvor klart og lyst Maanen skinner paa det friske Straae! — Saa pyntelig end Bedlam seer ud, naar man betragter det udenfra, saa er

der dog ikke saa nydeligt et Bærelse deri, som dette. Har I aldrig været i Bedlam?"

„Nei," svarede Johanne med frygtfuld Stemme, sien synliggen forfærdet over dette Spørgsmaal, og den Tone, i hvilken det blev gjort; dog maatte hun vogte sig for at støde hende for Hovedet, da de Omstændigheder, i hvilket hun selv her befandt sig, vare saa mislige, at hun endog maatte være glad ved at have dette affindige Gruentimmer hos sig, som syntes at tjene hende paa en Madae til Beskyttelse.

„Aldrig været i Bedlam?" sagde Magde i en Tone, der røbede hendes Forbauselse. — „Men saa har I dog i det ringeste været i Daarelisten i Edinburgh da?"

„Nei, aldrig" svarede Johanne.

„Nu, jeg troer i Sandhed, at de elendige Karle, Øvrighedsmandene, aldrig sende andre Folk til Bedlam, end mig — de maae have forfærdelig megen Respect for mig; thi saa ofte jeg bliver bragt til dem, saa lade de mig strax skikke til Bedlam igjen. Men, min Sandten, Johanne," (dette sagde hun i en sagte og mere fortroelig Tone) jeg troer ikke I har tabt noget ved ei at komme med derhen, naar jeg skal sige min Mening reent ud; thi Slutteren der er en egenfindig, tvær Knægt, og ham maa man rette sig efter, kan I troe, ellers

gjer han En det værre, end i det hede Helsvede. Jeg har mange Gange sagt ham, at han var den mindst Rimelige af os allesammen. — Men hvad er det nu for et Spetakel de holde derinde? — Der kommer Nogen af dem ind til os — det skal der ikke blive noget af. — Jeg vil sætte mig med Ryggen op mod Døren, saa skal det vare en Stund, førend de faae den lukket op.”

„Madge! — Madge! — Madge Wildfire! — Forbandede Magde! hvor har Du gjort af Hesten?” tilraabte Mændene udenfor hende flere Gange efter hverandre.

„Han er nu ved Aftensmaden, det arme Bæst,” svarede Magde.

„Ved Aftensmaden?” gjentog den meest brante af Røverne — „Hvad mener J med det? — Siig mig paa Diebliffet, hvor Du har gjort af den, eller jeg skal knuse din bedlauske Pande!”

„Han er i Gaffer Gabblewoods Hvedemark, om Jellers veed, hvor den er henne,” svarede Magde.

„J hans Hvedemark, du forrykte Dyr!” svarede den Anden med Udtryk af den heftigste Forbittrelse.

„O, min bedste Tyburn-Tom, min gode Mand, hvad Skade troer J da de unge Hvedeskud kan gjøre det arme Bæst?”

„Det er ikke det, vi mener,“ svarede den anden Gavtys; „men hvad vil Folkene sige om os i Morgen, naar de faae at see vi have ladet den gaae der? — Skynd dig, Tom, og bring den hid; træk den ikke over den moradsige Grund, min Dreng, at de ikke skal skjælnes Sporet af Høverne efter den.“

„Altid saa skal jeg træffe affted, naar der er noget paa Jærde,“ mumlede hans Kammerad.

„Nu, skynd dig, Lorents, Du har saa lange Been at løbe med,“ sagde den anden; og hans Kammerad forlod strax Hytten, uden at gjøre flere Indvendinger.

Imidlertid havde Madge lagt endeel Straae tilrette til Leie for sig, men blev dog endnu steddse i den halvsiddende Stilling med Ryggen lænet op mod Døren til Afslukket, og da denne, naar den aabnedes, gik indad, tjente hendes Legeme istedet for en Slaae, til at holde den tæt i.

„Der er dog altid forbunden Vanskeligheder med at skjæle, Johanne?“ sagde Madge Wildfire; „omendstjændt jeg mange Gange ikke kan faae No-der til at tænke saa. Hvem i al Verden skulde nu have faldet paa at troe, at jeg vilde gjøre min egen Ryg til Slaae for en Dør! Men den er da heller ikke saa stærk, som den, jeg har seet i Fængslet i Edinburgh. — De edinburghske Smede

have altid været bekjendte for at være dygtige til at gjøre Volte og Slaaer og Laase — men mit skakkels Varn, det er dødt og borte, og det ikke paa nogen god Maade — men vi skal alle den Wei, Johanne, det veed Du nok — og I Cameronianerfolk tænke jo uden Frygt paa saadant; ja, I vil gjerne skabe Jer et Hjelvede paa Jorden, blot for at I med destomindre Ulyst skal kunne vandre bort fra den. — Men hvad nu Bedlam angaaer, som vi talte om, saa vil jeg ikke anbefale det paa nogen Maade, hverken i den ene Henseende eller i den anden — I veed jo nok, hvad der staaer i Bisen.“ Og nu udbroød hun med lydelig Røst:

„Jeg Bedlam høit maa prise;

Der, før jeg var eet og tyve,

Fik jeg Hampearmbaand paa,

Og lod mig lystigt slaae —

Vad meget, og fik lidt at spise.“

„Nu da, Johanne, jeg er altid noget hæst om Natten, saa jeg kan nu ikke synge stort mere for Dig — og nu troer jeg, min Sandten, at jeg vil lægge mig til at sove.“

Hun lod derpaa sit Hoved synke ned paa Brystet — en Stilling, som Johanne vel vogtede sig for at forstyrre hende i, da hun vilde have givet Alt, for at faae Tid og Roelighed til at overs-

tænke, hvorvidt det kunde være mueligt for hende at nippe godt dersfra, og paa hvad Maade dette skulde lade sig gjøre. Men da Madge havde siddet et Par Minuter, og nikket med halv tillukte Øine, tillod hendes uroelige Sind og syge Sjel hende ikke at hvile meer for det første. Hun løstede Hovedet op, og begyndte igjen at tale, men i en mere svag Tone, som af og til blev afbrudt af hendes Dødsighed, der formodentlig var en Følge af den hele Dags besværlige Ridt, hvortil hun ikke var vant — „Gud maa vide, hvor jeg kan være saa søvnig,“ sagde hun; „ellers pleier jeg aldrig at sove, førend den fortræffelige Froken Maane er gaaet til Sengs — især naar den er fuld, og ruller hen over vore Hoveder, som Du veed, i sin store Sølvbøgn — jeg har mangen god Gang dandsset Rækken ned for hende med stor Fryd og Gammen, naar døde Folk kom, og dandsede med mig — saadanne, som Jock Porteous og andre Menneſker, som jeg har kjendt i levende Live — for Du maa vide, jeg har ogsaa selv været død engang.“ — Her begyndte den arme Banvittige i en lav og vild Tone at synge:

„Paa Kirkegaarden hviler mine Been,
Saa fjernt ved Havets Bred,
Det er kun min lystige, lystige Hand,
Som nu Du taler med.“

„Men, naar Alt kommer til Alt, Johanne, saa veed dog Ingen ret hvad det er at leve, og hvad det er at døe — at komme til Jeernes Land, det er en anden Sag. — Mangengang troer jeg, at mit arme Værn — det er begravet — som I jo nok veed — er dødt, men det vil intet sige. Jeg har hundrede Gange og hundrede til, havt det paa mit Skjød, efterat det er blevet begravet — og hvor kunde det lade sig gjøre, dersom det var dødt? — det veed I nok var plat umueligt.“ —

Her syntes Erindringen om en svar og sorgelig Gjerning med eet at fremtræde for hendes Sjæl, og hun udbød i et klageligt Skrig: „Vee mig! vee mig! vee mig!“ — Snart dyssede hun sig, saaledes jamrende, i en dyb Søvn, og Johanne var nu ene med sine melancholske Betragtninger og Udsigter.

Femte Kapitel.

„Bind hende fast!“ —

Fletcher.

Den svage Lysning, som faldt gennem Vinduet, satte Johanne istand til at see, at der vel neppe var at tænke paa for hende, at kunne undslippe

ad den Bei, thi Binduesaabningen var anbragt høit oppe fra Gulvet, og var tillige saa snever, at om hun end kunde naae op til den, vilde det dog være et stort Spørgsmaal, om hun vilde være istand til at slippe igjennem. Bøvede hun et Forsøg paa Lykke og Fromme, og dette fik et uheldigt Udfald, vilde hun derved blot udsætte sig for en endnu værre Behandling, end den hun hidtil havde maattet taale; og hun besluttede nu altsaa af denne Marsag heller at oppebie en gunstigere Leilighed, saa stor Frygt og Bekymring hun end imidlertid maatte døie, end at gjøre en Prøve, der maaskee vilde udsætte hende for en ikke ringe Fare. Hun traadte nu sagtelig hen til den stet opførte Leervæg, der adskilte hendes Afslukke fra den øvrige Deel af den store og øde Ladebygning. Bæggen var yderlig forfalden, og fuld af Smaaehuller og Revner; een af disse gjorde hun større med Fingrene, saa vaersomt og sagte, at det ei kunde mærkes af nogen, og fik snart et Hul, saa stort, at hun tydelig kunde see den gamle Kjælling og den smale Revner, som de kaldte Levitten, siddende ved Siden af hinanden ved den halvudbrændte Kulild, og, som det lod til, fordybede i en fortroelig Samtale. Først blev hun forfærdet ved dette Syn, thi Qvinde menneskets fæle Ansigtstræk røbede tydelig et forhærdet Sind, og indgroet Dødsflab og Branten-

hed, og Mandens, omendstjændt de ei vare saa vederstyggelige, som hendes, svarede dog ganske til hans lovstridige Haandtering og frække Væsen.

„Men,“ sagde Johanne, naar hun talte om dette, „jeg ihukom min ærværdige Faders Fortælling, en Vinteraften, om hvorledes han havde været indspærret tilligemed den velsignede Martyr, James Kenwick, der igjen opløstede den sande, reformerte skotske Kirkes faldne Standart, efterat den værdige og berømmelige Daniel Cammeron, vor sidste velsignede Bannerfører, var falden for de Ugudeliges Sværd — og om hvorledes de forhædede Mordere og Ildgjerningsmand, der sadde i Fængsel, som de, smeltede som Bly, da de hørte deres vise Taler — og saa tænkte jeg ved mig selv, at denne samme Hjælp, der stod dem bi i deres svære Strid, ogsaa vilde kunne komme mig til Undsætning i min Nød, og jeg blev saaledes istand til at oppebie den Tid, da Herren vilde naadigen udfrie min Fod af de Snarer, der vare lagte for den. — Jeg erindrede den herlige Psalmistes Ord, der findes baade i den 43de og 44de Psalm: „Hvorfor est Du saa saare nedbøiet, min Sjæl? hvi er Du saa uroelig i mig? Haab fast paa Gud, thi jeg vil dog komme til at takke ham, fordi han kommer mig til Hjælp i Nøden, og er min Gud.“ —

Hendes af Naturen faste og bestemte Sjæl fik end mere Styrke ved disse religiøse Betragtninger, og midt i sin farlige Stilling var hun dog istand til at lytte efter, og fatte en stor Deel af den levende Samtale, der fandt Sted mellem de to Mennesker, i hvis Hænder hun var falden, omendskjøndt meget af den maatte gaae tabt for hende, da de brugde Udtryk og Talemaader, der vare Johanne ubekjendte og usforstaaelige, talde i en lav Tone, og betjente sig af mange Tegn og Bink, som ere almindelige blandt Mennesker af deres ulovlige Hæandtering, til at fuldstændiggjøre deres afbrudte Udtryk med.

Manden aabnede Samtalen paa følgende Maade: „Nu, min gode Kone, kan I see, at jeg er ærlig mod mine Venner. Jeg har ikke glemt, at I skaffede mig en Jül, dengang jeg sad i Fæstningen i York, til at overfale Stangerne med — derfor var jeg strax villig til at komme og være Eder behjælpelig, uden at gjøre Jer eet eneste Spørgsmaal desangaaende, thi den ene Tjeneste er den anden værd. Men nu, da denne Madge, der er saa høirestet, som Tom fra Lincoln, behager at være roelig en Stund, og denne Lyburn Meddie trækker affied, for at faae fat paa det gamle Øg, saa maa I fortælle mig, hvad alt dette har at betyde, og hvad der nu skal foretages — thi, Fanden

annamme mig, om jeg gjør Pigen noget ondt, eller tillader at man frummer et Haar paa hendes Hoved, især siden hun ovenikjøbet har et Fripas fra Jim Rat."

"Du er en honet Karl, Frank," svarede den gamle Kone, "men alt for blødhjertet for din Haandtering; din sømme Sjæl vil engang bringe dig i Ulykke. Jeg vil komme til at see Dig gaae baglænds op ad Holburn Hoi, og det for en jammerlig Styngels Skyld, som aldrig vilde have faaet Ringre paa Dig, dersom Du blot havde slukket ham din Kniv gjennem Struben."

"Det kunde hændes, at I tog feil deri, gamle Mutter," svarede Stratenrøveren; "jeg har kjendt mangen en herlig Karl, som allerede i den første Sommer blev et Hoved fortere, fordi han var alt for hidsig med at stille og slaae — desuden, et Par Mars Tid bør en Mand altid see til at kunne leve med god Samvittighed. — Nu da, sliig mig nu, hvad alt dette har at betyde, og hvad I forlanger af mig; kan en brav Mand gjøre det, skal det see."

"Ja, seer Du vel, Frank, dette er Sagen — men I maa først have Dig et godt Glas ægte Genever" — Her tog hun en Flaske op af Kommen, og skænkede ham et stort Bæger fuldt —

„Du maa da vide, Frank — men vil Du ikke skænke Dig selv mere?“ lagde hun til, i det hun rakte ham Glasfen.

„Nei, nei — naar et Fruentimmer vil have En til at gjøre noget, som er galt, saa begynder hun altid med at drikke ham fuld — Fanden tage den Courage, man faaer paa sliq Maade! — Det jeg skal gjøre, vil jeg gjøre ædrue — saa gaaer det bedre for mig.“

„Nu da, saa maa Du da vide,“ begyndte den Gamle igjen, uden at gjøre noget videre Forsøg paa at bringe ham i Griftelse, „at denne Pige er nu paa Veien til London.“

Her kunde Johanne ikke høre mere, end Drødet, Søster.

Høveren svarede derpaa i en noget høiere Tone: „det er smukt gjort, synes mig; men hvad Pokker kommer det Jer ved?“

„Komme mig ved? jo det skulde jeg vel troe! Udretter hun noget der, saa vil jo den jammerlige Karl ægte hende.“

„Ja, og hvem bryder sig saa om det?“ spurgte Høveren.

„Hvem der bryder sig om det, Du forbandede Klobdrian? — Jeg bryder mig om det, jeg — og før vil jeg quæle hende med min egen Haand, før hun skulde komme Madge i Forkjøbet.“

„Komme Madge i Forkjøbet? — Kan Zeres gamle starblinde Øie ikke see bedre, end som saa? Dersom han er saadant et Menneske, som J sagde, hvor kan J saa falde paa, at han skulde gifte sig med en Hjante, som Madge er? — — Jo det var noget herligt Snak — gifte sig med Madge Wildfire!“

„Na, saa hør mig da, du forbandede Strastenrover, du Liggerknægt og Lys, som Du er! — sæt nu han ikke gifter sig med Løsen, er det da Grund nok til at han skulde faae Lov til at ægte en anden — en Anden skulde komme i min Datters Sted, efterat hun er bleven vanvittig, og jeg er bleven til Ligger, og altsammen ene og allene for hans Skyld! — Men jeg veed det, som skal bringe ham til Galgen — ja jeg veed det, som skal bringe ham til Galgen, om han end havde tusinde Liv — ja, ja, jeg veed det om ham, som skal bringe ham til Galgen — til Galgen — til Galgen!“ —

Med en satanisk Latter, og Hævnjerrigheden præget i hvert Træk i hendes Ansigt, gjentog hun med frygteligt Velbehag dette Ord.

„Hvorfor har J da ikke allerede bragt ham til Galgen — til Galgen — til Galgen?“ sagde Frank, i det han i en foragtelig Tone gjentog hendes Ord. — „Det vilde dog været bedre, end at

havne Jer her paa to Fruentimmer, som aldrig har gjort Jer eller Eders Datter noget imod."

"Ikke gjort os noget imod?" udbrød den gamle Kone — og han skulde ægte det Lugthuuslem, om hun nogensinde kom paa fri Fod?"

"Men da der nu ikke er den ringeste Mismæghed for, at han vil ægte Eders kjære Datter, saa kan jeg, paa min Sjæl, ikke begribe, hvad alt dette kommer Jer ved," svarede Stratenroveren, og trak paa Skulderen — „Der, hvor det er nødvendigt at gjøre noget, der skal jeg være villig til at gaae saa vidt, som nogen af mine Lige, men at begaae en slet Streg af en slet Marsag, det kan jeg ikke udstaae."

"Og vilde I da intet Skridt gjøre, for at faae Hevn?" spurgte den gamle Kvinde — „for at faae Hevn, den sødeste Løkkerbidsten, der nogensinde er bleven tillavet i Helvede?"

"Den Ret maa Fanden selv gjerne beholde for sin egen Mund," svarede Roveren — „thi jeg vil lade mig hænges, om jeg kan lide Sancen, som han kommer paa den."

"Hevn!" blev den gamle Kvinde ved — „Hevn, det er den den bedste Løn, Djævelen giver os baade her og hisset, fordi vi have tjent ham — Den har jeg arbeidet for — den har jeg døiet Dødt for — den har jeg syndet for — og den vil

jeg have, eller der maa ikke være Retsfærdighed, hverken i Himmelen eller i Helvede!"

Levitt havde imidlertid tændt sin Pibe, og hørte med største Roelighed paa det gamle, nederdrægtige Qvindemenneskes gale og rædsomme Hevn-gjerrigheds Uttringer. Hans hidtil førte Levnet havde forhardet ham alt for meget, til at han skulde gysse ved at høre hende — og han var for ligegyldig, og sandsynligviis ogsaa for sløv, til at lade sig sætte i nogen Bevægelse ved hendes heftige Udtryk. — „Men, Mutter," sagde han efter nogle Øieblikkes Tausshed, „jeg bliver endnu ved min Paaastand, at saafremt det blot er Hevn, I trakter efter, saa gjorde I allerrigtigst I, at søge den hos den unge Krabat selv."

„Ja, jeg vilde ønske, jeg saasandt kunde det," sagde hun, og Blodtorst og Forbittrelse prægede sig i hendes Miner — „ja, gid jeg saasandt kunde — men, nei, nei — jeg kan, desværre ikke!"

„Og hvorfor ikke da, naar I dog gjør saamegen Støi og Ophævelse over denne Sag?" spurgte Røveren.

„Jeg har ammet ham ved dette visnede Bryst," svarede den gamle Qvinde, i det hun trykkede de sammenfoldede Hænder mod sin Barm, som om det var et Barn, hun vilde holde fast paa — „og endstjondt han har været en Forræder

Imod mig — endskiøndt han har styrket mig og Mine i Ulykke og Elendighed — Skjøndt han har bragt mig i Djævelens Klær, hvis der er nogen Djævel til, og ført mig paa Veien til Helvede, hvis der findes saadant et Sted — nei, jeg kan dog alligevel ikke tage Livet af ham. — Nei, jeg kan ikke,” gjentog hun med et Udtryk af Forbitrelse mod sig selv. — „Jeg har tænkt paa det — jeg har prøvet paa at ville gjøre det — men, Frants Levitt, jeg har aldrig kunnet komme affled dermed! — Nei, nei — han var det første Barn, jeg opammede — ond har jeg været — men ingen Mand kan begribe, hvormeget en Kvinde føler for det første Barn, der har ligget ved hendes Bryst,”

„Nei, det er ganske rimeligt,” svarede Levitt, „siden vi ingen Erfaring kan have i det Kapitel — men, Mutter, man vil ellers paaataa, at I ikke altid har været saa om imod andres Barn, som I har faaet Fingre paa. — Naar, I skal, Fanden tage mig lade være at lægge Eders Haand paa Knivskæftet — jeg er Kapitein og Anfører her, og Dyrer taaler jeg ikke.”

Den første Bevægelse, den gamle Her havde gjort, da hun hørte hiin Bemærkning af Roberen, var at gribe efter sin store Kniv; men da hun hørte hans alvorlige Trudsel, slap hun strax Grebet, lod Haanden usformærkt synke, som om hun

aldeles intet havde tænkt ved hiin Bevægelse hun gjorde med den, og vedblev med et fortrukket Smil: — Værn! — I spørger, Menneſke; hvem vilde vel lægge Haand paa et Børn? Madge, det ſtakkels Dyr, kom til Ulykke med det — og det andet — her ſant Stemmen ſaameget, at Johanne, ſaa opmærksomt hun end med ſpændt Forventning lyttede efter, ikke var iſtand til at forſtaa det ringeſte af hendes Tale, før hun tilſidſt hørte Stemmen igjen med de Ord: „og ſaa tog Madge Børnet og ſlængte det, troer jeg, i ſin Galſkab ud i Egen.“

Madge, der, ſom de fleſte af de Menneſker, der lide af Sindssvaghed, ſov meget uroeligt, var i det ſamme vaagnet, og lod nu ſin Roſt høre fra det Sted, hun havde valgt ſig til Hvileplads.

„Nei, Moder, det er ſaamænd en ſtor Løgn, for ſligt har jeg ſandelig aldrig gjort.“

„Lie, du forbandede Gjante!“ ſagde Moderen — „ja, vor Herre Død, hun er iſtand til at vække den anden Løs med derinde!“

„Det kunde blive farligt nok,“ ſagde Frank, der nu ſtod op, og fulgte med Meg Murdockſon hen til Afſkudet.

„Reis Dig, ſiger jeg,“ ſagde Kjællingen til Madge, „eller jeg jager denne Kniv gjennem Bægen ind i Ryggen paa Dig, Du Daareliſtelem!“

Sandsynligviis maa hun have ledsaget denne sin Trudsel med at pirre hendes Ryg en Smule med Knivsodden; thi Madge udstødte et smerteligt Skrig, og flyttede sig strax bort, hvorpaa Døren blev aabnet.

Den Gamle holdt et brændende Lys i den ene Haand og en Kniv i den anden — bag efter hende traadte Levitt ind; men om det var hans Hensigt, at forebygge en eller anden voldsom Handling, hun mueligen kunde have i Sind, eller om han fulgte med, for at staae hende biev derved, var ikke let at gjette. Johannes Nærbarrelse kom hende her fortræffelig til Hjælp i hendes frygtelige Stilling. Hun besad Fatning nok til at blive liggende ganske stille, og lade som hun var falden i den tryggeste Søvn; ja, hun havde endog Magt nok over sig selv til at tvinge sig til at drage Aanden let og roeligt, uagtet den voldsomme Bevægelse Frygten over hendes farlige Forsatning maatte sætte hende i.

Den Gamle holdt det brændende Lys lige tæt under hendes Pine, men hun beholdt endnu saamegen Fatning i dette afgjørende Øieblik, at hun ikke forandrede en Mine, skjøndt hun siden tilstod, at hendes Frygt var saa stor, at hun troede gjennem de lukkede Dørlaage at kunne see Mordernes Tilberedelser til at dræbe hende.

Levitt betragtede hende med spændt Opmærksomhed; derpaa tra han den Gamle bort, og fulgte med hende ud af det lille Afstykke. — Da de igjen vare komne ind i det ydere Værelse, og havde sat sig ned, hørte Johanne, til ikke liden Berøieligelse for sig, Stratenrøveren sige: „Hun søver saa trygt og roeligt, som om hun laae i Bedfordsshire. — Nu, gamle Meg — Ganden tage mig, om jeg forstaaer saameget, som eet eneste Ord af den hele Historie, eller kan begribe, hvad Nytte I kan have af at faae den ene Søster hængt, og pine og plage den anden — men, lad gaae, jeg vil alligevel vise Jer min Hengivenhed, og udrette for Jer, hvad I finder for godt, saa galt det Hele end tykkes mig — men, hvad mener I, kunde vi ikke faae hende ad Surfleet til, ned mod Stranden, og saa sætte hende ombord paa Tom Maanessins pene lille Fartoi, saa at vi fik hende ud af Veien en tre, fire Ugers Tid — kunde det ikke gaae an, troer I? — Men, gid jeg skee en Ulykke, om noget Menneſke skal tilføie hende det mindste Onde, saafremt han ikke vil have med mig at bestille! — Det er en forbisfret nederdragtig Historie denne, og jeg vilde ønske, at baade I, Meg, og den vare Ganden i Vold.“

„Ja, ja da, lille Levitt,“ sagde den gamle Qvinde; „I er en besynderlig Karl, og vil altid

have Eders egen Willie frem — for min Skyld skal hun ikke have nødig at fare een eneste Time før til Himmels — mig kan det være det samme enten hun lever eller hun døer — det er hendes Søster — ja hende er det.”

„Godt, godt, lad os da nu ikke tale mere om den Ting, for jeg hører Tom kommer — lad os lægge os til Hvile; det er det klogeste.” De gik derpaa hen og lagde sig, og det varede kun et Par Minuter, førend Alt var tykt og roeligt i dette Lasternefs Hjem.

Johanne blev liggende vaagen en temmelig lang Stund. Henimod Dagbrækningen hørte hun at de to Røvere forlode Hytten, efterat have talt nogen Tid sagte med den gamle Qvinde. Tanken om at hun dog nu kun blev passeret paa af Personer af hendes eget Kjen, gjorde hende noget roligere, og træt og udmattet, som hun var, faldt hun endelig i Søvn.

Da hun vaagnede op af sin Slummer, stod Solen allerede høit paa Himmelen, og hun fandt Madge Wildfire endnu i Afslukket, som havde tjent dem til Sovestammer. Denne bød hende strax god Morgen med sin sædvanlige sjantede, venlige Munterhed. — „Jeg maa da fortælle Dig, min Pige,” sagde Madge, „at her er foregaaet mange snurrige Ting, medens Du laae paa dit grønne Øre og

sov. Rettens Betjente har været her imidlertid, og da de just mødte min gamle Mutter i Døren, saa slæbte de affted med hende til Dommeren, for den Hvedes Skuld, som Hesten havde opædt. — Kom nu, min Løs, hvis Du har Lyst, saa skal vi spille dem et lystigt Puds — de vil gjøre et Jandens Spectakel, naar de mærke, at vi ere borte; men vi kan nok være hjemme igjen til Episetid, eller i det mindste før end Mørket falder paa, saa faae vi os dog lidt frisk Luft imedens — Men maaskee Du heller vil have Dig lidt Frokost, og saa lægge Dig til at sove igjen; jeg veed, hvordan det er med mig selv — mangen Gang kan jeg sidde den hele Dag igjennem med Haanden under Hovedet, og ikke være istand til at tale saa meget, som eet eneste Ord; og mange Gange derimod er det mig ikke mueligt at blive siddende stille eet Øieblik. Saa sig de om mig, at jeg er værst at have med at bestille — men det er ikke andet, end Snak — I behøver ikke at være bange for at spadserere med mig."

„Havde Madge Wildfire end været fuldkommen affindig, istedet for at hun af og til, midt i sit Jjanterie, røbede tydelig Tegn paa sunde Tanker, vilde Johanne dog neppe have betænkt sig ret længe paa at følge med hende, bort fra dette Sted, hvor hun havde saameget at befrygte, om hun blev

der længere. Hun forsikkrede Madge meget ivrig om, at hun aldeles ikke trængte til mere Søvn, og heller ikke behøvede noget at spise; og snakkede hende tillige efter Munden, og søiede hendes sjættede Luner, for at faae hende til snart at gaae ud at spadserere med sig, hvilket hun, efter nogen Overveielse, troede nok at turde gjøre, uden derved at gjøre sig skyldig i Synd.

„Det er ikke derfor, jeg gjør det, seer Du,“ sagde den stakkels Madge, „men jeg troer det er godt for Dig, at Du kommer noget bort fra disse Menneskers Selskab; ikke fordi de just allesammen ere onde Mennesker, men de gaae dog paa gale Veie, og mangen Gang kan jeg ikke andet end tænke paa, at det dog i Grunden stod bedre til baade med min Moder og mig, forend hun søgte saadant Selskab.

Med den Jilfsomhed og Glæde, Haab og Frygt, hvormed en Fange undviger af sit Fængsel, snappede Johanne, uden Betænkning, sin lille Bylt, fulgte Madge ud af Hytten, og saae sig strax ængstelig omkring til alle Sider, for, om mueligt, at opdage noget Spor af menneskelig Beboelse, men forgjæves. — Egnen var deels dyrket, deels uopdyrket, og paa de Steder, hvor Plougen ikke var kommen, saae den temmelig øde ud, var hift

og her begroet med dværgagtige Træer og Buske, paa nogle Steder moradsfig, paa andre ikke.

Johanne anstrængte strax sin Opmærksomhed, for at Rutte sig til paa hvilken Kant Landeveien laae, hvor hun var bleven oversalden; thi var hun først saa heldig at naae den aabne Bei, saa haabede hun nok at træffe paa Mennesker, eller faae Die paa et beboet Huus, hvor hun kunde fortælle, hvad der var hændet hende, og erholde Beshyttelse og Sikkerhed. Men efterat hun havde seet sig om til alle Kanter, overbevistes hun, til sin store Besværelse om, at det ikke vilde være hende mueligt med nogen Vished at slutte sig til, hvad Bei hun burde tage, og at hun saaledes var ganske og aldeles i sin sjøllede Ledsagerskes Bold. — „Skal vi ikke spadserere hen ad Landeveien til?“ spurgte hun Madge i en Tone, liig den Ammen bruger, naar hun kjæler for Barnet, for at faae det til at rette sig efter hendes Villie. — „Det er dog moersommere at spadserere paa den brede Landevei, end her mellem Buske og Træer.“

Madge, der gik med raske Skridt fremad, standsede med eet ved dette Spørgsmaal, og kastede et listigt, spørgende Blik paa Johanne, hvilket tydeligen nok sagde, at hun havde forstaaet Meningen af Johannes Ord — „Ho, ho, min Tøs!“ udbrød hun, „Du vil lokke os ud paa den Bei,

mærker jeg — Du har nok i Sindet at smøre Haarer, saavidt jeg forstaaer?”

Johanne blev for et Øieblik temmelig angstelig om Hjertet, ved at høre sin Ledsagerske tale i den Tone, og betænkte sig paa, om det ikke var bedst at hun passede sit Euit, løsbrev sig fra hende, og søgte at undvige. Men hun vidste ikke ad hvilken Kant hun skulde flye, og var derfor ingenlunde sikker paa at finde den korteste Vej; og det var hun overbevist om, at skulde Forsøget faae feil, saa at Madge igjen fik fat paa hende, vilde denne, der i legemlig Styrke var hende overlegen, let faae Bøgt med hende. Hun fandt det altsaa rigtigst for det første at opgive Haabet om at kunne undvige paa denne Maade, og sagde Madge et Par beroligende Ord, for at betage hende al videre Mistanke, hvorpaa hun med angstelig Forsventning fulgte den Vej, hendes Bevogterskes Løner fandt for godt at anvise hende. Madge, der ikke var istand til at have Tankerne længe henvendte paa een Gjenstand, og hurtig lod sig henrive af hvad der sidst kom hende for Øie og i Sind, hvad det saa end var, begyndte igjen at snakke paa sin almindelige, forvirrede Maade.

„Det er ret behageligt, at være ude i Skoven, saadan en deilig Morgen, som denne — det holder jeg langt mere af, end at være i Byen,

for der kan man ikke gaae et Skridt, uden der kommer en heel Flok Børn om En, og raaber og skrigger, som om man var et Vidunder, bare for det En maaskee gaaer noget smukkere og penere klædt, end de andre — Skjænt jeg maa sige Dig, Johanne, Du bør aldrig gjøre Dig til af smukke Klæder eller et smukt Ansigt — vee mig! det er kun Galdstrikker. — Jeg har ogsaa engang sat Priis paa sigt, og hvad kom der vel ud deraf?”

„Er I vis paa, at I kender den Bei, I nu fører mig ad?” spurgte Johanne, der begyndte at frygte for, at hun ledede hende dybere ind i Skoven, og bortfjernede sig mere og mere fra den alfare Bei.

„Om jeg kender Beien? — Har jeg nu ikke levet her saamangen god Dag, og jeg skulde ikke vide, hvor Beien gaaer hen? — Der er noget i at jeg kunde have glemt den, thi det var førend min Ulykke jeg var her; men der gives de Ting, som aldrig gaaer os af Minde, saamegen Umage de end gjøre sig, for at faae En til glemme dem.”

De vare nu komne midt ind i en lille Skovstrækning, hvor Træerne stode tæt op til hinanden, og ved et af dem, (en deilig Poppel, som stod noget borte fra de andre), var der en liden Mosøi. Saasnart de kom hen til dette Sted, slog Sangstet i Edinburgh III.

og Madge Wildfire Hænderne sammen over Hovedet, med et lydeligt Skrig, der klang næsten som en vild Ratter, kastede sig med eet ned paa Høien, og blev liggende der, uden at røre sig.

Johannes første Tanke var, at benytte sig af denne Leilighed til at undvige; men hendes Længsel efter at sætte sig i Frihed gav efter for hendes deeltagende Medlidenhedsfølelse med det arme, vanvittige Menneske, som hun frygtede for maatte omkomme, dersom hun forlod hende i denne hjælpeløse Forsatning. Med en Selvovervindelse, som man i hendes Stilling vel kan kalde heroisk, blev hun staaende, talte i en venlig Tone til den Ulykkelige, og anstrængte alle sine Kræfter for at faae hende reist op. Dette lykkedes endelig for hende, og da hun havde faaet hende sat, med Ryggen støttet op til Træet, bemærkede hun, til sin største Forundring, at hendes ellers blomstrende Ansigtssfarve var forsvunden; hun var dødningsbleeg og svømmede i Taarer. Saa stor Fare end Johanne selv svævede i, gjorde dog hendes Ledsagerskes sørgelige Forsatning dybt Indtryk paa hende, saameget mere, som hun tydelig mærkede, at Madge, midt i hendes forvirrede Tale og Adfærd, røbede en ikke ringe Grad af Godhed for hende, hvilken hun følte hun burde vise sig taknemmelig for.

„Lad mig være allene!“ sagde den stakkels

Vige til hende, saasnart det første heftige Udbrud af Smerte begyndte at aftage — Lad mig være allene; det gjør mig saa godt at komme til at græde. Jeg er ikke i stand til at fælde Taarer uden i det høieste een eller to Gange om Aaret, og jeg kommer stedse at væde denne Hoi med dem, for at Blousterne kunne flyde frodigt frem, og Græsset staae grønt og friskt."

„Men hvad er det da, der fattes Eder?" spurgte Johanne — „hvorfor græd I da saa bitterlig?"

„O, jeg har Aarsag nok til at græde," svarede den Banvittige — „mere end en Ulykkeligs Sjæl kan bære, tænker jeg. Wie lidt her, saa skal jeg fortælle Dig, hvorledes det hænger sammen hermed; for jeg kan godt lide Dig, Johanne Deans — alle Mennesker taledes godt om Dig, dengang vi levede der i Egnen — og jeg har ikke glemt at Du gav mig Mælk at drikke den Dag, da jeg havde været paa St. Arthurs Leie i fire og tyve Timer, for at see efter Skibet, som en vis En skulde seile med."

Disse Ord tilbagekaldte i Johannes Erindring en allerede halvglemt Hændelse; hvorledes hun nemlig, til sin store Skræk, havde en Morgenstund mødt et halvtøstet Gruentimmer i Nærheden af sin

Faders Huus, men da hun mærkede, at hun intet Ondt vilde gjøre hende, havde vederqvæget den uhyggelige Vandrerstke med noget Spise, som denne nedslugede med en Graadighed, der røbede hvor forhungret hun var. Denne Tildragelse, saa ubetydelig den forresten syntes at være, var hende nu af stor Vigtighed, da hun af hendes Uttringer derom kunde slutte sig til, at den havde gjort et dybt Indtryk paa Madges Sjæl, og stemt hende saaledes, at hun nu turde gjøre sikker Regning paa Taknemmelighed.

„Sa,“ vedblev Magde, „jeg vil fortælle Dig det altsammen, thi Du er en brav og honet Mandes Barn — den fromme David Deanses, som Du nok veed — og maaskee er Du istand til at lære mig, hvorledes jeg skal finde den trange Wei og den rette Stie, thi længe, længe har jeg nu maattet brænde Teglstene i Egypten, og vandret udmattet gennem den store Ørken ved Sinai. Men naarsomhelst jeg tænker paa mine Vildfarelser, saa brænde mine Kinder af Undseelse.“ — Ved disse Ord saae hun op og smilede — „Det er dog ret forunderligt dette — jeg har nu i ti Minuter talt flere gode Ord med Dig, end jeg taler med min Moder i ligesaa mange Aar — det er ikke fordi de ikke falde mig ind — mangengang har jeg dem lige paa Spidsen af Tungen, men saa kom-

mer Djævelen og slaaer mine Læber med sin sorte Vinge, og lægger sin brede, sorte Haand paa min Mund — thi sort er Haanden Johanne — og vifter bort alle mine gode Tanker, og jager bort alle de gode Ord, jeg vil komme frem med, og lægger mig en heel Deel taabelige Sange og tomt Snak paa Tungen istedet for dem.”

„Forsøg paa Madge,” sagde Johanne — „forsøg paa at bringe Eders Sind i Roelighed, og lette Eders Bryst, saa vil I blive bedre tilmode — Sæt Jer med Kraft imod Djævelens Fristelser, saa vil han vige bort fra Jer — og ihuskom det, som min ærværdige Fader har sagt mig, at ingen ond Aand er saa svar til at friste og besdrage os, som vore egne omsværmende Tanker.”

„Ja alt, hvad Du der har sagt, har Du fuldkommen Ret i,” sagde Magbe, og syntes pludselig at fatte en Beslutning; „ja, jeg vil gaae et Sted hen, hvor Djævelen ikke tør følge mig, og det er et Sted, hvorhen Du vist ogsaa gjerne vil gaae med mig — men jeg vil holde mig fast ved din Arm; thi jeg er meget bange for, at Apollyon skal komme ansættende imod os, ligesom han gjorde i Pilegrimmens Vandring.”

Nu tog hun Johanne under Armen, og begyndte med største Roelighed at vandre fremad; og snart kom de, til Johannes ikke ringe Glæde,

paa en veibar Stie, der gik i mange Bugter og Krumninger, men som Madge syntes at være meget vel bekendt med. Johanne gjorde flere Forsøg paa at bringe hende tilbage paa Tælen om hendes Ulykke; men Traaden var nu engang tabt. Thi virkelig lignede dette halvforvirrede Menneskes Tanker intet saameget, som en Hob tort Løv, der vel for en kort Tid kan blive liggende stille, men bliver sat i Bevægelse, og bragt i Uorden ved den allerringeste Lustens Bevægelse. Hun havde nu faaet John Bunyans ovennævnte Parabel i Hovedet, og den gjorde hun nu af alle Kræfter Anvendelse af.

„Har Du aldrig læst Pilegrimmens Vandring? — Du skal være Christiana, og jeg vil være Pigen Mercy; thi Du erindrer jo nok, at Mercy var deiligere af Udseende og mere fristende, end hendes Folgesøster — og havde jeg nu min lille Hund her, saa kunde han være Storhjerter, deres Fedsager og Bevogter; thi den var ogsaa saa hjæk og drabelig, at den torde bjæffe ad hvad det skulde være, om det saa var mange Gange større end den selv — og det blev just dens Ulykke, thi den beed Corporal Mac-Alpine i Halsen, den Morgen, da han kom og stæbte mig hen til Tugthuset, og saa tog Mac-Alpine ham ihjel med sin Løshaberore;

gld Tanden knække hans høilandske Been, den Slynge!”

„Fy, fy, Madge!” sagde Johanne — „lige Ord burde aldrig komme i Eders Mund.”

„Nei, det har Du Ret i,” sagde Madge, og rystede paa Hovedet — „men saa maa jeg heller ikke tænke paa min stakkels lille Hund, Snap, hvorledes jeg saa den ligge i Rendestenen, og træktes med Døden. Men maaskee det dog var ret godt for den; thi den leed baade Hunger og Kulde, medens den levede, og i Graven, der er der Røe for Alle — Røe for min Hund, og Røe for mit arme Barn, og Røe for mig med.”

„Eders Barn?” sagde Johanne, som troede at hun sikkert vilde faae sin Ledsagerske sat i en mere alvorlig Stemning, naar hun talte med hende om en Sag, som denne, da hun antog den for at være sand og virkelig.

Men heri tog hun feil; thi Madge fliste og svarede med nogen Fortrydelse: „Mit Barn? — ja, som jeg siger Dig, mit eget Barn! — Hvorfor skulde jeg ikke kunne have havt et Barn, og mistet et Barn ovenikjøbet, ligesaa godt som din smukke Søster, Lillian fra St. Leonards?” —

Dette Svar gjorde Johanne noget uroelig, og hun søgte angsteligen at dæmpe den Uvillie igjen,

hun, mod sin Willie, havde opvaakt hos hende — „Det gjør mig inderlig ondt, at I har været saa uheldig.“ —

„Gjør Dig ondt? — hvorfor gjør det Dig ondt?“ svarede Madge. „Barnet var en Guds Betsignelse — ja, det vil sige, Johanne, det vilde være blevet en Guds Betsignelse, naar ikke min Moder var kommen det i Veien — men min Moder er en slem Kvinde. — Seer Du vel, der var der nu et gammelt Menneske, som eiede en Emule Jord, og havde skrabt sig endeel Penge sammen oveni købet, just det livagtige Billede af Hr. Svagforstand eller Hr. Snublekjær, som Storchjerte bevirkede fra Kampen Manddrab, just som han havde plyndret ham, og var ifærd med at pille Hjertet af Benene paa ham — thi Manddrab var af Menneskeæderes Slægten — og Storchjerte dræbte desuden Kampen Fortvivlelse — men jeg har nogen Tvivl om, at Kampen Fortvivlelse dog maa være kommen til Live igjen, hvad saa end Historiebøgerne sige — thi mangengang kan jeg føle, hvorledes han har sat paa mit Hjerte.“

„Men, saa den gamle Karl da?“ sagde Johanne, der nu med angstelig Forventning længtes efter at faae noget Lys i Madges virkelige Historie; thi hun kunde ikke lade den Tanke fare, at hendes Tildragelser maatte paa een eller anden

Maade staae i Forbindelse med hendes Søsters
 Skjebne. Hun bestræbte sig altsaa for, om muel-
 ligt, at lede sin Vedsageres tilbage til Historien
 selv; skjøndt hun nok ønskede at Madge vilde ned-
 stemme sin Tone noget, da den lydelige Røst, hvorefter
 med denne havde talt, satte hende i en ikke ugrundet
 Frygt for, at den gamle Kvinde, eller Røver-
 ne derved kunde blive ledte paa Spoor efter dem,
 og saae dem fat igjen.

„Ja — ogsaa den gamle Karl,“ sagde Mad-
 ge, gjentagende hendes Ord — „jeg vilde ønske
 Du havde seet ham, hvorledes han gik og stolpede
 frem, først paa det ene Been og saa paa det an-
 det, ligesom et Menneſte, der ikke har lært at
 bruge sine Fødder endnu. — Men Gentle George
 forstod at tage ham paa den rette Fod — Herre
 Du min Gud, hvor loe jeg af fuld Hals, naar
 jeg saae George gaae og hinke omkring efter ham —
 jeg veed det ikke vist; men mig forekommer det,
 som jeg dengang loe mere af Hjertens Grund, end
 nu, skjøndt jeg nu maaſkee nok leer mere.“

„Og hvad var da det for en Gentle George?“
 sagde Johanne, for at bringe hende tilbage til For-
 tællingen igjen.

„Jh, det er jo ham, som hedte Geordie Ro-
 bertson, dengang han var i Edingburgh, det veed
 Du jo nok; men det er ikke heller hans rigtige

Navn — Hans rette Navn er — men hvad kommer det Dig ved, hvad han hedder?" sagde hun med eet, som om hun pludselig befinde sig — „Hvad har Du med at spørge efter Føls Navne? Vidste jeg Du havde nogen Hensigt dermed, saa skulde jeg jage Dig Kniven imellem Ribbenene, som min Moder siger!"

Hun sagde disse Ord med saa truende Gebærder og frygtelig en Stemme, at Johanne skyndte sig med at bevidne, at hun aldeles intet ondt havde tænkt ved dette Spørgsmaal, som blot tilfældigviis var suppet hende ud af Munden; og Madge Wildfire lod sig ved denne Forsikkring beroelise noget.

„Aldrig maa Du spørge efter Føls Navne, Johanne — det er ikke høfligt gjort. Jeg har mangengang seet hele Enese Mennesker forsamlede i min Moders Huus paa eensgang, men ikke Een iblandt dem var der, som kaldte den anden ved hans rette Navn — og Daddie Matton siger, at det er det alleruhøfligste man kan gjøre, fordi Ørighedspersonerne komme med mange listige Spørgsmaal om, naar man har seet det Menneske, og naar man har seet det Menneske, og naar Du nu ikke veed deres Navne, saa begriber Du nok, der ikke kan blive mere talt om den Sag.

Blandt hvilke flette Mennesker maae denne uslykkelige Skabning være bleven opdragen, tænkte

Johanne, siden hun har lært, at man skal bruge saadanne listige Forsigtighedsmidler, for at undgaae Retsfærdighedens Arm. Hvad vilde min Fader eller Ruben Butler tænke, naar jeg nu kunde fortælle dem, at der findes saadanne Mennesker i Verden? Og saa at misbruge det arme affindige Menneskes Enfoldighed saaledes! O, gid jeg dog blot var vel hjemme igjen hos min egen Slægt, blandt mit eget Lands Folk! — saalænge der er Liv i mig, skal jeg takke min Gud for, at han lod mig fødes blandt Saadanne, som frygte ham, og boe under hans Vingers Skygge!

Hun blev forstyrret i sine Betragtninger ved Madge Wildfires affindige Latter, da hun saa en Skade hoppe tvært over Veien.

„See der — saaledes pleiede ogsaa min gamle Knark at hinde og hoppe omkring, skjondt det just ikke gik fuldt saa rask med ham; thi han havde da ingen Vinger paa Benene, der kunde hjælpe ham afsted, kan jeg tænke. Alligevel vilde jeg maaſtee nok have rettet mig efter min Moders Billie, og gilstet mig med ham alligevel; thi den Gamle vilde ellers have taget sin Død derover — men saa kom den stemme Historie med mit arme Barn, og da min Moder var bange for, at det skulde strige ham Ørene fulde, saa fik hun det bragt bort, og puttede det ned under den lille Mosshoi, for at det

ikke længere skulde være i Weien. Og jeg troer hun maa have begravet den bedste Deel af min Forstand med Baret; thi siden den Tid har jeg aldrig været ret Menneſſe. Og tænk ſaa bare, Johanne, efterat min Moder havde havt al den Umage, ſaa fik den jammerlige, gamle Knark Nykker i Hovedet, og vilde ikke vide det mindſte af mig at ſige mere! Men ham bryder jeg mig ikke det allerringeſte om; thi jeg har alligevel levet et muntret Liv ſiden den Tid; og aldrig ſaaer der en honet Gentleman ſie paa mig, før han bliver ſaa forliebt i mig, at han er paa Weie til at dratte af Hefien af bare Kjerlighed. Ja, der er de iblandt dem, ſom har grebet i Lommen, og givet mig en heel Rigsſort paa eengang, blot fordi jeg er ſaa grumme deilig."

Diſſe Ord gave Johanne en halvdunkel Indſigt i Madge Wildfires Hiſtorie. En riig Mand havde gjort Cour til hende, og var bleven begunſtiget af Moderen, naagtet hans Hædelighed og høie Alder. — Hun var derpaa bleven forført af et toileloſt Menneſſe, og for at ſkjule hendes Skandſel, og befordre hiin Forbindelſe, hun havde lagt Plan til, havde Moderen ikke taget i Betænkning, at tilintetgjøre Frugten af hiin ulovlige Forbindelſe. At Følgen heraf maatte hys et Menneſſe,

der var saa forføngeligt og letsindigt, som hun, blive en fuldkommen Sindsforvirring, var let at slutte sig til — og virkelig var dette Marsagen til Madge Wildfires Banvid.

Sjette Kapitel.

„Saa frie for Fare og frie for Frygt
De gik hen ad Gaden, ret muntert og trygt.”

Christabel.

Johanne vedblev fremdeles at følge den Sti, Madge Wildfire havde begyndt at gaae ad, og blev, til sin store Glæde, vaer, at Egnen mere og mere bar Spor af Dykning, og endelig opdagede hun endeel straaetakte Løge, og den blaae Røg, der steg op i Veiret fra Skorstenene bag ved en Klynge Træer, som stode i nogen Afstand fra hende. Stien førte just lige derhen, og Johanne besluttede derfor ikke at gjøre Madge noget videre Spørgsmaal, saalænge hun vedblev at følge denne Vej, da hun fløgeligen indsaae, at hun derved kunde udsætte sig for den Fare, at bringe sin Ledsaager i Hestighed eller vække hendes Mistankelig-

hed, hvortil Mennesker i Madges sindsfuge Forsætning ere saa saare tilbøielige.

Uden at blive afbrudt, fortsatte Madge nu sin halvt usammenhængende Fortælling, alt efter som hendes forvirrede Sind ledede hende — og paa denne Maade var hun langt villigere til at meddele Johanne, hvad der angik hende selv og andre, end naar denne gjorde Forsøg paa, ved ligefremme Spørgsmaal eller afbrydende Bemærkninger, at faae noget at vide.

„Det er en snurrig Ting,“ sagde hun, „mangengang kan jeg gaae og tale om dette Børn og om dets Død ligesaa roeligt, som om det ikke havde været mit eget, men en andens Børn; og undertiden er mit Hjerte derimod færdigt at briske, naar jeg tænker derpaa. — Har Du aldrig haft Børn, Johanne?“

Johanne svarede hertil nei.

„Ja, da har dog din Søster haft et — og hvor det er blevet af, det veed jeg nok Bessede om.“ —

„For Gud i Himmels Skyld,“ sagde Johanne, der ved hine Ord ganske glemte hiin Forsigtighedsregel, hun selv havde foreskrevet sig; „var dog barmhjertig, og fortæl mig, hvad der er blevet af det ulykkelige spæde Børn, og — —“

Madge blev staaende, saa hende lige i Øinene,

og slog derpaa en hoi Skoggerlatter op — „Haha, min Løs — jo laur Du mig, om Du kan — Dig kan man da ogsaa faae til at troe hvad det skal være. — Hvor i al Verden skulde jeg vel kunne vide noget om din Søsters Varn? — Unge Piger skulde aldrig have noget at bestille med Børn, førend de blive gifte — thi saa kommer der baade Fadderster og Frander, og de leve lystigt og høit, som om det var den glædeligste Fesidag. Man siger at ugifte Pigers Børn ere vel forvarede! men jeg veed i det mindste, at det ikke har været Tilfældet med din Søsters og mit Varn — Men, nu vil vi ikke tale mere om saadanne bedrøvelige Ting. Jeg maa synge mig en Vise, for at blive i godt Lune igjen — Det er en Sang, som Gentle George har gjort om mig for lang Tid siden, da jeg kom ned til Lockington med ham, for at see ham spille paa Skuepladsen der, med deilige Klæder paa, blandt Comoedianterfolkene —

„Jeg er Madge, bekendt udi Bye og i Land,
Jeg er Madge, som eier en lystig Fæstemand,
Den rige Frue straalers vel i Demanters Skin,
Men ei er hendes Tanke saa lystelig, som min.“

„Og jeg er Fæstens Dronning ved frydefuldt Lag,
Jeg fører Dandsen an rundt om Træet Maiddag,
Det straalende Ildhjul, med al sin Funken, ei
Saa klart er at see, saa lysende, som jeg.“

„Den Vise kan jeg bedst lide af alle de Bløfer, jeg har lært,“ vedblev Madge, „fordi han har selv gjort den. Den synger jeg tit og mangengang, og maaskee er det Marsagen, hvorfor Folk kalde mig Wildfire eller Ildhjulet — jeg har ogsaa svaret til Navnet, endstjondt det egentlig ikke er mit eget.“

„Men I burde dog ikke synge paa Sabbathen i det mindste,“ sagde Johanne, som midt i al sin Frygt og Bekymring dog ikke kunde bare sig for at yttre den Uvillie, hun følte over sin Ledsagersteds upassende Udsærd, især da de nu nærmede sig mere og mere den lille Landsby.

„Jh, er det maaskee Søndag?“ sagde Madge — „Min Moder fører saadant et ugudeligt Levnet, og gjer Nat til Dag, at En aldrig kan vide hvad Dag det er i Ugen, enten det er Søndag eller det er Torsdag. Desuden er alt dette ikke andet, end dumt Snak af Jer — i England synger alle Menneſter, naar dem lyster — og desuden veed Du jo, er Du Christiana, og jeg jo Mercy — og saa erindrer Du nok, at da de kom paa Veien sammen, saa sang de.“

Derpaa istemte hun siebtlikteligen af John Bussnyans Sange:

„Den plages ei af Frygt for Fald;
Som er i ringe Stand;

Thi Herren selv ledsage skal
Den ydmygt fromme Mand.

I Haand Du tage Pilgrimsstav,
Er Livet til Besvær;

Den finder Høihed bag sin Grav
Hvis Lob er Ringhed her.”

„Ja, det maa jeg sige, Johanne, jeg troer fuldt og fast, at der er meget sandt i den Bøg, som hedder Pilgrimmens Vandring. Drengen, som synger denne Bise, gik og vogtede sin Faders Gaar i Ringhedens Dal, og Hr. Storhjerter siger om ham, at han førte et langt lykkeligere Liv, og havde mere af den Urt, man kalder Hjerteroe, ved sin Varm, end de, som gaae i Sisse og Fløiel, som jeg, og ere saa deilige, som jeg er.”

Johanne havde aldrig læst den moersomme og høist poetiske Parabel, som Madge sigtede til. John Bunyan var i Grunden en streng Calvinist, men han var tillige Medlem af Baptisternes Sect, saa at hans Bærker ei kunde faae nogen Plads paa David Deanses Hylde mellem hans theologiske Bøger. Madge syntes at have engang i sit Liv meget flittigen læst i hiint ovennævnte Værk, der hører til hans meest populære Skrifter, og som man finder har altid gjort dybt Indtryk paa Børn, Sængster i Edinburgh III.

og Mennesker af ringere Dannelsse, blandt de lavere Stænder.

„Jeg troer tilbiffes,“ blev hun ved, „at jeg vel kan sige: jeg er kommen ud af Jordærvælsens Stad; thi min Moder er Mistress Rivagtig, som har sit Hjem i Dødemands affides Land, og Frank Levitt og Tyburn Tom kan man godt ligne ved Hr. Bantroe og Brøde, som kom styrkende frem, og sloge den stakkels Pilgrim til Jorden med en stor Kælle, og stjål en Pung fuld af Solmynt fra ham, hvilken udgjorde næsten alle hans Rejsepenge, og saaledes har de mere end eengang gjort, og det vil de endnu gjøre ved Mange. Men nu vil vi gaae til Fortolkerens Huus; thi jeg kjender en Mand, som meget godt vil kunne spille Fortolkerens Rolle, saasom han hæver sit Øie mod Himmelen, har den bedste af alle Bøger i sin Haand, har Sandhedens Lov paa sine Læber, og han staaer, som om han talede en Mands Sag for Retten — O, havde jeg saasandt erindret alt det, han har sagt mig, saa var jeg aldrig bleven det elendige, fortabte Menneske jeg nu er! — Men det er nu altsammen forslidt at tale om. — See, saa vil vi banke paa Porten, og saa vil Portneren lukke op for Christiana, men Mercy maa blive staaende udenfor Døren, og raabe og bede, og derpaa vil Christiana — det er nemlig Du, Johanne — gaae i

Forbøn for mig; og saa bliver Mercy — det er jeg, veed Du — afmægtig af Bedrøvelse, og saa vil Fortolkeren — ja vist, Fortolkeren, som nemlig er Hr. Staunton selv, komme ud, og tage mig, saa fattig og elendig og affindig, som jeg er, ved Haanden, og give mig et deiligt Æble eller en Honningkage, og en liden Flaske med stærkt Vand, til at fordrive Afmagten med — og saa vil de gode gamle Tider komme tilbage igjen, og vi vil blive de lykkeligste Mennesker i den hele vide Verden.“

Midt i den Mængde forvirrede og uordentlige sammenblandede Ideer, som Madge i denne lange Enak fremkom med, troede Johanne at bemærke fra hendes Side det alvorlige Forsæt at ville erholde Tilgivelse og Understøttelse af et Menneske, som hun maatte have fornærmet — et Forehavende, som syntes at love Johanne den bedste Udsigt til snart at komme med hende til Folk, der kunde tage hende i lovlig Beskyttelse og Forsvar. Hun besluttede derfor at lade sig fremdeles lede videre frem af hende, saalænge hun var i denne for hende saa fordeelagtige Stemning, og sørge for sin egen Sikkerhed saa godt, som Omstændighederne tillode det.

De vare nu komne ganske nær hen til Landsbyen, der havde den yndige Beliggenhed, som man

saar ofte finder ved saadanne Smaastæder i Englands smilende Egne, at nemlig Husene, istedet for at være byggede i to lige Rækker paa begge Sider af den støvede Landevei, staae hist og her i Smaagrupper i nogen Afstand fra hinanden, hvorimellem man seer ikke allene Klunger af skønne Ege og Eime, men ogsaa en Mængde Frugttræer — Disse stod just paa den Tid i fuld Blomsiring, og gjorde med deres røde og hvide Blomster mellem det Grønne en forunderlig deilig Virkning. Midt inde i Landsbyen stod Sogneskirken med sit lille gothiske Taarn, fra hvilket Søndagsklokkens Klang lød de Kommende imøde.

„Her vil vi biev saalange indtil alle Folk er komne i Kirke; thi dersom jeg nu gik hen iblandt dem, vilde alle Gadedrengene, de forbandede Gavtyve, løbe efter mig, og skrigende Madge Wildfire, som der stod en Kniv i Halsen paa dem, og saa vilde Sognesogden komme paa Nakken af os, ligesom om vi vare Skyld i hvad de gjorde. — Jeg kan saamænd ikke lide deres Skrig og Støi bedre, end han lider den, det kan jeg fortælle ham — Gud veed hvormangengang jeg har ønsket, at de havde Halsen fuld af gloende Kul, naar de bare sig saaledes ad.“

Madge foreslog nu Johanne, at de skulde sætte sig ned under nogle Træer, der kunde tjene dem

nogenslunde til Skjul, indtil Gudstjenesten var begyndt, saa at de vilde faae Leilighed til at komme ind i Landsbyen, uden at samle en heel Flok Mennesker om sig. Johanne bifaldt gjerne dette Forslag, og det saa meget mere, som Madge havde ladet sig forstaae med, at det ikke var denne Landsby, hvor hendes Moder var sat i Arrest, og at de to Stratenrøvere vare dragne bort ad den modsatte Dei. Dertil kom desuden, at hun nok vidste hvor uordentlig hendes Klæder maatte sidde paa hende efter forrige Mats Hændelser, og derfor ønskede at bringe dem noget i Orden, for at ikke hendes Udseende skulde opvække ufordeelagtige Meninger om hende hos dem, af hvem hun maaskee ellers kunde vente at finde Beskyttelse, hvilket saa meget lettere kunde skee, som hendes Ledsagerindes Dragt og Udsærd var saa lidet anbefalende.

De satte sig altsaa begge ned ved Foden af et Egetræ; en klar Dam, som Landsbyens Indbyggere havde inddæmmet til deres Huusbrug, tjente hende istedet for Speil, og hun begyndte nu at gjøre sit Toilette under aaben Himmel — noget, som ikke var usædvanligt i Skotland blandt Fruentimmer af hendes Stand — og at bringe sin Dragt lidt i Orden, saa godt, som Stedet og Omstændighederne vilde tillade.

Men saa nødvendig og sømmelig denne For-

retning i sig selv var, fik hun dog snart Marsag til at fortryde, at hun havde begyndt paa den paa den Tid, og i saadant Selskab. Madge Wildfire nemlig, der blandt andre Kjendteegn paa Forstandsmangel, ogsaa havde dette, at hun nærede overdrevne høie Begreber om sine egne Vundigheder, hvilke i Grunden ogsaa havde været Marsag i hendes Ulykke, og hvis Sind, liget en Vaad uden Styrer, lod sig bevæge og drive snart hid, snart did ved ethvert tilfældigt Anstød, havde aldrig saasnart bemærket at Johanne begyndte at sætte sit Haar penere, pynte lidt paa sin Hat, børste Støv af sine Skoe og Klæder, og ellers at bringe sin Dragt i Orden, førend hun ogsaa med megen Iver tog fat paa at udmaale og pynte sig med en heel Deel brogede Pjalter og Vaser, som hun tog frem af en liden Bylt, og besatte sig hist og her med, hvorved hendes Udseende blev tigange mere fjollet og naragtigt, end det havde været.

Johanne ærgrede sig i sit Hjerte herover, men vovede ikke at gjøre nogen Indsigelse i saa delicat en Sag. I Mandshatten, som Madge bar paa Hovedet, satte hun en brudt og smudset hvid Tjæder, hvortil var bundet en anden, taget af en Paafuglesvands. Hendes egentlige Dragt var en Ridehabit, og om denne fæstede hun, ved Hjælp af Naale og Tørne, Galbalader af kunstige Blomster,

som vare forkrøllede og smudsede, og først havde tjent en fornem Dame til Pynt, og derpaa vare komne i Kammerpigens Eie, som havde gjort Opsigt med dem blandt Tjenestetjyendet. Et spraglet Bælte af guult Silke, udpyntet med Flaggerguld og Sølvpaljetter, der ogsaa havde engang været i fornemt Selskab, og havde fristet samme Medværdigelse, kastede hun over Skulderne, som et Arelsfjærf. Derpaa aftog Madge de daglige Skoe, hun almindelig pleiede at gaae med, og tog i deres Sted et Par Atlaskes Skoe paa, der vare udmaiede og opstadsede, ligesom Skjærset, men tillige gamle og slidne, og forsynede med dygtig høie Hæle. Hun havde paa sin Morgenspadseretour affkaarret sig en Pilegreen, der næsten var saa lang, som en Jisserstang. Denne satte hun sig meget ivrigt til at affkalle, og da hun havde faaet den til nogensunde at ligne den Embedsstav, som Marskalken bær ved høitidelige Leiligheder, sagde hun Johanne, at nu troede hun de saae begge to ud, som anstændige unge Fruentimmer burde en hellig Søndags Morgen, og da Klokkerne alt havde ringet til Gudstjeneste, vilde hun med Fornøielse føre Johanne hen til Fortolkerens Huus.

Johanne sukede dybt ved Tanken om, at hun skulde nødsages til paa en Herrens Dag, og midt under Gudstjenesten, at lade sig see i saadant et

Optog paa Gaderne i en beboet Landsbye med en saaledes udmaiet Dame i sit Følge; men Nød bryder alle Love, thi hun indsaae ikke, hvorledes det skulde være hende mueligt at blive fri for Madges Selskab, uden ligefrem at indlade sig i Riv og Trætte med hende, hvilket, under nærværende Omstændigheder, paa ingen Maade vilde være raadeligt.

Den stakkels Madge selv var fuldkommen vel tilfreds med sin Person, som man tydelig saae behagede hende meget; hun betragtede med Velbehag sin Pynt, og følte sig glad ved at have Fortrin for Johanne i alle Henseender. De kom ind i Byen, uden at blive bemærkede af andre, end af en gammel Kone, som, da hun var meget kortsynet, ikke var istand til at opdage andet, end at der kom en pyntet og stadselig Dame gaaende hende forbi, og gjorde derfor saa dybt et Knix for Magde, som om det havde været en Grevinde, hun hilste. — Dette bragte Madges Selvtilfredshed med sit Udortes til det højeste. Med et affecteret, fornemt Smil og pæn trippende Gang, førte hun Johanne med sig, og viste en saa nedladende fornem Udseende, som om hun havde været en adelig Junker, der havde paataget sig at vise en Landsbyedame om i Hovedstaden.

Johanne lod sig uden Modstand lede af hende,

men holdt stedse Vinene fæstede paa Jorden, for at befrie sig selv fra det hende saa ubehagelige Syn af sin Ledsagerindes Daarssaber; men hun standsede forundret, da hun, efterat have steget et Par Trin op, befandt sig med et paa Kirkegaarden, og saae, at Madge gik lige hen mod Kirke døren. Da Johanne ingenlunde var oplagt til at træde ind blandt den forsamlede Menighed i saadant Selskab, traadte hun tilside, og sagde i en bestemt Tone til Madge: „Her vil jeg biev, indtil Kirkefolkene komme ud — har I Lyst til at gaae derind, saa maa I gaae allene.“

I det hun sagde dette, vilde hun sætte sig ned paa een af Gravstenene; men Madge, der var gaaet et lidet Stykke i Forveien, da Johanne vendte om, dreiede pludselig af, fulgte hende med lange Skridt, og greb hende ved Armen og rystede hende dygtigt — „Hvad,“ sagde hun, i det hendes flammende Øie glødede af Brede, „tænker du, utaknemmelige Tøs, at jeg er kommen hid med dig, for at lade dig sætte dig ned paa min Faders Grav? Reiser du dig ikke paa Øieblikket, og kommer med mig ind i Fortolkerens Huus, det vil sige Guds Tempel, saa skal jeg rive hver en Pjalt af din Krop.“

Hun opfyldte virkelig ogsaa sin Trudsel paa Stedet; thi med eet Greb rev hun Huen af Jo-

hannes Hoved, og tog tillige en heel Haandfuld Haar med, og slængte det op i et gammelt Træ i Nærheden, hvori det blev hængende fast. At raabe om Hjælp var det første, Johanne tænkte paa at gjøre; men da hun hurtig overveiede, at Madge kunde være istand til at bibringe hende et dødeligt Slag, førend Nogen kom hende til Undsætning, nagtet Kirken var saa nær ved, fandt hun det var klogest at følge med det forrykte Menneſke ind i Kirken, da hun der kunde gjøre sig Haab om snarere at see Leilighed til at undvige, eller i det ringeste blive betrygget mod enhver Voldsomhed fra hendes Side. Men i det hun tilkjendegav Madge sin Beredvillighed til at følge hende, havde dennes let forvirrede Hjerne grebet en anden Idee. Hun holdt Johanne fast ved den ene Haand, pegede med den anden paa Indskriften paa Gravstenen, og befoel hende at læse den — Johanne adlød, og læste paa den følgende Ord:

„Til Erindring om Donald Murdockson, af Kongens sex og tyvende eller Cameronianske Regiment, en dydig Christen, en kjæk Soldat og en troefast Tjener, er dette Monument opreist af hans taknemmelige og dybtbedrøvede Herre, Robert Staunton.“

„Det var fortræffeligt læst, Johanne, det er netop de Ord, som staaer der,“ sagde Madge, hvis Forbittrelse nu var bleven forvandlet til dyb Melancholie, og med en Gang, som, til Johannes største Glæde, var usædvanlig stille og roelig, ledede hun sin Følgesøster hen til Kirkedøren.

Det var en af de gammeldags gothiskebyggede Landsbykirker, man i England seer saamange af — et saa værdigt og passende Sted til at holde Gudstjenesten i, som man nogetsteds finder i noget christeligt Land. Men saa anstændigt og ærværdigt end Kirkens Udseende var, saa var Johanne dog en altfor samvittighedsfuld Tilhængerinde af det presbyterianske Troessamfund, til under andre Omstændigheder at ville have sat sin Fod i et prelatistisk Gudstjenestehus, og hun vilde sikkert have troet at see sin ærværdige Faders Skikkelse staaende ved Baabehuset, og holdende hende tilbage fra at gaae ind, i det han med høitidelig Røst sagde disse Ord: „Vogt dig, min Datter, for at høre paa denne Underviisning, der kunde forlede Dig til, vildfarende, at tvivle om den sande Læres Rigtighed!“ — Men i den Frygt og farlige Forsatning, hvori hun nu befandt sig, maatte hun være glad ved at kunne søge Sikkerhed paa dette hende ellers forbudne Forsamlingssted, ligesom det haardt forfulgte Bilde, der mangengang flyer

til Menneffenes Boeliger eller andre Steder, hvorhen det ellers aldrig kommer eller pleier at opholde sig, for der at undgaae den overhængende Fare. Ifke engang Lyden af Orgelet og et Par andre Instrumenter, der ledsagede Psalmesangen kunde afholde hende fra at følge sin Førerinde ind i Kirken selv.

Aldrig saasnart havde Madge sat sin Fod paa Kirkegulvet, og lagt Mærke til, at hun havde trukket alle Tilhørernes Øine hen paa sig, for den fortvarige Sørgmodighed, der nyelig havde oversfaldet hende, siebliffelig forsvandt, og hun igjen paatog sit forrige, fjautede Væsen. Med affecteerete, svævende Skridt gik hun op ad den midterste Gang i Kirken, og trak Johanne med sig, som hun holdt fast ved Haanden. Rigtig nok vilde det have været mueligt for denne at slippe ind i en Stool, som var nær ved Udgangen, og at lade Madge gaae allene frem til den øverste Plads i Kirken; men skulde dette skee, maatte hun dog med Magt løsribe sig fra hende, hvilket vilde foraarsage en Stoi, som hun ansaae det for høist upassende at gjøre paa saadant Sted og Tid, og saaledes maatte hun finde sig i at lade sig slæbe den hele Kirke igjennem, uden at komme løs fra sin latterlige Ledfageriske, der med halv tillukte Øine, et fjaudet Smil, og nedladende affecteert Bevægelse med

Haanden, der svarede til de pene og afmaalte Skridt, hvormed Hendes Naade bevægede sig, syntes at ansee den Forbauselse, hvormed den hele Forsamling saae paa hende, som et Tegns paa deres Beundring og Erbedighed, og tilkjendegav ved Nis og Knix til Enkelte af Menigheden, som hun syntes at have særdeles Bekjendtskab med, at hun gunstigen modtog deres Hyldest. Denne hendes latterlige Galskab faldt endnu mere i Øinene for medelst den fuldkomne Kontrast, hendes Søgesøsters Aldfærd dannede til hendes, da Johanne, med udslagne Haar, nedslaaet Blik og Undseelsens Modine paa sin Kind, lod sig se af hende, som i Triumph.

Madges gale Væsen blev endelig til at Lykke forandret noget, da hendes Øine, i det hun freed fremad, mødte Præstens, der saae paa hende med et fast Blik, hvori baade laae udtrykt Medlidenshed og Advarsel. Hun skyndte sig nu at aabne en tom Kirkestoel, der just var i Nærheden, og gik ind i den, trækkende Johanne med sig. Her satte hun sig ned og prikkede Johanne paa Benet, for at tilkjendegive hende, at hun skulde gøre, som hun, og lod derpaa Hovedet synke ned i Haanden et Par Minuters Tid; men Johanne, der aldrig før havde seet dette Andagts-tegn, agtede ikke paa hendes Blik, men saae sig rundt om med et vildt Blik,

der maatte bestyrke de i Nærheden siddende Tilhørere i deres Formodning om, at hun var ligesaa lidet ved sine fulde fem, som den, hun havde i Selskab med sig. Alle Mennesker, der sadde i Nærheden af det Sted, hvor derte besynderlige Par tog Plads, flyttede sig saa langt tilbage, som de kunde komme for Stolestaderne; kun en gammel Mand var ikke istand til at vige saa hastig tilside at han kunde forhindre Madge fra at snappe ham Psalmebogen af Haanden. Først gjennemlæste hun Dagens Evangelium, og slog derefter op i Rituaalen, og gjorde der med den meest overdrevne Iver og Gestsjæftighed Johanne opmærksom paa hvert Stykke, eftersom det blev oplæst ved Gudstjenesten, og meddeelte tillige sine Bemærkninger med saa lydelig Stemme, at alle Mennesker rundt omkring kunne høre det.

Uagtet den Undseelse og piinlige Jøselse, der betog Johanne, ved at see sig saaledes udsat for alles Spot og Uvillie i et Guds Huus, midt under Gudstjenesten, saa kunde og torde hun dog ikke andet, end samle sine forvirrede Tanker, og see sig om til alle Sider, for at undersøge hvorm hun skulde henvende sig til om Beskyttelse og Forsvar, saasnart Gudstjenesten var vel forbi. Naturligvis faldt det hende først ind, at Præsten var den, hun bedst kunde tage sin Tilflugt til; og i denne

Beslutning blev hun end mere bestyrket, da hun saae at det var en aldrende Mand, af ærværdigt Udseende og Væsen, der forrettede Gudstjenesten paa saa værdig og sømmelig en Maade, at det lykkedes ham endogsaa at vække igjen de Ungres Andagt, hvis Opmærksomhed var bleven henvendt paa Madges naragtige Udfærd. — Til Præsten besluttede altsaa Johanne at henvende sig, saasnart Gudstjenesten var endt.

Rigtig nok kunde hun ikke bare sig for at finde meget anstødeligt ved hans Messeskjorte, hvorom hun havde hørt saa meget tale, men som hun aldrig før havde seet nogen Geistlig være iført. Dernæst forvirredes hun ikke lidet ved den store Forskjel, hun saae her fandt Sted i flere Dele af Ritualen, saameget mere, som Madge Wildfire, der syntes at være meget godt bekendt dermed, heraf tog Leilighed til at vise hende tilrette, men gjorde dette med Støi og saamange Ophævelser, at Johanne indsaae det maatte give Anledning til at de begge bleve Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed. Uagtet sine forudfattede Meninger, fandt hun det altsaa i denne piinlige Forsætning rigtigst, at gjøre efter, saa godt hun kunde, hvad hun saae de andre rundt omkring sig, gjøre — „Propheten, tænkte hun, tillod Naaman, den Syrier, at bære Knæ endogsaa i Rimmons Huus —

Viiselig, dersom jeg i denne piinslige Stilling byr-
ker mine Fædres Gud i mit eget Sprog, omend-
skjøndt de udsortes Ceremonier ere mig fremmede
og ubekjendte, vil Herren tilgive mig det."

Dette Forsæt blev nu saa fast hos hende, at
hun løsrev sig fra Madge, og flyttede sig saa langt
bort fra hende, som Stolestadet tillod, og forsøgte
nu, ved at lægge alvorlig og nøie Mærke til hvad
der blev foretaget, at stemme sit Sind og sine
Tanker til Andagt. Neppe vilde dog hendes Plaz-
geaand have ladet hende sidde lange i Ro, der-
som hun ikke heldigviis var bleven saaledes be-
tagen af Mathed og Søvn, at hun satte sig i en
Krog af Stolen, og faldt i en fast Slummer. —

Vel var det naturligt, at Johannes Tanker
af og til maatte henvendes paa hendes egen For-
fatning, men hun beherskede dog sig selv saameget,
at hun med Opmærksomhed hørte paa Præstens
rørende og ordentlige Udvikling af den christelige
Morals Rædsonde, hvilken hun ikke kunde andet, end
finde skøn og rigtig, uagtet hvert Ord, han sagde,
var optegnet paa Papiret, og blev fremsagt i en
Tone og paa en Maade, der var ganske forskjellig
fra den, Boanerges Stormheaven brugte, som var
hendes Faders Vandlingsprædikanter.

Den Opmærksomhed og stille Andagt, hvorefter
med Johanne hørte efter, undgik ikke Præsten.

Madge Wildfires Indtrædelse i Kirken havde givet ham Grund til at befrygte, at een eller anden Uorden maatte kunde afstedkommes, og for saavidt mueligt, i Tide at forebygge den, havde han Pinesne ideligen henvendte til den Kant, hvor Johanne og Madge sadde, og blev derved vaer, at den førstes Sindssorfatning syntes at være ganske anderledes, end hendes Ledsagerstes, skjøndt dennes Selskab og hendes eget Udseende, da Huen var afreven og Haaret i Uorden, maatte vække den naturlige Formodning hos ham, at hun ikke heller var ret klog. Da han havde endt Prædikenen, bemærkede han, at hun saae sig om med et vildt og frygtsomt Blik, som om hun ikke var ret enig med sig selv om hvilken Dei hun skulde tage, og saae, at hun nærmede sig et Par Gange til nogle af de meest ærverdige Mænd i Forsamlingen, som om hun ønskede at henvende sig til dem om Bestyrelse, og at hun derpaa trak sig frygtsom tilbage, da hun bemærkede at de med Uvillie saae paa hende.

Præsten var nu overbevist om, at her maatte stikke noget særdeles under ved alt dette; og, som en god christelig Præst og godmodig Mand, besluttede han at undersøge denne Sag næiere.

Syvende Kapitel.

„En streng og raae, vredsladen Mand, det var
Var Sognefoged —“

Erabbe.

Medens Hr. Staunton, thi dette var den agtbare
Sogneherres Navn, var gaaet ind i Sacristiet, for
at afføre sig sin Præstekjole, kom det til aaben-
bare Stridigheder imellem Madge Wildfire og Jo-
hanne.

„Nu maae vi uopholdselig vende tilbage til
Mummers Lade,“ sagde Madge; „det bliver silde
inden vi komme hjem, og saa faaer jeg Utaf af min
Moder.“

„Jeg kan ikke følge tilbage med Eder derhen,
Madge,“ svarede Johanne, og tog en Guinee frem,
som hun bød hende — „Jeg er Eder meget for-
bunden for Eders Tjenstagtighed; men jeg maa
nu gaae min egen Gang.“

„Og jeg skulde have gaaet dette lange Stykke
Bei til ingen Nytte, blot for at gjøre Dig til Be-
hag, du utaknemmelige Skarn!“ svarede Madge —
„og jeg skal for din Skyld udsætte mig for at
blive mishandlet af min Moder, naar jeg kommer
hjem! — Men bide Du, jeg skal nok faae Dig af-
sted, enten Du saa vil eller ei!“

„For Himlens Skyld,“ sagde Johanne til en Mand, der stod ved Siden af dem, „lad hende ikke komme bort — hun er affindig.“

„Ei, ei,“ svarede Bonden, „det har jeg nok omtrent kunnet slutte mig til, og tager jeg ikke feil, saa ere I vel Begge to Allen af eet Stykke. Hvordan det nu end er, Madge, saa raader jeg Dig strax at slippe hendes Haand, eller jeg skal faae Dig dertil paa en anden Maade.“

Flere af den lavere Klasse blandt Sognesolkene flokkede sig nu sammen om begge de Fremmede, og mellem Drengene reiste sig det Glædesfrig: at det var paa Veie til at blive et Slagsmaal mellem den gale Madge Murdockson og et andet Daarelistelem. Men just som den haabefulde Ungdom traangte sig frem til dem, i den glade Forventning at faae et ret moersomt Optrin at see, viste Sognesogden med sin galonerede Hat sig iblandt Mængden, og alle vege tilside af Ærbødighed for denne vigtige Person, som nu først henvendte sig til Madge Wildfire.

„Hvor tør du sjantede Kreatur komme tilbage igjen hid, og falde dette Sogn til Besvar? Hvad er det for en Horeunge, Du nu igjen er kommen med, for at lægge den udenfor skikkelige Folks Døre? og Du vil komme her, og bringe saa-

dant et fjantet Menneske med, der er ligesaa for-
rykt i Hovedet, som Du selv, ligesom Byen ikke
allerede havde Tyngder og Afgifter nok? Gaa væk,
siger jeg, afsted med Dig til din Moder, den
Tyveqvinde; hun er nu sat fast i Værkston —
bort, siger jeg, afsted med Dig ud af Cognet, eller
jeg skal komme med Krabassen!”

Madge blev staaende et Øieblik; men hun havde
alt for mange Gange faaet Cognetfogdens Myn-
dighed at føle paa en Maade, som just ikke var
behagelig, til at hun skulde have Mod og Lyst til
at sætte sig imod hans Willie.

„Og min Moder — min gamle, stakkels Mo-
der, sidder i Arresthuset i Værkston! — Alt det er
din Skyld, Tomsrue Johanne Deans; men jeg skal
nok faae Fingre paa Dig, saasandt som jeg hedder
Madge Wildfire, eller Murdockson, vil jeg sige —
Gud bedre det, jeg glemmer mit eget Navn i al
denne Hurlumhei!”

Med disse Ord vendte hun sig om, og tra-
skede afsted, forfulgt af alle Landsbyens Gade-
drengene, hvoraf nogle raabte til hende: „Mad-
ge, kan Du sige os, hvad Du hedder i Dag?” —
andre nappede hende i Enden af Skjørtet, og alle
anstrengte deres Opfindelsesevne og Kræfter paa
bedste Maade, for ved et eller andet Middel at
bringe hende i Maserie.

Johanne saae med inderlig Glæde paa at hun gik; dog havde hun ønsket at kunne paa een eller anden Maade viist Magde sin Erkjendtlighed for de Tjenester, hun havde modtaget af hende.

Derpaa henvendte hun sig til Sognefogden, og spurgte ham: „om her i Byen var noget Sted, hvor hun kunde nyde anstændig Behandling for sine Penge, og om det maatte blive hende tilladt at tale med Præsten?“

„Jo, jo, vi skal nok sørge for at faae Jer hen, hvor I skal,“ svarede Fogden, „og jeg tænker, min unge Dame, at kan I ikke svare Sogneherren til Punct og Prikke paa alt, hvad han vil vide, saa kommer vi til at spare Jer Pengene, og give Eder frit Ophold i Sognearresten.“

„Hvor skal jeg da gaae hen?“ sagde Johanne temmelig forvirret.

„Ja, nu vil jeg først bringe Jer hen til Hans Høiarvårdighed, at I der kan gjøre Rede og Rigtighed for Jer, saa jeg efter min Pligt kan paa-see, at I ikke bliver til Byrde for Sognet.“

„Jeg ønsker ikke at falde noget Menneske til Byrde,“ sagde Johanne, „jeg har Penge nok til selv at bestride mine Udgifter med, og mit eneste Forlangende er, at jeg maa kunne komme bort herfra med Sikkerhed.“

„Ja, det er en ganske anden Sag,“ svarede

Sognefogden — „og saafremt det er Sandhed I taler — og I seer mig ikke ud til at være saa forvildet, som den gale Selskabsdame, I havde med Jer — saa vil I jo nok kunne hjælpe Jer selv af sted, og ikke falde os her til Besvær. Følg mig nu til Sogneherren da — det er en god Mand.“

„Men I Præsten, som prædikede i Dag?“ spurgte Johanne.

„Præsten? — Nu, Gud hjælpe mig for Jer — I er vel en Presbyterianer ovenikjøbet. — Ja vist er det Sogneherren vi skal til — Sogneherren selv; hans Lige finder I ikke paa mange Mile her omkring — Kom nu med, kom med — her kan vi ikke blive staaende.“

„Jeg vil aldeles ingen Betænkelighed gjøre mig over at gaae med Eder til Præsten,“ sagde Johanne; „thi, omendstjændt han læste sin Prædiken op af Papiret, og havde denne Messeskjorte paa, som de kalde det, saa kan jeg dog ikke andet, end troe, at han maa være en brav og gudsfrygtig Mand, siden han saa grundigen udviklede og forklarede Religionens Sætninger.“

Pobelhoben, der saae sig bedragen i sit Haab om at faae Løier at see denne gang, var imidlertid gaaet bort, og Johanne fulgte, med sin sædvanlige Roelighed, sin strænge, men dog ikke brutale, Fører hen til Sogneherrens Residents.

Dette var en stor og med Smag opført Bygning, saasom Præstekaldets Indtægter vare meget betydelige, og Kaldsrettigheden tilkom en saare riig og fornem Familie, der boede ikke ret langt derfra, og sædvanlig lod en Søn eller Nærbeslægtet studere Theologie, for ved Leilighed at anbringe ham i dette særdeles fordeelagtige Embede. Saaledes havde Sognekalderet til Willingham altid været anseet som en til Willinghamhall umiddelbar hørende Almannage; og da nu den formuende Baronetsfamilie, der var i Besiddelse af dette Gods, som oftest havde faaet en Søn eller Frænde ansat i dette store Kald, saa havde de naturligtvis ogsaa draget Omhu for at gjøre Residensen ikke allene beqvem og smuk, men endogsaa givet den et meget anseeligt Udseende.

Den laae omtrent en sex hundrede Allen borte fra Landsbyen, paa en Høi, og var omgivet af frugtbare Marker, indhegnede med store Træer, der gav det Hele et yndigt Udseende. Sognefogden fortalte Johanne, at den nærværende Kirkeherre, „som var en meget boglærd Mand,“ lagde han til, for at oppække destomere Erbhøvdighed for ham hos hende, havde betydeligen udvidet Bygningen, og tilbygget et Bibliothekværelse, en Dagligstue, og endda et Par Gæstefamre.

„Mangen En,“ lagde Sognebetjenten til, „vilde nok have betænkt sig paa at gjøre saa bes

tydelige Udlæg, eftersom han maa lade det gaae med Kaldets Indtægter, som Sir Edmund finder det for godt; men Hans Høiærværdighed behøver ikke at vende mange Gange paa Skillingen; han eier selv en ganske artig lille Eiendom foruden."

Dag ved Sogneherrens Residents gik Bakken ned til en liden Flod, der vel ikke havde det romantiske Udseende, eller rullede afsted med den Hurtighed, som man finder ved Strømmene i de nordlige Egne, men, omgivet paa begge dens Bredder af Popler og Piletræer, tog den sig ret godt ud, og bidrog ikke lidet til at forstjønne Landskabet. Sognefogden fortalte Johanne, som han nu var bleven venlig imod, da han hørte, at hun ikke kunde komme til at blive Sognet til Byrde, og saae, hvor taalmodig hun lod sig lede af ham, at i denne Flod var der den bedste Forellefangst, man havde i hele Lincolnshire; thi naar man kom længer Syd paa, maatte de angle med Krog.

Da han kom hen til Huset, gik han ikke ind ad Hovedporten, men bankede paa en Dør paa Sidebygningen, hvor Tjenestetjendet havde sit Tilhold — En Tjener i prægtigt Livree, som det sommede sig for en fornem og bemidlet Sogneherres Betjent at bære, aabnede Døren for dem.

"Hvorledes staaer det til, Thomas?" spurgte

Fogden — „og hvorledes befinder den unge Hr. Staunton sig?“

„Na, kun maadeligt, kun maadeligt, Hr. Stubs — Ønsker I at faae Hans Høiærværdighed i Tale?“

„Hav den Godhed, Thomas, at melde ham, at jeg har faaet fat paa det unge Fruentimmer, som kom ind i Kirken i Dag under Gudstjenesten med den gale Madge Murdockson — hun lader til at være et meget anstændigt Menneſke, men for Resten har jeg intet Forhør anstillet over hende — Kun ſaameget kan jeg ſige Hans Høiærdighed, at hun er en Skotlænderinde, ſom jeg kan høre paa hende, og temmelig eenfoldig.“

Thomas beærede Johanne Deans med ſaadant et Øiekaſt, ſom den velmæſkede Tjener hos en riig Herre, han være ſig nu enten verdſlig eller geiſtlig, i Almindelighed troer ſig berettiget til, ifølge ſit Kald, at lade falde paa den fattige, og anmodede derpaa Hr. Stubs og hans Ledſagerſke om at træde indenfor, ſaa længe til han havde meldt dem hos ſin Herre.

Det Bærelſe, han nu viſte dem ind i, var et Slags Forværelſe, hvis Vægge vare behængte med endeel Landkort over Grevſkabet, og Villeder af endeel udmærkede Mænd, der havde været Grevſkabet vedkommende, ſaaſom Sir William Mons

son, James York, Grossmeden af Lincoln, og den berømte Peregrine Lord af Welloughby, i fuld Rustning, med et Blif, der syntes at sige, hvad der stod skrevet nedenunder Maleriet :

„Hold Stand, I gjæve Landsmænd,
Og seer Jer vel omkring ;
Skyd skarpt I brave Buemænd,
Saa ljer' vi dem i Ring ;
I Bøssmænd og Musketeer'
Nu lader Trofskab see,
Jeg gaaer i Spidsen, sagde han
Den gjæve „Willoughbee.“

Da de vare komne ind i Bærelset, bød Thomas, efter høflig Etik og Brug, Hr. Stubs en „Mundfuld“ at spise og drikke, hvilket bestod i nogle ikke uanseelige Levninger af en stor Fleskeskinke og et fuldt „Whiskin,“ eller sort Kruus med stærkt Dobbeltøl — et Tilbud, som Hr. Stubs, ligeledes efter høflig Etik og Brug, ikke undlod at modtage. Med megen Iver og Værdighed tog Hr. Fogden strax fat paa det Foresatte, og (det maa vi lade ham) indbød tillige Johanne til at tage Deel i Maaltidet, i hvilken Opmuntring han blev understøttet af Thomas. Men uagtet man maatte troe hun kunde høiligen trænge til noget at vederqvæge sig med, saasom hun den hele Dag igjennem intet havde nydt, aflog hun med høflige Ord at tage imod deres Tilbud, deels fordi hun i

dette Øieblik befandt sig i en ængstelig Stilling, og var af Naturen nøjsom og afholden, og deels fordi hun solte et Slags Afstøje for at spise i Selskab med de to fremmede Mennesker. Hun satte sig da ned paa en Stool, der stod noget borte fra Bordet, medens Hr. Stubbs og Thomas, hvilken sidste havde fundet det rigtigst at indbyde sin Ven til at spise med, efterdi dette Maaltid egentlig ikke burde været holdt, førend naar Eftermiddagsguds-tjenesten var til Ende, gave sig til at gjøre sig tilgode med største Appetit; saaledes bleve de siddende en halv Time, og vilde sandsynligviis ikke have reist sig fra Bordet saasnart, hvis ikke Hans Høiærværdighed havde ringet paa Klokken, saa at Thomas saae sig nødsaget til at gaae ind til Herren. Da, og ikke før, thi han havde villet spare sig den Umage at gaae den lange Wei togange, meldte han sin Herre, at Hr. Stubbs var derude med den anden sjantede Dame (saaledes behagede det ham at benævne Johanne) ret ligesom om de begge først ganske nyelig vare komne. Han kom derpaa tilbage med den Besaling, at Sognefogden skulde tage det unge Fruentimmer med sig, og strax komme op til Herren i Bogkammeret. —

Fogden skyndte sig at faae den sidste Mundfuld Glessestænke til Livs, og forsatte den med den Stump

H, der endnu var tilbage i Randen, og førte nu uopholdeligen Johanne gennem et Par snevre Gange, der gik fra Sidehuset ind til den mere nyemodens Hovedbygning, indtil han traadte ind med hende i et lille net Forværelse, der laae ved Siden af Bogkammeret, og fra hvilket der gik en Glasdør ud til Haven. —

„Bliv staaende her saalænge,“ sagde Fogden til hende, „til jeg faaer meldt Hans Høiærværdighed, at I er kommen.“

Med disse Ord aabnede han Døren, og traadte ind i Bogkammeret.

Uden at just Johanne egentlig ønskede at være Vidne til deres Samtale, kunde hun, saaledes som hun stod, dog ikke undgaae at høre, hvad de sagde, saasom Hr. Stubbs blev staaende nede ved Døren, medens han forrettede sit Erinde hos Hans Høiærværdighed, der sad høit oppe i Værelset.

„Nu, saa er I da endelig kommen med det unge Fruentimmer — jeg havde allerede ventet Jer for en Times Tid siden. I veed jo nok, at jeg ikke kan lide, at saadanne Personer blive et eneste Dieblis siddende i Arresten, førend der er optagen Forhør over dem.“

„Jeg veed det meget vel, Deres Høiærværdighed,“ svarede Sognefogden; „men det unge Fruentimmer havde endnu ikke faaet noget at spise i

Dag, og saa gav Thomas hende lidt at drikke og en Smule at bide paa, kan jeg troe."

"Det har Thomas gjort Ret i, Hr. Stubbs; og hvad er der nu bleven af det andet stakkels Menneske?"

"Ja," svarede Stubbs, "jeg var bange for at Synet af hende blot vilde være Eders Høiærværdighed til Besvær, og saa lod jeg hende gaae hjem igjen til sin Moder, som nu sidder i Klemme i Sognet her ved Eiden af."

"Sidder i Klemme? — Det vil sige saameget som, at hun er arresteret, kan jeg begribe?" sagde Hr. Staunton.

"Ja, det forstaaer sig; om Deres Høiærværdighed saa behager."

"Den syndefulde, uheldsalige, usforbedelige gamle Kvinde!" sagde Præsten. "Og hvad Slags Folk er da denne, I her har med Jer?"

"Hun lader til at være et ærbart Gruentimmer, med Deres Høiærværdigheds Tilladelse," bemærkede Stubbs; "thi saavidt jeg kan see, er der ikke noget Ondt ved hende, og som hun siger, har hun Penge nok, til selv at kunne hjælpe sig frem paa Veien, ud af Grevskabet."

"Penge? — ja, det er ogsaa det eneste, I tænker paa, Stubbs; men har hun sine fulde fem?

taler hun som et fornuftigt Menneske? — er hun i stand til at tage vaere paa sig selv?"

„Ja, det kan jeg just ikke sige noget videre om, Eders Høiærbærdighed," svarede Stubs — „fædt i Bidbye *) torde jeg nok sværge paa hun ikke er; thi Monsér Gibbs, som holdt Øie med hende hele Tiden under Gudstjenesten, saae tydeligen, at hun ikke engang vidste ret Besked med at slaae Evangelierne op, som et christent Menneske, skjøndt hun dog havde Madge Murdockson til at hjælpe sig. — Men forresten naar hun svarer for sig, kan man strax høre hun er fra Skotland, Eders Høiærbærdighed; og den værste Døgenigt der, siger man, skal være i stand til at passe sit Snit, naar det gjælder — ellers gaaer hun ganske honet flædt, og er ikke saaledes udsjafferet, som den anden."

„Lad hende komme herind til mig," befalede Sogneherren, „og bliv selv derude saalænge."

Denne Samtale havde i saa høi Grad holdt Johannes Opmærksomhed spændt, at hun ikke før de Talende taug, lagde Mærke til at Døren, der, som før er sagt, førte fra Forværelset ud til Havgangen, var bleven aabnet, og der var traadt ind,

*) Et i den Egn gjængs Mundheld om et Menneske, der ikke har megen Forstand.

eller rettere, ved Hjælp af to, der støttede ham, ført ind i Stuen et ungt Menneske, der saae meget bleegt og sygeligt ud, og som nu blev baaret hen og lagt paa den nærmeststaaende Seng, som om han behøvede at udhvile efter en usædvanlig Anstrængelse. Just medens de vare ifærd med dette, traadte Stubs ud fra Herren, og anmodede Johanne om at træde ind til ham.

Hun adlød denne Befaling med temmelig ængsteligt Hjerte; thi foruden det, at en saadan Stilling, som den, hvori hun nu befandt sig, maatte være fremmed for en Pige, der havde faaet faa stille en Opdragelse, følte hun ogsaa, at den heldige Fortsættelse af hendes Reise vilde beroe paa, hvorvidt hun var istand til at vinde Hr. Staunton for sig.

Sandt er det, at det vilde være heel uansælig at udtænke, hvad muelig Grund Nogen kunde have til at standse hende paa hendes Reise, som hun foretog i sine egne Forretninger og paa egen Bekostning — Skøndt paa den anden Side den voldsomme Behandling, hun allerede havde været udsat for, noksom kunde bevise, at der ikke ret langt borte fra dette Sted maatte være Mennesker, som havde deres Fordeel af at lægge Hindringer i veien for hendes videre Fremvandren, og ikke havde taget i Betænkning at iværksætte dette

paa en voldsom Maade. Hun følte tillige, hvor nødvendigt det nu var for hende, at finde En, der vilde tage sig af hende, og beskytte hende, i det mindste saalange, indtil hun var kommen hine af Sigte. Medens disse Betragtninger løb om i hendes Hoved, traadte hun ind i Bogkammeret, hvor hun fandt Sogneherren af Billingham. De velbesatte Ekabe og Hylde, der stode rundt om ved Bæggene i det store og smukke Bærelse, indeholdt flere Bøger, end Johanne havde troet, der kunde være til i den hele Verden, da hun var vant til at ansee for et ikke ubetydeligt Bibliothek de Par Hylde fulde, som hendes Fader havde, og hvorpaa rummedes Kjærnen af al den theologiske Kundskab, han yndede. Glober, Teleskoper og andre astronomiske Instrumenter, som Johanne saae der, vakte i hoi Grad hendes Beundring, men tillige Frygt, da hun i sin Ukyndighed om Anvendelsen af slige Ting, syntes at de saae ud til at kunne benyttes til Heksekunster — og end mere forstærkedes det Indtryk, alt dette gjorde paa hende, da hun fik Øie paa endeel udstoppede Fugle, som Hr. Staunton, der var en Elsker af Naturhistorien, havde staaende i Bærelset.

Sogneherren talte meget venligt til hende, og gjorde den Bemærkning, at endstjøndt den Maade, hvorpaa hun var kommen ind i Kirken, havde været

meget upassende, og det Selskab, hvori hun der befandt sig, af den Beskaffenhed, at det maatte vække ufordeelagtige Tanker om hende, saasom hun derved bidrog sit til at forstyrre Menigheden i dens Andagt, saa ønskede han dog først at høre, hvad hun selv havde at sige dertil, førend han greb til Forholdsregler, som hans Pligt ellers paalagde ham at anvende. Han maatte nemlig underrette hende om, at han ikke allene var Geistlig, men tillige Fredsdommer i Distriktet.

„Eder's Naade (thi høiærværdig vilde hun ikke titulere ham) er meget god og venstabelig mod mig,“ var alt, hvad den arme Johanne for det første var istand til at komme frem med.

„Hvem er I, unge Pige?“ spurgte den Geistlige nu i en Tone, der mere lød som Forhør — „og hvilke Forretninger har I her i Byen, og det i et saadant Selskab? — Vi taale ikke omflakkende Betlere her.“

„Jeg er ingen omflakkende Betler, Herre,“ svarede Johanne, der blev sat i Bevægelse ved denne Mistanke, han nærrede mod hende — „Jeg er en honet skotsk Pige, der reiser her gjennem Landet i mine egne Forretninger, og paa min egen Bekostning — jeg var saa uheldig at geraade i Selskab med slette Mennesker, og blev i Nat for-

Sangster i Edinburgh III.

hindret af dem fra at fortsætte min Reise; og det stakkels Menneſke, der ikke har Brugen af sin Forsaust, lod mig i Morges tidlig slippe ud."

"Selskab med flette Menneſker!" sagde Præſten — "Jeg er bange for, unge Pige, at I ikke omhyggelig nok har ſøgt at undgaae dem?"

"I Sandhed, Herre, svarede Johanne, "jeg er bleven ſaa godt opdragen, at jeg altid har ſøgt at undgaae ſet Selskab; men diſſe flette Menneſker vare Lyve, og tvang mig paa en voldsom Maaſe de til at blive, tvertimod min Villie."

"Lyve," sagde Hr. Staunton — "Saa beſkylder I dem vel altsaa for at have plyndret Eder?"

"Nei, Herre! de toge ikke ſaameget, ſom en Hvid fra mig," svarede Johanne; "og de behandlede mig for Reſten heller ikke ilde, undtagen for ſaavidt, ſom de forhindrede mig i at drage videre."

Sogneherren udſpurgte hende nu angaaende alt, hvad der var vederfaret hende der i Egnen, og hun fortalte ham den hele Tildragelſe fra Begyndelſen til Enden.

"Det I der fortæller mig," bemærkede Hr. Staunton, "er heel forunderligt, og ſtaaer næſten ikke til at troe, min kjære Pige — Efter Eders Foregivende ſkal en ſlem Voldsggjerning være udøvet

imod Eder, uden at det er mueligt at optænke nogen rimelig Bevæggrund dertil. Kjender I de her i Landet gjeldende Love for dette Tilfælde — at I nemlig, saafremt I nedlægger denne Klage i Retten, bliver nødt til selv at forfølge Sagen for Domstolen?”

Johanne forstod ikke hvad han meente, og han forklarede hende nu, hvorledes de engelske Love gunstigen behage at sætte den plyndrede eller voldsfrankede Person i den Forlegenhed, ovenikjøbet at maatte selv anlægge Proces mod den Anklagede, og paa egen Bekostning lade Sagen føre imod ham.

Johanne sagde ham da, „at hendes Forretning var, saasnart som mueligt, at see til at naae London; og det eneste, hun udbad sig, var at en honet Mand vilde af christelig Kjærlighed sørge for at skaffe hende sikkert hen til en Bye i Nærheden, hvor hun kunde leie sig Hest og Redsager — og desuden, lagde hun til, var det hende, efter hendes Faders Mening, ikke tilladt at aflægge Eed ved nogen Ret i England, saasom den i Landet herskende Kirke ikke var den, hun bekjendte sig til.”

Staunton betragtede hende et Par Øieblikke med Opmærksomhed, og spurgte hende derpaa om hendes Fader var Quaker.

„Det forbyde Gud, Herre!” svarede Johanne

ne — „Han er hverken Skismatiker eller Sectarier, og har aldrig villet forene sig med Brangtroende for Nyttens Skyld, som hine — det veed Gud og hver Mand om ham.“

„Hvad hedder han da?“ spurgte Hr. Stannaton. —

„David Deans, Herre, Eier af Hollanderiet ved St. Leonards Bjerg, ikke ret langt fra Edinburgh.“

Et dybt Suk, som hørtes i Forbærelset, forhindrede Sogneherren fra at svare, og med de Ord: „D, min Gud! det ulykkelige Menneske!“ gik han hurtig ud, og lod Johanne blive allene tilbage i Bogkammeret. Hun hørte nogen Støi og Allarm udenfor, men i næsten en heel Time saae hun ikke eet Menneske.

Ottende Kapitel.

„D vilde Lidenskab! Strid med sig selv,
Der gjør En rasende! — og Skræk og Skjædsel —
Slet dulgte Daad, som burde været skjult,
Veed jeg, i svar Forvirring, ei om selv
Jeg øved, eller blot tillod den fæe,

Thi Hjertenag og Qvaler følge den
Dog ligesuldt, og ligesuldt min Sjæl
Er Skammens Træl, mit Liv forfulgt af Angest."

Coleridge.

Denne Mellemtid, da Johanne var allene, anvendte hun til ængsteligen at overlægge, hvilken Beslutning det nu skulde være raadeligt for hende at fatte. Hun længtes med Utaalmødighed efter at komme til at fortsætte sin Reise; men saalænge den onde, gamle Kone, tilligemed hendes to Medhjælpere, var der i Nærheden, maatte hun befrygte at kunne blive udsat for endnu een Gang at friske samme Behandling, som før. Af den Samtale, hun for en Deel havde været Vidne til mellem den Gamle og den ene af Røverne, og tillige af Madge Wildfires usammenhængende Forklaring havde hun uddraget den Slutning, at dennes Moder maatte have en vægtig Grund til, af Hævnjærighed, at hindre hendes videre Reise, forsaavidt det stod i hendes Magt. Og hvem Anden skulde hun vel kunne haabe nogen Bistand af, end af Hr. Staunton, hvis hele Udseende og Udsærd syntes at opmuntre hende til at betroe sig til ham. Hans Ansigtstræk røbede en skjøn Sjæl, skjøndt der laae en dyb Tungfindighed udbredt over dem; hans Sprog og Udtryksmaade var ædelt og op-

muntrende; og, da han i sine Ungdomsaar havde tjent ved Armeen, havde han i sit hele Væsen beholdt noget af den frie, sikkre Holding, der for det meste udmærker Krigsstanden. Dertil kom end videre, at han var en Evangeliets Forkynder; og endskjøndt han efter Johannes Formening var en Religionstaler i de Bantroendes Forsamling, og manglede saa aldeles den sande Oplysning, at han endog prædikede med Messeskjorte paa, endskjøndt han læste den offentlige Kirkebon, og havde nedskrevet hvert Ord af sin Tale før han fremsagde den, og endskjøndt han, endelig, hverken i Lungekraft eller Lærdommens Kjærnefuldhed og Styrke kunde maale sig med Boanerges Stormheaven, saa meente Johanne dog, at han maatte være et langt bedre Menneske, end Curate Riststoup, og andre prælatistiske Ordets Tjenere, i hendes Faders unge Dage vare; thi disse pleiede at sidde i Kroen med Præsteskjole paa, og hedsse Dragoner ud paa de omflakkende Cameronianere.

Hun mærkede vel, at der herskede temmelig megen Uroelighed i Huset; men da hun ikke kunde formode, at man havde ganske glemt hende, ansaae hun det for bedst at bide derinde i Bærelset, saalange til der kom nogen, og lagde Mærke til, at hun var der.

Den Første, der traadte ind til hende, var,

til hendes store Glæde, en Person af hendes eget Køn, et gammelagtigt Fruentimmer af ærbart Udseende, der tjente som Huusholderesse i Præstegaarden. For hende forklarede Johanne da med saa Ord sin Stilling, og bad om hendes Bistand.

En Huusholderesses Værdighed tillod vel ikke nogen venstabelig Nærmelse til et Fruentimmer, der befandt sig hos Eogneherren i et Politieanliggende, og hvis Karakter maatte i hendes Øine synes noget tvivlsom; dog viste hun sig høflig mod Johanne, skjønt ikke uden nogen Tilbageholdenhed.

„Hendes unge Herre,“ fortalte hun Johanne, „havde havt det Uheld at styrte med Hesten, og Faldet havde været saa voldsomt, at han af og til blev afmægtig; just nu var det bleven værre med ham, og det var derfor Hans Høiærværdighed ikke mueligt, at tale strax med hende, men hun havde ikke nødig at være bange for at han jo skulde gjøre alt, hvad han kunde og burde for hende, med Hensyn til hendes Ønske, snart at komme affied igjen, for at besørge sit Ærinde.“ Derpaa anviste hun Johanne et Kammer, hvor hun kunde opholde sig saalænge, til det blev Hans Høiærværdighed beleiligt at tale med hende.

Johanne benyttede denne Leilighed til at ubede sig, at hun maatte ordne og forandre sin Paa-

Flødning noget. Huusholderstuen, der regnede Veenhed og Orden blandt de fortrinligste Dyder hos et Fruentimmer, viste sig med Glæde villig til at lade hende faae dette Ønske opfyldt; og Johannes Ombytning af Klæder, ved Hjælp af dem, hun havde i sin Bylt, forandrede hendes Udseende saameget til hendes Fordeel, at den gamle Dame neppe var istand til at gjenkjende i hende den forjættede og uordentlig paaaklædte Rejsende, hvis hele Dragt bar Spor af den voldsomme Behandling hun havde været udsat for — nu stod der en net, reenzlig og anstændig lille Skotlænderinde for hende. Denne fordeelagtige Forandring, Mistriss Daltons saaledes fandt der var foregaaet ved Johannes Udvortes, gav hende Mod til at indbyde hende til at tage Deel i hendes Middagsmaaltid, og hun fik under Maaltidet Anledning til at glæde sig over hendes sammelige Udfærd.

„Kan Du læse i denne Bog? hvad? kan Du vel det?“ spurgte Huusholderstuen efterat de havde reist sig fra Bordet, og viste paa en stor Bibel, som laae der.

„Jo, det vil jeg haabe, Madame,“ svarede Johanne, forundret over et saadant Spørgsmaal, „min Fader vilde før have lidt Mangel paa meget, før han skulde have ladet mig mangle Undervisning heri.“

„Det gjør ham Ære, min gode Pige“ sagde hiin — „Tag Du Vogen, thi mine Pene due ikke meget, og læs hvor Du selv vil — det er den eneste Bog, hvori Du aldrig kan slaae noget urigtigt Sted op.“

Johanne tænkte først paa at opslaae Parabelen om den barmhjertige Samaritan, men hendes Samvittighed tilhvijskede hende, at hun paa den Maade misbrugte Bibelen til egennyttige Hensigter, som for at stemme andre til Fordeel for sig i sin ulykkelige Forsatning, og ikke anvendte dens Ord til at opbygge sig selv ved. Denne strange Pligtfølelse bragte hende altsaa til at forandre sin første Beslutning, og hun valgte nu heller at opslaae et Kapitel i Profeten Jesaias, hvilket hun, uagtet sin skotske Udtale, opläste med saamegen Andagt, at Mistress Dalton følte sig høiligen opbygget derved.

„Ja“ sagde hun, „dersom alle skotske Fruentimmer vare som Du — men vi har havt det Uheld at faae fat paa lutter flatte Mennesker der fra Landet — den ene værre, end den anden, tør jeg næsten sige. Dersom Du kjendte en skikkelig Pige, saadan en, som Du selv er, der havde Lyst til at tage Tjeneste, og kunde forevise godt Skudsmaal, og ikke holdt af Vidtsæftighed og Natte-sværn, og gif med Skoe og Strømper hver Dag,

saa — ja ganske vist kan jeg jo ikke sige det, men jeg tænker dog sikkert det skulde lade sig gjøre — saa vilde vi nok kunne faae Plads til hende her i Præsiegaarden. Har I ingen Søster eller Sødsøskendebarn, min Pige, som kunde have Lyst til at tage mod det Tilbud?"

Detle var at røre ved Johannes sønne Side; men hun blev befriet for den Forlegenhed at svare paa Spørgsmaalet, da den Tjener, hun før havde seet, traadte ind til dem.

„Herren ønsker at tale med det unge Fruentimmer fra Skotland," sagde Thomas til hende.

„Gaae, min gode Pige," sagde Mistress Dalton; „skynd Dig, alt hvad Du kan, til Sogneherren — Hans Høiærværdighed er en godmodig Mand; fortæl ham hele din Historie. Jeg vil imidlertid slaae Bordet ned, og lave Dig, til Du kommer tilbage, en god Kop Theevand med et lækkert Stykke Kage til — det er noget, Du nok ikke faaer saa tidt i Skotland."

„Herren venter paa hende," sagde Thomas utaalmødig.

„Gødt, min gode Ven, godt — hvem giver ham Lov til at blande sig i andres Sager? Og hvormange Gange skal jeg sige ham, at han ikke maa kalde Hr. Staunton andet, end Hans Høiærværdighed — det er ingen simpel Geistlig, som

man skal titulere Herren, Herren, men en fornem og velbyrdig Sogneherre — det veed han jo."

Johanne fulgte med Betjenten ud af Døren, og denne talte intet til ham, førend de vare komne ud i Gangen, da han sagde: Her er flere, end een Herre i dette Huus, og jeg tænker vi skal have een Madmoder til, dersom Hendes Velbyrdighed Misses Dalton ellers finder saa for godt."

Thomas førte nu Johanne gjennem flere forskjellige Gange, end hun før var kommen ad, og bragte hende ind i et Værelse, der var gjort næsten mørkt ved at trække Kullegardinerne for, og hvori stod en Seng, om hvilken Omhænget tildeels var trukket sammen.

"Her er det unge Fruentimmer, Herre," sagde nu Thomas.

"Det er godt," svarede en Stemme fra Sengen, men det var ikke Sogneherrens — „gaae ud, men hør efter, naar jeg ringer."

"Det maa være en Feiltagelse," sagde Johanne, der blev forvirret ved at see sig bragt ind i Værelset til en Patient — „Ljeneren kom med den Befaling, at Præsten vilde tale med mig" —

"Lad det ikke gjøre Eder uroelig," sagde den Syge — „her har ingen Feiltagelse fundet Sted. Jeg veed bedre Besked med Eders Anliggende, end min Fader veed, og jeg kan bedre være Eder

behjælpelig derved, end han. — Gaae ud, Thomas.“ — Tjeneren gik — „Vi har ingen Tid at give bort,“ vedblev den Syge, „lad os komme til Sagen — men rul først Gardinet op for Vinduet.“ —

Dette gjorde hun, og da han i det samme slog Sengeomhænget tilside, faldt Lyset paa hans blege Ansigt — Hovedet var forbundet, og hans hele Udseende røbede en kjendelig Afkræftelse.

„See paa mig, Johanne Deans,“ sagde han — „kan I ikke mindes hvem jeg er?

„Nei, Herre,“ svarede hun, forundret — „jeg har aldrig været her i Greeskabet før dennegang.“

„Ja, men jeg har været der, hvor I er fra — tænkt Jer om — husk efter — Jeg vilde gys selv ved at nævne det Navn, I af alle Navne har meest Grund til at afstøje og forbande — Tænk Jer dog om!“

En frygtelig Erindring svævede for Johannes Sjel — ethvert Ord, den Talende fremførte, be- styrkede hende i den skrækkelige Formodning, og hvad han derpaa sagde gav hende fuldkommen Visshed.

„Vær roelig,“ sagde han, „har I glemt Muschats Steendynge, og den maaneklare Nat?“

Forfærdet sank Johanne tilbage paa en Stool, slog Hænderne sammen, og stirrede hen for sig.

„Ja, her ligger jeg,“ udbrød han, „som en Snog man har traadt paa, ikke istand til at røre mig, og martret af Utaalmodighed — her ligger jeg, nu da al min Hu staaer til at være i Edin-
burgh, for at anvende hvilket som helst Middel, til at befrie hende, som jeg elsker høiere, end mit eget Liv — Hvorledes er det med Ederes Søster? — I hvad Forsatning er hun nu? — Dømt til Dø-
den er hun jo allerede, som jeg hører! — Vee mig ogsaa, at den Hest, der bar mig saa sikkert paa mangt et skjændigt Tog, naar jeg havde Forbry-
delse at begaae, nu skulde snuble under mig, me-
dens jeg for første Gang i mange Aar havde et ædelt Forehavende at iværksætte! — Men jeg maa betvinge min voldsomme Lidenlskab — jeg er for svækket, til at udholde det, og jeg har endnu me-
get at sige Eder, Johanne. — Ræk mig det styr-
kende Middel, som staaer der paa Bordet —
Hvorfor skælver I! — Dog — I har kun alt for megen Grund dertil — Saa lad det staae; jeg behøver det ikke.“

Johanne tog Koppen, hvori hun havde heldet Medicinen, og gik hen til ham med den, skjøndt ikke uden en høist ubehagelig Følelse, og kunde ikke bære sig for at sige til ham: „Der gives ogsaa en Lægedom for Sjelen, Herre, naar den Vild,

farne vender tilbage paa rette Vej, og tager sin Tilflugt til den aandelige Læge."

"Lie med det!" sagde han heftig — „dog, jeg maa takke Eder derfor. Men fortæl mig nu, uden at spille Tiden, hvad I har her i denne Bye at bestille? Glem ikke, at skøndt jeg har været Eders Søsters værste Fiende, er jeg dog færdig til at tjene hende med mit Liv og mit Blod, og jeg vil for hendes Skyld ogsaa være Eder til Tjeneste — der er Ingen her, som veed alle Omstændigheder ved denne Sag bedre, end jeg, saa at Ingen kan raade Eder bedre — tæl derfor reent ud, uden Frygt."

"Jeg frygter ikke" sagde Johanne, der nu kom til sig selv igjen — „Jeg sætter min Lid til Gud; saafremt det er hans Villie, at min Søsters Lænker skal worde løste, er det eneste jeg ønsker, at jeg maa blive det Medskab, han betjener sig af hertil. Men, Herre, jeg vil tale reent ud med Eder — jeg tør ikke betjene mig af Eders Raad, undtagen jeg kunde med Visshed vide, at det ei strider mod den Lov, hvis Gylldighed jeg erkjender." —

"Ganden tage de Puritanere!" sagde Georg Staunton, thi saaledes komme vi til at kalde ham for Fremtiden — „Nu, jeg beder Eder om Forladelse; jeg er af Naturen utaalmodig, og I gjør

mig det for broget. Hvad I al Verden kan da det skade Eder, at I underretter mig om, hvad Forsatning Eders Søster befinder sig i, og hvilke Forhaabninger I selv gjør Eder om at kunne udvirke hendes Benaadelse. Det er jo tidsnok at erklære mit Raad for ubrugbart for Eder, naar I først har hørt om jeg kommer med noget, som I finder stridende mod Pligt og Samvittighed. Jeg taler nu med Høflighed til Eder, skjøndt det strider mod min Karakter — men bring ikke min Laalmodighed paa alt for haard Prøve — derved vil I kun sætte mig ud af Stand til at komme Effie til Hjælp."

I den ulykkelige unge Mand's Blik og Ord laae tydelig udtrykt en tilbageholdt Heflighed og Forbittrelse, der syntes ligesom at yttre en fortærende Magt mod sig selv, ligesom den vælige Hingst udmatter sig i sin Hidsighed, ved at tygge paa Stangen. Efter en kort Betænkning fandt Johanne selv, at hun i Grunden aldeles ikke var berettiget til, hverken med Hensyn til sin Søster eller sig selv, at unddrage ham den sørgelige Underretning om Følgerne af hiin Forbrydelse, han havde gjort sig skyldig i, ligesom heller ikke til at forkaste noget Raad, der i sig selv uskyldigt og lovmæssigt, maaskee kunde bidrage til at hendes Hensigt lettere blev opnaaet. Hun fortalte ham nu altsaa med

faa faa Ord, som hun kunde, om hendes Søsters Proces og Fordømmelse, og om sin egen Reise indtil Newark. Han syntes at høre paa hende i den heftigste Sindsbevægelse, skjøndt han gjorde BOLD paa sig selv, for ikke ved noget voldsomt Udbrud, eller Uttring af sin Lidenskab, at afbryde den Fortællende — som den merikanske Monark paa Nissen over de glødende Kul, laae han der udsiraft i Sengen, og kun paa hans fordreiede Ansigtstræk og bærende Læber kunde man see, hvor smerteligt han leed. Ved meget af hendes Fortælling lød et halvdæmpet Suk fra hans Bryst, som om han nu blot horte en Bekræftelse paa de Elendigheder, hvilke han tilforn kun alt for godt havde kjendt — men da hun kom til den Begivenhed, der var mødt hende paa Veien med Reverne og den gamle Rone, syntes Forbauselse og alvorlig Estertanke at træde istedet for de martrende Samvittighedsnag, hun tydelig saae han tilforn fælte. Han udspurgte Johanne meget ivrig angaaende hine to Mænds Udseende, og om Samtalen imellem den ene af dem og Kvindemennesket, hvilken hun havde været Vidne til.

Da han hørte, at den gamle Rone havde ladet nogle Ord falde om sin Sønner, sagde han: „Ja, det er kun alt for vist — af det Bryst, hvoraf jeg fik mit Elvs Opbold, som Varn, maa jeg have

indsuget dette affkyelige Gang til Laster, hvormed
 Skjæbnen har martret mig, og som aldrig har
 fundet Sted i min Familie. — Men bliv ved."

Johanne omtalte kun kortelig sin Vandring
 med Madge, da hun ingen Lyst sølte til vidtløf-
 tigen at fortælle saadanne Ting, som hun anjaae
 for blot Fostere af hendes Ledsageresses Galsskab.

Efterat hun havde endt sin Beretning, laae
 den unge Staunton lang Tid hensunken i dyb Efter-
 tanke, og begyndte nu at tale med mere Roeligs-
 hed, end han hidtil havde vilst ved denne Sam-
 menkomst. — J har et ømt Hjerte, Johanne, og er
 en brav ung Pige, og J skal derfor faae mere af
 mit Livs Historie at høre, end noget andet Menne-
 ske har erfaret af mig. — Historie kalder jeg
 det — nei, det er et Bæb af Daarskab, Forbry-
 delse og Jammer — Men hør mig med Opmærk-
 somhed — jeg gjør det, fordi jeg fordrer til Gjen-
 gjæld Tillid af Eder, det vil sige, at J udi denne
 sørgelige Sag skal handle efter mit Raad og min
 Anvisning — Derfor er det jeg taler til Eder."

„Jeg vil gjøre alt, hvad der anstaaer en Sø-
 ster og en Datter, og er sømmeligt for et christe-
 ligt Fruentimmer," sagde Johanne; men fortæl
 mig ingen af Eders Hemmeligheder — Det var ikke
 godt, om jeg blev Eders Fortroelige, eller hørte
 paa, hvorledes J er bleven forledet til Synd."

„Laabelige Menneske!“ udbrød den unge Mand — „See paa mig; mit Hoved er ikke hornet, der er ingen Hestehov paa min Fod og ikke Kløer paa mine Fingre — og siden jeg altsaa ikke er den skinnbarlige Djævel selv, hvorledes skulde jeg da finde nogen Glæde ved at tilintetgjøre Eders Haab og Trøst? Hør med Roelighed paa, hvad jeg har at sige Eder, og saa vil I finde, at I maa kunne gaae med mit Raad i Kommen lige til den syvende Himmel, om I lyster, og derfor ikke føle Eder et Gran tungere.“

Skjøndt ikke uden Fare for at blive noget trættende, hvilket man for det meste er udsat for ved at maatte meddele en Udvikling af andres Ord, finde vi her det nødvendigt, at sammensætte og forbinde til en heel, uafbrudt Fortælling alle de Underretninger, den Syge meddeelte om sig selv paa en Maade, som paa eengang baade var alt for omstændelig, og tillige for af afbrudt ved hans lidenskabelige Udtryk, til at vi kunde her gjengive Læseren hans egne Ord. Smidlertid var der dog endeel heraf, som han oplæste af et Manuskript, hvilket han maaskee havde sammenskrevet, for at tjene til Underretning for hans nærmeste Brøder efter hans Død.

„For at begynde lige paa Materien — denne lastefulde, skjændige Kvinde — denne Margarete

Murdockson, har været gift med en af min Faders
 Vndlingsbetjente — hun har været min Amme —
 hendes Huusbond var død — hun boede i et lille
 Huus nær herved, og havde en Datter, der vorte
 op, og blev en meget snu, men forsængelig Pige;
 hendes Moder gjorde Forsøg paa at sammensnede
 en Forbindelse mellem hende og en gammel, men
 velhavende Person der i Naboeilauget — men Pi-
 gen saae mig jevnlig, og omgikkes mig paa den
 fortroelige Fod, som Forholdet imellem os syntes
 at tillade, og jeg — kort sagt — jeg begik den
 nedrigste Uretfærdighed mod hende — saa let be-
 handlede jeg hende ikke, som Eders Søster er ble-
 ven behandlet af mig, men min Udfærd var dog
 skjændig nok — hendes Mangel paa Forstand bur-
 de have tjent hende til Forsvar. Ikke ret længe
 derefter blev jeg sendt bort — Jeg maa indrømme
 min Fader, at, har jeg udskiet, er det ikke hans
 Skyld — han anvendte de bedste Midler for at red-
 de mig. Ved min Hjemkomst fandt jeg, at den
 amoralske gamle Kælle og hendes Datter vare fald-
 ne i Uaade, og vare blevne forjagede fra Lands-
 byen. At jeg havde havt Andeel i deres Skjænd-
 sel og Elendighed blev opdaget — min Fader talte
 mig haardt til, og det kom til Brud imellem os.
 Jeg forlod min Faders Huus med den faste Be-

Beslutning aldrig mere at komme hjem, og slækkede nu om, som en Eventyrer."

„Og nu kommer det, jeg egentlig vilde fortælle! — Johanne, jeg lægger mit Liv i Eders Haand, og det ikke allene mit Liv, thi det, ved Gud i Himmelen, fortjener ikke at blive frelst, men en hæderlig gammel Mands Noelighed, og en anseet og agtet Families Være. Min Tilboielighed til at leve i et Selskab, var, troer jeg, ikke af det almindelige Slags, og røbede en Natur, som, hvis den ikke var bleven fordærvet med tidlige Udsvævelser, vilde have ledet mig til noget Bedre — Det var ikke saameget den vilde Nattesvarmen, de lumpne Streger, og den toielose Frihed blandt mine Selskabsbrødre, jeg fandt Behag i, som den raske Forrybenhed, Landsnærvarrelse i Faren, og det skarpsindige Blik jeg opdagede hos dem, ved de umoraliske Foretagender de vovede, for at skaffe sig Penge, eller af andre Aarsager. — Har I seet Eder om i dette Huus? — Er det ikke et smukt og behageligt Opholdssted, synes I?"

Johanne blev forfærdet over denne pludselige Overgang fra Materien, og gav et bejaende Svar paa hans Spørgsmaal.

„Gædt! og jeg vilde ønske, at det havde været ti tusinde Favne dybt under Jorden med alle sine Eiendomme og Herligheder. Dette forbistrede Sog-

neherrefæde er Skyld i, at det ei blev mig tilladt at følge min egen Tilboielighed, og tage Krigstjeneste — med Halvparten af det Mod og den Snildhed, jeg til ingen Nytte har bortodstet i Selskab med Stratenrøvere og Smuglere, vilde jeg da have kunnet erhverve mig et hæderligt Navn blandt mine Samtidige. Hvorfor gik jeg ikke ogsaa udenlands, da jeg forlod dette Huus? — hvorfor forlod jeg det ogsaa? — hvorfor — dog, det er nu kommet saavidt med mig, at det maa gjøre mig rasende, naar jeg seer tilbage, og seer jeg fremad, ligger Skjandsel og Elendighed for mig.“

Han standsede et Par Øieblikke, og vedblev derpaa med mere Roelighed.

„Paa min Omvanken, under det ustadige Liv jeg førte, bragte en ulykksalig Skjebne mig til Skotland, og der blev jeg indviklet i farligere og mere forbryderske Foretagender, end jeg hidtil havde gjort mig skyldig i. Nu var det, jeg kom i Bekjendtskab med denne Wilson, en, med Hensyn til hans Stilling, virkelig ualmindelig Mand; han var af en uforsfærdet, roelig og bestemt Karakter, besad usædvanlige Legemskræfter, og var udrustet med en ukunstlet, raare Veltalenhed, der gav ham et Elags Myndighed over hans Kammerader. — Hidtil havde jeg været

„Ei mindre ryggeløs, end vilb, dog stult
Var endnu ei det sidste Snist af Haab.“ —

Men det var saavel min, som dette Menneskes egen Ulykke, at han, uagtet den Forskjel, der var imellem os i Henseende til Stand og Opdragelse, dog havde faaet et ualmindeligt og forunderligt Herredømme over mig, hvortil jeg ikke kan forklare mig nogen anden Grund, end denne roelige Fastsed i hans Karakter, som var min opbrusende, men snart overgaaende Hefstighed overlegen. Uden Modsigelse fulgte jeg ham overalt, hvorhen han vilde have mig; og jeg kunde ikke andet, end forundres over det Mod og den Smidhed, han lagde for Dagen ved alle sine Foretagender. Medens jeg under en saa farlig og dumdriftig Lærers Veiledning indlod mig i de meest forbovne Foretagender, var det jeg gjorde Bekjendskab med Eders ulykkelige Søster paa et af de unge Menneskers Forsamlingssteder i Forstaden, hvilke hun hemmelig besøgte — og hendes Ulykke blev ligesom et Forspil til de sorgelige Optrin, hvori jeg nu fik faa betydelig en Andeel. Dog, det maa jeg sige — denne Skurkestreg var ikke overlagt, og det var mit alvorslige Forsæt, at udsette denne Skampet, ved at gifte mig med hende, saasnart det blev mig mueligt at løsrive mig fra det fordærvelige Selskab, hvori jeg levede, og vælge en Levemaade, der

var mere passende for et Menneske af min Stand. — Jeg drømte om Mueligheden af at leve en Tidlang med hende i ubekjendt Eensomhed, og saa med eet føre hende ind i den store Verden, og dele min Rang og Lykke med hende. Jeg formaaede en gammel Ven til at underhandle med min Fader om Tilgivelse — med disse Underhandlinger gik det i nogen Tid i Langdrag; de bleve fornyede, men just som jeg kunde haabe, at alt skulde blive afgjort efter mit Ønske, blev min Fader, Gud veed, hvorledes, underrettet om mit usømmelige Levnet — det blev ham afmalet med de forreste Farver — desværre! det fortjente det kun alt for meget — og han skrev mig et Brev til, hvilket jeg ikke begriber, hvorledes det kunde træffe mig, sendte mig deri en Sum Penge, og forskjød mig for bestandig — Fortvivlelsen bemestrede sig mig — jeg blev rasende; og det var nu ikke vanskeligt for Wilson, at faae mig overtalt til at deeltage i et farligt Smuglerforetagende, der løb uheldigt af for os — hans Forestillinger vildledte mig, og jeg blev nu bragt til at ansee det for at være kun en roesværdig og ærefuld Hævn vi tog, ved at udplyndre Toldinspectoren i Tise. Hidtil havde jeg dog holdt mig indenfor en bestemt Grændse i mine Udsvælsker, og afholdt mig fra voldsomme Angreb paa

Mogens Person, men nu fandt jeg en vilde Glæde i at nedværdige mig saa dybt, som mueligt."

"Alt plyndre var ikke min Sag — Byttet lod jeg mine Kammerader beholde, og valgte blot den farligste Post for mig selv. Jeg mindes endnu grant, at dengang jeg stod, med mit dragne Sværd, uden for Døren, for at give de andre sikker Leilighed til at foretage sig Ranet, faldt det mig ikke een eneste Gang ind at tænke paa min egen Sikkerhed. Det eneste, der sysselsatte min Sjæl, var Erindringen om min Families Uretfærdighed imod mig, min utilfredsstillede Hævngjerrighed, og Tanken om, hvor det vilde klinge i den stolte Billingshamsske Families Øren, naar de erfarede, at En af deres Descendenter, den formodede Arving til deres Høihed og Herlighed, skulde døe for Væddelens Haand, fordi han havde været med at udplyndre en skotsk Tolder. — Vi bleve grebne — det havde jeg ventet; vi bleve dømt til Døden — det var noget jeg havde forudsæet og ønsket." —

Men Døden begyndte efterhaanden at synes mig mere og mere ubehagelig, alt eftersom Tiden nærmede sig; og da hertil kom Ederes forladte Søsters ulyksalige Forfatning, fattede jeg den Beslutning at anvende alt, for at frelse mit Liv. — Jeg glemte at fortælle Eder, at jeg i Edinburgh atter havde truffet paa Meg Murdock-

søn og hendes Datter — I sin Ungdom havde hun
 været med Armeen i Feldten; nu foregav hun at
 hun levede af at drive Smaaehandel, men i Grun-
 den stod hun i Forbindelse med Tyve og Røvere,
 hvis Haandværk hun ogsaa havde givet sig af med.
 Ved vor første Sammenkomst viste hun sig heftig
 forbitret mod mig; men da jeg ødede mange Penge
 paa hende, glemte hun, eller lod i det ringeste,
 som hun havde glemt den hendes Datter tilføiede
 Fornærmelse. Den uheldige Pige syntes neppe
 at gjenkende sin Forsørger, og endnu mindre at
 nære nogen Tanke om den Krænkelse, hun ved ham
 havde lidt. Hendes Fornuft er aldeles borte;
 Moderen angiver en besværlig og haard Forløsning,
 som Årsag dertil; men dog er det mig, som er
 Skyld i denne hendes Ulykke! — Dette var end-
 nu een Steen, der ligesom var bundet om min
 Hals, for at nedslaa mig i Fortvivlelsens Af-
 grund. Ethvert Blik, ethvert Ord af denne ulyk-
 salige Skabning — hendes forvildede Sind, hendes
 Hentydninger til saadanne Omstændigheder, som
 hun havde glemt, men som min egen Sam-
 vittighed erindrede mig om — alt dette var et
 Dolkestik for mit Hjerte — Stil, siger jeg? —
 nei, som med glohede Tænger martrede og pine-
 det mit angstede Bryst — dog, jeg maatte udholde

det, og jeg har udholdt det. — Men nu tilbage til min Forsatning i Fængslet."

„Tanken om at Eder's Søsters Forløsnings-
time ikke var langt borte bidrog næsten meest til
at gøre min Stilling skrækkelig. Jeg vidste ret
godt, hvor bange hun var for Eder og sin Fader
— hun havde flere, end eengang yttret, at hun
heller vilde døe den skrækkeligste Død, end lade Eder
mærke sin Skjandsel — og dog maatte jeg drage
Omsorg for, at hun intet skulde mangle ved sin
Barselseng. — Jeg vidste ret godt, at denne
Qvinde, den Murdockson, var et affkøligt, neder-
dragtigt Menneske, men jeg troede, at hun endnu
havde nogen Godhed for mig, og at jeg ved Penge
skulde kunne sikre mig hendes Troestab. Hun
havde skaffet Wilson en Tiil og mig en Sang; og
lod sig lettelig overtale til at have Omsorg for
Effie ved hendes Nedkomst, hvilket hun saameget
desto bedre kunde, som hun forstod sig godt paa alt
hvad dertil henhørte. Jeg gav hende de Penge,
min Fader havde sendt mig; og det blev ved et
Brev fra mig paalagt hende at tage Effie i Hu-
set til sig saalange, og vente paa nærmere Be-
stemmelser, hende angaaende, fra mig, saafremt
det skulde lykkes mig at undvige fra Arresten, —
Jeg havde der fast besluttet, i dette Tilfælde at
forandre mit hidtil førte Levnet; min Beslutning

var at gifte mig med Eders Søster, og derpaa gaae over til Vestindien. Jeg havde endnu nogen Formue tilbage, og jeg stode paa, at jeg nok, paa een eller anden Maade, skulde blive istand til at sørge for mig og min Huustroe."

„Vort Forsøg paa at rømme blev da iværksat, men mislykkedes ganske ved Wilsons Skyld, der ikke vilde lade sig overtale til, ei at krybe ud mellem Binduesstængerne, førend jeg havde prøvet derpaa. Det uforfærdede og høimodige Foretagende, hvorved han opoffrede sig selv, for at befordre min Undvigelse fra Tugthuuskirken, og saaledes gjøre hiint Misgreb godt igjen, maa I sikkert have hørt tale om — hele Skotland var fuldt deraf. — Det var en overordentlig og hæderlig Død — Alle Mennesker talte derom — Alle, endogsaa de, der meest fordømte denne heroiske Mands Karakter og Levemaade, holdt Loptaler over hans uegennyttige Benfækt. Mange Feil har jeg; men forsagt eller utaknemmelig har jeg aldrig været; jeg besvarede at gjengjelde hans Edelsmodighed, og selv Tanken om Eders Søsters Forsætning syffelsatte mig ikke saa meget, som hiin Beslutning. At befrie Wilson ansaae jeg nu for det vigtigste af alt, og jeg tvivlede ingenlunde om, at det jo skulde lykkes mig."

„Dog glemte jeg derfor ingenlunde Effie.

Lovens Blodhundede stovede saa gridst efter mig, at jeg ikke vovede at lade mig see i Nærheden af mine gamle Opholdssteder; men Meg Murdockson kom, efter Aftale, til mig paa et bestemt Sted, og underrettede mig om, at Eders Søster lykkeligen var bleven forloft med et Drengsbarn. Jeg paalagde den gamle Kvinde at hervoelige Effie, saa godt hun kunde, og ei lade hende mangle noget, som var mueligt at skaffe tilveie for Penge; hvorpaa jeg igjen begav mig tilbage til de Smuthuller, som Mennesker, der drive samme ulovlige Næringsvei med Smughandel, som Wilson havde drevet, pleie at tage deres Tilflugt til, for at undgaae Rettens Forfølgelse, og skjule deres uretsfærdige Gods. Mand, der ellers foragte alle, baade guddommelige og menneskelige Love, gjøre dog ofte Fordring paa, og ønske at ansees som Mennesker af Tapperhed og Edelmød. Vi bleve forsikrede om, at den edinburghske Pøbel, som Wilsons farlige Stilzling og udmærkede Aldfærd havde gjort dybt Indtryk paa, vilde være beredvillig til at understøtte et eller andet Forsøg paa at redde hans Liv, om det saa end skulde skee ved Foden af Galgen selv. Saa fortvivlet end dette Foretagende syntes at være, fandt jeg dog snart en heel Deel, der vilde gaae mig tilhaande, saasnart jeg vilde stille mig i Spidsen for Angrebet paa Bagten."

„Jeg tvivler aldeles ikke om, at jeg jo skulde lykkeligen have frelst ham lige under selve Galgen,“ blev han ved med en Tryghed, der syntes at være en Levning af den levende Deeltagelse, han havde viist ved deslige forvovne Gjerninger — „men blandt andre Forsigtighedsregler havde ogsaa Magistraten en, hvilken, som vi siden fik at vide, den ulykkelige Skurk, Porteous, havde tilraadet, og som gjorde hele min Plan til intet. Den lod nemlig Henrettelsen gaae for sig en halv Time før den bestemte Tid — vi havde, af Frygt for, at man skulde lægge Mærke til os, aftalt, at Ingen maatte vise sig paa Gaden før Henrettelsestimen kom, og saaledes fæde det, at alt var forbi, før vi kunde iværksætte vort Forsøg paa at befrie ham. Imidlertid begyndte vi dog derpaa, og jeg besteg Skaffottet, hvor jeg med egen Haand skar Rebet over. Det var forfærdeligt! — Den gæve, højhjertede, ædelmodige Forbryder var ikke mere. — Hævn var alt, hvad der nu var tilbage for os — en Hævn, som jeg ansaae det saameget mere for at være min Pligt at udøve, fordi Wilson havde opoffret sin egen Frihed og sit eget Liv, blot for at frelse mit.“

„O, Herre,“ sagde Johanne, „randt da aldrig Skriftens Ord Eder i Tankerne: „Hævnen er min, og jeg vil tage den?“

„Erfriiden? — Jeg har i fem Aar ikke haft en Bibel i min Haand,“ svarede Staunton hende.

„Bee mig for Eder, Herre!“ udbrød Johanne — „og ovenikjøbet I, som er Son af en Geiftlig!“

„Det er naturligt at I tænker faa — men afbryd mig nu ikke, og lad mig fortælle Eder Slutningen paa min affkyelige Levnets-hiftorie. Den gruesomme Porteous, der havde ladet fyre paa Folket lange efter at han havde det nødigt, blev nu Gjenftand for Pobelen's Had, fordi han havde misbrugt fin Embedsmyndighed, og for mit, fordi han havde udført fin Pligt alt for godt. Vi — det vil fige jeg og endeel andre uforfærdede Bønder af Wilfon, beftuttede at hævne os paa ham — men her var Forsigtighed nødvendig. Jeg frygtede for at være bleven bemærket af en af Retteus Beftjente, og vovede mig derfor ikke indenfor Edinburg's Volde, men vedblev at fniige mig hemmelig omkring i Nabvelauget af Byen. Endelig vovede jeg, med Livsfare, at begive mig hen til det Sted, hvor jeg ventede at ffulle finde min tilkommende Huustroe og min Son — men begge vare forfvundne. Den affkyelige Murdockfon fortalte mig, at aldrig faafnart havde Effie faaet Nys om, at mit Forsøg paa at frelse Wilfon var mislykket, og at man med Iver fattede efter mig, for hun faldt

i et heftigt Fieberraserie; en Dag maatte den Gamle forlade hende, da hun havde nødvendige Forretninger at tage vaere, og denne Leilighed havde Effie benyttet til at begive sig hemmelig bort, og hun havde siden den Tid ikke sert hende mere. Jeg overvældede hende med Bebrejdelser, som hun horte paa med den meest oprørende og snedige Møjlighed — thi det er et Træk i hendes Karakter, at hun ved visse Leiligheder aldrig lader sig bringe i Hestighed, saa opfarende og iilsindet hun ellers pleier at være. Jeg truede hende med Retfærdighedens Arm; men hun svarede mig, at jeg havde mere Grund til at frygte denne, end hun. Jeg sølte at hun havde Ret, og taug. — Jeg truede hende med min Hævn; men hun svarede mig paa samme Maade, at, med Hensyn til lidte Fornærmelser, havde jeg gyldigere Marsag til at være bange for hendes Hævngjerrighed, end hun for min. Hun havde atter Ret, og jeg maatte atter tie. Forbittret ilte jeg bort, og fik en af mine Bekjendte til at gjøre Forespørgsel efter Eders Søster i Eggen omkring St Leonard; men før han kunde meddele mig nogen Underretning desangaaende, nødte truede Eftersættelse mig til at bortfjerne mig fra Hovedstaden og skjule mig paa et mere affidesliggende Sted. En trofast, forsigtig Udsending bragte mig endelig Efterretningen om Porteouses Jordoms-

melse, og Anklagen mod Eders Søster, der nu var bleven sat i Arrest — tvende Efterretninger, hvoraf den ene smertede mig dybt, medens den anden glædede mit Hjerte.

Jeg vendte tilbage igjen til Edinburgh, overvældede atter Meg Murdockson med Bebreidelser for hendes trolose Afsejls mod den ulykkelige Effie og hendes Barn, skøndt jeg dengang ikke kunde begribe, hvad Grund hun kunde have havt til at handle saaledes, uden det skulde være for at bemægtige sig alle de Penge, jeg havde betroet hende, til at beskjede Effies Pleie med. Eders Fortælling giver mig nu et andet Lys i Sagen, og gjør det klart, at en anden, mægtig Bevæggrund, saa utroeligt det end synes, har været Drivefjæderen til hendes Handlemaade — nemlig en ondskabssfuld Begjærlighed efter at høvne sig paa det Menneske, der havde forført hendes Datter, og paa een gang skilt denne baade ved hendes Samling og hendes gode Navn og Rygte. — Gode Gud! hvor inderlig ønsker jeg ikke, at hun, istedet for at vælge denne Maade at høvne sig paa, havde overgivet mig til Lovens Straf!”

„Men hvilken videre Underretning gav denne ugudelige Kvinde Eder da om Effie og hendes Barn?” spurgte Johanne, der midt under denne lange og rystende Fortælling, havde Tæthed og

findig Eftertanke nok til at fæste sit Blik paa faa-
danne Omftændigheder, fom kunde tjene til Oplys-
ning om hendes Søsters ullykkelige Tildragelfer.

„Hun vilde ingen anden give, end den, jeg
engang havde faaet af hende,“ fvaarede Staunton —
„hun foregav, at Effie, en maanefflar Nat, var
flygtet bort fra hendes Huus med fit Barn paa
Armen — at hun ikke havde feet nogen af dem
fiden — at det jo nok kunde hælde fig, at Pigen
havde kaffet Barnet i Soen; hende syntes dette ikke
at være faa urimeligt.“

„Og hvorledes er I da kommen til fikker
Rundfkab om, at denne frygtelige Formodning ikke
var grundet?“ fpurgte Johanne fkelvende.

„Jeg talte ved denne Leilighed med hendes
Datter, og fik af hende udloffet, at Barnet var
bleven borttaget eller myrdet, medens Moderen
laae i Feberaferiet — nærmere Viſhed om det
fpæde Barns Skjæbne kunde jeg ikke uddrage af
hendes forvirrede Meddelelfer; men den gamle Mur-
dockſons djævelſke Karakter lader mig formode det
værſte.“

„Ja,“ fvaarede Johanne, „denne ſorgelige For-
modning bekræftes ogſaa ved min ſtakkels Søsters
Fortflaring angaaende denne Sag — men bliv ved
i Eders Fortælling, Herre.“

Sangſlet i Edinburgh III.

„Alt Effie,“ sagde Staunton videre, „aldrig, med sit Vidende, og ved den fulde Brug af sin Fornuft, var istand til at begaae en saadan Gjering, var noget jeg godt vidste — men hvad skulde jeg kunne gjøre for at bevise hendes Ukyldighed — Gutet — og derfor vare nu alle mine Tanker henvendte paa at befordre hendes Undvigelse. Jeg saae mig i den frygtelige Nødvendighed at skjule mit Had til Murdockson; mit Liv laae i denne afskyelige Qvindes Hænder — dette brød jeg mig ikke meget om for min egen Skyld; men af mit Liv afgang Eders Søsters Frelse. Jeg gav gode Ord; jeg lod som om jeg satte Lid til hende; og jeg kan ikke nægte, at hun i alt, hvad der angik min egen Person, viste en overordentlig Troskab og Hengivenhed. I Forstningen kunde jeg ikke blive enig med mig selv om, hvilke Forholdsregler jeg skulde tage, for at befrie Eders Søster; men da Rygtet om Porteouses Benaadning havde opvaakt en almindelig Forbittrelse blandt Edinburghs Borgere, kom jeg paa det uvelige Indfald, at bestorme Luthuset, og saaledes paa eensgang baade udfrie Eders Søster fra Lovens Kloer, og tillige faae den fortjente Straf udøvet paa hiin Forbryder, der havde martret og plint den uskyldige Wilson i hans Dødstime, med saadan Gruesomhed, som om det havde været en vild Indianer, der var

bleven taget tilfange af en fiendtlig Horde. Jeg gik om iblandt de forsamlede Tilskuere, medens deres Forbittrelse var paa det heftigste; og dette gjorde, foruden mig, ogsaa flere af Wilsons hengivne Venner, der med mig havde haabet at skulle komme til at fryde vort Nie med Porteouses Hensrettelse. Alt blev ordnet, og man valgte mig til Anfører. Jeg følte ikke — ja, jeg føler end i denne Time intet Samvittighedsnag over den besluttede Daad, der siden blev iværksat.

„O, Gud tilgive Eder, Herre“ udbrød Johanne, der gyste ved at høre disse uchristelige Ordtringer — „og bringe Eder paa bedre Tanker!“

„Amen,“ svarede Staunton, „saafremt mine Forestillinger ikke ere rigtige. Men, saa villig jeg end var, til at gaae Fare og Død imøde, kan jeg dog ikke nægte, at jeg ønskede de vilde have valgt en anden Anfører, end mig; thi jeg indsaar lettelig, at det vigtige Arbejde, der paalaae mig denne farefulde Nat, vilde sætte mig ud af Stand til at komme Effie saaledes til Hjælp, som jeg ellers havde kunne. Imidlertid overdrog jeg et Menneske, jeg kunde stole paa, den Forretning, at faae hende bragt hen til et Sted, hvor hun kunde være i Sikkerhed, saasnart Skaren havde forladt Tugthuset med sit Bytte. Men den ulykkelige Vige

var ikke at overtale til at forlade Fængslet; hver-
ken mine egne Væbner, hvormed jeg i Forvirringens
Dieblis bestormede hende, vare istand til at formaae
hende dertil; og heller ikke min Kammerads ind-
stændige Begjæring, længe efter at Nobelhoben var
dragen bort. Ingen af alle de Besøggrunde, han
anførte for hende, kunde udrette noget, og hans
egen Sikkerhed nødte ham nu til at forlade hen-
de — saaledes har han fortalt mig det, men maa-
ske har han ikke vedblevet saa standhaftigen at
drive paa hende, som jeg selv vilde have gjort."

"Effie handlede rigtigt i at blive," sagde Jo-
hanne, "jeg elsker hende endnu høiere, fordi hun
handlede saa."

"Hvor kan I dog tale saaledes?" udbrød
Staunton.

"J vil ikke kunne fatte mine Grunde, om jeg
end udsiktede dem for Eder," svarede Johanne
med Roelighed — "de, som tørste efter deres Fjæn-
ders Blod, finde intet Behag i at øse af Livets
Bæld."

"Andengang," vedblev Staunton, "saae jeg
mig saaledes bedragen i mit Haab. Nu gjorde
jeg Forsøg paa at udfrie hende af Retfærdighedens
Hænder ved Eders Hjælp — hvor, og paa hvilken
Maade jeg søgte at især sætte dette, har I sikkert
ikke glemt endnu. Jeg kan ikke dable Eder for

Eder's Bøgring, den var, det tilstaaer jeg, bygget paa Grundsætninger, og havde ikke sin Grund i Rigtiggyldighed for Eder's Søsters Skjebne. Hvad mig angaaer, saa forestil Eder, at jeg var et halvvanvittigt Menneske — jeg vidste ikke at skjæln Benstre fra Hsire, og alle mine Planer frandede. I denne min Stilling, haardelig angstet fra alle Kanter, faldt det mig ind, at min Familie mueligen kunde, ved sin Indskyldelse, udrette noget til Bedste for Effie. Jeg flygtede fra Skotland — jeg kom hid — min sørgelige, uløselige Forsætning og Udseende tilveiebragte mig min Faders Tilgivelse, som det falder Forældre saa vaanskeligt at nægte selv det meest uvordige Barm. Og her har jeg, angstet af de martrende Sindssvaler, som maade pine den fordomte Forbryder, ventet paa at faae Udfaldet at høre af Eder's Søsters Proces."

"Og det uden at gjøre noget Forsøg paa at frelse hende?" spurgte Johanne.

"Lige til den sidste Tid har jeg næret det Haab, at hun maatte blive friskjendt; og det er ikke mere, end tvende Dage siden den sørgelige Efterretning kom hid til mig. Min Beslutning var snart fattet. Jeg lod min bedste Hest sadle, med det Forsæt at ile, alt hvad jeg kunde, til London, og der, som Arving af Familien Willingham, formaae Sir Robert Walpole til at indestaae for

Ederes Søsters Benaadning, imod at jeg forpligtede mig til at overlevere i hans Hænder den berøgtede Georg Robertson, Wilsons Medforbundne, det edinburghske Fængsels Opsprænger, og den noksom bekendte Anfører for Porteous-Oplobet."

"Men vilde I derved have kunnet redde min Søster?" sagde Johanne i Forbauselse.

"Jeg skulde nok have gjort min Handel saaledes, at den skulde lykkes," sagde Staunton. — "Dronninger holde ligesaameget af Havn, som deres Undersaatter — saa ubetydelig, som I maaskee anser den for at være, saa er det dog en giftig Ret, som smager Alle, fra Fyrsten indtil Bonden — En ringe Landebyepiges Liv? — Ja, jeg torde fordre den bedste Edelsteen i Kronen, for at lægge for Hendes Majestæts Fodder Ophavsmanden til saa frækt et Oprør, og være sikker paa at finde naadig Bønhørelse. Alle mine andre Planer vare mislykkede — denne kunde umuelig gaae mig feil — Himlen er retfærdig; den vilde ikke unde mig den Høder, paa saa ærefuld en Maade at oprette den Fornærmelse, jeg havde tilføiet Ederes Søster. Da jeg havde redet omtrent ti Mile, styrtede min Hest under mig paa den jævne Wei, som om den var bleven truffen af en Kanonkugle, skøndt den ellers var det bedste og sikreste Dyr i den hele

Landsbye. Faldet var haardt, og jeg blev bragt tilbage hid i denne Forsatning, I nu seer mig i."

Neppe havde den unge Staunton ophørt med sin Fortælling, førend Tjeneren aabnede Døren, og paa en Maade, som snarere syntes at skulle tjene til et advarende Bink, end blot til at bebude Ens Ankomst, lod dem vide, at Hans Holærvar-dighed kom gaaende over Gangen, for at komme derind til dem.

"For Gud i Himlens Skyld," raabte Staunton, "skjul Jer i dette Klædekammer, Johanne!"

"Nei, Herre," svarede denne; "jeg er ikke kommen her i nogen ond Hensigt, og kan derfor ikke nedværdige mig til at krybe i Skjul for Herren i Huset."

"Men, for Himlens Skyld," gjentog Georg Staunton; "saa betænk dog —"

For han fik udtalt, traadte hans Fader ind i Værelset.

Niende Kapitel.

„Vil nu da Trest, Udsøving, Lov og Ære.

Alt Dydens Vel vildsfaen Ungling lede?“

Erabbe.

Johanne reiste sig, og hilste den gamle Staunton med roelig Ærbødighd, da han var traadt ind i Bærelset, hvor han ikke forbausedes lidet, ved at finde sin Søn i saadant Selskab. „Sig seer nok, at jeg haver taget fejl i Henseende til Eder,“ sagde han til Johanne, „og at jeg burde have overladt det til dette unge Menneske at anstille Forhør over Eder, og sælde Dommen over Eders urigtige Handlemåades thi, som det lader til, er det nok et gammelt Bekjendtskab, i fornyer her.“

„Det var uden mit Vidende og Anst, at jeg kom ind i dette Bærelse,“ svarede Johanne — Tjeneren kom og sagde mig, at hans Herre ønskede at tale med mig.“

„Nu, det vil jeg komme til at undgjelde,“ mumlede Thomas ved sig selv — „Ganden veed, hvorfor hun netop skulde falde paa at fortælle Sandheden, naar hun ligesaagodt kunde have sagt hvad andet det skulde være?“

„Georg,“ sagde den ældre Staunton, „om I end ikke nu har ligesaa liden Agtelse for Eder selv, som I før har havt, saa burde I dog i det ringeste have forskaaet Eders Fader, og Eders Faders Hustru for et saa yderst ubehageligt Optrin, som dette.“ —

„Bed mit Liv — ved min Sjel, Herre!“ — sagde Georg, i det han reiste sig op med Fodderne udenfor Sengelænten.

„Eders Liv?“ afbrød hans Fader ham med sorgmodigt, men strengt Alvor — „hvilket Slags Liv har det været? — Eders Sjel! ak! naar har I vel tænkt paa dens saande Vel? — Garg først for at forbedre dem begge, førend I ved dem vil bekræfte Eders Udsagn.“

„Paa min Ære — I gjer mig Uret,“ svarede Georg Staunton; „jeg har gjort mig skyldig i alle de Laster, I kan forekaste mig; men den Brøde, I nu vil paabyrde mig, har jeg ikke begaaet — nei, ved min Ære, det har jeg ikke, Herre!“

„Eders Ære,“ svarede hans Fader ham, og breiede sig bort med et Blif fuldt af den dybeste Foragt — Derpaa henvendte han sig til Johanne: „Af Eder, unge Pige, vil jeg hverken vente eller fordrø, at I skal give mig nogen nærmere Forklaring herom; men min Pligt baade som Fader,

og tillige som Geistlig, paalægger mig at bede Eder forlade dette Huus. Naafremt Eders besynderlige Fortælling har været andet, end et Paaflud, I har brugt, for at skaffe Eder Afgang til denne Mand — og af det Selskab at slutte, i hvilket I kom, maa jeg næsten troe dette — saa vil I, et Par Mile herfra finde en Fredsdommer, for hvem I bedre kan anbringe Eders Klage, end for mig."

"Det skal aldrig skee," sagde Georg Staunton, i det han reiste sig op fra Sengen — „Herre, I er af Naturen god og menneskekjærlig — for min Skyld skal I ikke blive nødt til at være haard og uvenlig mod en Fremmed — Lad den Karl der gaar ud, som staar og lurar paa vore Ord," lagde han til, og pegede paa Thomas, „lad bringe hid noget Hjortetaksspiritus, eller hvad bedre Middel I veed mod Afmagt, saa skal jeg ved saa Ord forklare Eder det Forhold, hvori jeg staar til dette Truentsimmer. Hun er for ædel og god til, at hun for min Skyld skulde blive udsat for en vanærende Mistanke — jeg har allerede foraarsaget hendes Familie Kummer nok, og jeg veed kun alt for godt, hvad det er at miste sit gode Navn og Rygte."

„Gaae ud," sagde Sogneherren til Tjeneren — og da denne var gaaet, lukkede han forsigt-

tig Døren i Laas efter ham, og vendte sig nu med et strængt Blik til sin Sen, og spurgte ham, hvilken nye Fortælling om hans Skjændigheder, han nu skulde høre?

Den unge Staunton vilde just aabne Munden for at svare; men Johanne, hvis Nærhedsfølelse og Kærlighed aldrig forlod hende, naar det gjaldt noget af Bigtighed, forhindrede ham deri — „Herre,“ sagde hun til den gamle Staunton, „I har upaatvivlelig Ret til at forlange af Ederes Son, at han skal aflægge Eder Regnskab for sin Opførsel; men hvad mig angaaer, saa er jeg kun en Rejsende, der kommer her igjennem, og som aldeles ingen Forpligtelser har mod Eder, eller skylder Eder noget, undtagen det skulde være for det Maaltid Mad, som jeg har nydt her, og som man i mit Fødeland villigen giver enhver, der ønsker det, alt efter Evne og Leilighed — og dette er jeg desuden villig til at erlægge Betaling for, saafremt jeg ikke ved dette Tilbud begaaer nogen Fornærmelse mod Husets Folk — thi jeg veed ikke, hvad Skik og Brug er her tillands.“

„Ja, det er altsammen godt nok,“ svarede Sogneherren, som blev ikke lidet forbauset over disse Ord, og ikke vidste om han skulde ansee hendes Udsærd, som en Følge af Uforskammenhed, eller af enfoldig Simpeltid — „ja, det kan alt-

sammen være godt nok, min unge Pige; men lad mig komme til Sagen. Siig mig hvad Marjag I har til at hindre denne unge Mand i at tale, og forbyde ham at meddele sin Fader og nærmeste Fortroelige en Forklaring (siden han selv siger at kunne give denne) over disse Omstændigheder, der i sig selv synes at angaae kun altfor vigtige Ting."

„Angaaende sine egne Anliggender maa han fortælle. Eder saameget han finder for godt," svarede Johanne; „men ingen har Ret til at udsprede om min Familie og mine Venner, hvad det end kan være, saafremt det ikke skeer med deres udstrykkelige Tilladelse — og da de her ikke selv kan være tilstede, paastaaer jeg i deres Navn, at I ikke bør forelægge Georg Robert — Staunton vil jeg sige, eller hvad det nu er han hedder, noget Spørgsmaal angaaende min Slægt; thi det maa jeg erklære, at han hverken handler som god Christen eller som en honet Mand, dersom han svarer Eder tværtimod mit Ønske."

„Nu — siigt har jeg aldrig i mine Dage hørt Mage til," sagde den ældre Staunton, der med et gjennemtrængende Blik betragtede Johanne, som stod med en beskeden, men bestemt Mine for ham — derpaa vendte han sig til sin Søn: „hvad har I at sige til dette?"

„At jeg nu føler, jeg har handlet for over-

ilet i at gjøre hiint Løfte," svarede Georg Staunton — „Jeg har sikkert ingen Ret til at give nogen Oplysning betræffende dette unge Fruentimmers Ansiggende, uden hendes udtrykkelige Samtykke."

Den gamle Staunton betragtede værelsiis dem begge med synlig Forundring.

„Jeg er bange for," sagde han, i det han vendte sig til Sønnen, „at dette Eders Bekjendtskab er noget vigtigere og mere farligt, end alle de øvrige, saa umoraliske disse end kan være — nu forlanger jeg udtrykkeligen at blive underrettet om denne hemmelighedsfulde Forbindelse!"

„Jeg har allerede eensgang sagt," svarede Sønnen temmelig raskt, „at jeg ikke anseer mig berettiget til at gjøre nogen bekjendt med dette Fruentimmers Ansiggende, naar det er mod hendes egen Villie."

„Og jeg har aldeles ingen Hemmelighed at kunne meddele Eder, Herre," sagde Johanne; „min eneste Begjæring er, at I som en Evangelists Forkynder og en honet Mand, vil tillade mig at komme i Sikkerhed til nærmeste Vertshuus paa Veien til London."

„Jeg skal nok sørge for Eders Sikkerhed," svarede den unge Staunton hurtig — „den Tjeneste har I ikke nodig at bede nogen anden om."

„Og det siger I mig lige i mine Øine?“ udbrød den med Grund helligt forbittede Fader. „Maaskee har I nu i Sinde at sætte Kronen paa Eders Duggesløshed og Ulydighed, ved at indlade Eder i et vanærende Ægteskab under Eders Stand. — Men det siger jeg Eder, vogt Eder vel for at gjøre det!“

„For at betage Eder al Frygt for et saadant Tilfælde, saafremt det maaskee er mig,“ I hermed sigter til,“ sagde Johanne, „saa maa jeg sige Eder, at ikke for al Verdens Herlighed vilde jeg blive Eders Sønns Hustru.“

„Det er noget høist besynderligt alt dette,“ bemærkede den ældre Staunton; „følg med mig ind i næste Værelse, unge Pige.“

„Hør mig først,“ sagde den unge Mand til Johanne, „jeg har kun to Ord at sige Eder — jeg sætter fuldkommen Lid til Eders Klogskab; fortæl min Fader saameget eller saalidet om disse Ting, som I selv finder tjenligt — af mig skal han ikke faae eet Ord mere at vide, end hvad I selv har villet sige ham.“

Hans Fader straffede ham med et Blik fuldt af Uvillie og Foragt, men som snart forvandledes til sorgfuld Medlidenhed, da han saae ham synke tilbage paa Sengen, udmattet ved dette trættende Optrin. Han forlod Værelset, og Johanne fulgte

ham; men i det hun gik ud ad Døren, reiste Georg Staunton sig op og sagde: „Tænk paa mig!“ i den advarende Tone, hvormed Carl den Første sagde disse Ord paa Skaffottet. Sogneherren førte Johanne ind i et lidet Forbørelse, og lukkede Døren i Laas.

„Hør, min Pige,“ sagde han til hende, „Ederes Alsyn og hele Bæsen røber baade Forstand og Oprigtighed, og, hvis jeg ikke tager feil, tillige en moralsk god Karakter — Skulde det ikke forholde sig saaledes, saa kan jeg ikke sige andet, end at I har den ubegribeligste Jærdighed i at forstille Eder. — Jeg forlanger nu ikke, at I skal røbe mig nogen Hemmelighed imod Ederes Villie, mindst nogen, der angaaer min Søn. Hans Opførsel har, desværre, givet mig formegen Anledning til Sorrig og Bedrøvelse, til at jeg skulde haabe at faae noget Godt at høre om ham — Men, I maae troe mig, er I det Menneſke, jeg anseer Eder for at være, saa gjør I bedst i, for Ederes egen Skyld, i at ophæve jo for, jo heller, den Forbindelse, I uheldigviis kan være kommen i med min Søn.

„Jeg troer at jeg forstaaer, hvad I mener,“ svarede Johanne; „og siden I taler selv saa recent ud om dette unge Menneſke, saa maa jeg sige Eder, at det i Dag først er andengang i mit Liv

jeg taler med ham, og at det, jeg begge disse Gange har hørt af hans egen Mund, har været af den Betskaffenhed, at jeg aldrig meer ønsker at faae lige Ring at høre."

"Det er altsaa virkelig Eders Hensigt, at forlade denne Bye, og at fortsætte Eders Reise til London?" spurgte Sogneherren.

"Ja, tilviisfe, Herre — min Reise gjælder intet mindre, end et Menneskes Liv — og naar jeg blot kunde være forvissfet om, at jeg ingen Voldsomhed vilde blive udsat for paa Velen." —

"Jeg har," afbrød Sogneherren hende, "ladet anstille Undersøgelse, angaaende de mistænkelige Personer, I have talt om. De have forladt deres Samlingssted; men da det er rimeligt, at de snige sig omkring her i Naboelauget, og da I, som I troer, har særdeles Marsag til at befrygte voldsomt Overfald af dem, saa vil jeg medgive Eder til Beskyttelse en paalidelig Mand, der kan bringe Eder sikkert til Stamford, og sørge for at skaffe Eder Plads i en god Postvogn, som gaar derfra til London."

"En Postvogn er ikke for mig og mine Lige," svarede Johanne, som ikke kjendte noget til Indretningen af de store Postkareter, som den Gang ogsaa kun bleve brugte i de nærmeste Egne omkring Hovedstaden.

Staunton gjorde hende opmærksom paa, at denne Befordringsmaade var baade bekvemmere, billigere og mere sikker, end at ride. Hun yttrede ham sin Taknemmelighed, saa oprigtigt og inderligt, at han ikke kunde andet, end ogsaa tilbyde hende Understøttelse til at fortsætte sin Rejse med, saafremt hun manglede Penge. Hun takkede ham for dette Tilbud, men sagde, at hun havde saamange Penge, som hun behøvede paa Reisen; og hun havde virkelig ogsaa holdt meget godt Humør med sin lille Formue. Dette hendes Svar forjog endeel af den Tvivl og Mistanke, som Staunton naturligt nok endnu i sit Hjerte nærede angaaende hendes Karakter og sande Hensigt; saameget kunde han nu i det mindste vide, at skulde det end være hendes Plan at bedrage ham, saa var det dog ikke Penge, hendes List gjaldt. Derpaa spurgte han hende om, til hvilken Kant af Byen hun agtede sig hen.

„Til en meget honet Kjøbmandsenke, min Fætterke, en af mine egne Landsfolk, en Mistress Glasz, som har et Udsalgssæde af alle Sorter Tobak, i Tidselen, etsteds i London.“

Johanne meddeelte ham denne Underretning med megen Betsfredshed, da hun ikke formodede andet, end at et saa anseeligt Beskjendtskab skulde sættes i Edinburgh III.

være hende en Ubefaling i Hr. Stauntons Øine;
— hun blev derfor ikke lidet forbauset, da han
hertil svarede hende:

„Og dette Fruentimmer er det eneste Menneske,
I kjender i Hovedstaden, min stakkels Pige?
og I veed ikke med mere Sikkerhed, hvor i Byen
denne Kone er at finde?“

„Foruden Mistress Glass, skal jeg ogsaa tale
med Hertugen af Argyle,“ svarede Johanne —
„og dersom Eders Velærverdighed troer det vilde
være rigtigt, saa kunde jeg først gaae derhen, og
faae En af Hans Naades Betjente til at følge
mig hen til min Rufines Bod.“

„Har I da Bekjendtskab med Nogen blandt
Hertugen af Argyles Folk?“ spurgte Sogneherren.

„Nei, Herre,“ svarede Johanne.

„Ja, hun maa være forstyrret i Hovedet,
saavidt jeg kan mærke, ellers var det ikke mueligt
hun saaledes kunde paa Lykke og Fromme gaae til
London,“ tænkte Staunton ved sig selv — „Godt,“
sagde han derpaa til hende: „I har ikke villet til-
lade mig at spørge Eder om Anledningen til denne
Reise, og jeg seer mig altsaa ikke istand til at give
Eder noget godt Raad med paa Veien; men Kroe-
konen i det Vertshuus, hvor Vognen holder, kjen-
der jeg; det er et meget anstændigt Fruentimmer,

i hvis Huus jeg ofte tager ind, og til hende vil jeg give Eder en anbefaling med."

Johanne talkede ham med det høfligste Anse, hun havde lært, og sagde, at hun med et Par Ord fra Hans Betærværdighed og en Seddel fra Mistress Bickerton, som er Gæstgiverke i Syvstjernen i York, ikke havde nødig at være bange for ei at blive godt modtaget."

"Og nu," blev Staunton ved, "formoder jeg, at I ønsker at komme afsted saasnart, som mueligt?"

"Harde det været et Vertshuus eller andet passende Opholdssted, jeg havde været paa i Dag," svarede Johanne, "vilde jeg ikke fordristet mig til at foretage mig en Reise paa en hellig Søndag; men da det er en Barmhertighedssag, jeg har begivet mig paa Vandring for, tænker jeg det ikke bliver regnet mig til Synd, at jeg handlede anderledes."

"I kan, om I vil," sagde Sogneherren, "blive denne Aften og Natten over hos Mistress Dalton; men jeg beder Eder indstændig om ikke at indlade Eder i nogen videre Samtale med min Søn; thi af hvad Bessaffenhed Eders Sag end er, saa maa I ikke ansee ham for skicket til at give et ungt Menneske, som I, nogen Veiledning."

„Deri har I fuldkommen Ret, Herre,“ svarede Johanne; „det var ikke med min Villie og mit Vidende, at jeg denne gang kom til at tale med ham; og — jeg vil ikke ønske den unge Herre andet, end hvad godt er — men jeg ønsker aldrig at faae ham oftere at see.“

„I seer mig ud til at være et stille og tænksomt Fruentimmer,“ sagde Staunton videre — „har I lyst dertil, maa I gjerne være tilstede ved vor hushlige Aftenandagt.“

„Jeg takker Eder hjerteligen,“ svarede Johanne; men jeg tvivler meget paa, at jeg vil kunne finde mig opbygget derved.“

„Hvorledes!“ sagde den Geistlige — „saa ung, og dog allerede saa uheldig, at være Tvivl angaaende Religionen?“

„Nei, det forbyde Gud!“ svarede Johanne, „det er ikke Grunden dertil; men jeg er opdraget i den forfulgte, presbyterianske Kirkes Lærdomme, i Skotland, og jeg tør derfor ikke ansee det for lovligt og rigtigt af mig, at være overværende ved Eders Gudstjeneste, mod hvis Skikke saamangen En af vor Kirkes Herlige, og især min egen ærværdige Fader selv, har talt med Iver og Kraft.“

„Nu, vel da, min gode Pige,“ svarede Staunton med et godmodigt Smil; „det skal være langt fra mig, at tvinge Eder til noget, der strider mod

Ederes Samvittighed; men det burde I dog betænke, at den samme guddommelige Naade, der oplader sit rige Væld for Skotland, ogsaa lader det strømme gjennem andre Riger. Da den er ligesaa nødvendig for vor aandelige Natur, som Vandet for den legemlige, saa findes dens Kilde oversalt i alle christelige Lande, og synes den end at vise sig paa forskjellige Maader, saa viser den dog paa alle Steder samme velgjørende Virkning, ved at lede os til det Gode."

"Ja, det kan være," svarede Johanne, "men fjendt Vandet, hvoraf vi drikke, er det samme, saa er dog ikke Betsignelsen, som hviler derover, eens for alle. Det vilde ikke været til nogen Nytte for Naaman, den spedalske Syrier, om han havde badet sig i Pharpho og Albana, Damascuses Strømme, da Jordans Flod var den eneste, der havde Kraft til at borttage Sygdommen."

"Nu — vi vil ikke her indlade os i den store Tvist angaaende Fortrinet af vore Nationalkirker — Vi maae bestrebe os for overbevise Eder om, at saamange Vildfarelser, der maa skee findes hos os, saa kjende vi dog den christelige Kjerlighed, og søge at udøve den mod vore Brødre."

"Han besøel derpaa, at Mistress Dalton skulde komme ind, og overgav Johanne til hendes Varetagt, med Anmodning om at være venstabe-

lig mod hende, og med den Forsikkring, at hun om Morgenens tidlig skulde finde Hest og ledsager færdige, der kunde føre hende i Sikkerhed til Stamford. Han tog derpaa med Alvor og Værdighed, men dog venlig og godmodig Afshed med hende, og ønskede hende, at hendes Rejse maatte faae et lykkeligt Udfald, da han, efter de roestværdige Grundføringer at slutte, som hun i sin Samtale med ham havde lagt for Dagen, ikke kunde tvivle paa, at Hensigten, hun havde dermed, maatte være god og rigtig.

Husholdersken førte nu Johanne tilbage med sig til sit eget Værelse. Dog blev hun om Aftenen ikke frie for end mere at ængstes og plages af den unge Staunton. Den snue Thomas vidste at faae stukket hende et Papiir i Haanden, paa hvilket hun fandt hans unge Herres Opfordring, eller rettere sagt, Befaling til hende, at komme strax til ham, med det Tillæg, at han nu havde sørget for, at ingen skulde komme og afbryde dem.

„Siig Eders unge Herre,“ sagde Johanne høit, Cuden at agte paa alle de Bink og Tegn, Thomas gav hende, for at faae hende til at begribe, at Misses Dalton ikke maatte indvies i Hemmeligheden) — „siig ham, at jeg har lovet hans agtværdige Fader, at jeg ikke vil see ham oftere.“

„Thomas,“ sagde Misses Dalton, „mig sy-

nes, at I burde være for ærlig en Tjener, med Hensyn paa den Hjole I bær og det Huus I er i, til at give Eder af med at være Mellembud mellem Eders unge Herre, og Fruentimmer, som kan komme til at vpholde sig her."

"Ja, hvad det sig angaaer," svarede Thomas, "saa har jeg ladet mig fæste som Tjener, til at udrette de Erinder, man betroer mig, og ikke til at anstille mine Betragtninger derover; og det vilde ikke være passende for mig og mine Lige, at sige Nei til den unge Herres Befalinger, om han saa skulde have været en Emule vidtløftig, eller hvad man nu vil kalde det — Var det end galt meent, saa er der jo dog intet galt skeet, som I selv hører."

"Ja, ja," sagde Mistress Dalton — „men det siger jeg Jer, Thomas Ditton, og agt paa mit Ord, dersom jeg eengang til træffer Eder paa den Wei, saa skal jeg faae Hans Høiarværdighed til at vise Jer Vinterveien."

Beskjæmmet og forbløffet gik Thomas ud; og Johanne tilbragte nu den øvrige Deel af Aftenen med Mistress Dalton, uden at der forefaldt noget af Betydning.

En god Seng og en roelig Søvn styrkede og vederqvægede Johanne efter den forrige Dags Færer og Gjenvordigheder; og hun var saa træt, at

Klokken var sex om Morgenen førend hun kom op, da Misses Dalton maatte vække hende, for at lade hende vide, at Hest og Ledsager nu stode færdige og ventede paa hende. Hun stod strax op, forrettede sin Morgenandagt, og var nu efter faa Dieblisses Forløb færdig til at fortsætte sin afbrudte Reise. Huusholderken havde med moderlig Omhyggelighed ladet en Frokost tillave meget tidligt; og da Johanne havde nydt denne Forfriskning, satte hun sig op paa en Fruentimmersaddel bag ved en stærk Lincolnshirerbonde, der desuden var bevæbnet med Pistoler, for at kunne beskytte hende mod ethvert uueligt Overfald.

En Milsvæi eller to rede de tause hen ad Markveien, der gjennem Led og mellem Gjærder førte dem ud paa den store Landevei, ikke ret langt fra Grantham. Endelig brød Føreren Tausheden, og spurgte om hendes Navn var Johanne Deans. Temmelig forundret svarede hun ja hertil. „Gaa har jeg her en Smule Brev, der er til Jer,“ sagde Manden, og rakte hende det bag over sin venstre Skulder. — „Det er fra den unge Herre, saavidt jeg veed; ingen Mand, der hører til Wiltshire, gjør sig Betænkeligheder ved at tjene ham, enten af Hengivenhed eller af Frygt; thi de maae sige hvad de vil, saa bliver han dog vor Herremand engang i Tiden.“

Johanne brød Brevet, hvis Udskrift lod til hende, og læste deri følgende:

„J værger Eder ved at komme til mig. For-
modentlig er det min Karakter, der skoder Eder
tilbage fra mig; men siden jeg troeligen har skil-
dret mig selv saaledes, som jeg er, saa burde min
Aabenhjertighed tjene mig til Anbefaling hos Eder
— en Hykler er jeg i det mindste ei. Det være
nu som det vil, nok, J vil ikke see mig, og denne
Eders Bøgring kan maaskee være naturlig — men
er den ogsaa klog? Jeg har yttret Eder min ang-
stelige Betyrning for at redde Eders Søster ud af
hendes sorgelige Stilling, om det end skal koste min
egen Ære — min Families Ære — mit eget Liv;
og J har anseet mig for uværdig til at opoffre,
hvad jeg endnu har tilbage af Ære, Rygte og Liv
for hendes Skyld. Velan da, lad end den, der
gjorde dette Tilbud, blive agtet for ringe, Offeret
skal dog endnu stedse være at finde; og maaskee
har Himmelsens Retfærdighed besluttet, at jeg en-
gang skal nyde den Ære, at synes frivilligen at
have bragt dette Offer. J har forkastet al Bei-
ledning fra min Side, og maa nu derfor tage det
Hele paa Eder selv. Gaae da altsaa til Hertugen
af Argyle, og skulde alle andre Overtalelsesmidler
gaae feil, saa fortæl ham, at det staaer i Eders
Magt at udlevere til velfortjent Afstraffelse den

meest virksomme Deeltager i Oplobet mod Porteous. Skulde han end have været døv mod alt andet, hvad I kunde have sagt ham, dette vil han sikkert høre med Opmærksomhed paa. Foreskriv ham hvilke Betingelser, I selv finder for godt, thi det vil ganske staae i Eders Magt. I veed hvor jeg er at finde; og jeg forsikrer Jer, at jeg ikke skal suige mig bort i Mørket, som jeg gjorde ved Muschats Steendynge; det vil ikke falde mig ind at gaae bort fra det Huns, hvor jeg er født; som Haren skal jeg lade mig sønderlide i Leiet, hvorfra jeg før forfærdet op. Endnu eengang gjentager jeg det — foreskriv hvilke Betingelser I vil. Jeg behøver ikke at bede Eder fordre Eders Søsters Liv og Frihed, det følger af sig selv — men foreskriv ham saadanne Vilkaar, som kan være Eder selv til Fordeel og Nytte — forlang Belønning og Penge — Embede og Indkomster for Butler — forlang hvad I onsker, thi I vil sikkert faae det — og alt det, blot for at overlevere i Bøddelens Hænder et Menneske, der høiligen fortjener denne Skjebne — et Menneske, der vel ikke tæller mange Aar, men er gammel i Synd og Forbrydelser, og som efter et uroeligt Livs Storme længe efter at finde Roe og Hvile i Graven."

Dette høifibeskynderlige Brev svar undertegnet: G. S.

Johanne gjennemlæste det med megen Opmærksomhed flere Gange, hvilket hun saameget bedre kunde gjøre, som Hesten traskede langsomt afsted mellem to tartsaaende Tjørnehakker. Da hun var færdig dermed, rev hun strax Brevet i saamange smaae Stykker, som mueligt, og lod disse, et Par ad Gangen, bortføres af Vinden, for at et Brev, der indeholdt saa farlig en Hemmelighed, ei skulde falde i noget andet Menneskes Hænder.

Derpaa syffelsatte hun sine Tanker med at anstille den sørgelige Betragtning over hvorvidt hun var berettiget til, saafremt Nøden skulde byde hende anvende dette sidste Middel, at redde sin Søsters Liv ved at opoffre et andet Menneskes, som vel havde gjort sig skyldig i Forbrydelser mod Staten, men aldrig tilføjet hende nogen Fornærmelse. Paa den ene Side syntes det rigtig nok, som om hun ved at aabenbare Stauntons Forbrydelser for Øvrigheden, blot udevede fortjent Gjengjeldelse mod ham, og ingen Uretfærdighed begik; thi det var ham, der havde været Aarsag til hendes Søsters Feiltrin og Ulykke. Men Johanne, der var opdragen i strængt moralske Grundfætninger og Begreber, fandt det ikke allene sin Pligt, at betragte en Handling i og for sig selv, men ogsaa først at undersøge, hvorvidt den, med Hensyn til den Person, der udevede den, kunde

ansees som retfærdig og billig, førend hun troede sig berettiget til at stride til den. Hvad Ret havde vel hun til at anstille, saa at sige, en saadan Lusthandel med Stauntons og Effies Liv, og til at opoffre den ene, for at betrygge den andens Tilværelse? Hans Forbrydelse — den Forbrydelse nemlig, for hvilken Lovene skulde straffe ham — var vel en Misgjerning, begaaet mod Staten, men ikke mod hende.

Vel sølte hun i sit Hjerte Afsky for hvilken som helst voldsom Handling, men hun troede dog ikke at han, som Deeltager i Sammenrottelsen mod Porteous, havde gjort sig skyldig i noget almindeligt Mord, hvis Ophavsmand enhver, ifølge Statens Love, er forpligtet til at angive for Øvrigheden. Hiin Voldsgjerning var forbunden med saamange særdeles Omstændigheder, at Johanne, ligesom andre i hendes Stand og Stilling, vel ikke kunde paa nogen Maade erkjende den for lovsmæssig, men dog sølte sig forpligtet til at dømme mindre strengt derom. Den angstelige Fjer, hvormed Øvrigheden havde søgt at komme paa Spoer efter nogle af Ophavsmændene, havde blot tjent til at forøge end mere den Forbittrelse, hvormed hiin Handling var bleven udøvet; thi saa ulovsmæssig og voldsom den end var, var den dog i Almindelighed bleven anseet som et Forsøg paa

igjen at haandthave den forrige Uafhængighed. De strænge Forholdsregler, man havde brugt, eller foreslaaet at betjene sig af mod Edinburgh Bye, denne Skotlands ældgamle Hovedstad — det over al Maade ufornuftige og ulovlige Paafund, at tvinge de Geistlige til fra Prædikestolen at bekjendtgjøre den Belønning, som blev udsat for dem, der vilde sange Ophavsmandene til hien Mordgjerning, havde hos Folket i Almindelighed frembragt netop den modsatte Virkning af hvad man derved havde tilsigtet; og Johannes Samvittighed sagde hende, at hvorsomhelst hun end kom til at angive noget angaaende hien Begivenhed, og i hvilken som helst Hensigt det end skede, saa vilde denne hendes Handling sikkert blive anset som et forræderisk Angreb mod Skotlands Uafhængighed. De skotske Presbyterianeres Fanatisme har altid været forenet med Følelse for Nationens Værdighed, og Johanne skjalv ved Tanken om, at hendes Navn skulde blive Efterverdenen overleveret med Tillægget: „den falske Monteath;“ thi et Par Mennesker, der havde paa en troløs Maade sveget deres Fædrelands Nationalsag, ere virkelig blevne forsamte til evig at ihukommes og nævnes med Forbandelse og Bønne blandt de lavere Stænder. Alligevel var det en saare tung og sørgelig Tanke for den kjærlige Søster, at udsætte Effie for den Fare, at

miste Livet, naar hun ved eet eneste Ord kunde frelse hende.

„Herren styrke og veilede mig,“ sagde Johanne; „thi det synes at være hans Villie at paa- lægge mig Byrder, der langt overgaae min Evne.“

Medens hun syffelsatte sin Sjæl med deslige Betragtninger, begyndte hendes Ledfager at blive kjed af denne langvarige Taushed, og gav at for- staae, at han nok havde Lust til at indlade sig i Samtale med hende. Han lod til at være en brav Bøndemand, med et godt Hjerte, men havde ikke mere Klogskab eller Delicatelye end de fleste Men- nesker af hans Stand, og gjorde uden videre Om- standighed den willinghamste Familie til Gjens- stand for sin Underholdning. Af denne Mand fik Johanne saaledes Oplysning om adskillige Omstæn- digheder, som ikke før havde været hende bekjendte, og som vi, til Læserens Underretning, i Korthed vil gjentage her.

Georg Stauntons Fader havde egentlig først været Officeer, og havde gjort Tjeneste i Vestin- dien, hvor han blev gift med et Fruentimmer, der havde arvet en riig Plantageeier der. Med denne Kone havde han kun eet Barn, Georg Staun- ton, den ulykkelige Mand, hvis Navn er forekom- met saa ofte i denne Fortælling. I sine første Ungdomsaar blev han forkjælet af den taabelige

Moder, og levede blandt Neger-slaver, der ibrigen bestræbte sig for at opfylde ethvert af hans nok saa urimelige Forlangender. Hans Fader var en fornuftig og agtværdig Mand; men Tjenesteforretninger gavede ham særdeles meget at besille, saasom han var den eneste blandt alle Officererne ved hans Regiment, der beholdt nogenlunde sin Hælbred. Desforuden var Mistress Staunton baade smuk og egenfindig, og hendes Hælbred ikke meget stærkt, saa at det var vanskeligt for en Mand, der elskede hende, og desuden var af en blid og roelig Karakter, at tvinge hende med det Onde til at holde Maade med at forkjæle sit eneste Barn. Virkelig bidrog ogsaa alt, hvad Staunton foretog sig, for at hindre de skadelige Følger af sin Kones Opdragelsesmaade, kun til at gjøre denne endnu farligere for Drengen; thi blev der i Faderens Nærværelse vist nogen Strengthed mod ham, saa kunde han være vis paa at han fik fuldkommen Erstatning for denne Tvang ved den meest tøileløse Frihed, naar Faderen var fraværende. Georg Staunton blev saaledes, lige fra sin tidligste Ungdom af, vant til at betragte Faderen, som en barsk Dommer, hvis Strengthed han længtes efter at unddrage sig saa snart, og saa ganske, som det var ham mueligt.

Da han var ti Aar gammel, og Cæden til

alt det Ubrudt, der siden Skjed saa frodigen frem, allerede var nedlagt i hans Sjæl, døde hans Moder, og, dybtbedrøvet, vendte hans Fader tilbage til England. For at gjøre Maalet fuldt af sin Uforsigtighed og uforfvarlige Estergivenhed, havde hun gjort den Bestemmelse, at en betydelig Deel af hendes Formue skulde udsættes til hendes Sønns egen frie Brug og Anvendelse; en Indretning, som havde den Følge, at Georg Staunton, ikke havde været ret længe i England, førend han lærte at kjende sin uafhængige Stilling, og tillige at misbruge den. Hans Fader søgte at oprette, hvad der var bleven forsvunnet i hans Opdragelse ved at sætte ham i et godt indrettet Gymnasium; men uagtet han røbede temmelig gode Coner, begyndte dog allerede der hans toileløse Udsfærd at gjøre hans Lærere kjede af ham. Unge Mennesker, der have betydelig Formue at vente, finde letteligen Anledning til at skaffe sig Penge nok; dette var ogsaa Tilfældet med ham, og allerede i sine Drengear tog han nu Deel i de Fornøielser og Udskeielser, som ellers ere den Aldre egne — Følgen heraf blev, at hans Fader modtog ham igjen som en Dreng, der var saa fordærvet, at hans flette Exempel kunde forføre mange med ham.

Den ældre Staunton, der, efter sin Kones Død, var henfalden til Melankolie, som hans Søn

Opførsel sikkerlig ikke skulde være istand til at fordrive, havde valgt den geistlige Stand, og var af sin Broder Sir William Staunton indsat til Sogneherre i Willingham. Indkomsterne af Kaldet vare for ham af Bigtighed, thi han beholdt kun en liden Deel af den betydelige Fornuue hans afdøde Kone havde været i Besiddelse af, og som en yngre Broder eiede han næsten intet selv.

Han tog sin Søn hjem, og lod ham boe hos sig i Sogneresidenten, men det varede ikke ret længe, før han opdagede at dennes slette Opførsel gjorde ham det utaaaleligt at leve under Tag med ham. Og da de unge Mennesker af hans egen Stand ikke vilde taale Creolens overmodige Pengestoltthed, forlevedes han til at søge Selskab med gemene Mennesker, hvis Omgang er saa fordærvelig for den Uunge. Hans Fader sendte ham udenlands, men han kom tilbage end mere vild og udsvævende, end han før havde været. Dog kan det ikke nægtes, at det ulykkelige unge Menneske ogsaa besad adskillige Egenheder, der fortjene at roses. Han havde en opvakt Forstand, godt Lune, uegennyttig Edelmødighed, og et Bæsen, der var anbefalende for ham, saalange han var nødt til at holde sig i Tømme. Men alt dette var ham til ingen sand Fordeel. Han var kommen saaledes i Sængslet i Edinburgh III.

Bane med at indgaae Bæddemaal, med Spil, Svile, og hvilket som helst andre slemme Vaner og Udskielser, man kan tænke sig, at han, før sit eet og tyvende Aar, havde tilsat hele sin Moders Formue og ovenikøbet sad i Gjæld op til Ørene. Vi slutte Fortællingen om hans Ungdoms Liv og Levnet med følgende Ord, som vor brittiske Juvenal betjener sig af, for at beskrive os en lignende Karakter:

„Halsstarrig, fulgte han kun eget Stivsind;
 Ham Daddel var ubillig, Sandhed haard.
 Da nu hans Sygdoms svare Krisis kom,
 Han først vanæred', siden afvoer Hjemmet;
 Og da han valgte tøileløst at leve,
 Besmykked' han med Friheds Navn sin Stjændsel.“

„Og alligevel er det stor Synd for Georg Staunton,“ saaledes endte den brave Landmand Beretningen om den unge Herres Liv — „thi han er et godgjørende Menneſte, som ikke lader en fattig Karl gaae uhjulpen bort, saasnart han har noget at give af.“

Saaledes gjælder hiin ødſte Godgjørenhed, hvoraf Giveren selv dog har den meste Fordeel, hos Menneſter af den lavere Klasse i Almindelighed som en tilstrækkelig Undskyldning for mangehaande Feil og Forseelser.

Vor Heltinde blev af sin snaksomme Fører bragt i Sikkerhed til Stamford, hvor hun fik sig

en Plads i en Postvogn, som, naftet den blev kaldet let og snar og havde sex Heste for, dog ikke naagede London, før anden Dags Eftermiddag.

Den ældre Hr. Stauntons Unbefaling skaffede Johanne en høflig Modtagelse i Bertshuset, hvor Vognen holdt, og ledsaget af Mistress Bickertons Correspondent fik hun sin Veninde og Frænde Madame Glas opspurgt, og blev af hende behandlet med forekommende Godhed.

Tiende Kapitel.

„Mit Navn er Argyle; det snurrigt synes vel,
At leve ved et Hof, og dog ei skifte Sind.“

Ballade.

Saa Navne omtales i denne Periode af Skotlands Historie med saamegen Agtelse og Ærbødighed, som John, Hertug af Argyle og Greenwich. Hans Talenter som Statsmand og Kriger vare almindelig erkjendte; han var ikke frie for Ærebegjærlighed, men den var ikke forbunden med den hæftige, utoilede Stræben, der saa ofte forleder Mænd i hans særegne Stilling — thi særegen kan man

med Rette kalde den, hvori han befandt sig — til at misbruge de Midler, de have i Hænderne, til at have sig selv til Magt og Anseelse, med Fare for at bringe et heelt Rige i Uroelighed og Forvirring. Pope har skildret ham som den

„Argle, der kraftig styrer oprørt Stat,
Besejrer Raadets Willie, Fiendens Magt.“

Han var ligesaa frie for de Feil, man sædvanlig finder hos Statsmanden, nemlig Falskhed og Forstillelse, som for dem, den kjække Kriger ofte gjør sig skyldig i, hiin umættelige Higen efter ved voldsomme og utilladelige Midler at opsvinge sig selv til Høihed og Ære.

Hans Fødeland, Skotland, befandt sig paa den Tid i en saare kritisk og farlig Forfatning. Vel var det allerede bleven forenet med England, men Daandet, der forbandt disse to Riger, var endnu ikke stærkt nok strammet. De gamle Nationalfordomme opirrede endnu begge Nationer mod hinanden, og Skotlands let æggede Misundelse paa den ene Side, og Englands overmodige Ligegyldighed paa den anden, gave idelig Anledning til Smaaestridigheder, ved hvilke Foreningen imellem disse Riger, saa meget det end tjente til at befordre begges Sikkerhed, flere end eengang var paa Veie til at blive ophævet. Dertil kom, at Skotland var uheldigt nok til at være deelt i stridende

Partier, der habede hinanden af ganske Hjerte, og ventede kun paa en beqvem Leilighed til at lade Hadet bryde løst.

Under saadanne Omstændigheder vilde upaatvivlelig en anden Mand, med Argyles Talenter og Rang, men som ikke besad hans Selvbeherkselse, have gjort alt for at vække Stormen, og nære dens hæftige Raseri — Men Argyle valgte en Fremgangsmaade, der var baade tjenligere for Rigerne, og mere ærefuld for ham selv.

Han havde sig over den smaalige Partiaand, og opløstede kraftigen sin Stemme, enten paa Embeds Begne, eller som Medlem af Oppositionen, mod alle uretsfærdige og voldsomme Forholdsregler. Hans udmærkede Talenter som Anfører satte ham, i hiint mærkværdige Aar 1715, i stand til at gjøre Huset Hannover saare vigtige Tjenester, men som maaskee vare for store til at blive ret paaskønnede og belønnede. Desuden anvendte han dengang al sin Indflydelse, for at gjøre Følgerne af hiin Opstand mindre sørgelige for de ulykkelige Adelsmænd, som af misforstaaet Nationalkjerlighed havde ladet sig forlede til at tage Deel deri. Denne Fremgangsmaade erhvervede ham hans Fædelands Agtelse og Hengivenhed i ualmindelig høi Grad; men denne Folkegunst, hvori han stod hos en misfornøiet og uroelig Deel af det

brittiske Folk, tjente sikkerlig kun til at paadrage ham Hoffets Misundelse, thi det er den, som har Magt til at skade, ofte udsat for, omendstjondt han aldrig har tænkt paa at bruge den. Hertil kom desuden, at Hertugen af Argyles frie og noget stolte Maade at udtrykke sig paa i Parlamentet, og hans raske Fremfærd i hans offentlige Foretagender, ikke vare af den Bessaffenhed, at de kunde erhverve ham Kongens Gunst. Han nød derfor rigtig nok almindelig Agtelse, og man benyttede sig ofte af hans Tjeneste, men han var ikke yndet af Georg den Anden, hans Gemalinde og Ministre. Der var ogsaa flere Gange i hans Liv man maatte ansee ham for at være aldeles i Unaade ved Hofet, naagtet han aldrig egentlig hørte til det erklærede Oppositionspartic. Dette gjorde ham end mere elsket af Skotland, thi som oftest var det hans Fædrenelands Anliggender, der paadroge ham hans Herres Unaade; og just ved denne Leilighed, da Porteoussagen var bragt paa Bane, modsatte han sig med saameget Mod og Bestalenhed de altsfor stränge Forholdsregler, man vilde gribe til imod Byen Edinburgh, at han paadrog sig en personlig Fornærmelse af Dronning Caroline, hvilket tjente til end mere at forøge den Gunst, hvori han stod hos sine Landsmænd.

Hans Fremgangsmaade ved denne Leilighed

var i høi Grad kjær og ædel, og saaledes var ogsaa, med Undtagelse af et Par uværdige Mennesker, alle de Skotlænderes, der vare Medlemmer af Parlamentet. Hiint djærve Svar til Dronning Caroline, som ved mundtlig Sagn er kommet til os, har vi allerede anført, og man erindrer sig endnu enkelte Steder af hans Tale mod Porteous's Willen.

Da Lord Hardwicke havde gjort ham den Indvending, at han i denne Sag jo fremstillede sig snarere som Partietager, end som Dommer, gjendrev han ham med de Ord: „Jeg spørger Parlamentet, jeg spørger den hele Nation, om der vel er nogen Grund til at brandmærke mig med det vanærende Navn af Oprørsmand eller Partiegænger? — Betragt mit hele Liv; undersøg enhver af mine Handlinger, baade i Kabinettet og i Feldten, og see til om I kan finde een eneste grundet Marsag til at angribe min Ære! — Jeg har viist mig selv som en Ven af mit Fædeland, som min Konges loyale Undersaat — jeg var færdig til atter at vise mig saaledes, uden eet eneste Øieblik at tage Hensyn til et Hof's Gunst eller Ugunst — jeg har fristet dem begge for ofte, til at jeg ikke skulde kunne bevæbne mig med Ligegyldighed derimod. Jeg har angivet mine Grunde til at modsætte mig dette Lovforslag, og viist, at det strider

mod Nationalunionens Grundsætninger, mod Skotlands Frihed, og som en Følge deraf, ogsaa mod Englands egen, mod den almindelige Retfærdighed, den sunde Menneskeforstand, hele Statens Fordeel. — Skal Hovedstaden i Skotland, en uafhængig Nations Hovedstad, hvor en lang Række af dens Regenter have med Hæder ført Scepteret — skal saadan en By berøves sin Hæder, sine Privilegier — sine Porte og sin Besætning, fordi en Sværm af gemene og ubekjendte Dyrørsmand have gjort sig skyldige i en Forseelse? og skal en indfødt Skotlander med Roelighed see paa saa uretfærdig og fornedrende en Fremgangsmaade? — Nei, mine Herrer, jeg sætter min Værd i at have min Røst mod en saa ubillig Grusomhed — jeg anseer det for at være i høieste Grad fortjenstligt og hæderligt for mig, at reise mig til Forsvar for det Land, hvori jeg er født og baaren, naar man vil tilføie det saa ufortjent en Krænkelser, og saa ubilligen berøve det dets Rettigheder!”

Andre Statsmand og Talere, baade Skotter og Engelskmand, betjente sig af samme Argumenter; Billen blev efterhaanden formildet, og de meest uretfærdige og oprørende Puncter udslattede, saa at der endelig intet andet blev tilbage af den, end Paalægget af endeel Bøder, som Byen Edinburgh maatte betale til Fordeel for Porteouses

Enke. Derfor blev ogsaa af mange dengang gjort den Bemærkning, at Resultatet af alle disse heftige Stridigheder ikke blev andet, end det, at en fordums Koffkepige (thi det havde den gode Mistræs Porteous engang i sin Tid været) fik en Pension.

Hoffet kunde derimod ikke ret godt glemme den Modstand, der ved denne Leilighed var bleven det gjort, og Hertugen af Argyle, der havde bidraget alt sit dertil, blev fra den Tid betragtet som en Person, der var falden i Unnaade. Det er nødvendigt at meddele her disse Omstændigheder til Læserens Efterretning, fordi de staae i Forbindelse baade med de foregaaende Tildragelser, og med dem, jeg nu kommer til at fortælle.

Hertugen var allene i sit Studereværelse, da en af hans Betjente kom ind og meldte, at en ung Bondepige fra Skotland ønskede at faae Hans Naade i Tale.

„En Bondepige, og fra Skotland?“ sagde Hertugen — „hvad i al Verden kan have bragt det slakkels Varn til London? — Maaskee er det en Elsker, som er bleven presset og sendt til Soes, eller en Bagatel af et Tab, der er lidt, eller andre saadanne vigtige Anliggender, kan jeg tænke — og saa kan da ingen anden bringe det i Rigtighed, end Mac-Callummure. — Nu, denne Folkeyndest er ogsaa forbunden med sine Besværligheder — men

alligevel er det ikke passende at lade nogen staa udenfor og vente; lad min Bøndepige komme ind, Archibald."

Et ungt Fruentimmer, snarere under, end over Middelskørrelse, traadte ind i det pragtfulde Arbeidsværelse. Hendes Ansigt var vel noget soelbrændt og fregnet, og hendes Træk ikke regelmæssige, men der laae et kjendeligt Udtryk af Ærbærdighed og Godmodighed deri. Hun bar efter sit Lands Skik om Hovedet en Tartan, der var bunden saaledes, at den tildeels bedækkede det og tildeels faldt over hendes Skuldre. Det rigelige Haar, der var simpelt, men meget net ordnet, sad glat omkring hendes godmodige Ansigt, hvori man læste den dybe Ærbødighed, som Hertugens Rang og Værdighed indgjød hende, forenet med det Alvor, hendes vigtige Ærinde maatte stemme hende til, men aldeles ingen slaviske Frygt eller uroelig Bængthed. I øvrigt var hun aldeles flødt, som de skotske Piger pleie; men hele hendes Dragt var ordnet med den Nethed og Omhyggelighed, man saa ofte finder forenet med Sjælsreenhed, paa hvilken den er ligesom et naturligt Sindbillede. Hun blev staaende ikke langt fra Døren, gjorde den dybeste Kompliment, hun havde lært, og lagde sine Hænder korsvæis over Brystet, uden at sige et Ord. Hertugen af Argyll gik nærmere hen til hende; og beundrede hun

hans ædle Holdning og rige Dragt, der var besat med den Mængde Ordener, man efter Fortjeneste havde tildeelt ham, hans høflige Væsen og skarpe livlige Blik, saa saldt han ikke mindre, og med ligesaa megen Grund, i Forundring over den roelige Simpeltid og det ædle Ansigt, han blev vaer hos sin ydmyge Bondepige i hendes Væsen og Udvortes.

„Ønsker I at tale med mig, min gode Pige?“ spurgte Hertugen hende i sit Fædrelands Dialect — „eller vil I tale med Hertuginde?“

„Jeg har noget at tale med Eder om, min Herre — eller Eders Naade vilde jeg sige —“

„Og hvad er da det, min gode unge Pige?“ spurgte Hertugen med den samme venlige og opmuntrende Tone — Johanne kastede et Blik paa Kammertjeneren — „Forlad os, Archibald,“ sagde Hertugen, „og bliv ude i Forværelset.“ — Tjeneren gik. — „Nu, min gode Pige,“ blev Hertugen ved, „sæt Eder ned, giv Eder Tid — og kom saa frem med hvad I har at sige mig. — Jeg seer af Eders Dragt, at I er kommen lige fra gamle skotske Skotland — Er I gaaet gjennem Wyen med denne Tartan paa?“

„Nei, Herre,“ svarede Johanne; „en god Veninde lod mig kjøre hertil i en Karet, som de kalde det — det er en meget skikkelig Kone,“ lagde

hun til, da hun lidt efter lidt fik Mod til at høre sig selv tale i saa fornem en Herres Nærværelse. — „Eder's Naade kjender hende — det er Mistress Glas's i Lidselen.“

„O, min egen, fortræffelige Tobakshandler'ske — jo vist hende kjender jeg meget vel — Men nu til Eder's Grinde, min gode Pige — Tiden er knap for Folk, som mig og mine Lige.“

„Ja — Herre — jeg beder Eder ydmygt om Forladelse — Eder's Naade vilde jeg sige;“ thi man maa bemærke, at Mistress Glas's, der var meget noiagtig og ængstelig i saadanne Materier, havde gjort sig al Umage med at paalægge Johanne, at tiltale Hertugen med den ham tilkommende Tittel, og hendes sidste Ord til hende, da hun steg ud af Kareth'en, var: „glem nu ikke at sige Eder's Naade;“ og Johanne, der i hele sit Liv neppe havde talt med nogen fornemmere Mand, end Lairden af Dumbiedikes, fandt det overmaade vanskeligt at erindre sig det rigtige Udtryk.

Hertugen, der saa hendes Forlegenhed, sagde med sin sædvanlige Medlidenhed: „Det er det samme, min Pige, med Naaden — tael reent ud, og lad høre Du er en god, ærlig Skotländerinde.“

„Herre, jeg er Eder meget forbunden — Herre, jeg er en Søster af den ulykkelige, dømte Effie Deans, som snart skal henrettes i Edinburgh.“

„Aa,“ sagde Hertugen, „jeg har hørt tale om den ulykkelige Tildragelse, troer jeg — hun er jo dømt for Barnemord, ifølge den særegne Parlementsbeslutning, der er udstædt angaaende saadanne Tilfælde.“

„Og nu er jeg derfor kommen sydest, Herre, for at see til at faae udvirket en Pardon eller Formindskelse i Straffen, eller noget saadant, om det skulde være mueligt.“

„Ak, min gode Pige, da har I gjort en lang og besværlig Reise til næsten ingen Nytte,“ sagde Hertugen — „Eders Søsters Hæurettelse er der allerede givet Befaling til.“

„Men,“ sagde Johanne, „jeg har ladet mig sige, at efter Loven kan Kongen benaade hende, om han finder saa for godt.“

„Ja, det er rigtig nok sandt,“ svarede Hertugen af Argyle; „men det er noget, som Kongen neppe har lyst til at gjøre. Denne Slags Forbrydelser har været alt for hyppig — Kongens Advokater i Skotland har meent, at man nødvendig maatte statuere et Exempel. Desuden har de sidste Uroeligheder i Skotland opvakt hos Regjeringen en Fordom mod Nationen i det Hele, saa at de troe, denne ikke kan holdes i Aie, uden med Strængheid og Frygt. Har I, min stakkels Pige, andre Beviisgrunde at sætte herimod, end Eders inderlige

Hengivenhed for Eders Søster? — Hvad mener I at ville gjøre herved? — Hvilke Venner har I ved Hoffet?”

„Ingen uden Gud og Eders Naade,” sagde Johanne, der endnu ikke lod Modet falde.

„Ik,” sagde Hertugen, „jeg kan sige med gamle Ormond, at der neppe er nogen, som har mindre at sige hos Kongen og hans Ministre, end netop jeg. Vor Stilling er sandelig høist beklagelsesværdig, min gode Pige — jeg mener mig og andre saadanne Mænds, hvem den offentlige Mening tillægger en Indflydelse, som vi aldeles ikke have, da mange let lade sig forlede til at troe de kunne vente Hjælp hos os, uagtet det ingenlunde staaer i vor Magt at tjene dem i noget. Men at være redelig, og sige sin Mening reent ud, det er noget, som staaer i enhver's Magt; og det vilde kun tjene til at gjøre Eders Forsatning endnu sørgeligere, om jeg lod Eder blive i den Formening, at jeg var istand til at tjene Eder i denne Sag — jeg har aldeles ingen Indflydelse, og kan paa ingen Naade bidrage det ringeste til at afværge Eders Søsters Straf — hun maa døe.”

„Ja, vi maae alle døe,” sagde Johanne, det er en for os Alle fælleds Straf for vore første Forældres Overtrædelse — men det ved Eders

Naade bedre end jeg, at man ikke bør forhaste sig med at bringe sin Næste ud af Verden."

„Min gode, unge Pige," svarede Hertugen med Venlighed, „vi ere alle saare villige til at dadle det Lovbud, som paalægger os en svær Byrde; men I lader til at have faaet en god Opdragelse, og I maa derfor vist kunne indsee, at det er baade den guddommelige og menneffelige Lovs Bud, at Morderen skal døe."

„Men, Herre, Effie — det er min ulykkelige Søsters Navn — er aldrig bleven overbeviist om at have begaaet dette Mord — og naar dette er Tilfældet, og Loven alligevel berøver hende Livet, er det da ikke snarere denne, end hende, som bør kaldes Morderke?"

„Jeg er ei lovfkyndig," svarede Hertugen — „men jeg maa tilstaae, at denne Forordning er meget streng."

„I er selv Lovgiver, Herre, med Eders Tilbedelse, og I har derfor selv Magt over Loven," sagde Johanne.

„Jeg allene for min Person har ikke denne Rettighed," svarede Hertugen, „Skjøndt jeg vel, som Medlem af en stor Lovgivningsforsamling har ogsaa min Stemme deri. — Men dette kan ikke være Eder til nogen Nytte, og for nærværende Tid — thi det er noget, som Enhver gjerne

maa vide for mig — har jeg heller ikke saa megen Indflydelse hos Monarken, at jeg skulde turde bede ham om en saa stor Naadesbevillning. — Hvem har kunnet formaae Eder til, unge Pige, at henvende Eder til mig ?”

„J selv, Herre,” svarede Johanne.

„Jeg selv ?” spurgte han — „da veed jeg dog aldrig, jeg har seet Eder før.”

„Nei, Herre, men hele Verden veed, at Hertugen af Argyle er en trofast Ven af sit Fædreland; og at I strider for hvad Ret er, og taler for hvad der er Ret, og at der Ingen er for nærværende Tid, der kan sættes i Ligning med Eder — derfor tage de deres Tilflugt til Eders Beskyttelse, hvilke troe, at der skeer dem Uret; og naar I ikke vilde bidrage Eders til at frelse en ulykkelig og uskyldig Skotländerinds Liv, hvad skulde vi da kunne vente af Fremmede og Eydlandere ? — Og, jeg har desuden nok endnu een Grund til at tørde gjøre Eders Naade Uleilighed.”

„Og hvad er da det ?” spurgte Hertugen.

„Min Fader har fortalt mig,” svarede Johanne, „at flere af Eders Familie, og især Eders Bedstefader og hans Fader maatte i Forsølgelsens Dage lade deres Liv paa Skaffottet. Og min Fader har nydt den Ære, for den gode gamle Sags Skyld at udstaae baade Straf og Forhaanelse, og

er i Gærdeseshed bleven omtalt i Peter Walkers Bog, som jeg er sikker paa Eders Naade kjender; thi man træffer den meget hyppigen paa Beskanten af Skotland. Og saa er der En, Hærrer, som tager megen Deel i hvad der angaaer mig, som vilde, at jeg skulde gaae til Eders Naade, og fremstille mig for Eder, saasom hans Bedstefader engang har gjort Eders Naades Bedstefader en god Tjeneste, hvilket I vil kunne see af disse Papirer.

Med disse Ord overleverede hun Hertugen den lille Pakke, Butler havde medgivet hende — han aabnede den, og læste til sin første Forundring følgende skrevet paa Dmsvæbet: „Mønsterrolle paa de Mænd, som gjorde Tjeneste i den gudelige Mand, Kapitain Salathiel Wangters Compagnie: Obadiah Muggleton, Syndforhaaner Doubleknock og flere saadanne — „Hvad Pokker er dette?, udbrød Hertugen, da han havde gjenlæst Navnelisten — „En Fortegnelse, troer jeg, paa Praise-God Barebones Parlament, eller gamle Nolls evangeliske Bøbning — Men hvad skal saa det her til, min Pige?“

„Det var det andet Papir, jeg meente,“ sagde Johanne, der blev noget forbløffet ved denne Feiltagelse.

„Ja, ja — det er min ulykkelige Bedstefaders egen Haandskrift — den kjender jeg:“ „Til Esters retning for alle dem, der have noget Venstreb for Familien Argyre, tjene dette, at saasom Benjamin Butler af General Monks Dragonregiment, haver, næst Guds Bistand, hjulpet til at redde mit Liv, da jeg blev overfalden af fire engelske Stridsmand, og jeg for nærværende Tid ikke eier noget, hvormed jeg er istand til at gjengjælde ham denne Tjeneste, giver jeg ham dette skriftlige Vidnesbyrd, forhaabendes, at det vil kunne være ham eller hans til nogen Fordeel under disse høist farlige Tider — og besværges jeg herved mine Venner og Frænder, eller hvo som helst, der ynder og ærer mig i Hollandene og Lablandene, at beskytte og understøtte bemeldte Benjamin Butler, hans Venner og Familie, paa al muelig loblig Maade, for at gjengjælde dem den Tjeneste, der af ham er bleven mig beviist. Og bekræftes Begtheden heraf ved egenhændig Underskrift I 1794 den 10de April John Lorne.“

„Ja, det er en Forpligtelse, det tilkommer mig at løse — Denne Benjamin Butler var formodentlig altsaa Eders Bedstefader? — I seer for mig ud, til at kunne være hans Datter.“

„Han var ikke af min Slægt, Herre — han var Bedstefader til En — til vor Nabos Søn —

en Mand, som tager oprigtig Andeel i min Families Vel og Vee," svarede Johanne.

„Na, jeg forstaaer, hvad I mener," sagde Hertugen — „Eders Kjæreste — han er Bedstefader til En, I er forlovet med?"

„En, som jeg har været forlovet med, Herre," svarede Johanne med et Suk — „men den uhyggelige Tildragelse med min arme Søster —"

„Hvad?" udbrød Hertugen — „han har dog vel aldrig ophævet Forbindelsen med Eder derfor?"

„Nei, Herre; han er den, der sidst af alle vilde forlade sine Venner i Nøden," svarede Johanne; „men jeg maa tænke for ham, ligesaavel som for mig selv — Han er en geistlig Mand, Herre, og det vilde ikke være sømmeligt for ham, at ægte et Fruentimmer som mig, paa hvis Familie der er kommen saadan en Skamplet."

„I er en besynderlig Pige," sagde Hertugen — „Som det synes, tænker I først paa alle Andre, og sidst paa Eder selv. Er I virkelig ogsaa kommen saaledes gaaende paa Eders Fod fra Edinburgh, for at gjøre dette haabløse Forsøg paa at bevirke Eders Søsters Venaadelse?"

„Nei, jeg har ikke gjort den hele Rejse til

Guds, Herre," svarede Johanne; „undertiden fik jeg mig en Plads i en Vogn — fra Ferrybridge havde jeg en Hest, og saa en Postvogn."

„Ja, ja, lad os gaae det forbi," afbrød Hertugen hende. — „Hvilken Grund har J vel til at troe, at Ederes Søster er uskyldig?"

„Fordi man ikke har kunnet overbevise hende om den tilsigtede Forbrydelse; som J vil kunne see af disse Papirer, Herre."

Hun overrakte ham derpaa endeel Papirer, som indeholdt Beviisførelsen i Sagen, og Copien af hendes Søsters Erklæring. Alt dette havde Butler, efter hendes Afreise, sørget for at faae tilveiebragt, og Saddletree havde sendt dem uforsøbet til Misses Glass, saa at Johanne fandt disse fer Sagens Fremme saa uundværlige Papirer liggende færdige ved sin Ankomst.

„Sæt Jer ned paa denne Stool, min gode Pige," sagde Hertugen, „saa skal jeg gennemløbe disse Papirer."

Johanne satte sig ned, og betragtede med angstelig Forventning hver Forandring i Hertugens Miner, medens han gennemlæste Documenterne hurtigen, men dog med Opmærksomhed, og satte Mærke ved adskillige Steder, alt som han læste. Efterat han saaledes havde gennemløbet dem, saae han op, som om han vilde sige noget, men be-

tænkte sig igjen, ligesom om han var bange for at give sin Mening tilkjende, førend han nok havde overvejet Sagen, og han fæstede nu sin Opmærksomhed paa enkelte Steder, som vare forekomne ham, at være af største Vigtighed. Alt dette gjorde han paa langt kortere Tid, end et Menneske uden hans Talenter vilde have været istand til; thi hans Blik var skarpt, og hans Forstand gennemtrængende, saa at han med Lethed blev under Gjennemlæsningen vaer, hvilke Puncter der især burde sættes Mærke til, som de vigtigste. — En fem Minuters Tid blev han siddende i dyb Eftertanke, og stod derpaa op — „Min Pige!“ sagde han, „det er sandelig et haardt Tilfælde dette, hvori Ederes Søster befinder sig.“

„Gud velsigne Eder for de Ord, Herre!“ sagde Johanne.

„Det synes at stride mod de engelske Loves Aand,“ blev Hertugen ved, „at ansee det for vist, som ikke er beviisliggjort, eller at straffe med Døden en Forbrydelse, som den Anklagende ikke engang har kunnet godtgjøre, er bleven begaaet.“

„Gud velsigne Eder, Herre,“ sagde Johanne, der var staaet op, og med foldede Hænder, Taa- rer i Øinene og ængstelig Betsynring præget i sine Miner, lyttede til hvert Ord Hertugen sagde.

„Men, desværre, min gode Pige,“ blev Her-

tugen ved, „hvad kan det vel nytte Eder, at jeg er af den Mening, saafremt jeg ikke er istand til at paatvinge de Personer den, som raade for Eders Soffers Liv? Desuden er jeg ikke Retskyndig — jeg maatte først tale med en af vore skotske Her-
rer Advokater om denne Sag.“

„Ja, Herre,“ svarede Johanne; „men hvad Eders Naade finder rimeligt, det vil sikkert de ogsaa ansee for at være det Rigtige.“

„Det er jeg ikke saa ganske vis paa,“ svarede Hertugen — „ethvert Menneske har sine egne Synsmaader — Men jeg skal gjengjælde Eder den Lillid, I har til mig; lad mig beholde disse Documenter hos mig — i Morgen eller Overmorgen skal I høre fra mig. Pas paa at være hjemme hos Mistress Glas, og færdig til at komme til mig, saasnart jeg sender Eder Bud. I skal ikke have nødtigt at uleilige Mistress Glas med at ledsage Eder — og var netop saaledes klædt, som I er nu i dette Dieblis.“

„Jeg vilde have taget en Hue paa, Herre“ sagde Johanne; „men Eders Naade veed nok, at det ikke er Skik og Brug blandt Pigerne i Skotland — og da Eders Naade nu var saamange hundrede Mile fra vort Hjem, saa tænkte jeg det maaskee vilde gjøre Eder varm om Hjertet, naar I saae Tartanen.“

„Deri har I gjort ret,“ sagde Hertugen —
 „jeg veed ret godt hvormeget det simple Haar-
 baand har at betyde, og Døden maa have gjort
 Mac Callumindres Hjerte koldt, naar det ikke
 længer bliver varmt ved Synet af Tartanen. Gaae
 nu hjem, og vær ikke borte, naar jeg sender Bud
 efter Eder. — For meget maa I imidlertid ikke
 haabe af mit Løfte om at staae Eder bje. — jeg
 skal gjøre alt, hvad der staaer i min Magt; men
 Gud allene har Kongernes Hjerte i sin Haand.“
 Johanne neiede dybt for ham, og gik, ledsa-
 gket af Hertugens Kammerjener, ned til sin
 Bogn, og Betjenten viste hende en Erbødighed,
 som hendes Udordtes vel ikke bevægede ham saa
 meget til, som snarere den lange Audients, hans
 Herre havde beæret hende med.

Elleve. Kapitel.

„Vestlig din Høi, naar rige Sommer spredes
 Sin favre Glæde ud over Alt — her vil vi
 Henrykkes ved det ubegrændte Landskab.“

Thomson.

Johanne blev af sin tjenstlagtige og høist godmo-
 dige Vertinde, Månefs Glas, som dog havde den

Feil at være temmelig snaksom, taget i meget strængt Forhør, medens de førte sammen ned til Stranden, hvor den gode Kones Lidsel blomstrede i sin fulde Herlighed, og med sin Omskrift: *nemo me impune*, betegnede en Krambod, der var saare vel bekjendt for alle Skotske, baade blandt de høiere og øiere Klasser.

„Og I er altsaa vis paa, at I titulerede ham Eders Naade?“ spurgte den godmodige Gamle — thi man maa dog gjøre nogen Forskjel imellem Mac-Callummore og disse smaaebitte Mennesker her Syd paa, som man kalder Lorder — der er saamange af den Slags her, Johanne, at man godt kan vide, det koster ikke stor Umage at faae saadan en „Herre“ færdig — der er saamænd dem iblandt dem, som jeg ikke vilde give Credit for en Marks Penge i Rappee. — Jeg haaber, at I lod Hertugen af Argyll se, hvor I var kommen fra, for hvad maatte han tænke om Eders gode Bener i Londen, dersom I simpelt hen havde herret ham, ham, som er en Hertug?“

„Det lod ikke til at han brød sig stort om det,“ svarede Johanne — „han vidste, at jeg var bleven opdragen paa Landet.“

„Godt, godt,“ gjenmælede den gode Kone — „Hans Naade kjender mig nok; saa jeg behøver ikke at være saa angstelig for den Sags Skyld.

Aldrig fylder jeg ham hans Tobaksdaase, uden han strax spørger: „hvoreledes lever I, min kjære Misses Glas? — hvordan staaer det sig med alle vore Venner Nord paa? — har I nyelig haft nogen Efterretning fra Skotland?“ — Og saa kan I troe jeg gjør den dybeste Reuerence for ham, jeg har lært, og svarer ham: Min Hr. Hertug, jeg haaber, at Eders Naades høibaarne Hertuginde, og Eders Naades unge Frøken Døttre besfinde sig vel — og jeg vil haabe, at Eders Naade endnu stedsse finder Dem veltilfreds med min Snus-tobak. — Og saa kan I troe Folkene i Boden sige Vinene op, og er der en Skotlander tilstede, saa Hatten af, og saa see de alle efter ham, naar han gaaer, og sige, der gaaer Prindsen af Skotland, Gud velsigne ham! — Men I har endnu ikke fortalt mig alt, hvad han sagde til Eder.“

Det var ingenlunde Johannes Hensigt at meddele hende nogen fuldstændig Forklaring over alt, hvad der var forefaldet. Hun havde, som Læseren allerede vil have bemærket, noget af sine Landsmands Forsigtighed og Snubhed, ligesaavel, som hun admærkede sig ved den hine egne simple Ligefremhed. Hun svarede derfor i Almindelighed, at Hertugen havde taget meget venstabelig mod hende, og lovet, at han vilde gjøre for hende alt, hvad han kunde i hendes Søsters Muliggende, og at han

wilde lade hende høre fra sig i Morgen eller Overmorgen. Hun fandt ikke for godt at fortælle hende noget om, at han havde bedet hende at holde sig færdig til at afhentes, eller at han havde givet hende et Bink om ikke at tage sin Bertinde med. — Den ærbare Mistress Glass maatte altsaa lade sig noie med denne overfladiske Beretning, hun fik, saamegen Umage hun end gjorde sig for at afpresse Johanne en mere fuldstændig.

Det behøver vel ikke at anmærkes, at Johanne, den næste Dag, hverken lod sig forlede af andre, eller friste af sin egen Nysgjerrighed til at gaae ud, og see sig om; hun blev den hele Dag siddende rolig i Mistress Glasses snesre Dagligstue, hvor hun maatte indaande en Atmosphære, der lugtede temmelig efter Beboerskens Haandtering. Denne Duft havde sin Oprindelse fra et Skab, som indeholdt, foruden adskillige andre Artikler, ogsaa nogle Kasser ægte Havannah, hvilke hun, enten af Erhødighed for disse Vahrsers Fortrinlighed, eller ogsaa af Frygt for Toldberjenternes fine Næser, ikke fandt det raadeligt at lade ligge aabenlyst nede i Boden; og disse medvelte nu Bærelset en Duft, der maaskee nok kunde gjøre et behageligt Indtryk paa en Kjenders Lugteorganer, men Johanne fandt aldeles intet Behag deri.

„Du gode Gud,“ tænkte hun ved sig selv,

„det er dog plad ubegribeligt, hvorledes min Cousine for al Verdens Herlighed kunde være istand til at indespærre sig for hele sit Liv her i den snævre Stue, og sidde her og nyse, istedet for at vandre om i Mark og paa Høi, som hun dog kunde, naar hun vilde.“

Ikke mindre forundrede det Mistress Glass, at hendes Cousine var saa ligegyldig ved alle Hovedstadens Mærkværdigheder, at hun ei var at overtale til at gaae ud og see sig om — „Det vilde dog være godt for Eder,“ sagde hun, „om I havde noget nyt at see paa — saa gik Tiden bedre, og I tænkte ikke saameget paa det, som er ubehageligt.“ — Men Johanne var uovertalelig.

Hele den følgende Dag, efterat hun havde været hos Hertugen, tilbragte hun med „den bedragede Forventning, som stemmer Hjertet til Bæmød.“

Minut efter Minut forsvandt — den ene Time hengik efter den anden — det blev snart for silde til med nogen Rimelighed at kunne vente at faae høre noget fra Hertugen — Men hun var dog ikke istand til ganske at give Slip paa det alt mere og mere forsvindende Haab, og hendes Hjerter bankede, og det susede for hendes Øren, ved enhver Støi, der handelsessviss blev gjort nedenunder i Boden. — Alt forgjæves; Dagen forsvandt og hendes Bænten og Haaben havde været unyttig.

Anden Dags Morgen begyndte paa samme Maade; men før Middag traadte der ind i Mistres Glasses Bod en velklædt Kammertjener, som spurgte om han kunde faae den fremmede Pige fra Skotland i Tale.

„Det er sikkert min Cousine, I mener, Herr Archibald, det er nok Johanne Deans,” sagde Mistres Glass med et høfligt Anix — „I har maaskee et Ørinde til hende fra hans Naade, Hertugen af Argyle, Herr Archibald? Jeg skal paa Øieblikket melde hende det.”

„Jeg seer mig nødsaget til at uleilige hende selv herved, Mistres Glass,” sagde Kammertjeneren.

„Johanne — Johanne Deans!” raabte Mistres Glass op til Stuen, staaende nede ved Trappen der førte op fra Boden til de høiere Regioner — „Johanne da — Johanne Deans, hører I da ikke — kom paa Øieblikket herved, min Pige, her staaer Hertugen af Argyles Kammertjener, og venter paa at faae Eder i Tale.” — Disse Ord sagde hun med saa lydelig Røst, at Alle tilstede-værende maatte lægge Mærke dertil — hvilket ogsaa var hendes Hensigt.

Man kan let tænke sig, at Johanne ikke nøiede længe med at efterkomme denne Opfordring,

og kom snart ned ad Trappen, skøndt hendes Fødder næsten svigtede hende.

„Jeg maa udbede mig Vren af Eders Selskab, et lille Stykke Vel,“ sagde Archibald meget heftigen.

„Jeg er færdig til at følge strax med Eder,“ svarede Johanne.

„Skal min Cousine gaae ud, Herr Archibald? — saa bliver det vel nødvendigt, at jeg følger med hende, formoder jeg? — James Rasper; see I efter Voden, James — Herr Archibald,“ sagde hun, og stød en Steenkrukke hen til ham; „I bruger nok samme Blanding, som hans Naade, troer jeg. Behag at fylde Eders Daase, for gammelt Bekjendtskabs Skyld, medens jeg laver mig til.“

Archibald tog meget beskedent lidet Tobak af Krukken, og kom i sin Snuusdaase, men søiede derhos til, at han ikke kunde modtage hendes Tilbud at følge med dem, da han havde Befaling, blot at bringe det unge Fruentimmer med sig.

„Kun det unge Fruentimmer alene?“ sagde Misses Glas — „er det ogsaa ganske passende, Herr Archibald? Dog, det maa hans Naade selv bedst vide, tænker jeg; og I er desuden en ærbar Person, Herr Archibald. Jeg vilde saamænd ikke overlade min Cousine til enhver Person, der kom

fra en fornem Mands Huus. Men, Johanne, det lader sig ikke gjøre, at I gaaer saaledes gjen- nem Byen ved Siden af Kammertjeneren med Eders Tartan, som man kalder det der til Lands, over Skuldrene, som om I var kommen drivende med en Flok Slagtegræg lige fra Høilandene af. Wie ildt saa skal jeg komme med min Silkekaabe — I vil ellers faae Gadedrengene efter Eder.“

„Jeg har en lukket Vogn udenfor, til os, Madame,“ sagde Archibald, der hindrede den tjenst- agtige gamle Kone i hendes Forsæt — „og jeg tør neppe give hende Tid til at tage andre Klæ- der paa.“

Med disse Ord skyndte han paa Johanne, og bragte hende ned til Vognen, da hun ellers nok ikke var sluppen saa let bort fra sin Vertinde: og Johanne beundrede meget den høflige Færdighed, hvormed han vidste at blive frie for Mistress Glas- ses artige Tilbud og Efterspørgsler, uden at give hende nogen naiere Forklaring om sin Herres Hensigt.

De stige nu altsaa ind i Karetten, og Ar- chibald satte sig paa Forsædet, ligeoverfor vor Heltinde. Da de havde hørt omtrent en halv Ti- mes Tid, uden at der paa nogen af Siderne var bleven talt eet eneste Ord, faldt det Johanne ind, at hun ferrige Gang ikke havde været saa længe

om Veien fra og til Hertugen af Argyles Pal-
lads — og hun afbrød nu endelig Tausheden, for
at spørge sin siittende ledsager om „hvilken Wei
det var, de nu skulde tage?“

„Min Herre, Hertugen, vil nok selv unders-
rette Eder herom, Gensfrue,“ svarede Archibald,
med samme ærbødige Bæsen, som han altid iagt-
tog mod hende. Neppe havde han sagt hine Ord,
förend Karethen holdt, og Rudken steg af, og
aabnede Døren. Archibald steg først ud, og hjalp
derpaa Johanne ned. Hun befandt sig nu i en
stor Allée, udenfor Byen, og saae paa den anden
Side af Veien en aaben Bogn holde med fire He-
ste for; Tjenerne bare intet Livree, og der var
intet Vaaben paa Siderne.

„Nu, I har været nøiagtig, Johanne, som
jeg seer,“ sagde Hertugen af Argyle, idet Archi-
bald lukkede Bogdøren op — „Nu maa I led-
sage mig den øvrige Deel af Veien — Archibald
venter her med Karethen til I kommer tilbage.“

Förend Johanne var istand til at sage sagt
eet Ord, befandt hun sig, til sin største Forbau-
selse, ved Siden af Hertugen i Bognen.

„Min gode Pige,“ sagde Hertugen til hende,
„jeg har med Opmærksomhed gjennemläst og over-
veiet Eders Søsters Sag, saavidt jeg forstaaer den,
og er alt mere og mere kommen til den Overbeviis-

ning, at man har begaaet stor Uretfærdighed mod hende, ved at affige hendes Dom — Og af denne Mening ere ogsaa et Par humane og indsigtsfulde Jurister, der forstaae sig saavel paa den engelske, som skotske Rettergang, hvilke jeg har talt med desangaaende. — Nei, bi lidt, I maa høre mig til Ende, før I takker — Jeg har allerede sagt Eder før, at min personlige Overbeviisning herom ikke kan udrette noget, saafremt jeg ikke er i stand til at paatvinge Andre den. Imidlertid har jeg gjort for Eder hvad jeg sandelig ikke vilde have gjort, om det havde været mit eget Anliggende, Taler havde været om — jeg har nemlig udbedet mig Audience hos en Dame, som har særdeles meget at sige hos Kongen. Min Bøn er bleven bevilget, og det er nu mit Ønske at I skal komme til selv at see hende, og tale Eders Søsters Sag. I har ingen Grund til at blive forbløffet herved — kom frem med Eders Erinde for hende, saa ligesom, som I fortalte mig det.“

„Jeg er Eders Naade høilighen forbunden,“ sagde Johanne, der tænkte paa sin Bertindes Formaninger; „og jeg er vis paa, at siden jeg havde Mod nok til at tale med Eders Naade angaaende den stakkels Effies Sag, saa vil jeg heller ikke blive rød og undselig ved at tale med en Dame derom. Men, Herre, jeg ønskede nok at vide,

hvorledes jeg skal titulere hende, om jeg skal sige hendes Naade, eller Høihed, eller True, saaledes, som vi pleje at tiltale fornemme Herrer og Damer i Skotland, thi saa skulde jeg nok passe paa, at bruge de rette Udtryk — jeg veed nok, at Damerne ere mere noiesonde i det Kapitel, end Herrene.“

„Jeg har ikke nodig, at kalde hende andet, end ligefrem Madame. Ejig frem alt hvad I troer vil kunne gjøre stærkest Indtryk paa hende — se af og til paa mig — naar jeg rorer med Fingerrøen ved Halsflugen — saaledes (her gjorde han saadan en Bevægelse med Haanden) — saa maa I holde inde; men jeg skal aldrig gjøre det, uden naar I siger noget, som maaskee ikke vilde blive godt optaget.“

„Min Herre — Ederes Naade,“ sagde Johanne, „dersom det ikke var forbundet med alt for megen Altsidighed, vilde det da ikke være bedst, at sige mig hvad Altyd jeg skulde bruge, saa kunde jeg lære dem udenad, tænker jeg?“

„Nei, Johanne, det vilde ikke gjøre saa god Birkning — det vilde jo være ligesom naar Præsten læser en skreven Prædiken op, hvilken I nok veed, vi gode Presbyterianere troe der ikke er saa megen Salvelse ved, som ved den uskrevne Tale,

Sangstet i Edinburgh III.

svarede Hertugen. Tal netop ligesaa frit og uforfærdet med denne Dame, som J gjorde med mig i Forgaars; og er J saa istand til at faae hende paa Eders Side, saa tør jeg vædde hvad det skal være, paa at Kongen benaader Eders Søster."

Derpaa tog han en lille Bog op af Lommen, og begyndte at læse. Johanne besad den naturlige gode Taal og rigtige Følelse, som træder istedet for en fin Opdragelse. Hun forklarede sig derfor meget rigtig Hertugens Foretagende som et Bink til at hun nu ikke maatte fremkomme med flere Spørgsmaal; og, som en Følge heraf, blev hun siddende stille, uden at tale mere.

Vognen rullede raskest mellem frugtbare Enge, prydede med herlige gamle Tøge, og oplyvede ved den majestætiske henrullende Fløds yndige Bønder, som bugtede sig skjønt gjennem Markerne. Efter at være kommen gjennem en smuk Landsby, standsede Vognen ved en stor Høi, hvorfra man kunde overse et deilig engelsk Landskab i hele dets rige Fylde. Hertugen steg af her, og sagde til Johanne at hun skulde følge ham. De stode nogle Minuter stille paa Toppen af Bakken, og betragtede det uendelig deilige Landskab, som laae udbredt for dem. Et bølgende Hav af grønt Græs, gjennemskåret ligesom med Fjorbejge af mægtige, tætte Skovstrækninger, var bedækket med en utal-

lig Mængde Faaresflokke og Hjorder af stort Væg, der syntes at vandre frit og ubundne om paa disse frugtbare Græsgange. Themsen, som paa eet Sted var omgivet af store Lyststeder, paa et andet omhegnet med Skov, rullede langsomt og roeligt frem, som denne Scenes mægtige Monark, med hvis Pragt ingen af alle de øvrige Undigheder torde maale sig, og vuggede paa sine Bølger tusinde Baade og Skibe, hvis hvide Seil og prægtige flagrende Vimpler oplibede det Hele.

Hertugen af Argyle kjendte naturligvis dette yndige Sted i Forveien; men for en Mand af Aand og Følelse, som han, maatte det altid have Nødhed. Som han nu stod, og saae ud over dette deilige Landskab med den behagelige Følelse, hvormed enhver Beundrer af Naturens Skønheder maa betragte det, faldt det ham naturligt ind at tænke tilbage paa sine egne større, og vel neppe mindre kjære Landejendomme ved Inverary. — „Det er en deilig Egn denue,“ sagde han til Johanne, maaskee nysgjerrig efter at faae hendes Tanker at vide; „vi har ikke noget i Skotland, som kan sættes i Ligning dermed.“

„Ja her er fortræffelig Græsgang for Kreatturene,“ svarede Johanne, og de havde et herligt Stags Væg her, „men jeg holder dog mere af

at see paa Fjeldene om Arthurs Sæde, og om Søen, som snøer sig der imellem dem, end paa al den Mængde Træer."

Hertugen maatte smile ved dette Svar, der robede baade hendes Fødestavn og Haandtering, og gav Betjenterne et Bink til at lade Bognen holde hvor den var. Derpaa førte han Johanne ad en lidet besøgt Fodstie, gjennem flere indviklede Labyrinther, til en Bagdør, der var anbragt paa en høi Muur. Den var lukket i Laas; men da Hertugen havde banket ganske sagte paa den, blev Døren oplukket og de bleve indladte af en Person, der havde staaet indenfor og ventet paa dem, og strax lod dem komme ind, da han gjennem et i den Hensigt anbragt Jerngitter havde seet hvem det var. Da de vare traadte ind, blev Døren strax lukket i efter dem, og tillaaet. Dette skede alt sammen saa hurtigt, Døren blev saa flux staaet i Laas, og det Menneske, der havde aabnet den, traadte saa hastig til Side, at Johanne næsten ikke fik et Glimt at see af ham.

De flode nu ved Enden af en lang og smal Allé, belagt med den friskeste, tæt afstkaarne Grønsbær, der var blød som Isdiel at træde paa, og beskyggedes for Solen af høie Elmestruer, der hvælvede deres store Grene over Beisen, og ved det heitidelige Halvdunkle, de ud-

bredte, saavel som ved de ranke ordentlig staaende
Stammer, og de i hinanden flettede buede Grene,
gave Alleen nogen Liighed med de smalle Sides-
gange i en gammel gothisk Kathedralkirke.

Tolvte Kapitel.

— „Jeg anraaber Eder —

See, disse Taarer besværges Eder, disse kyssede Hænder,
Som aldrig blev opløstet, uden til det Hellige —
Til det, som I er lig — I er en Gudde for os —
Vær, som en Gud, da fuld af Barmhertighed!“

Den blodige Broder.

Vel havde den ædle Hertugs nedsladende Godhed
oplivet Johannes Mod og Dristighed; men hun
kunde dog ikke hindre, at jo en vis bange Følelse
opkom i hendes Bryst ved at see sig paa saa en-
ligt et Sted med en Mand af saa fornem Stand.
Som en Folge af hendes simple stille Opdragelse
havde hun allerede fundet det saare forunderligt,
at Hertugen havde tilladt hende at komme til ham
i sit eget Huus, og der givet hende en privat Au-
dience; men først at kjøre sammen i Selskab med
ham, og saa paa eengang at følges med ham paa

saar affidesliggende et Sted, det var noget, som frembragte en Slags Gysen hos hende. En Romanheltinde vilde maaskee have fattet Mistanke om, og Frygt for at det kunde være hendes egne Udsigtheder, der her virkede; men Johanne var for fleg til at lade saadanne taabelige Tanker opstaae hos sig. Dog var hun saare nyseggjerrig efter at faae at vide, hvor hun var, og hvem hun nu skulde forestilles for.

Hun lagde Mærke til, at Hertugens Dragt, endskjøndt den endnu var saadan, at man deraf kunde slutte sig til, at han var af Rang og Stand (thi dengang var det endnu ikke Skik og Brug blandt fornemme Folk, at Herren ikke klædte sig bedre, end hans Rudske eller Kammertjener) dog nu var simplere, end den, han forrige Gang, da hun saae ham, havde havt paa, og i Særdeleshed ikke smykket med de Ordner og Bærdighedsstegn, han ellers pleiede at bære. Kort, han var saa simpelt klædt, som nogen honet Mand af Stand dengang kunde lade sig see paa Londons Gader om Morgenens; og denne Omstændighed bidrog til, at besyrlige Johanne i, at hendes første Formodning havde været ugrundet, at han havde i Sinde at lade hende fremstille for den Kongelige Majestæt selv. — Han havde dog ganske vist, tænkte hun ved sig selv, maattet tage Stjerne og Baand paa, der-

som han havde tænkt paa, at træde frem for Hans Majestæts Alsyn — og dette her seer dog ogsaa mere liigt ud til at være en Adelsmands Boepæl, end et kongeligt Pallads.”

Der var nogen Grund i denne Johannes Slutningsmaade; men hun var alt for lidet underrettet om Etikettens forskjellige Forskrifter, og kjendte ikke noie nok det særdeles Forhold, der fandt Sted imellem Hertugen af Argyle og Regeringen, til at hun skulde kunne dømme fuldkommen rigtigt angaaende denne Sag. Paa denne Tid stod Hertugen, som vi allerede ovenfor have bemærket, aabenbar paa Oppositionens Partie imod Sir Robert Walpoles Bestyrelse; og han ansaaes for at være falden i Unåde hos den kongelige Familie, som han havde vilst saa mange og betydelige Tjenester. Men det var en Klogskabsregel, Dronning Caroline stedse iagttog, at opføre sig mod sine politiske Venner med saamegen Baersomhed, som om hun mueligen kunde berygte, at de engang vilde blive Uvenner; og sine politiske Modstandere behandlede hun med saa klog en Forsigtighed, som om hun ventede at de nok engang vilde komme til at stemme med hende i deres Synspunkter. Siden Margrethe af Anjou's Tider har der ikke været nogen Dronning i England, der har havt saa stor Indflydelse paa Statsbestyrelsen, som hun, og den

udmærkede Krigsskab, netop han viste ved mange
 Leiligheder, vidrog overmaade meget til at faae dem
 til at lade deres politiske Sjællerte fæle, der ellers
 havde været Tories, og, efterat Stuarternes Afs-
 gøring var tilende ved Dræmning Anna's Død,
 fandt sig besværet til heller at forene sig med hans
 anden til Fordeel for dennes Broder, Kædoven af
 St. Germains, end at erkjende det hollænderiske
 Huses Nødtiggbed til Thronen. Carolines Gemal,
 hvis meest udmærkede Egenkab var Dapperhed i
 Feldten, og som blev føddende paa den engelske
 Throne, uden nogenfinde at være istand til, at an-
 tage engelske Gæder, eller blive ret fortroelig med
 Englands Stærsindretning, blev især understøttet af
 sin Gemalinde, og var fornuftig nok til hennem-
 ligen at høre paa, og følge hendes Raad, som
 bedre vidste at rette sig efter Sagernes Stilling,
 Hændt han var meget bange for, at man ei skulde
 troe, at alt skede efter hans egen Villie og Besa-
 ling. Han overlod til hende den temmelig væn-
 selige Forretning at uddele de forskjellige Grader
 af Hofgunst, som var nødvendig, enten for at fast-
 holde de Vællende, eller besværlige de allerede Væn-
 selighedsinde, eller vinde dem igjen, hvis gode
 Villie man havde mistet. Med alle det indragende, floge Bæsen, man
 kunde vente hos en sin, og efter de Dages Leilig-

heb dannet. Danse, havde Dronning Caroline det
 andet Kjøns mandlige Genmæt. Hun var af Na-
 turen stolt, og let at fornærme, og ikke engang
 hendes Klogskab var altid i stand til at fage hende
 til at holde inde med Ottringerne af sit Mishag,
 fjendtskab Mennesker vare saa beredvillige til at
 oprette deslige Fejtrun, naar hendes Klogskab hav-
 de maattet gaa efter for hendes Lidensabelighed.
 Det var hende mere om at gjøre, at være i Bes-
 iddelse af den sande Magt, end at have Elminet
 deraf, og alt hvad hun selv havde udført, det være
 sig nu enten et klogt eller populært Foretagende,
 var det hende magtpaaliggende, at man kom til at
 skrive paa Kongens Regning, og give ham Roes
 for, da hun nok indsaar, at hun lettest kunde sik-
 kre sin egen Indflydelse, naar hun foregede Sol-
 kets Afgtelse for Kongen, hendes Gemal.
 Det var et væsentligt Træk i Dronning Car-
 olines Karakter, at hun meget ofte underholdt en
 privat Forbindelse med de Mennesker, som aaben-
 lyst syntes at staa i Naade hos hende, eller som,
 af forskjellige Ansager, ikke vare godt anseende
 ved Hoffet. Paa denne Maade fik hun Traanden
 til mangan politisk Intrigue i sine Hænder, og
 kunde derved meget ofte, uden at indlade sig i no-
 gen Forpligtelse, hindre Misforhold fra at ud-
 arte til Had, og forebygge, at Oppositionen ikke

gik over til Rebellion. Skulde det nu hælde, at en saadan Forbindelse med deslige Personer blev bemærket og opdaget, hvilket hun dog meget omhyggelig søgte at undgaae, saa led hun, som om det kun var et selskabeligt Forhold hun stod i til disse, uden mindste Hensyn til de politiske Anliggender — et Svar, som endog saa den første Minister Sir Robert Walpole blev nødt til at lade sig nøie med, da han kom under Veir med, at hun havde i en privat Audience modtaget Pulteney, siden Greve af Bath, hans frygteligste og meest forhadte Modstander.

Da Dronning Caroline nu paa denne Maade leilighedsviis vedligeholdt Forbindelsen med adskillige deslige Personer, der syntes at staae i det meest uvennskabelige Forhold til Regjeringen, kan man let forestille sig, at hun sørgede for heller ikke at bryde ganske med Hertugen af Argyle. Hans høie Fødsel, hans udmærkede Talenter, den Ansæelse, hvori han stod i sit Fædreland, de vigtige Tjenester, han havde vliift Huset Brunswig i Aaret 1715, gjorde, at han nødvendig maatte staae meget høit paa Listen over de Personer, som hun ikke fandt det raadeligt at ophæve al venkskabelig Forbindelse med. Han havde næsten saa godt som allene, blot ved sin egen Klogskab og Rjækhed, standset Anfaldet af de forenede hoilandske Stams

mæcher; der var aldeles ingen Tvivl om, at han jo, ved den allerringeste Opmuntring, vilde være i stand at sætte dem alle i Bevægelse, og vække den borgerlige Krig paa nye, og man vidste desuden ret godt, at Hoffet i St. Germain havde gjort Hertugen de meest smigrende Tilbud. Man kjendte dengang kun saare lidt til Skotlands egentlige Forfatning og den der herskende Stemning; og man betragtede det, som en Vulkan, der vel for nogle Aar kunde holde sig roelig, men som man dog intet Øieblik kunde være sikker paa, jo med eet øjeblik de bryde løs igjen, og udbrede Ødelæggelse og Skræk. Det maatte derfor være af yderste Vigtighed, at binde en saa betydelig Mand, som Hertugen af Argyle, til sig, og Caroline fandt Leilighed til at vedligeholde denne Forbindelse ved Hjælp af en Dame, hvilken man ellers skulde formodet, at hun, som Georg den Andens Gemalinde, ikke kunde have staaet i saa venfskabeligt Forhold med.

Det er ikke et af de ringeste Beviser paa Dronningens Klygt, at hun havde ledet det saaledes, at en af de hende meest hengivne Damer, Lady Suffolk, skulde forene i sin Person de to vends, som det syntes, meest uforenelige Egenfskaber, som hendes Gemals Maitresse, og hendes egen særdeles hengivne Fortroelige. Ved denne lykkelige Selvsøverbindelse betryggede Dronningen sig

mod den Fare, som ellers meest af alle kunde have truet hende — nemlig en ærgjerrig Medbeilerstes overvægtige Indflydelse; og maatte hun nu saaledes bide i det sure Æble, og see igjennem Fingre med sin Gemæls Urroestab, saa var hun dog derved betrygget mod det, som efter hendes Synsmaade kunde blive de farligste Følger deraf, og havde desuden Frihed til, nu og da, at give „sin gode Howard“ en lille Stikpille i al Benfabelighed, Skøndt hun forresten behandlede ham med almuelig Agtelse. Lady Suffolk havde særdeles gyldig Grund til at være Hertugen af Argyle hengiven, og ved hendes Mellemvirkning var det, at Hertugen af og til, naar Leilighed gaves, havde Sammenkomster med Dronning Caroline, hvilke dog vare blevene meget afbrudte, formedelsk det Partie han havde taget i Sagen, angaaende Porteous Oplobet, en Begivenhed, som Dronningen var mere tilbøielig til at betragte som et forudoverlagt uforstaaet Angreb paa hendes egen Værdighed og Majestæt, end som en pludselig udbrudt Ytring af Nebelens Hævnjærrighed. Dog vedvarede ikke desto mindre Forbindelsen imellem dem, Skøndt den i seneste Tid var standset noget fra begge Sider. Disse Bemærkninger ere nødvendige for ret at forstaae følgende Optrin, som Læseren nu vil blive Vidne til.

Fra den smalle Allee, ad hvilken Hertugen var gaaet med Johanne, traadte de ind i en anden omtrent af samme Udseende, men bredere og endnu længere. Her fik Johanne først Blik paa Mennesker, hvilke hun ikke havde seet nogen af, siden hun kom ind i Haven.

Der var to Damer. Den Ene holdt sig i nogen Afstand bagved den anden, skjøndt dog ikke saa langt borte, at dette forhindrede hende i at høre og svare paa hvad der blev hende sagt. De nærmede sig med langsomme Skridt, og Johanne havde derfor god Tid til ret at betragte deres Ansigtstræk og øvrige Udortes. Hertugen sagtnede nu ogsaa sin Gang, som for at give hende Tid til at fatte sig, og sagde gjentagne Gange til hende, at hun ikke maatte lade sig forstrække. Den Dame, som syntes at være den fornemste Person, havde udmærket gode Ansigtstræk, som dog vare noget vanzirede af Smaaekopperne, denne giftige Sygdom, som nu (tak være Jenner) enhver Landesbye = Æsculapius kan faae ligesaa let Bugt med, som deres Skytegud fik med Python. Damsens Øine vare skinnende, hendes Lænder smalle, og hendes Mine af den Beskaffenhed, at hun kunde ved den udtrykke, efter Behag, enten Værdighed eller venlig Medlidenhed. Hendes Figur, skjøndt temmelig fyldig, manglede dog ingensunde Ynde;

og af hendes lette og faste Skridt skulde man ikke kunne slutte sig til, hvilket dog var Tilfældet, at hun dengang befandt sig i en Tilstand, som ellers pleier at være til megen Uleilighed ved Gangen. Hendes Dragt var mere riig, end pragtfuld, og hendes Bæsen bydende og ædelt.

Hendes Ledsageresse var mindre af Bort, havde lysebrune Haar, og udtryksfulde blåe Øine. Hendes Ansigtstræk vare vel ikke regelmæssig skjønnene, men meget yndige. Et Udtryk af Sørgmodighed, eller i det ringeste af alvorlig Eftertanke, hvortil hendes Stilling gav hende Anledning nok, var det herskende i hendes Ansigt, naar hun taug stille; men talte hun med nogen, da udbredte sig en godmodig indtagende Venlighed over det.

Da Johanne og Hertugen vare en Time til tredive Skridt borte fra disse Damer, gav denne hende et Tegn til, at hun skulde blive staaende, gik selv fremad, og høiede sig med det ham egne behagelige Bæsen ærbødigen for Damerne, af hvilke den, som var ham nærmest, besvarede hans Compliment med en vel temmelig stiv Hilsen, men som dog robede Agtelse for hans Person.

„Sag vil haabe,“ sagde hun med et venligt og nedladende Smil, „at Hertugen af Argyle, der i den senere Tid har været saa saare sjelden at see ved Høffet, befunder sig ved saa god Hel-

bred, som hans Venner baade her og andetsteds ønske ham."

Hertugen svarede: at han befandt sig fuldkommen vel, og lagde til, at det var hans mange offentlige Forretninger, som Parlamentslem, og tillige en privat Reise, han nyelig havde seet sig nødsaget til at gjøre til Skotland, som havde tvunget ham til at lade sig see i Forgemakkerne mindre tit, end han ønskede, og fandt sig forpligtet til.

„Saafrømt Eders Naade kan finde Tid til at opfylde en i sig selv saa lidet betydelig Ønske, saa veed J, at J er berettiget til at gjøre Begning paa en god Modtagelse. Jeg haaber, at min Beredvillighed til at opfylde det Ønske, J har yttret for Lady Suffolk i Forgaars, ee et fuldkommen tilstrækkeligt Beviis paa, at En i det ringeste af den kongelige Familie endnu godt erindrer sig de gamle og vigtige Tjenester, som maae tjene til at undskyldte den Ligegyldighed, man i den senere Tid har viist." — Hun sagde dette i et godmodigt Lune og i en Tone, som aabenbar udtrykte det Ønske, at komme i god Forstaelse med ham igjen.

Hertugen svarede, „at han maatte ansee sig selv for det allerulykkeligste Menneske af Verden, dersom man ansaae ham for at være istand til at

forsemme sin Pligt, naar Tid og Omstændigheder
fordrede det, og gjorde Opfyldelsen deraf behagelig
for Bedkommende. Han følte, hvor megen Tak-
nemmelighed han skyldte Hendes Majestæt, fordi
hun personligen vilde ham denne særdeles Naade;
og han var overbevist om, at hun allerede nogatte
kunne have sluttet sig til, at det var blot med
Hensyn paa Hans Majestæts Bedste, han havde
vovet at gøre hende denne Uleilighed."

"J kan ikke gjøre mig Eder mere forbunden,
min Hr. Hertug," svarede Dronningen, "end ved
at give mig Leilighed til at benytte Eders Indsig-
ter og Erfarenhed i hvilkenomhelst Sag til Hans
Majestæts Bedste. Eders Naade veed nok, at jeg
kun kan være det Intermedium, ved hvilket Sagen
kan blive forelagt Kongens høiere Wiisdom; men
er det en Sag, der angaaer Eders Naade person-
lig, skal den sikkert ikke tabe noget ved at blive
ham foredraget ved mig."

"Det er ikke noget Unliggende, som betræffer
mig personligen," svarede Hertugen, "omendstundt
jeg ikke deskomindre suidkommen føler min For-
pligtelse til at vise mig taknemmelig for Eders
Majestæts Naade. — Det er en Sag, som an-
gaaer Hans Kongelige Majestæt selv, som Effer
af Retfærd og Barmhertighed, og som jeg troer
vil være særdeles vel stillet til at formilde den

ulykkelige Forbittrelse, som for nærværende Tid finder Sted blandt Hans Majestæts gode Undersaatter i Skotland."

Der var i disse Ord to Ting, som høilighen mishagede Dronning Caroline; for det første saae hun sig derved bedraget i den hende behagelige Forventning, at Argyle vilde benytte sig af hendes Mellemhandling, for at blive forligt igien med Hofparriet og saae sin tabte Indflydelse tilbage — og for det andet var det hende stødende, at høre ham tale paa den Maade om Uroelighederne i Skotland, som om det var en Bevægelse, der ikke skulde med Magt stilles, men bilægges med det Gode.

Bragt i Hæftighed ved disse Betragtninger, svarede hun hastig: „At Hans Majestæt har gode Undersaatter i England, min Hr. Hertug; det maa han takke Gud og Lovene for — at han har Undersaatter i Skotland, tænker jeg han maa takke Gud og sit Sværd for."

Saameget Hofmand Hertugen af Argyle end var, blegnede han dog kjendeligen ved disse Ord; og Dronningen, der strax mærkede sin Forseelse, lagde til, uden at forandre en Mine i sit Ansigt, og som om hun kun ikke endnu havde ganske talt ud: — „og de brave Skottes Sværd, der i Hjerfængsler i Edinburgh III.

tet ere Huset Brunswig hengibne, og i Særdeleshed Hertugen af Argyles."

„Mit Sværd, Madame," svarede Hertugen, „har ligesom min Faders, altid fægtet for den lovmæssige Konge og for mit Fædreland — thi disses sande Fordeel og Rettigheder er det, efter min Mening, umueligt at affondre fra hinanden. Men det Anliggende, hvorom jeg nu har at tale, er en langt mere privat Sag, og angaaer en Person af ringere Stand."

„Hvad er det da, min Hertug?" spurgte Dronningen — „Lad os først blive enige om, hvorom Taler er, for at vi ikke skal misforstaae og misforklare hinandens Ord."

„Sagen, Madame," svarede Hertugen, „angaaer et ulykkelig ungt skotsk Fruentimmers Skjebne, der er bleven dømt til Døde for en Forbrydelse, som jeg anseer det for særdeles rimeligt, at hun er ganske uskyldig i. Min ærbødige Begjæring til Ederes Majestæt er derfor, at erholde Deres formaaende Forbon hos Hans Majestæt Kongen, for at udvirke hende Pardon."

Nu kom Røden til Hendes Majestæt at fliste Farve — og dette viste sig over hele hendes Ansigt, Hals og Nakke. Hun taug et Øieblik, som om hun ikke stode paa at kunne beherske sin

Stemme ved den første hæftige Bevægelse, hvori hun kom — hun paatog sig en værdig Mine, og et strængt irettesættende Blik, og svarede endelig: „Min Hr. Hertug, jeg vil ikke forlange at I skal angive mig, hvilke Grunde I kan have, til at henvende Eder til mig med en Begjæring, som Omstændighedene have gjort saa saare mislig. Eder staaer jo selv Veien aaben, som en af Rigets Herrer, til Kongens Gemak, og I havde jo Ret til selv at forlange en Audience hos ham, uden at behøve at paalægge mig den høistbesværlige Forretning, at foredrage ham denne Sag. — Jeg, i det ringeste, har sandelig haft mere med Skotske Venaadninger at gjøre, end jeg skjættede om.“

Hertugen var forberedt paa dette Udbrud af hendes Uvillie, og lod sig derved ikke bringe ud af sin Fatning. Han vovede ikke at svare Dronningen, saalænge han endnu ei saae hendes Hestighed formilddet, men blev staaende i den samme mandige, skjøndt ærbødighedsfulde Stilling, han havde antaget under hele denne Samtale. Dronningen, hvis Stilling havde givet hende Færdighed i, med Lethed at beherske sig selv, følte strax hvormegen Fordeel hun indrømmede ham over sig, ved at overlade sig til sin Lidenskab, og vedblev nu i den samme venlige og nedladende Tone, hvormed hun

havde begyndt Samtalen: „J maa tilstaae mig nogle af mit Kjøns Rettrigheder, min Hr. Hertug, og ikke dømme ukjerligen om mig, fordi jeg kommer i nogen Besøgelse ved Erindringen om hiin svære Forhaanelse og Forbrydelse, man i Eders Fødelands Hovedstad har gjort sig skyldig i mod den kongelige Myndighed, netop paa den Tid, da min ringe Person var beklædt med denne Værdighed. Eders Naade vil vist ikke finde det forunderligt, at jeg baade har følt det dengang, og ikke har kunnet glemme det endnu.“

„J Sandhed,“ svarede Hertugen, „det er en Tildragelse, som ikke er saa let at glemme. Mine egne ringe Tanker derom have allerede for længe siden været Eders Majestæt bekendte, og jeg maa have forstaaet meget slet at udtrykke dem, hvis man ikke erkjender, at jeg nærede den høieste Grad af Afsky for en Mordgjerning, der blev udøvet paa saadan en Naade. Jeg har imidlertid været saa uheldig, at være af en ganske anden Mening, end Hans Majestæts Raadgivere, angaaende hvorvidt det var enten retfærdigt, eller politisk rigtigt, at straffe den Uskyldige istedet for den Skyldige. Men jeg haaber Eders Majestæt vil tillade mig med Taushed at forbigaae denne Materie, hvori min Mening uheldigviis ikke stemmer overens med mere duelige Mænds.“

„Nei, vi vil ikke indlade os i en Materie, hvorum vi efter al Rimelighed ikke kan blive enige“ sagde Dronningen — „kun eet Ord maa jeg sige Eder i Fortroelighed — I veed jo nok at vor gode Lady Suffolk er en Smule døv — Hertugen af Argyle vil neppe finde ret mange Puncter, hvori han ikke kunde stemme med sin Herre og Herskerinde, saafremt det er hans Ønske at fornye sit gamle Bekjendtskab med dem.“

„Lad mig nære det Haab,“ svarede Hertugen, i det han med et dybt Bux takkede for saa smigrende en Opfordring, „at jeg ikke skal være saa uheldig nu, at have truffet paa et saadant Punct.“

„Jeg maa først paalægge Eders Naade at skifte for mig, før jeg kan meddele Eder Absolution,“ svarede Dronningen — „Hvad er det, som bringer Eder til at tage saa særdeles megen Andeel i denne Viges Skjæbne? Hun seer dog ikke ud til“ (og med disse Ord betragtede hun Johanne med sit skarpe Kjenderblik) at kunne vække min gode Venindes Hertugindens Skinsyge.“

„Jeg tænker nok, at Deres Majestæt,“ sagde Hertugen, „vil indrømme min Smag saameget, at den kan overbevise Eder om, at min Handsling ikke kan have en saadan Bevæggrund.“

„Ja saa, endskjøndt hun ikke har noget i sit Væsen, der kan bringe mig til at ansee hende for en fornem Dame, maa hun dog sikkert være en Cousine i trediste Led paa det frygtelige skotske Genealogieregister.“

„Nei, Madame,“ svarede Hertugen; „men der er nok dem blandt mine Nærpaarørende, jeg vilde ønske at finde halv saamegen Dyd og Hengivenhed hos.“

„Men Campbell hedder hun da vel i det ringeste?“ spurgte Caroline.

„Nei, Madame; hendes Navn er ikke fuldt saa berømmeligt, om Eders Majestæt tillader mig at bruge det Udtryk,“ svarede Hertugen.

„Nu — fra Inverara eller Argyleshire er hun dog vel?“ blev Dronningen ved. „Hun har aldrig i sit Liv været længere Nord paa, end i Edinburgh, Madame,“ sagde Hertugen.

„Ja, saa ere alle mine Gisninger til Ende,“ sagde Dronningen — „og Eders Naade maa nu selv have den Uleilighed at forklare mig Eders Klient's Alsiggende.“

Med den Tydelighed og udtryksfulde Korthed, som man kun kan erhverve sig ved ideligen at omgaaes med dannede Menneſker af de høiere Kasser, og som er netop det aldeles Modsatte af hiin langtrukne, vandede Fortællingsmaade, udviklede

og forklarede Hertugen det søregne Lovbud, der havde fordømt Effie Deans til Døden, og fortalte Dronningen om den søsterlige Hengivenhed, Johanne havde viist ved at foretage saa besværlig en Reise, for at redde sin Søster, for hvis Frelse hun var beredvillig til at opoffre alt, undtagen Sandheden og sin Samvittighed.

Dronning Caroline hørte med Opmærksomhed paa ham; hun havde, som man vel maa bemærke, megen Lyst til at opdage et Modargument, og hun fandt snart i det, Hertugen sagde, Anledning til at fremkomme med Indvendinger mod hans Begjæring.

„Det forekommer ogsaa mig, min Hertug,“ bemærkede hun, „at det er en meget streng Lov; men, som jeg har Grund til at antage, er den ikke affattet og gjort til Lands Lov uden gyldige Narfager, og Pigen er bleven dømt til Døde i Overeensstemmelse med den. Alle de Rimelighedsbeviser, som Loven antager for gyldige i Tilfælde af, at Forbrydelsen ikke ligefrem bliver tilstaaet, findes jo her imod hende; og alt det, som Eders Naade her har anført om Mueligheden af at hun er uskyltig, kan være ret gode Argumenter for, at denne Parlamentsact bør ophæves, men, saa længe den staaer ved Magt, kan man vel neppe antage denne

Muelighed som gyldig Grund til at fritage noget Individ for at dømmes efter denne Lov."

Hertugen saae denne Snare og undveeg den; thi han indsaae ret godt, at han, ved at svare paa denne Indvending, ikke kunde have undgaaet, at indlade sig i en Undersøgelse, som tilsidst vilde have fært til det Resultat, at Dronningen havde fundet sig af lutter Consequentse befoiet til ei at fritage den Skyldige for den af Loven bestemte Straf. — „Dersom Deres Majestæt," sagde han, „vil nedlade Dem til at høre min arme Landsmandinde selv, vil De maaskee i Deres eget Hjerte finde en Talsmand for hende, som bedre, end jeg, er istand til at bortrydde de Betænkelseheder, som Deres Majestæts Forstand har fremkaldet."

Dronningen lod til at ville tillade dette; og Hertugen gav Johanne Tegn til, at hun skulde træde nærmere frem fra det Sted, hvor hun hidtil havde staaet, og lagt nogle Mærke til de Talendes Ansigter, men disse havde alt for længe været vant til at dølge de Bevægelser, der foregik i Sjelen, til at Johanne skulde af dem kunnet slutte sig til, hvorledes Sagerne stod. Hendes Majestæt kunde ikke bære sig for at smile, da hun saae det saare ærbødighedsfulde Bæsen, med hvilket den ærbare lille Skotlænderinde nærmede sig hende, og end

mere morede det hende, da hun hørte den første Lyd af hendes brede nordlandſke Udtale. Men Johanne havde en dyb Stemme, ſom tillige var behagelig, noget, ſom man ſjelden finder hos Fruentimmer, og bad „Hendes Naade om at have Medlidenhed med et ſkaffels vildfarende Kreatur,“ i ſaa rørende Tone, at den brede Nationalaccent tabte ſig i dyb Pathos, ret ligesom den man hører i Melodien til nogle af hendes Fædrelands Ballader.

„Staae op, unge Pige,“ ſagde Dronningen i en venlig, nedladende Tone — „og fortæl mig, hvad det da er for barbariſke Menneſker, der behoe Eders Fædreland, ſiden Vornemord er blevet ſaa almindelig en Forbrydelse, at der maa et Lovbud, liigt dette, til at ſætte Skranke derfor?“

„Med Eders Naades Tilladelse,“ ſvarede Johanne, „der er mange Steder udenfor Skotland, hvor Mødre viſe unaturlig Grufomhed mod deres eget Kjød og Blod.“

Man maa herved bemærke, at Uenigheden, der fandt Sted mellem Georg den Anden og Fredrik, Prinds af Wales, var da kommen til det yderſte, og den godmodige Deel af Folket ſkjød Skylden herfor paa Dronningen. Hun blev bluffende rød, og kaſtede et ſtrængt ſpeidende Blik forſt paa Johanne, og dernæſt paa Hertugen; men begge mødte det, uden at lade ſig bringe ud af Fatning,

Zohanne, fordi hun aldeles ikke vidste, hvilken Bømt
mert hun her havde sagt, og Hertugen, fordi han
forstod at beherske sit Ansigt. Men i sit Hjerte
tænkte han: „min ulykkelige Klientinde har med
dette uheldige Svar, som ved en Vaadesgjerning,
dræbt alt sit Haab om at naae hvad hun vilde.“

Lady Suffolk, der var en Dame af et godt
Hjerte og megen Klogskab, traadte i dette kritiske
Øieblik nærmere — „J skulde,“ sagde hun til
Zohanne, „fortælle denne Dame, hvilke de særde-
les Marfager ere, der gjøre denne Forbrydelse saa
almindelig i Eders Fædreland.“

„Nogle troe, at det er Kirkesessionen, som
forarsager det — det vil sige — det er — det er
Skriftemaalet, med Eders Naades Tilladelse,“ sva-
rede Zohanne, som slog Øiet ned, og niede.

„Hvad vil det sige?“ spurgte Lady Suffolk,
som ikke begreb, hvad hun meente med dette Ud-
tryk, og desuden var temmelig tunghør.

„Jeg mener den aabenbare Skrifte,“ sagde
Zohanne, „hvormed man straffer letfærdigt Lev-
net og Dingang, og Overtrædelser af det slette
Bud, med Eders Naades Tilladelse.“ — Med
disse Ord saae hun paa Hertugen, og blev vaer,
at han gjorde den aftalte advarende Haandbevæ-
gelse; hun indsaae ikke hvilken Feil, hun kunde her
have begaaet, og gjorde den nu tigange værre, ved

at holde pludselig inde, og røbe kjendelig Forvirring.

Hvad Lady Suffolk angaaer, da trak hun sig tilbage, ligesom et Bedækningskorps, der ved at stille sig imellem den retirerende Armee og Tjendens Tropper, uventet har udsat sig for en ødelæggende Salve.

Banden staar i Pigen, tænkte Hertugen ved sig selv — der gik det andet Skud løst — hun skyder skarpt og træffer baade til høire og venstre.

Imidlertid fik ogsaa Hertugen sin Deel af denne Forvirring, der saaledes var opkommen; thi da han havde forrettet Tjenesten, som Ceremoniemeister for den imod sin Villie Fornærmende, følte han sig omtrent i samme Stilling, som en Landjunkers, der har lukket sin Bagtelhund ind i en med fornemme Gjæster opfyldt Selskabsaal, og nu maa see paa al den Uorden og Ødelæggelse, dens overgivne Lystighed foraarsager blandt de pyntelige Klæder og det kostbare Porcellain. Dog havde Johannes sidste Feilgreb ikke destomindre en god Virkning, i det den bidrog til at forjage det ubehagelige Indtryk, det første havde gjort. Hendes Majestæt havde nemlig ikke, over Følelsen af sin Würdiathed som Dronning, saa aldeles glemt, at hun var et Fruentimmer, at hun ikke skulde glæde sig lidt over denne Snert, der rammede hendes gode Lady Suf-

folk.“ Hun vendte sig til Hertugen af Argyle med et Smil, der noksom udtrykte den Triumph, hun følte, og bemærkede, „at Skotterne ere et meget strængt moralsk Folk.“ — Derpaa henvendte hun Talen igjen til Johanne, og spurgte hende, paa hvad Maade, hun var kommen fra Skotland til London.

„For det meste paa min Fod, Madame,“ svarede Johanne.

„Hvad? al den umaadelig lange Wei tilføds? — hvor mange Mile kunde I da gaae om Dagen?“

„Fem og tyve Mile, og sommetider endnu noget længer.“

„Nu, jeg meente, jeg var selv en ret god Fodgjængerke,“ svarede Dronningen — „men hun gjør mig sandelig til Skamme.“

„Jeg vil ønske Eders Naade, at I aldrig maa føle saa svar en Sorg i Eders Hjerte, at I ikke bliver istand til at føle Legemets Udmattelse,“ sagde Johanne.

„Nu, det gik bedre, tænkte Hertugen — det er det første hun er kommen med af alt, hvad hun skulde sige for sit Unsliggende.“

„Og desuden“ blev Johanne ved, „gik jeg just ikke altid den hele Wei — undertiden fik jeg Plads i en Vogn, og fra Feernybridge havde jeg

en Hest, og flere saadanne Lettelser" — hun vilde maaskee nok have udbredt sig vidtloftigere herover, men hun saae Tegnet fra Hertugen, og fattede sig derfor i Korthed.

„Men alle disse Smaa-bequemmeligheder uagtet," svarede Dronningen, „maa I dog nok have gjort en besværlig Reise, og jeg er bange for, maaskee til ingen Nytte — thi sæt nu end Kongen vilde benaade Eders Søster, saa vilde det dog, efter al Rimelighed, ikke komme hende stort til Gode, saasom jeg formoder, at Eders Edinburgerfolk nok, til Trods for ham, vilde slæbe hende til Galgen."

Nu gaaer det snart til Grunde med hende, det skal vi saae at høre, tænkte Hertugen ved sig selv. —

Men heri tog han fejl. De blinde Ekjør, mod hvilke Johanne i denne høist delicate Samtale var stødt an, laae under Vandsladen, og dem kjendte hun intet til — men denne Klippe ragede op over Brændingen, og hun dreiede lykkeligen af.

„Hun var overbevist om," sagde hun, „at baade Bye og Land vilde glæde sig over, at Hans Majestæt viste Naade mod den stakkels Skabning, der ellers ingen Ven havde, at stole paa."

„Hans Majestæt har just ikke gjort denne Erfaring i en Tildragelse, som nyelig har fundet Sangster i Edinburgh III.

Sted," svarede Dronningen; „men jeg formoder, min Hr. Hertug, at I vilde raade Hans Majestæt at lade sig lede af Pøbelens egne Bestemmelser, angaaende hvem der skulde spares, og hvem der burde hænges?"

„Nei, Madame," svarede Hertugen af Argyll — „men jeg vilde give Hans Majestæt det Raad, at lade sig lede af sine egne og af sin høie Gemalindes Følelser; og da er jeg overbevist om, at Straffen ikke vil komme til at ramme andre, end de Skyldige, og det endogsaa med forsigtig Maadeholdenhed."

„Godt, min Hr. Hertug," sagde Hendes Majestæt — „men alle disse smukke Ord kan dog ikke overbevise mig om, at det er rigtigt og raadeligt, endnu at vise nogen Gunst mod Eders — ja, jeg tør formodentlig ikke sige oprørssindede? — men saa i det mindste dog meget uhengivne og trodsige Hovedstad. — Hele Nationen synes jo at have indgaaet en Forening om at tage den ulykkelige Mands grusomme og affhyelige Mordere i Besættelse — thi var ikke det Tilfældet, hvorledes kunde det vel ellers være mueligt, at man ei engang skulde have faaet fat paa een eneste af disse mangfoldige Gjerningsmand, især da den voldsomme Handling blev begaaet ved høi lys Dag, og der nu er forløben saa lang Tid siden? — Ja, denne unge Pige selv,

tænker jeg, veed vel ikke saa lidet af denne Hemmelighed. — Hør, min unge Pige, var der nogen af Eders Venner iblandt dem, som deeltog i Oplobet mod Porteous?

„Nei, Madame,“ svarede Johanne, glad over at Spørgsmaalet blev fremsat paa en saadan Maade, at hun med god Samvittighed kunde svare Nei. —

„Men jeg formoder dog,“ sagde Dronningen, at dersom I vidste noget af saadan en Hemmelighed at sige, saa vilde I ansee det for en Samvittighedsag at beholde det hos Eder selv?“

„Jeg vilde bede Gud oplyse mig om, hvad jeg i saa Fald havde at gjøre, Madame,“ var Johannes Svar.

„Ja, og saa vælge det, der stemte overeens med egen Tilbeielighed!“ bemærkede Dronningen.

„Med Eders Tilladelse, Madame!“ tog Johanne til Orde, „jeg vilde have gaaet til Jordens Ende, for at frelse John Porteous og hvilketsomhelst andet Menneſte, der befandt sig i samme Forsfatning, som han; men jeg har guldig Grund til at betænke mig paa, hvorvidt det tilkom mig at hævne hans Drab, endſkjøndt der ingen Tvivl kan være om, at det er Ørighedens Pligt at gjøre dette. Han er død, og gaaet til sit Bestemmelsesſted, og de, som have myrdet ham, maae svare

selv for deres egen Gjerning. Men min Søster —
 min ulykkelige Søster Effie, lever endnu, skjøndt
 hendes Dage og Timer ere talte! — Hun lever
 endnu, og eet Ord af Kongens Mund kunde give
 hende tilbage til en gammel dybtbedrovet Fader,
 som aldrig glemmer, hverken i sin Aften- eller
 Morgenbøn, at bede til Gud, at Hans Majestæt
 maa werde velsignet med et langt og lykkeligt Re-
 gimente, og at hans Throne, og hans Slægts
 Throne maa staae grundet paa Retfærdighed. —
 O, Madame, dersom I nogensinde har følt, hvad
 det er at sørge med og for en ulykkelig og synde-
 fuld Skabning, saa hav Medynk med vor Elendig-
 hed! — Frels en velagtet Familie fra Skjændsel,
 og en ulykkelig Pige, som endnu ikke har fyldt sit
 attende Aar, fra en tidlig og forsmædelig Død!
 — Al! det er ikke medens vi selv søve trygt, og
 vaagne med Munterhed, at vi tænke paa andre
 Menneskers Nød og Elendighed — Men naar
 Smertens Time kommer, enten for Sjæl eller Le-
 geme — og sjelden komme den til Eders Naade —
 og naar Dødens Stund nærmer sig, som engang
 slaar saavel for den Høie, som for den Lave —
 gid silde den komme for Eder! O, min Frue, da
 er det ikke, hvad vi have gjort for os selv, men
 hvad vi have gjort for andre, vi tænke med største
 Glæde paa! Og den Tanke, at I har bidraget

Eder's til at redde den arme Skabnings Liv, vil paa hiin Time, den maa komme, naar den vil, være mere trøstende for Eder's Sjæl, end om I med eet eneste Ord af Eder's Mund kunde have bragt den hele Oprørsheb til at hænge i een Galge!"

Den ene Taare efter den anden rullede ned over Johannes Kind, hendes Ansigt glødede, og røbede den hæftigste Bevægelse, medens hun saaledes talede sin Søsters Sag, med en Pathos, som paa eengang var baade simpel og rørende.

„Det kalder jeg Bestalenhed," sagde Hendes Majestæt til Hertugen af Argyle — „Unge Pige" blev hun ved, i det hun henvendte sig til Johanne, „det staaer ikke i min Magt at benaade Eder's Søster — men jeg lover Eder, at jeg med Varme skal tale Eder's Sag for Hans Majestæt. — Tag dette Syeskrin," vedblev hun, i det hun stak Johanne et lidet smukt Syeskrin i Haanden — „luk det ikke op nu, men I vil ved Leilighed finde noget deri, som kan være Eder til Erindring om, at I har talt med Dronning Caroline."

Johanne, der saaledes saae sig bestyrket i sin Formodning, faldt paa Knæ, og vilde have udbrudt i en Strøm af Taksigelser; men Hertugen, der stod som paa Naale, af Frygt for at hun skulde

fige for meget eller for lidet, gjorde det aftalte Tegn.

„Nu,“ sagde Dronningen, i det hun vendte sig til Hertugen af Argyll, „er, som jeg formoder, Eders Forretning for dennefinde til Ende — og jeg vil haabe den er falden ud til Eders Tilfredshed. Herefter haaber jeg at faae Eders Naade oftere at see baade i Richmond og i St. James — Kom, Lady Suffolk, vi maa ønske Hans Naade en god Morgen.“

Efter gjensidige Complimenter skiltes Hertugen og Damerne ad; Hertugen hjalp nu Johanne op, og førte hende tilbage ad Alleen, som hun vandrede igjennem, liig En, der gaaer i Drømme.


~~~~~  
Droft hos Christopher Græbe.  
~~~~~


Midlothians Hjerter
eller
Fængslet i Edinburgh.

En Fortælling
af
Walter Scott.

Oversat fra Engelsk
ved

C. S. Boye.

Fjerde Deel.

Kjøbenhavn.
Trykt paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag.

1822.

THE LIBRARY OF THE

UNIVERSITY OF

CHICAGO

OF THE

CHICAGO

OF THE

CHICAGO

Midlothians Hjerter

eller

Fængslet i Edinburgh.

En Fortælling,

udgivet

af

Jedediah Cleishbotham,

Skolemester og Sognedegn i Sanderclough.

Fjerde Deel.

CHRISTIANUS

1711

CHRISTIANUS

CHRISTIANUS

1711

CHRISTIANUS

CHRISTIANUS

CHRISTIANUS

Første Kapitel.

„Saa snart jeg vinder Kongens Gunst igjen,
Jeg Eders Talsmand hedde vil.“

Cymbeline.

Hertugen gik stiltiende tilbage ad den Wei, hvorpaa de vare komne, og naaede den lille Bagport, gennem hvilken de vare bleve indladte i Richmond Park, der saalange var Dronning Carolines Hæresie Opholdssted. Den blev ogsaa dennegang aabnet af den samme, halv usynlige Dørvogter, og snart stode de udenfor det kongelige Sommerpaladsets Grændser. Endnu var der ikke bleven talt eet eneste Ord paa nogen af Siderne. Hertugen vilde sandsynligviis forunde sin Landsbye-Clientinde Tid til at fatte sig igjen efter den Bevægelse og Forvirring, en saadan Samtale nødvendig maatte sætte hende i; og Johanne var selv for hæftigen ryjstet af alt det, hun havde kunnet slutte sig til og havde Sængslet i Edinburgh IV.

seet og hørt, til at hun paa sin Side skulde have været istand til at komme frem med noget Spørgsmaal.

Hertugens Bogn holdt endnu paa det Sted, hvor de havde forladt den, og aldrig saasnart havde de de atter taget Plads i den, før den begyndte at rulle rasst tilbage ad Byen til.

„Jeg tænker Johanne,“ sagde Hertugen, der først brød Tauskeden, „at I har al muelig Grund til at ønske Eder selv til Lykke med det lykkelige Udfald af Eders Sammenkomst med Hendes Majestæt.“

„Saa denne Dame var da virkelig Dronningen selv?“ sagde Johanne. „Jeg begyndte rigtig nok at faae en Formodning derom, da jeg saae, at Eders Naade ikke satte Hatten paa — og dog kan jeg endnu ikke faae det i mit Hoved, Skjøndt jeg hørte hende sige det.“

„Ja, det var tilforladelig Dronning Caroline,“ svarede Hertugen. „Er I ikke nysgjerrig efter at see, hvad der er i dette lille Sveskrin?“

„Mener da Eders Naade, at jeg vil finde Pardonen deri?“ spurgte Johanne med angstelig, glad Forventning.

„Nei, det vel ikke,“ svarede Hertugen; „det er ikke troeligt. Det er sjelden de have saadanne Ting hos sig, undtagen det er nødvendigt at bruge

dem strax; og desuden sagde Hendes Majestæt jo, at det var Kongen, og ikke hende, som skulde give den."

"Ja, det er ogsaa sandt," svarede Johanne; men jeg er saa forstyrret i mit Hoved — Men troer da Ederes Naade, at der kan være nogen Tvivl om, at Effie vil blive benaadet?" vedblev hun, og holdt endnu det lille Byeskrin uaabnet i Haanden.

"Jh, ja, Kongerne ere ikke gode at forstaae sig paa, veed I nok, Johanne," svarede Hertugen — "men hans Kone veed vel at tage ham paa den rette Maade, og jeg har ikke den ringeste Tvivl om, at Sagen er saa godt, som ganske afgjort."

"O, Gud være lovet!" udbrød Johanne — "gid den gode Dame aldrig maae savne den Hjertets Fred og Roe, som hun i dette Øieblik har skjænket mig! — Og Herren velsigne Eder, kjære Herre! uden Ederes Hjælp vilde det aldrig være lykket mig at komme for hendes Dine."

Hertugen lod hende dvæle ved denne Gjenstand i temmelig lang Tid, maaskee af Lyst til at see, hvor længe Taknemmelighedsfølelsen vilde kunne neddampe hendes Nysgjerrighed. Men denne sidste Følelse var saa lidet heftig i Johannes Sjel, at hans

Maade, hos hvem den i det Dieblig maaskee var stærkere, end hos hende, saae sig nødsaget til endnu een Gang at minde hende om Dronningens Foræring. Nu lukkede hun det da op. Paa den ene Side af Laaget var som sædvanlig et fuldstændigt Sæt af Naale og deslige Ting, og i Skrinet selv laae der en Banknote paa 50 Pund.

Aldrig saasnart havde Hertugen underrettet Johanne om Størrelsen af den Sum, Seddelen lod paa; thi en Banknote af saa stor Værdie havde hun endnu aldrig seet, for hun yttrede sin Sorg over den Feiltagelse, der her maatte have fundet Sted. — Syeskrinet selv, meente hun nemlig, var allerede en Eiendom, som var ikke lidet værd, med Dronningens Navn skrevet inden i, formentlig med hendes egen Haand — Caroline — saa tydeligt, som det kunde staae, og det med en Krone over."

Hun vilde derfor overlevere Noten til Hertugen, med den Begjæring, at han vilde finde Leilighed til, paa een eller anden Maade, at lade den kongelige Eierinde saae den tilbage.

„Nei vist ikke, Johanne," svarede Hertugen, „her finder ingen Feiltagelse Sted — Hendes Majestæt har vidst, at I har maattet sætte Eder i betydelig Udgift, og har derfor villet godtgjøre Eder denne."

„Ja, sandelig, hun er alt for god,“ sagde Johanne, „og jeg er ret hjertelig glad over, at jeg kan betale Dumbiedikes hans Penge tilbage, uden at sætte min Fader, den brave Mand, i Forlegenhed.“

„Dumbiedikes, siger I? Er det ikke en Herremand i Midlothian?“ spurgte Hans Naade, som ved sit Ophold af og til i dette Distrikt havde lært at kjende de fleste Jordegodsseiere der. — „Han har jo et Huus, ikke langt fra Dalkeith, og gaar med en sort Paryk og Hat med Treffer paa? ikke sandt?“

„Jo, Herre,“ svarede Johanne, der havde sine Grunde for at være fort i sine Svar angaaende denne Person.

„Aa! min gamle gode Ven, Dumbie!“ blev Hertugen ved; „jeg har været tregange i Selvskab med ham, men ikke hørt ham oplade sin Røst mere, end een eneste Gang. — Er han maaskee i Familie med Eder, Johanne?“

„Nei, Herre, det er han ikke.“

„Men han maa da vel i det mindste være En af Eders gode Venner?“

„Ja — ja — min Herre,“ svarede Johanne med blussende Kinder og stammende Læbe.

„Hoho! — naar nu altsaa Lairden satte sig

i Bevægelse, saa vilde der nok være Fare for min gode Ven, Butler, mærker jeg?"

„Nei, ingenlunde, Herre," svarede Johanne hurtigere, men rødmede dog i det samme endnu stærkere.

„Nu — vel, Johanne," sagde Hertugen, „J er en Pige, som man nok med Noelighed kan lade tage vaere paa sine egne. Sager, saa jeg ikke skal plage Eder med flere Spørgsmaal om denne Sag. Men hvad nu denne Benaadning angaaer, saa maa jeg vel see til at faae den udsærdiget i den sædvanlige Form; jeg har en gammel Ven ved Hofset, som nok vil gjøre mig den Tjeneste at besørge dette for mig. Og da jeg nu alligevel skal have et Snarbud sendt affted til Skotland, som vil komme langt raaskere og siklere affted, end det er muligt for Eder, saa vil jeg ved denne Leilighed faae den sendt lige til Bedkommende."

„Og Eders Naade mener da, at det vil være ligesaa godt, som om jeg selv tog Tod i Haand, og begav mig hjem med udrettet Verinde?" spurgte Johanne ham.

„Ja, sandelig langt bedre endogsaa," svarede Hertugen. „J veed jo nok, at Veiene ere ikke sikke at reise paa for et Fruentimmer."

Johanne bifaldt flitende denne Bemærkning.

„Desuden,“ blev Hertugen ved, „har jeg et andet Forslag at gjøre Eder. En af Hertugindens Tjenestetjende og Et af mine — Archibald, som I jo nu kjender — skal gjøre en Reise til Inverara i en halvdekket Bogn med fire Heste for, som jeg har kjøbt, og der er i Bognen Plads nok, saa at I godt vil kunne følge med dem lige til Glasgow, og der vil Archibald nok finde Leilighed til at bringe Eder sikkert til Edinburgh. Og underveis, det beder jeg Eder ret indstændig om, maa I indvie, saameget I kan, Fruentimmeret, der reiser med, i den Kunst at tilberede Dste, thi hun skal ansættes der ved Meieriet, og jeg turde sværge paa, at I er ligesaa net og reenlig ved Eders Landhuusholdningsarbeide, som I er i Eders Vaaklædning.“

„Holder Eders Naade da af Dst?“ spurgte Johanne med synligt Velbehag Hertugen.

„Om jeg holder af det?“, svarede denne, som godmodigen sluttede sig til, hvad der nu vilde følge efter — „Kage og Dst er jo Retter for en Konge end sige for en Høilander!“

„Ja,“ sagde Johanne, med besteden Selvtillid, og inderlig Tilfredshed og Glæde, „for jeg, maa sige Eder, Herre, at vi have en egen Naade at behandle Dsten paa, der er lykket os saa godt, at der er dem, som anseer vores for at være lige-

faa velsmagende, som den ægte Dunloper; og vilde Eders Naade tillade os at sende Eder et Par Stykker til en Prøve, saa vilde det baade gjøre os ret glade og stolte. Men kanske I holder mere af Faaremelskoste eller af Buchholmsideost — eller maaſkee ogsaa af Gederost, siden I er fra Høilandene? Jeg kan just ikke ſige jeg forſtaaer mig ſaa fuldkommen paa Behandlingsmaaden af denne; men mit Sødskeendebarn, Hanne, ſom boer ved Lockermachus i Lammemoor, hende kunde jeg tale med derom."

"Nei, det behøves aldeles ikke, ſvarede Hertugen; „det er just Dunloperost jeg holder ſaameget af, og jeg vil takke Eder af mit ganſke Hjerte, derſom I vil ſende mig een til Carolinepark. Men glem ikke, Johanne, hvad jeg ſiger Eder, I maa lave den altsammen ſelv; thi jeg er en god Kjenner."

"Det er jeg ikke bange for," ſvarede Johanne med Selvtillid, „jeg ſkal nok vinde Eders Naades Biſald — thi jeg mærker nok paa Eder, at I ikke er den Mand, ſom vil lede efter Feil hos Noget, naar I ſeer man gjør ſit Bedſte; og I kan være vis paa, at jeg ſkal gjøre mit."

Denne Samtale ledede dem paa en Materie, hvorom de begge, ſaa yderſt forſkjellige de end vare baade i Rang og Opdragelſe, dog vidſte ret godt

Besked. Hertugen besad, foruden andre patriotiske
 Indsigter, ogsaa god Kundskab om Agerdyrkningss-
 væsenet, og gjorde sig noget til af sin Erfarenhed
 i dette Fag. Han underholdt Johanne med sine
 Bemærkninger over de forskjellige Qvægracer i Skot-
 land, med Hensyn til deres Brugbarhed i et Meie-
 rie; og han fik til Gjengjæld af Johanne saamange
 Underretninger, hvilke hendes praktiske Erfaringer
 kunde forsyne ham med, at han lovede hende et
 Par Koer af Devonshire-Stammen til Belønning
 for den Underviisning, hun havde givet ham. Kort,
 hans Tanker vare nu blevne saa syffelsatte med
 Erindringen om hans landlige Beskæftigelser og
 Glæder, at han sukede ved at see Bognen
 standse ligeoverfor den gamle Hyrefæsth, som
 holdt med Archibald paa det Sted, hvor de
 før havde forladt den. Medens Rudken lagde
 Bidset paa sine to mævre Øg, som imidlertid
 vare blevne trakterede med noget muggent Høe,
 paalagde Hertugen Johanne, at være forsigtig i
 Henseende til hendes Bertinde, og ikke fortælle hen-
 de formeget om, hvad der var foregaaet. — „Man
 bør aldrig,“ sagde han, „tale noget om en Sag,
 førend den er ganske bragt i Rigtighed; og skulde
 Ronen gaae Eder haardt paa Klingen, saa henvis
 hende desangaaende til Archibald, som er hendes

gamle gode Ven, og forstaaer at tage hende paa den rette Maade."

Derpaa sagde han Johanne et hjerteligt Lev-
vel, og bad hende holde sig færdig til at kunne til-
træde Hjemreisen til Skotland i den følgende Uge
— biede til hun var kommen vel ind i Leiekarethen,
og rullede saa affted i sin egen Vogn, nynnende
et Vers af en Ballade, som man fortæller, han
skal selv være Forfatter til:

„Naar igjen jeg saar Die paa Dunbartons Hjem,
Jeg fæster op min Hat, og gaaer stolteligen frem
Med Slagsværdet hængende ned til min Hæl,
Og atter spiser Kager af velsigtet Meel."

Det er nok mueligt, at man selv maa være
indfødt Skotländer, for at kunne fatte ret, hvor
inderligen de føle den gjensidige Forbindelse, hvori
de staae til hinanden som Landsmand, af hvad
Stand og i hvilken Livets Stilling de end ere. I
det Hele taget troer jeg at have bemærket, at der
findes flere Foreningspuncter for Indbyggerne af
et noget raat og udyrket Land, end for dem, der
beboe et mere dyrket og kultiveret; deres Forsfædre
have langt sjældnere forandret Opholdssted; deres
gjensidige Erindringer om mærkbare Tildragel-
ser ere mere levende hos dem; den Ringe og For-
nemme ere nøiere forbundne ved en fælles In-
teresse; deres Følelse for Slægtsskab og Svogersskab,

har en videre Udsirøkning, og med eet Ord, den patriotiske Hengivenheds Vaand, om de end ere temmelig haardt strammede paa Uvedkommendes Beføstning, virke her stærkere paa Menneskenes Følelser og Handlinger.

Den larmende Bogumandskareth, der rullede meget ujævnt over den, paa de Lider sætte Broelægning paa Londons Gader, bragte endelig Johanne Deans, skjøndt ikke saa raske og beqvemt, som hun i Hertugens Vogn var rullet affied til Richmond, tilligemed den hende ledsagende Kavalier, tilbage til Nationalmarkedet Tidselen. Misses Glas, der havde gaaet saalænge i en heist spændt og angstelig Forventning, styrtede nu løs paa den arme Johanne med hæftig Nysgjerrighed og en Strøm af Spørgsmaal, som denne havde største Bæmskelighed ved at kunne staae sig imod. — I eet væk buldrede det nu ud af hendes Mund: „Har I seet Hertugen, Gud velsigne ham — Hertuginde — de unge Frøkener? — Har I seet Kongen, Gud velsigne ham — og Dronningen — og Prindsen af Wales og Prindsesserne — eller de øvrige af den kongelige Familie? — har I faaet udvirket Benaadning for Eders Søster? — er det en fuldkommen Pardon — eller er det bleven ved Forandring af Straffen? — hvorlangt har I været — hvem har I været hos — hvem har I seet — hvad er der

nu bleven sagt altsammen — hvorfor er J' bleven saalange borte?"

Saaledes fremmede uophorlig det ene Spørgsmaal efter det andet hulter til bulter ud af hendes Mund, med en utaalmelig Nysgjerrighed, der ikke engang gav den Udsurgte Tid og Leilighed til at tilfredsstille den, om denne end havde villet. Jos hanne vilde vel neppe have vidst, hvorledes hun skulde unddrage sig dette udbuldbrende Uveir, hvis hun ikke var bleven hjulpen heri af Archibald, som formodentlig havde faaet et Vink desangaaende af sin Herre. „Mistress Glas," sagde Kammertjeneren „Hans Naade bad mig udtrykkelig en hilse Eder og sige, at han vilde ansee det som en stor Tjeneste J' beviiste ham, om J' ikke vilde forelægge den unge Pige noget Spørgsmaal, saasom han ansker selv at give Eder en fuldstændigere Undersretning, end hun er istand til, angaaende Udfaldet af hendes Foretagende, og at raadsøre sig med Eder om adskillige Ting, som hun ikke kan forklare saa nøiagtigen. Hertugen vil desangaaende selv gjøre et Besøg i Tidseelen i Morgen eller Overmorgen."

„Hans Naade er overmaade nedladende," svarede Mistress Glas, hvis inqvistoriske Begjærlighed for Diebliffet blev dæmpet noget ved den heldige Anbringelse af dette Hæftighed stillende Middel — „Hans Naade vil selv indsee, at jeg

paa en Maade er ansvarlig for min unge Frøntes
Opførsel, og upaatvivlig kan Hans Maade selv
bedst domme om, hvorvidt han vil kunne overlade
det til hende eller til mig, at tage vare paa hendes
Anliggender."

"Det indsaae Hans Maade fuldkommen vel"
svarede Archibald med meget Alvor, "og vil sikkert
betroe det, han har at sige, til den af dem begge,
paa hvis Tausshed han veed, at han kan stole
bedst; og derfor, Mistres Glas, er det Hans
Maades Anmodning til Eder, at I ikke vil ud-
spørge Tomfrue Johanne Deans, hverken om hendes
egne eller om hendes Søsters Anliggender,
førend han selv har talt med Eder. Han paalagde
mig imidlertid at sige, at alt var gaaet saa
godt, som Eders Godhed for Vigen kan ønske det."

"Hans Maade er overmaade venstabelig —
overmaade betænkfuld, Hr. Archibald, derom kan
ingen Tvivl være — Hans Maades Befaling skal
blive efterkommet; og — men I har haft en
lang Tour at gjøre, Hr. Archibald, efter den lange
Tid at slutte, I har været borte, og jeg kan nok
tænke," (med et indbydende, venligt Smil) "at
I ikke vilde være saa ilde tjent med et Glas ægte
Rosa Solis.

"Jeg er Eder meget forbunden," svarede den
fornemme Mands fornehmme Tjener; "men jeg er

nødt til siebliftlig at begive mig hjem igjen." —
 Hermed gjorde han en ærbødigt Compliment for begge
 Damerne, og forlod Tidselmadams Boed.

„Ja, det er mig saamænd hjertelig kjært, at
 det er gaaet saa godt med Eders Forhavende,
 min gode Johanne," sagde Mistress Glasz; „Skjendt
 det var da noget, som jeg nok kunde vide, saasnart
 Hertugen af Argyle vilde være saa god at tage
 Haand i Hanke med. Jeg vil ikke falde Eder til
 Besvær med noget Spørgmaal desangaaende, saa-
 som Hans Naade, der er en overmaade betænksom
 og forsigtig Mand i saadanne Sager, selv vil for-
 tælle mig Alt, hvad I veed om denne Ting, og en
 god Deel til, tænker jeg — I kan da altsaa gjer-
 ne frit fortælle mig det, om der skulde være noget
 herudi, som laae Eder særdeles meget paa Hjerte,
 for I horte jo, at det er Hans Naades Willie, at
 jeg alligevel skal faae fuldstændig Underretning her-
 om, og enten I siger mig, hvad I veed, eller han
 selv siger mig det, det løber jo paa eet ud, som I
 nok kan begribe. Og desuden naar jeg i Forveien
 veed Besked om hvad det er, han vil meddele mig,
 saa kan jo jeg ogsaa bedre blive istand til at sige
 ham mine Betænkninger derved — og enten nu han
 siger det, eller I siger mig det, det løber saa min
 Sandten ud paa eet, min gode Johanne. Spørge
 Eder om nogen Ting, det skal være langt fra mig

at gjøre; men vil I fortælle mig det, saa snak I kun reent ud af Posen."

Johanne kom ved denne paatrængende Maneer i temmelig Forlegenhed. Paa den ene Side betænkte hun, at hun maaskee ikke havde nogen anden Maade at vise sin Taknemmelighed paa mod sin venstabeligssindede og gjæstfrie Vertinde, end denne, at meddele hende en Underretning, som det var hende saa magtpaaliggende at erholde; men paa den anden Side tilfagde hendes Klogskab hende strax, at hendes private Audience hos Dronning Caroline, der syntes at have fundet Sted paa en egen hemmelighedsfuld Maade, ikke var en Sag, hvorom det var rigtigt at tale med en saaksom Dame, som Mistress Glass, hvis Hjerte hun havde langt hoiere Begreber om, end om hendes Forstand. Hun svarede derfor i Almindelighed, at Hertugen havde havt den overordentlige Godhed, at anstille særdeles Undersøgelser, betræffende hendes ulykkelige Søsters Sag, og at han meente nok at skulle faae den bragt i Rigtighed igjen, men havde besluttet selv at vilde meddele Mistress Glass fuldstændig Underretning om det Hele.

Men dette var ikke tilstrækkeligt til at faae den spørgelystne Dame af Lidselen til at tie. Virrende og gjennemtrængende, som Ennustobakken hun folgte, prøvede hun, tvertimod sit givne

Løste, at nøde Johanne til at komme frem med sin Hemmelighed — „Har I da været hele den lange Tid igjennem i Urygtelehuus?“ spurgte hun. — „Var Hertugen bestandig inde hos Eder? saa I noget til Hertugindeu? — saa I de unge Frøkenner, og især Lady Caroline Campbell?“ — Paa alle disse Spørgsmaal svarede Johanne i Almindelighed, at hun kjendte saa lidet til Byen, at det ikke var hende godt mueligt, at sige med Visshed, hvor hun havde været henne; to Damer havde hun rigtig nok seet, og den ene af dem, hørte hun, hed Caroline — mere, lagde hun til, kunde hun ikke fortælle herom.

„Ja, det har været Hertugens ældste Datter, Lady Caroline Campbell, det kan der jo ingen Tvivl være om,“ sagde Mistress Glass; „men det, og mere til faaer jeg da nok at vide af Hans Naades egen Mund. Men Bortet staaer dækket i Dagligstuen, og Klokken er alt over tre, for jeg har ladet det staae og bide paa Eder, og selv taget mig noget at bide paa — og en fuld Mave og en fulsten Mund passer sig sammen ingenlunde, sagde man i Skotland i min Tid — nu kansee det Ordspøg ogsaa er gaaet af Brug.

Andet Kapitel.

„Den Kunst at skrive skænkte os Gud til Trøst i Sorg —
— Den trøster sjerne Elsker, og fangen Møe paa Borg.“
Pope.

Næste Dag bragte Johanne ikke mindre end tre Breve istand, og fik dem sendte paa Posthuset, men det kostede hende ogsaa megen Umage, da det var et Arbejde, hun ikke var synderlig vant til; saa at, dersom hun havde havt Melk nok ved Haanden, vilde hun langt heller have gjort tre-gange saamange Dste imidlertid. Det ferske af disse Breve var ikke ret langt — Det var stilet til Georg Staunton Esq. i Sogneresidentens Wils-
lingham ved Grantham, hvilken Adresse hun havde faaet at vide under Samtalen med den suak-
somme Bonde, der ledsagede hende til Stamford. Det lød, som følger:

„Herre!

„For at forebygge at ei flere vigtige For-
holdsregler skulle blive tagne, lader jeg Eder her-
med vide, Herre, at Dronning Caroline selv har
bevirket Effies Benaadning, hvilket jeg er overbe-
viist om vil glæde Eder, saameget mere, som jeg
ei har havt nødig at omtale det Bevidste. Jeg vil
sængslet i Edinburgh IV.

da altsaa nu ønske Eder, Herre, at I maa lide vel haade paa Sjæl og Legeme, og at den store Læge maa see til Eder i Naade. Men under alle Omstændigheder beder jeg Eder, Herre, at I aldrig vil komme til os mere, for at tale med min Søster, thi der har allerede funden formegen Fortroelighed Sted mellem Eder. Og saa vil jeg, uden at ønske Eder noget Ondt, men tværtimod alt Godt, bede, at I maa vende tilbage fra Eders uretfærdige Handlemaade (thi hvorfor skulde I nu døe?) undertegne mig Eders ydmygste Tjenerinde — I veed nok hvem.

Det andet Brev var til hendes Fader, Det er for langt til at anføres her; men Indholdet var et vrende Udbrud af hendes Glæde over Guds særdeles Naade, som havde villet udfrie hendes Søster af Fængensket — udførlig Fortælling om hendes personlige Samtale med Englands Dronning — Løvtaler over Hertugen af Argyles venstabelige Omsorg for hende, og over Mistress Glass, der havde modtaget hende med saamegen Godhed. Derpå anmodede hun sin Fader om, at lade Lairden af Dumbiedikes erfare det gunstige Udfald af hendes Forehavende, og forsikre ham om, at han nu skulde blive til Takke betalt for sit gjorte Udlæg, saasom hun var bleven velforsynet med Penge. — Hun yttrede sin Glæde over, at Hertugen af Ar-

gyle havde lovet at modtage et Par Dste af hendes egen Fabrik, og kom ved denne Anledning til at afhandle endeel til Landvæsenet henhørende Materier om de fortrinlige Qvægracer, og andet saadant, som det er vor Hensigt, at meddele Landhuusholdningselskabet. — Endelig underrettede hun ham om, at Søsterens Pardon blev snart sendt til Vedkommende, og at hun selv om kort Tid vilde vende tilbage til Glasgow i meget anstændigt Selskab.

Det tredie Brev var til Butler, og var af følgende Indhold:

„Master Butler!

„Herre! det vil sikkert være Eder kjært at høre, at alt hvad jeg er reist for, Gud være lovet, har faaet et lykkeligt Udfald og en god Ende, og at Eders Anbefalingskrivelse til Hertugen af Argyll blev meget vel modtagen; han optegnede Eders Navn med en Blyantspen i sin Tegnebog, hvorfor jeg ogsaa ganske vist troer han har isinde at give Eder enten en Skole eller et Præstekald; thi han har jo mange saadanne at give bort, veed jeg. Og jeg har seet Dronningen, som med egen Haand forærede mig et Syeskrin. Hun havde ikke Krone paa eller Scepteret, men hun har dem vel forvarede liggende, som Barnet har sine Etadsflæder, saa at hun kan tage dem, naar nødtigt

gjøres. De ere henlagte i et stort Taarn, som slet ikke ligner Taarnet i Libberton, eller det ved Craigmillar, men snarere vilde have nogen Lighed med Fæstningen i Edingburgh, naar man kunde tage Bygningerne bort, og sætte dem midt ned i Nordsøen. Saa gav ogsaa Dronningen mig et Papiir, som er 50 Pund værdt, om jeg ikke tager feil, for at jeg dermed kan bestride mine Udgifter frem og tilbage. Altsaa, Master Butler, siden vi ere Naboebørn, ikke at tale om, hvad andet der kan være bleven besluttet imellem os, saa stoler jeg paa, at I ikke vil vægre Eder ved at tage saamange Penge, som I behøver, for ikke at sætte Eders Helbred til ved det meget Arbeide; thi det er jo ligemeget hvem af os eier Pengene, naar blot En af os har dem." — — Derpaa yttrede hun det Ønske, at han heller maatte faae en Skole, end en Kirketjeneste, saasom hendes Fader altid havde mange Betænkeligheder angaaende disse Embeder; og sluttede, efter et Par Bemærkninger over London, med Forsikkring om hendes Venkab og Hengivenhed.

Efter dette for hende saa besværlige Arbeide, gik Johanne til Sengs, men var ikke istand til at sove roelig nogle Minuter efter hinanden, saa ofte vakte den trostefulde Bished om hendes Søsters Frelse hende i hendes Slummer; og som hun før

havde fundet sin Trøst i at henvende sine Tanker til det høieste Væsen, i sin Frygt og Bekymring, saaledes folte hun nu en Trang til at udgyde sin glade Taksigelse i inderlig Andagt.

Hele den følgende, og den derpaa kommende Dag stod Mistress Glas i sin Boed med nysgjerrig Forventning, og saae hvert Øieblik ud paa Gaarden. Endelig lod tidlig den tredie Dags Morgen den forventede Bogn sig see med fire riigtklædte Liberietjenere bag paa; og Hertugen i egen høie Person steg ud med sin guldgalonerede Hat, Stok med Guldknap paa, Stjerne og Baand, alt som der staaer fortalt i Historiebogen.

Han spurgte efter sin lille Landsmandinde, uden dog at forlange at tale med hende, formodentlig for ikke at udsætte hende for nogen Dmstale, hvilket let kunde blive Tilfældet, naar man saae, han kom for hendes Skyld. Han fortalte nu Mistress Glas, at Dronningen havde allernaadigst behaget at tage hendes Sødsøendebarns Sag i Overveielse, og, især bevæget ved Johannes Hengivenhed og bestemte Karakter, anvendt sin Indflydelse hos Hans Majestæt Kongen, hvoraf Følgen var bleven, at Effie Deans havde erholdt Benaadning, dog paa det Vilkaar, at hun i en Tid af fjorten Aar ikke maatte lade sig see i Skotland. Denne sidste Klausul, sagde han, havde Kongens

Aldvoikat forestillet Hans Majestæts Ministre var aldeles nødvendig, saasom der i en Tid af mindre end syv Aar havde fundet eet og tyve for Øvrigheden anmeldte Børnemord Sted i Skotland.

„Det var ogsaa underligt nok af ham gjort“ bemærkede Mistress Glas — „hvad behøvede han at fortælle saadant noget om sine egne Landsmænd og det ovenikjøbet til Englændere? Jeg har altid troet, at Kongens Aldvoikat var en brav, honet Mand, men nu hører jeg det er ganske anderledes bevendt med ham — Eders Naade undskyldte mig, at jeg taler saa dristigt. — Og hvad skal nu saa det stakkels Pigebarne tage sig for i et fremmed Land? Gud bedre mig for hende, det er jo at gjøre galt værre, at sende hende saa langt bort fra Venner og Frænder, der skulde tage vaere paa hende.“

„Nei, nei, min gode Kone,“ svarede Hertugen, „saa slemme behøve vi da ikke at forestille os det. Hun kan jo komme herved til London, eller gaae over til Amerika, og gjøre et godt Partie der, uden at det, der er foregaaet, kan gjøre hende nogen Skade.“

„Ja, det er saamænd sandt — Eders Naades Forslag er meget rigtigt,“ svarede Mistress Glas; „nu falder det mig ogsaa ind — see jeg har en gammel Korrespondent i Virginia, Ephraim

Bukstind, som har forsynet Lidselen med Tobak nu snart i samfulde fyrgetyve Mar; og det som nu træffer sig allerhedst, han har skrevet mig til, og bedet mig at jeg vilde sende ham en Kone over. Karlen er ikke meget over de tredsindstyve; han er sund og rask, og sidder varmt inden Bægge — eet Ord fra min Haand vilde gjøre den hele Sag klappet og klar, og Effie Deanses Uheld (man behøvede jo aldrig at sige nogen det ringeste om den Ting) vilde intet Menneske tænke paa der."

"Er det en smuk Pige?" spurgte Hertugen —
"hendes Søster kan man ikke just sige har noget udmærket i sit Udvortes."

"Jo, det troer jeg," sagde Mistress Glasz, Effie er tusindegange smukkere, end Johanne — jeg har rigtig nok ikke selv seet seet hende i lang Tid, men jeg hører altid fra Deanses, naar der kommer nogen hjemme fra — Skotterne hænge sammen, som Eders Naade nok veed."

"Ja, desto bedre for os," sagde Hertugen, og desto værre for dem, der vil give sig ifærd med os, som Eders gode gammeldags skotske Dervaa-ben siger, Mistress Glasz. Og nu haaber jeg at I vil finde de Forholdsbegler rigtige, som jeg har taget, i Henseende til Eders Sødsfendebarns Hjemreise." Her fortalte han nu meget vidtløftigen, hvad han havde besluttet desangaaende, og Mistress

tillkjendegav sit Bisald derover, ved et Smil og høfligt Hovednik ved hvert Ord Hertugen sagde. — „Og nu, Mistress Glas,” sagde han tilsidst, „maa I sige Johanne, at jeg haaber hun ikke glemmer de Øste, hun har lovet mig, naar hun kommer hjem til Skotland; Archibald har faaet Befaling at bestride alle Udgifterne ved Reisen paa mine Begne.“

„Jeg beder allerydmigst Eders Naade at undskyldes,” svarede Mistress Glas, „det er ikke ret og billigt at Eders Naade skal sætte Eder i den Betsfning; Deanses ere velhavende Folk efter deres Levemaade, og Pigen har selv endeel Penge i Kommen.“

„Ja, det kan altsammen være meget rigtigt,” sagde Hertugen; „men I veed jo nok, at hvor Mac-Callummore reiser, der betaler han alle Omkostninger selv; det er vort høilandste Privilegium at tørde tage fra alle hvad vi behøve, og give alle hvad de har nodigt.“

„Da er Eders Naade nok den, der heller giver, end tager,” sagde Mistress Glas høfligen.

„For at overbevise Eder om det modsatte,” svarede Hertugen, „saa vil jeg fylde min Tobaksdaase af denne Krulle, her staaer, og det uden at I faaer saameget, som en Hvid derfor.“

Derpaa gjentog han sin Begjæring, at hun

wilde hilse Johanne, og ønske hende en lykkelig Reise, og tog nu Afsked med Mistress Glass, hvis henrykte Miner tydelig sagde, hvad hun i det Øieblik følte, at hun nemlig var den stolteste og lykkeligste af alle Tobakshandlersker i Verden.

Denne Hans Naades gode Lune og nedladende Venlighed mod Mistress Glass havde ogsaa en høist fordeelig Indflydelse paa Johannes Stilling. Vel havde den gode Madame viist sig meget høflig mod hende, men hun havde levet forlænge i det forfinede London, til at hun skulde finde sig ret tilfreds med sin Cousines bondeagtige, skotske Paaklædning, og havde desuden stødt sig noget over Marsagen til hendes Reise til London. Dette kunde maaskee have havt til Følge, at Mistress Glass vilde være bleven mindre opmærksom mod hende, saafremt ikke den Fornemste blandt alle Skotlands Adelsmænd (thi det var, efter Alles eensstemmige Mening, Hertugen af Argyle) havde syntes at tage saamegen Andeel i Johannes Skjæbne. Og nu end mere, da denne hendes Frænke, formedelsk sine Dyder, trofaste Hengivenhed for Sine, var bleven bemærket og belønnet af Dronningen selv, ansaae Mistress Glass hende for at være en langt betydeligere Person, og behandlede hende ikke allene med Godhed, men endogsaa med forekommende Opmærksomhed og Agtelse.

Det berøede blot paa hende selv, om hun havde ønsket det, at være kommen til at gjøre saa mange Besøg, og faaet saa mange seeværdige Ting at tage i Gleslyn, som det stod i Tobakshandlerkens Magt at bringe hende til. Men naar man undtager, at hun spiste et Par Gange hos nogle, langt ude Beslægtede, og at hun, efter Mistress Glasles udtrykkelige Begjæring, ligeledes besøgte Mistress Dalby, Enke efter den høifagtværdige Deputerede Dalby, saa benyttede hun sig ikke af de mange Leiligheder, der tilbødes hende. Saasom Mistress Dalby var den anden Dame af høi Rang. Johanne havde seet i London, pleiede hun siden at anstille Sammenligning imellem hende og Dronningen, og gjorde da den Bemærkning: „at Mistress Dalby var togange saa prægtig klædt, og togange saa forlig, og talede togange saa høit, og togange saameget, som Dronningen gjorde, men hun havde ikke dette skarpe Blik, som indgyder Frygt og Ærbødighed; og omendskjøndt hun havde været meget god imod hende, og foræret hende en Top Sukker og to Pund Thee, saa havde hun dog ikke dette saare blide Træk i sit Ansigt, som Dronningen havde dengang, hun rakte hende Syeskrinet.“

Johanne vilde dog nok have glædet sig mere ved at besee Hovedstadens Mærkværdigheder, der maatte være nye for hende, dersom ikke den Be-

stemmelse, der var forbunden med Effies Benaadning, havde sat hendes hjærlige, deeltagende Hjerte i Bekymring. Imidlertid blev denne hendes Sorg filllet noget ved et Brev, hun modtog med Posten, som Svar paa det, hun havde skrevet sin Fader til. Han meddeelte hende sit inderlige Bifald, og rørende Taksigelse for det Skridt hun havde gjort, som En, der var bleven tilskyndet ved Himmelsens umiddelbare Befaling, hvilken hun med Tillid havde efterlevet, for derved at blive et Medskab i Guds Haand til en heel Families Frelse.

Angaaende Effies Forvilsning fra Skotland trostede han hende med, at saa velsignet et Land Skotland end var, vilde han dog ansee dette som et Kald til ham, at forlade det, ligesom Abraham forlod sin Hjemstavn. Han meddeelte Johanne sin Beslutning at nedsætte sig i Northumberland, hvor han vidste, der levede mange, som Forfølgelserne uagtet, vare blevne troe. — Om Saddletree fortalte han, at han havde viist sig som en sand Ben i Nøden; og Dronningens Godhed og Naade udbrød han i mange Betsignelser over. Med Effie havde han selv talt; hun skulde Dagen efter at Brevet blev skrevet, sættes i Frihed, imod at stille Caution for, at hun vilde forlade Skotland efter fire Ugers Forløb. Derpaa bad han Johanne skynde sig at komme tilbage til ham, da hun jo

var den eneste jordiske Trøst, han havde; og advarede hende mod at lade sig forlede til at besøge den engelske Gudstjeneste. Tilfældt bifaldt han hendes Beslutning at vende tilbage paa den af hende omtalte Maade til Glasgow, og indlod sig derhos i adskillige Omstændigheder, som det her ikke gjøres nodigt at opregne. Een eneste Linie i Brevet, men hvilken ikke blev med mindst Opmærksomhed atter og atter gennemlæst af Ihænderhaveren, tilkjendegav hende, at „Ruben Butler havde i disse Sorgens Dage været ham som en kjærlig Son.“ Da nu David Deans ellers aldrig pleiede at nævne Butlers Navn, uden at give et lidet Sideslug, enten med mere eller mindre Eftertryk, enten med Hensyn til hans Verdensklogskab og unødvendige Lærdom, eller til hans Bedstefaders Kjætterie, saa betragtede Johanne det som et godt Forvarsel, at saadan en særdeles Klauful ikke var fæiet til hiin Bemærkning ham angaaende.

Det gaaer med den Elskendes Haab, som det gaaer med Bønnen i Munnestuefortællingen — lad den først faae fludt Nodder, saa groer den saa hurtigt i Beiret, at den kjæmpemæssige Indbildning, inden saa Timers Forløb, bygger en Fæstning paa Toppen af den, og saa kommer det feilslagne Haab listende, og hugger med sin skarpe Øxe Planten

om, saa den hele Bygning styrter ned. Johannes Indbildningskraft var vel ikke den stærkeste af hendes Sjæleebner, men dog livlig nok til at kunne hensejtte hende i en mellem Bjergene liggende Forpagtergaard i Northumberland, vel forsynet med Malkekjor, Ørne og Gaar — nærved laae et Forsamlingshuus, hvor ærbare Presbyterianer kom sammen for at høre deres med Menighedens eenstemmige Samtykke udklaarne Sjælesørger, Ruben Butler — Effie blev igjen, om ikke lystig og munter, som før, saa dog befriet for sin Tungstindighed — der sad nu deres Fader med sine graae Haar og Briller paa Næsen, og Effie, og hun selv, med en Ronehue paa istedet for det jomfruelige Hovedbaand, i en Stool i bemeldte Kirke, og hørte paa de gudelige Ord, som bleve fremtagne, og som lyktes dem sødere og virksommere, formedelsf den nye Forbindelse, hvori de stode med den elskede Prædikant.

Saadanne behagelige Billeder udmalede hun sig Dag for Dag, indtil hendes Ophold i London omsider begyndte at blive hende kjedsommeligt og utaaleligt; det var hende derfor et overmaade kjærkommet Budskab, hun fik fra Argylehuus, at hun maatte holde sig færdig til om to Dage at tiltræde Reisen Nord efter.

Tredie Kapitel.

„Den ene var en Kvinde, som med syndesuld Hu
Hærnet sig havde, og glad mindtes det endnu;
Med ulukkelig Trods sagde hendes mørle Blit,
Alt uden at skjæle, hun Lætt i Døden gik.“

Erabbe.

Hiin Anmodning om at gjøre alt istand til Afreisen
fik Johanne Deans efter at hun opholdt sig i Ho-
vedstaden omtrent i tre Uger.

Paa den bestemte Morgen tog hun, efter
mange Taksigelser, Afsted med Mistress Glass,
der havde beviist hende saamegen Artighed og God-
hed, og hun satte sig nu med alt sit rørlige Gods,
som var blevet betydelig færet ved en heel Deel
Eager, hun havde anskaffet sig og faaet til For-
æring, i en Leiekareth, og sandt begge sine Reise-
kammerader i Huusholderffens Værelse i Argylehuus.
Medens man var bestjæftiget med at gjøre Reise-
vognen istand, kom der et Bud, at Hertugen on-
skede at see hende; og hun blev ført ind i en
prægtig Sal, og blev ikke lidet forundret, da hun
hørte, at han vilde forestille hende for sin Gemal-
inde og sine Døtre.

„Jeg bringer Eder min lille Landsmandinde,“
sagde han til Hertuginde, i det han forestillede

Zohanne for hende. — „Med en Trop unge Karle, saa behjertede og brave, som hun er, og en god Sag, vilde jeg ikke være bange for at gaae een mod to.“

„Aha, Gaer!“ sagde en livlig ung Pige, omtrent tolv Aar gammel — „kan Du ikke erindre, Du var godt een mod to ved Sheriff-muir, og dog“ (her sang hun den vel bekendte Ballade):

„Nogle sagde hine vandt, andre sagde de vandt,

Og nogle sagde, ingen af dem vandt;

Men at de stred ved Sheriff-muir,

Det veed jeg med Sikkerhed er baade vist og sandt.“

Nu traadte Hertuginde hen til Zohanne, og sagde hende et Par Ord, der røbede ligesaamegen Godhed, som Medlidenhed, forsikkrede hende om den Hoiagtelse, hun bar for en Karakter som hendes, der var saa hjærlichedsfuld hengiven, og dog tillige saa fast og uforsærdet. — „Naar I er kommen hjem,“ lagde hun til, „vil I maaskee høre fra mig.“

„Og fra mig“ — „Og fra mig“ — „Og fra mig, Zohanne,“ lagde de unge Frøkener til, den ene efter den anden; „thi I er en Prydelse for det Land, vi elske saa hoit.“

Zohanne, der blev overrasket ved alle disse Komplimenter, hun ikke havde ventet, og som ikke vidste, at Hertugen var, ved at undersøge Sagen, kom-

men efter, fra hvilken ædel Side hun havde viist sig under sin Søsters Proces, var ikke istand til at svare andet, end: „megen Tak! megen Tak!“ i det hun med blussende Ansigt vendte sig neiende, snart til den ene, snart til den anden.

„Nu, Johanne,“ sagde Hertugen, „maae I have noget at spise og drikke, ellers er I ikke istand til at udholde Reisen.“

Paa Bordet stod Rager og Viin. Han tog et Glas, drak alle troefaste Landsmænds Skaal, som elskede gammel Skotland, og rakte derpaa sin Gæst Glasset.

Johanne bad ham undskyldte hende, „da hun sit hele Liv igjennem aldrig havde smagt Viin.“

„Hvoraf kommer da det, Johanne?“ spurgte Hertugen — „Vinen gjør Mennesket glad om Hjertet, slaar der jo.“

„Ja, Herre,“ svarede Johanne, „men min Fader er liig Janadab, Rechabs Søn, som paa-lagde sine Børn, at de aldrig maatte drikke Viin.“

„Ei, da tænkte jeg dog Eders Fader havde bedre Forstand“ sagde Hertugen; „undtagen maa-skee han holder mere af Brandeviin. Men, siden I nu ikke vil drikke, Johanne, saa maa I dog i det mindste spise; uden at nyde noget, gaaer det ikke an I forlader mit Huus.“

Han nødte hende til at tage et stort Stykke

Rage, og vilde paa ingen Maade tillade, at hun brød en lille Stykke af, og lagde Resten paa Talslerkenen. „Stik det i Lommen, Johanne,“ sagde han; „J vil være glad ved at J har det, førend J seer Sanct Giles's Laarn. Gud give jeg kunde faae det at see saasnart som J! — og nu beder jeg Eder hilse alle gode Venner fra mig i Skotland, og vil ønske Eder selv en lykkelig Reise.“

Med hjertelig Venlighed trykkede derpaa den ligefremme brave Krigsmand sin Klientinde trofast i Haanden, og overgav hende nu til Archibalds Baretagt, overbevist om, at han ved den ualmindelige Opmærksomhed, han selv havde vist hende, tilslige havde sørget noksom for at sikke hende sine Domestikers Opmærksomhed.

Dette fandt ogsaa virkelig Sted; thi paa den hele Reise viste hendes ledsagere hende al muelig Forekommenhed og Artighed, saa at hendes Tilbagereise til Hjemmet, i Henseende til Bequemmelighed og Sikkerhed, var ganske det modsatte af hvad hendes Vandring til London havde været.

Hendes Hjerte var nu befriet for den svære Byrde af Sorg, Undseelse og Bekymring, der havde nedtrykket hende, førend hiin Samtale i Richmond med Dronning Caroline. Men saaledes ere nu vi Menneſker; ere vi blevene fri for den virkelige Sængſler i Edinburgh IV.

lige Kummer, der nagede os, saa lade vi os forstyrre af Frygt for indbildte Ulykker. Nu angstes des Johannes Hjerte ikke lidet, fordi hun intet havde hørt fra Ruben Butler, som dog havde saa meget lettere ved at skrive, end hun.

„Det vilde dog ikke have kostet ham saamegen Umage,“ tænkte Johanne ved sig selv; thi jeg har seet Pennefjæren gaae saa hurtig og let over Papiret for ham, som den nogeninde har gaaet over Blandet, dengang den endnu sad i Graagaasens Vinzge. Vee mig! maaskee er han bleven syg — men saa maatte min Fader dog vist have skrevet noget derom — Eller kanske han har forandret Sind, og nu ikke har vidst ret hvorledes han skulde udtrykke sig, for at lade mig det vide. — Det skulde han ellers ikke betænke sig saa længe paa“ — tænkte hun videre, og vilde indbilde sig selv at hun var stærk nok til at taale det, skjønt Taarerne, der glindsede i hendes Øine ved denne Tanke, røbede den ædle Brede, og saarede Kjærlighedsfølelsen i hendes Sjæl. „Johanne Deans er ikke den Pige, som vil nøde sig paa nogen, eller minde ham om det, som han maaskee ønsker at glemme. Jeg skal alligevel ønske ham alt godt, og bliver han saa heldig at faae en Kirke i Nærheden af os, saa skal jeg dog gaae flittig hen, og høre ham, saa han skal see, at jeg ikke bær noget Nag til ham“ — og som hun

udmalede sig denne Scene, rullede der en Taare ned over hendes Kind.

Johanne havde god Tid til at sysselsætte sin Sjæl med disse bedrøvelige Forestillinger, thi hendes Rejsesæller, som tjente hos en fornem Familie, der levede paa en stor God, havde mange Ting at tale om, som hun enten aldeles ikke forstod, eller i det mindste ingen Lyst følte til at indlade sig med dem om. Hun havde altsaa Leilighed nok til at anstille sine egne Betragtninger, og plage sig selv med ugrundet Bekymring, i alle de Dage, de brugte for at naae Carlisle; thi hurtigere kunde de ikke komme affted, da de skulde skaae de unge Heste, som Hertugen sendte Nord paa.

Da de kom i Nærheden af den gamle Bye Carlisle, fik de Plø paa en stor Skare af Mennesker, som havde forsamlet sig paa en Høi, ikke ret langt fra Landeveien, og fik nu at vide af nogle Forbigaaende, der kom Syd fra, for at spille Tiden paa at betragte det der forestaaende Skuespil, at Aarsagen til denne Sammenstimlen var det roesværdige offentlige Ønske, at see „en forbandet skotsk Lyveqvindes spadserer op ad Bakken, hvor hun blot skulde hænges — hun burde egentlig været brændt, men det slap hun for.“

„Kjæreste Herr Archibald,“ sagde den tilkom-

mende Meierste, „jeg har aldrig i mine Dage seet noget Fruentimmer blive hængt, og ikke mere end fire Mand, hvilket var et overmaade interessant Syn.“

Men Archibald var en Skotlander selv, og lovede sig just ikke ret megen Fornoielse af at see sin Landsmandinde blive hængt op i Galgen. Desuden var han en Mand af Følelse og Delicatesse i saadanne Materier, og han havde tillige faaet Nys om den Begivenhed, der nylig havde fundet Sted i Johanne Deanses Familie, og om Aarsagen til hendes Reise til London; han svarede derfor i en noget fortrædelig Tone, at det var ham umueligt at lade holde her, saasom han tidlig om Morgenens havde Forretninger at besørge for Hertugen i Carlisle; og nu gav han Rudskens Befaling at kjøre til.

Veien gik dengang omtrent en Fjerdingvei nedenfor denne Bakke, som førte Navn af Haribee- eller Harabeehøi, og som, uagtet den ikke er af udmærket Høide, dog kan sees i en stor Strækning rundt omkring, saasom Egnen, hvorigjennem Edenstrømmen flyder, er overmaade jevn og flad. Her havde forhen mangen Stratenrøver og Grændsesmugler af begge Riger dinglet i Vinden under Krigen og de ikke stort fredeligere Baabensstiltande mellem disse to Lande. Paa Harabee har i den senere Tid ogsaa mange andre Henrettelser fundet Sted, med ligesaa

liden Cereemonie som Medynksfølelse; thi endog paa de Lider, da disse Tildragelser, vi fortælle om, foregik, herskede der i disse nordlige Provindser mere Umoralitet, end i Middelpunctet af England.

Penrith-Beien, ad hvilken Rudsken kjørte, dreier sig rundt om Foden af Høien, og Mistres Dolly Dutton, der med Hoved og hele Legeme havde dreiet sig hen mod den Scene, som der foregik, kunde, saa stor Afstanden end var, tydeligen skjelne Galgen der ragede op over Mængden, og fik omfider Øie paa Forbryderken, der blev klynget op— dette Syn afpressede hende et høit Skrig, og Johanne vendte af instinctmæssig Nysgjerrighed nu ogsaa sine Øine derhen.

Saaledes at see en qvindelig Forbryderke lide en sørgelig Straf, som hendes elskede Søster for ikke lang Tid siden var bleven frelst fra, var for meget for Johannes Hjerte og Følelser, om end ikke for hendes Nerver. Strax dreiede hun Hovedet om til den anden Side af Vognen, med alle Tegn til snart at ville segne besvimet om. Hendes qvindelige Rejsesælle bestormede hende nu med Spørgsmaal, overøste hende med Tilbud om Hjælp, raabte at Vognen maatte holde, at man maatte hente en Læge, at man maatte skaffe Draaber, komme med Affasotida, og lugtende Vand, og Hjortetakspiritus, og Eddike — alt paa eengang, og uden

allermindste Forhaling. Archibald, der var mere rolig og betænksum, befoel derimod Rudsen at kjøre til af alle Kræfter, og først da de vare komne saa langt bort, at det var umueligt at see hiint afstyrelige Optrin mere, lod han holde stille, og da han saa hvor dødbleg Johanne sad der, sprang han strax ud, og gik hen for at faae fat paa det nærmest ved Haanden varende Middel, nemlig et Glas faldt Vand, der her kunde gjøre ligesaa god Virkning, som alle Recepterne i Mistres Duttons Pharmacopoe.

Medens Archibald var borte, for godmodigen at bevise Johanne denne Tjeneste, og bandede alle de Bække han fandt, som ikke havde andet, end Mudder istedet for Vand, medens han tænkte paa alle de ryslende klare Kildevæld, der udsprungete fra Bjergene i hans Fødeland, begyndte Tilskuerne ved Henrettelsen at begive sig tilbage til Beien ad Carlisle til.

Johanne, hvis Opmærksomhed ufrivilligen var bleven henvendt paa dem, ligesom Barnets, der lytter til Spøgelsehistorierne, kjendte det ret godt veed hvilken frygtelig Angst de siden vil sætte det i, kunde af deres halvhorte og halvforstaaelige Udtryk udbrage den Slutning, at dette Menneſke, som nu var blevet Retfærdighedens Offer, var død en lyſtig Død, som disse uhyggelige Forbrydere pleie at

kalde det, det vil sige, uden Anger og Ruelse, hverken med Frygt for Gud, eller Agtelse for Mennesker.

Blant andet, som Johanne hørte de Forbigaaende tale om, blev der ogsaa spurgt af En: „Troer du ikke, gode Ven, at Datteren til denne Kvinde, som de nu har hængt, er ligesaa stor en Tyv, som Moderen?“

„Det veed jeg just ikke,“ svarede en Anden; men som jeg hørte, har de nok i Sinde at bade hende en Smule i Edenstrømmen.“

Just som de Samtalende havde ønsket hinanden en god Morgen, og vare gaaede hver sin Vej, og Archibald kom tilbage med Vand til Johanne, kom en heel Skare af Drenge og Piger, og en Flok af den laveste Pøbel ned fra Henrettelsesstedet, flokkende sig under lydelige Glædesraab omkring et høist fantastisk klædt Gruentimmer, der sang og sprang og dandsede midt imellem dem. En frygtelig Gjenkjendelse rystede Johanne, da hun fik Øie paa denne ulykkelige Skabning, som ogsaa strax kjendte hende, thi pludselig rev Madge Wildfire sig med Kraft og Behændighed løs fra Flokken, og brød gjennem den skadefroe Skare, der havde samlet sig om hende for at plage hende paa alle Maader — hun styrtede henimod Vognen, holdt sig fast ved Døren, og udbrød halbleende, og halvskrigende „Hvad? Johanne? veed du at nu

har de hængt min Moder? Derpaa forandrede hun pludselig Tønen, og lagde til: med den meest bøn-
lige Stemme: „D faae dem til at lade mig gaae
op og skjære hende ned. — Lad mig dog faae Lov
til at skjære hende ned! hun er dog min Moder,
hvor stor en Djævel hun end var, og værre Spø-
gelse kan hun dog ikke blive, end den halvhængte
Maggie Dickson, som skreeg saamangen Dag efter
at hun var hængt — hendes Stemme var lidt hæs
og rusten, og Nakken var en Smule rød, ellers
kunde Ingen have seet nogen Forskjel paa hende og
andre levende Fruentimmer.“

Archibald, som kom i Forlegenhed ved at see
det gale Menneſke hænge sig fast ved Vognbøren,
og saaledes samle den hele stœiende og ondskabsful-
de Skare af laade Menneſker omkring dem, saae
sig om til alle Sider, for maaskee at faae Øie paa en
Nettensbetjent, til hvem han kunde overdrage at tage
Bare paa den ulukkelige Skabning. Men da han
ikke saae nogen saadan Person i Nærheden, søgte
han at faae hende til at slippe Vognen, saa at han
kunde lade den kjøre rask til for at komme bort fra
Sværmene. Dog, dette kunde ikke lade sig gjøre
uden at bruge Vold, thi Madge holde sig fast af alle
Kræfter, og gjentog uafslædig sin sjantede Begjæ-
ring, at hun maatte faae Tilladelse til at skjære
sin Moder ned. — „Det var dog kun et Otteskillings

Reeb, som gik til Spilde, „sagde hun;“ og hvad var vel det mod et Menneskes Liv? Men nu kom der ansættende en heel Skare af unge Karle, der saae barske og vilde ud, fornemmelig Slagtersbende og Dvæghandlere, mellem hvis Hjørde der paa den Tid just havde fundet en almindelig og ødelæggende Sygdom Sted, hvis Grund disse fløge Folk søgte i Hererie. De lagde voldsom Haand paa Madge, og rev hende bort fra Bognen med det Raab: „Hvor tør du standse skikkelige Folk midt paa Kongens Landevei? — Har du ikke allerede gjort Skade nok med din Myrden og dine Trolddomskunster?“

„O Johanne Deans! Johanne Deans!“ skreeg den stakkels Affindige, frels min Moder saa skal jeg igien gaae med dig til Fortolkerens Bolig, og jeg skal lære Eder alle mine deilige Viser, og saa skal jeg fortælle Eder hvad der blev af — „Det øvrige af hvad hun vilde sige var det ikke Johanne muligt at høre formedelst Støien, Pøbelhoben gjorde.

„Frels hende! for Guds Skyld, frels hende fra disse Menneskers Hænder!“ raabte Johanne til Archibald.

„Hun er affindig, men aldeles uskyldig; hun er affindig, I gode Herrer,“ sagde Archibald — gjør hende intet Dødt, men gaae med hende til Fredsdommeren.“

„Det er godt,” svarede En af Karlene, „vi skal nok tage Vare paa hende; pas du dine egne Sager, min gode Mand.“

„Det er en Skotlander, horer jeg paa Mælet,” sagde en Anden — „har han Lyst til at komme ud af Bognen der, saa skal jeg give ham en god Dragt Prygl paa hans brogede Troie!“

Archibald saae nu ret godt at det vilde være ham umueligt at frelse Madge Wildfire, og da han var en menneskefjærlig Mand, lod han Rudsken kiese alt hvad han kunde til Carlisle, for derfra at faae nogen Hjælp for det ulykkelige Gruentimmer. I det de fjorte bort horte de det høse, dumpe Bulder, som bebøder blandt Pobelstæren at de ere ifærd med at foretage sig en voldsom eller blodig Gjerning, men midt under denne rædsomme Støi kunde de tydeligen skjæne det ulykkelige Slagtoffers Skrig. Snart vare de nu ikke istand til at skjæne dette mere; men aldrig saasnart havde de naaet Carlisle, før end Archibald, efter Johannes indstændige og bønne Begjæring, steg af, og gik hen til Øvrighedspersonen i Byen, for at give ham Underretning om den gruesomme Voldsgjerning, Pobelen sandsynligvis havde i Sinde at udøve mod den ulykkelige Skabning.

Efter omtrent halvanden Times Forløb kom Archibald tilbage, og bragte Johanne den Efter-

retning, at Øvrighedspersonen selv, ledsaget af et Par Betjente og Archibald, var gaaet hen at befrie det affindige Fruentimmer fra Overlast; og da de vare komne hen til Mudderpoelen, hvori Pøbeslen duffede hende, hvilket var deres Vndlingsmaade at hævne sig paa, lykkedes det Magistratspersonen rigtignok at frelse hende af deres Kloer, men i en næsten bevidstløs Tilstand, hvilket, var en Følge af den gruesomme Behandling, hun havde maattet udsaae. Archibald havde derpaa selv seet, at hun blev ført hen til Arbeidshuset, hvor hun kom til sig selv igjen, saa at der var Haab om at hun nok vilde blive rask igjen.

Den sidste Deel af Kammertjenerens Beretning var just ikke gandske overeensstemmende med Sandheden, thi der var ingen Grund til at haabe at Madge Wildfire vilde kunne komme sig igjen efter den Behandling hun havde maattet døie. Men Johanne viste saamegen Bekymring over hendes Tilstand, at Archibald ikke fandt det raadeligt at fortælle hvorledes det virkelig forholdt sig. Hun var virkelig ogsaa kommen i saa heftig en Sindsbægelse ved denne Leilighed, at de maatte forandre deres første Beslutning, at naae til Longtown denne Dags Aften, og ansaae det for rigtigst at tilbringe Natten i Carlisle.

Dette var i Gærdeleshed Johanne overmaade

fiært, da hun havde besluttet, om mueligt, at see til at faae Madge Wildfire nærmere i Tale. Naar hun til Georg Stauntons Fortælling lagde de enkelte Bink, Madge selv havde ladet falde, tænkte hun det maaskee kunde være mueligt, at hun afhende kunde faae en eller anden Oplysning om det ulykkelige Barn, der havde kostet hendes Søster saa saare meget; og nu vilde hun ikke lade Leiligheden, der her tilbød sig, gaae ubenyttet bort. Vel kiendte hun for godt den ulykkelige Afssindiges forvirrede Sindsforsatning, til at hun skulde med Visshed vente at faae af hende nogen fyldestgjørende Forklaring; men nu da Madges Moder havde maattet bøde med Livet for sine Forbrydelser, saae hun ingen anden Udvei for sig til maaskee at erfare noget om en Sag, der laae hende saameget paa Hjerte.

Hun yttrede dette sit Ønske for Archibald, for hvem hun angav den Grund, at hun havde seet Madge før, og nu, af Medlidenhed med hende, gjerne vilde vide hvorledes man i hendes ulykkelige Forsatning behandlede hende. Den tjenstagtige Rammertjener begav sig strax hen til Arbeidshuset, hvorved tillige var et Hospital, til hvilket han havde seet at Madge blev bragt hen, og kom snart derpaa tilbage med det Svar, at Lægen udtrykkeligen havde befalet at Ingen maatte komme ind til hende.

Da Archibald ogsaa den næste Dag gjorde Forespørgsel om det var tilladt at see Patienten, blev det ham sagt, at denne havde været meget stille og rolig, saa at endogsaa den Geistlige, der var ansat som Præst ved Stiftelsen, havde fundet det tjenligt at læse Bønner ved hendes Seng, men at hendes Sindsforvirring og Uroe var vendt tilbage igien, strax efter at Præsten havde forladt hende — dog skulde det være hendes Landsmandinde tilladt at see til hende, saafremt hun ønskede det, saasom man ei ventede at hun kunde leve stort mere, end en eller hoit et Par Timer.

Saa snart Johanne havde faaet denne Underretning, skyndte hun sig strax til Hospitalet, ledsaget af sine to Medreisende. De fandt den Døende i et stort Værelse, hvor der stod ti Senge, af hvilke dog den, vor Patient havde faaet, var den eneste der var belagt.

I det de traadte ind i Salen, hørte de Madge Wildfire synge—det var hine sædvanlige usammenhængende Brudstykker og Stumper af Viser og gamle Arier, hun istemte, men med en Stemme, der ikke længer var skrigende og ansirængt, som i hendes vilde hæftige Sindsforsatning, men tvertimod svag, dæmpet og vaklende, som en Følge af den legemlige Udmattelse. Hun var vel endnu uden Samling, men formaaede ikke mere at udtrykke sine usammen-

hængende Ideer med den Styrke, hvormed hun for
kom frem med de vilde Forestillinger, der fødtes af
hendes sværmende utæmmede Indbildningskraft.
Den tilstundende Død laae udtrykt i disse klagende
Toner, der med deres sørgmobige, neddæmpede Ud-
tryk havde nogen Liighed med den eensformige
Lullen, hvormed Moderen dysser sit Barn i Sovn.
Da Johanne traadte ind hørte hun først Melodien og
derpaa en Deel af Ordene, der formodentlig hørte
til en Høstfestsang:

„Vort Arbeid er endt, nu er vi glade,
Og trætte Landmand har fuld sin Lade;
Det sidste Høstlæs er hjemljørt nu,
Og vi kan os more med freidigt Hu.“

„Naar Solen sonker, da Nat fremstiger.
Og Arbeid endes naar Dagen viger;
Naar Vinteren kommer og Høsten gaaer,
Vor muntre Høstfest vi os faaer.“

Da Madge Wildfire havde ophørt med denne
Sang, traadte Johanne hen til Sengen, og kaldte
hende ved Navn. Men hun gav ikke noget Tegn
til, at hun vidste hvem det var, der talte til hen-
de. Patienten syntes tvertimod at blive ubehage-
ligen overrasket ved denne Afbrydelse, forandrede sin
Stilling, og sagde i en utaalmodig Tone til Op-
varterken, „Hør, Kone, vend mig om med Ansigt-

tet til Bæggen, at jeg ikke behøver at svare mere til det Navn, eller seer mere af den ugudelige Verden."

Hospitalsopvartersten opfyldte hendes Forlangende, og lagde hende saaledes, at hun vendte Ryggen mod Dagens Lys. Saasnart hun var kommen til Rolighed i denne forandrede Etilling, begyndte hun atter at synge med lav og dæmpet Stemme; men nu var Melodien anderledes, og havde nogen Lighed med den, Methodister-Hymnen synges paa:

„Naar Naadens Kamp udkæmpet er,
Og Bryllupsdragten færdig her —
Naar Troe har jaget Tvivlen bort,
Og Haabet ønsker sig Liden fort —
Naar Kjærlighed, her en Fange kun,
Længes efter Befrielsens Stund —
Kast Støvet's syndige Dragt da af,
O Christen, og vandre til din Grav."

Melodien var hoitidelig og rørende, og klang melodisk i Madges Mund, da hendes forhen saa stærke og klare Stemme, var bleven svag ved den legemlige Udmattelse, men derfor ikke mindre behagelig og blid. Archibald, som var et Stykke af en Hofmand, blev om ikke ført, saa dog temmelig rystet; Meiersten hylede af fuld Hals; og Johanne mærkede selv at Taarerne strømmede hende hede over Kinden. Ja endogsaa Sygeopvarter-

sten, der var hærdet ved Banen, røbede siensynliggen at hun ikke var lidet bevæget.

Patienten blev lidt efter lidt alt svagere og svagere, hvilket man sporede af den angstlige Besværlighed, hvormed hun trak sin Aande, hvilket af og til kom over hende, og af de hule uvilkaarlige Suk der opstieeg i hendes Bryst, og som røbede at Naturen laae i dens sidste Kamp; Men den Sang til at synge, der paa saa original en Maade yttrede sig hos dette ulykkelige Fruentimmer, og havde faaet saa ganske Bugt med hende, syntes i enhver roelig Mellemstund at seire over Smerte og Svaghed. Og mærkeligt var det, at man idet hun sang, næsten stedsse fandt noget, der kunde have Hensyn til hendes Forsatning, skjøndt det maastee kun var tilfældigt. Det næste hun begyndte paa, syntes at være et Par Vers af en gammel Ballade:

„Kold er min Seng, Lord Archibald,
Min Søvn maa sive for Sorgen;
Men din Skal blive haard og kold,
Troløse Svend! i Morgen.“

„Og overgier Jer, Piger, ei,
Skjøndt jeg er død, til Sorgen;
Han, som jeg døde for i Dag,
Skal døe for mig i Morgen.“

Derpaa forandrede hun igjen Tonen, og begyndte nu paa en Melodie der var mere vild, og

mindre monoton og regelmæssig. Men saa opmærksomt end de Tilstødeværende lyttede til dette forunderlige Optrin, varede dog ikke istand til at forstaae mere end et Par afbrudte Stropher af det hun sang.

„Stign Moisse vandrer i Skoven

Saa tidlig en Morgenstund,

Favre Robin synger saa yndeligt

I den tykke Lund.“

*

*

*

„Sig mig, du favre Fugl,

Naar skal jeg gifte mig?“ —

„Naar ser giæve Dannemænd

Til Kirken vil bære dig.“

*

*

*

„Hvo skal rebe min Brudsegel?

Fugl, sig mig det for Sanden!“ —

„Det skal med sin Spade skarp

Gamle Gravermanden.“

*

*

*

„Lysk Drøm paa Gravens Steen

Skal dig Veien sige;

Uglen synger fra sin Green:

Velkommen, favre Pige!“

Hendes Stemme sank og hendede ved de sidste Toner, og hun faldt i en Slummer, af hvilken den erfarne Opvarteriske forsikrede dem, at hun aldrig vilde vaagne mere, eller om det skedte, da ikke før i den sidste Dødskamp.

Sængstet i Edinburgh IV.

Hendes første Spaadom gik i Opfyldelse. Den ulykkelige Affindige forlod Verden, uden at give en eneste Lyd mere fra sig. Men vore Reizende bleve ikke Vidner hertil; thi saasnart Johanne med Sikkerhed kunde slutte sig til, at her ingen Oplysning var at vente angaaende hendes Søsters Ulykke, forlod hun Hospitalet med sine ledsagere.

Fjerde Kapitel.

„Kom, vil du følge mig?

Alar Maanen er og Bølgen tier,
Jeg kender alle Havets Stier;
Ja, du vil følge mig.“

Thalaba.

Disse forskjellige Tildragelser havde havt saamegen Indflydelse paa Johannes Sjæl og Legeme, saa stærk hun ellers var, at Archibald troede hun vilde være for svag til at kunne reise hurtig affted, og besluttede derfor, at de vilde blive en Dag over i Landsbyen Longtown, for at hun kunde udhvile sig. Forgjæves gjorde Johanne selv sig al Umage for at faae ham til at lade denne Beslutning fare. Den Mand, Hertugen af Argyle satte Lid til, var vant til at være consequent; og da han i sin Ung-

dom havde lagt sig noget efter Lægevidenskaben (thi dette Udtryk betjende han sig af, for at betegne, at han for en tredive Aar siden havde staaet sex Maanedes i gamle Chirurgus Mungo Mangelmans Laboratorium i Greenock, og svet sig i at støde i Morteren), saa lod han sig aldrig sige, naar det var Sundheden, der var Tale om.

Han opdagede ved denne Leilighed febrilske Symptoner, og da han nu engang havde gjort en heldig Anvendelse af dette lærde Udtryk i Anledning af Johannes Tilfælde, saa var al Modstand fra hendes Side ganske forgjæves; og hun var nu selv glad ved at komme i Rolighed, ja endog at gaae til Sengs og drikke Havresuppe, da hun saaledes fik Leilighed til i Ensomhed og usforstyrret at hengive sig til sine Betragtninger.

Archibald gjorde sig ogsaa sine egne Bemærkninger og var ligeledes i en anden Henseende særdeles betænksom. Han havde mærket at den gamle Kones Henrettelse, og Datterens ulykkelige Skjæbne syntes at gjøre alt for stærkt et Indtryk paa Johanne, til at det skulde kunne være blot den almindelige Menneskelighedsfølelse, der havde bevirket dette. Hun var jo alligevel et Fruentimmer med en stærk Siel, og paa ingen Maade tilbøielig til Anfald af Nervesvækkelse; og Archibald,

som aldeles ikke vidste andet om nogen Forbindelse, der kunde finde Sted mellem hans Herres Klientinde og disse ulykkelige Mennesker, end det at Johanne engang havde seet Madge i Skotland, uddrog nu naturligtviis den Slutning, at det var Erindringen om hendes Søsters Ulykke og nylig afværgede Henrettelse der vakte hos hende ved hiint Optrin, som derfor let kunde gjøre saa stærkt Indtryk paa hende. Han var derfor ængstelig bekymret for at bortfjerne alt, hvad der paa nogen Maade kunde vække og nære disse Ideeforbindelser i Johannes Sjel.

Archibald fik meget snart Leilighed til at iværksætte sine Forsigtighedsregler. En Bissekræmmer bragte samme Dags Aften, blandt andre Varer til Longtown, ogsaa en Piece paa et heelt fuldrykt Ark, som indeholdt: Margarethe Murdocksons sidste Tale og Henrettelse, og det barbariske Mord paa hendes Datter Magdalene eller Madge Murdocksons, kaldet Madge Wildfires Afstraffelse—og om hiins fromme Samtale med hans Hoiærvardighed Archidiaconus Fleming,“ og hvis autentiske Bekræftigjorelse aabenbart havde fundet Sted samme Dag, som de havde forladt Carlisle; den vandrede Boghandler, som vidste, at sligt var en Handelsartikel, der blev med Begjærlighed søgt paa Landet af dem, der ikke kunde være tilstede ved Hens

rettelsen, havde strax taget en Deel Exemplarer med sig blandt sit øvrige Kram. Han fandt nu en Kjøber snarere, end han havde ventet; thi Archibald købte strax alt hvad han havde af denne Artikel, for en Rigsdalerspenge, og kunde derfor ikke undlade at gjøre sin egen Opmærksomhed og Klogskab en lille Kompliment. Bissekrammeren, der blev saare fornøiet over denne særdeles heldige Handel, han i saadan Hast havde gjort, gik uden Ophold tilbage til Carlisle, for at forsyne sig med mere af det Slags.

Den betænksomme Kammertjener var allerede ifærd med at opoffre det hele Bundt til Luerne, men det blev frelst fra denne Undergang ved den her endnu mere betænksomme Meieriedame, der gjorde den særdeles kloge Bemærkning, at det var stor Synd at ødelægge en saadan Mængde Papir, som man jo kunde bruge baade til at krølle sit Haar med og ved andre flere Leiligheder; og hun lovede at lægge det altsammen i sin egen Koffert, og sørge for at Tomfrue Johanne Deans ikke fik noget af det at see: „omendstjøndt naar alt kom til alt, havde man da just ikke nødig at bryde sig stort om saadanne folsomme Menneſker. Tomfrue Deans havde jo havt Leilighed nok til at tænke paa Galgen i al denne Tid, saa hun kunde have taalt at see den, uden at gjøre saamange Ophævelser derover.“

Archibald paamindede den tilkommende Meiserste om, at Hertugen havde strængeligen paalagt dem Begge at være opmærksomme mod Johanne, og omgaaes hende med Artighed; og med dette Svar maatte hun lade sig noie. Næste Dags Morgen fortsatte de deres Reise, og kom uden tilfældende Uheld, gennem Dumfriesshire og en Deel af Lanarkshire til den lille Landsbye Rutherglen, omtrent fire Mile denne Side Glasgow. Her modtog Archibald Breve fra Hertugen af Argyles fornemste Korrespondent i Edinburgh.

Den Aften sagde han intet om hvad de indeholdt; men da de alle næste Dag vare komne paa Bognen, underrettede den samvittighedsfulde Tjener Johanne om, at han havde faaet Efterretninger fra Hertugens Factor, til hvem det var blevet ham befaleet at bringe hende, saafremt hun intet havde derimod, et Par Stationer hinsides Glasgow. Der herskede just i de Dage nogen Misfornøielse der i Eggen, og den havde i og omkring Byen forarsaget en Deel Uroeligheder, hvilket gjorde at det ei vilde være raadeligt for Johanne at reise alene, uden nogen Beskyttelse ad Veien mellem denne Bye og Edinburgh; naar de derimod reiste noget længere frem, vilde de træffe paa En af Hertugens Under-Factorer, der var paa Veien ned fra Heilandene til Edinburgh med sin Kone, og i

Selskab med dem kunde da Johanne fortsætte sin Rejse uden Ophold og Fare.

Johanne havde meget at indvende mod dette Forslag; — „hun havde,“ sagde hun, „været mere end længe nok hjemme fra — hendes Fader og Søster maatte jo vente hende hver Dag med angstelig Bekymring; og der var desuden ogsaa andre af hendes gode Venner der, som ikke befandt sig ret vel. Hun vilde med Glæde betale for Hest og Vogn selv til Glasgow, og hun var ganske sikker paa at ingen vilde gjøre hende noget ondt, da hun jo aldrig var istand til at skade eller fornærme Noget. Hun var ham meget forbunden for det gjorte Tilbud, men intet jaget Raadyr kunde længes saameget efter at komme i Sikkerhed, som hun efter at naae Sanct Leonard.“

Kammertjeneren verlede ved disse Ord et Blik med sin qvindelige ledsagerske, der forekom Johanne saa betydningsfuldt, at hun forkræffet udbrød: „O Herr Archibald! Høje Mistress Dutton, dersom I maaskee veed noget, der er forefaldet paa Sanct Leonard, saa, for Gud i Himlens Skyld, værer barmhjertige, og fortæller mig det — lad mig ikke svæve længer i denne frygtelige Uvisshed!“

„Jeg forsikkrer Eder, at jeg aldeles intet veed desangaaende, Mistress Deans,“ sagde Archibald.

„Og jeg — jeg — ja jeg veed sandelig ikke mere derom,“ sagde Meiersken, paa hvis Læber syntes at svæve en Tilstaaelse, som Kammertjeneren ved et betydningsfuldt Blik fik hende til at nedsluge, hvorpaa hun af al Magt syntes at holde Læberne tæt tilsluttede, ligesom om hun var bange for, at hun skulde buldre ud med Hemmeligheden, førend hun selv vidste et Ord deraf.

Johanne indsaae let, at her maatte være noget paa Færde, som de søgte at skjule for hende, og først ved Archibalds høitidelige Forsikkring om at hendes Fader, Søster og alle øvrige Venner, saavidt han vidste, befandt sig fuldkommen vel baade i Sind og paa Legeme, var det ham mueligt at berolige hende. Af saa agtverdige Menneſker, som de hun reiste med, var der ingen Fare eller Uleilighed for hende at befrygte, men alligevel var hendes Bekymring saa isinesfaldende, at Archibald endelig maatte gribe til det sidste Middel, og fremtog et Papiir, som han overleverede hende: paa dette stod da ſkrevet:

„Johanne Deans — J vil gjøre mig en Tjeneste med at følge Archibald og min qvindelige Vertjent en Dagsreise hiinsides Glasgow, uden at spørge dem videre om Grunden dertil; J vil derved meget forbinde Ederes

Argyle Greenwich.

Dette laconiske Brev fra en gjæv Dannemand, hvem Johanne havde saamange og store Forpligtelser imod, ophævede strax alle hendes Betænkkeligheder angaaende den forandrede Reisebestemmelse; men bidrog mere til at forsøge, end til at formindste hendes Nysgjerrighed. At naae Glasgow syntes nu at være noget, som hendes Reisesæller aldeles ikke tænkte mere paa; tvertimod holdt de sig paa venstre Side af Clyde-Floden, og reisste nu gjennem mangfoldige, deilige Landskaber langs med Bredden af denne Flod, der efterhaanden blev mindre fuld af Vandfald og bredere og større, saa at den kunde befares med Skibe.

„J vil altsaa aldeles ikke gaae ad Glasgow til?“ spurgte Johanne, da hun saae at Rudskene ikke lode til at ville dreie af henimod den gamle Broe, som dengang var den eneste Wei, paa hvilken man kunde komme til Sanct Mungos Hovedstad.

„Nei,“ svarede Archibald, der finder nogen Uroelighed Sted blandt Folket der, og paa Grund af, at Hertugen for nærværende Tid ikke lever i den bedste Forstaaelse med Hoffet, kunde det hælde sig, at vi vilde blive bedre modtagne der, end vi skjøttede om; eller ogsaa kunde det mueligen falde dem ind, at tænke paa at Capitainen fra Carrick kom rykkende ned mod dem med en Skare Høilændere under Shawfields-Oprøret i Maret 1725, og i det

Lilsælde torde vi maaskee blive slettere modtagne, end vi ønskede. I begge Lilsælde er det sikkerst for os alle, og i Særdeleshed for mig, om hvem man jo maa troe, at jeg kjender hans Naades Stemning i flere Henseender, at lade de godt Folk handle efter eget Lykke, uden at ophidsse eller opmuntre dem ved min Nærværelse."

Disse Forestillinger om Sagen, og de muelige Følger den kunde have, var af den Bessaffenhed, at Johanne ikke med Grund kunde indvende noget herimod, skjøndt det forekom hende, som om Archibalds Ord indeholdt vel saameget Pralerie, som Sandhed.

Boguen rullede imidlertid affted langs med Floden, som lidt efter lidt blev betydelig bredere, og endelig saa stor, at den saae ud som en fra Havet indgaaende Bugt, og man kunde nu tydeligen mærke Virkningerne af Ebbe og Floed.

„Paa hvilken Kant ligger nu Inverary?" sagde Johanne, der stirrede henover det mørke Ocean af høilandste Bjergflader, hvis Toppe laae den ene ved Siden af den anden, og vare gjennemskaarne af mangfoldige Søer, der strakte sig langt hen over paa den anden Side af Strømmen — „Er den høie Fæstning der Hertugens Huus?"

„Det der, Mistres Deans?" udbrød Archibald — „Gud hjælpe mig for Eder, kjender I ikke

det? det er jo det gamle Bjergslot Dumbarton, den stærkeste Fæstning i Europa — det tør jeg nok sige. Sir William Wallace var Commandant der i de fordums Krige mod Engländerne, og nu er Hans Naade Commandant i den. Vedre Mand findes der heller ikke i Skotland, man kunde betroe det Sted til."

„Boer da Hertugen deroppe paa den høie Klippetop?" spurgte Johanne.

„Nei, vist ikke, han har en Vice-Commandant, som har Overbefalingen i hans Graværelse — han boer i det hvide Huus, I seer der ved Foden af Fjeldet — Hans Naade selv opholder sig aldrig der." —

„Ja det vil jeg nok troe," bemærkede Meieriedamen, paa hvem den hele Wei fra Dumfries af ikke havde gjort det allerbehageligste Indtryk — „thi gjorde han det, saa kunde han komme til at lede længe førend han fandt sig en Meierske, om han saa var den eneste Hertug i hele England. Jeg har ikke forladt min Condition og mine Venner, for at komme her og see Qvæget staae og crepere paa disse Bjerge der, i de snevre Grifstier, som I siger, Hr. Archibald, eller klavre op ad Fjeldtøppene, som et Egern paa en Stang."

Archibald svarede hertil: „at han havde ikke skabt Hoiene, og heller ikke vidste nogen Naade at

faae dem bort paa; men hvad Boelligen angik, saa vilde de ret snart komme til Hertugens Huus paa en overmaade smuk Øe, som hed Roseneath, hvor de skulde oppebie en Skibsseilighed, der kunde bringe dem til Inverary, og træffe det Selskab, i hvis Følge Johanne Deans skulde reise til Edinburgh."

"En Øe?" sagde Johanne, der paa sin lange og eventyrlige Vandring dog aldrig havde forladt det faste Land — „saa maae vi da vel sætte over i en af disse Baade, som der ligge — de see ikke meget store ud, og Bølgerne gaae temmelig stærkt, synes mig, og —"

„Min Hr. Archibald," sagde Mistres Dutton, „Det giver jeg aldrig mit Samtykke til; jeg har ingenlunde forpligtet mig til at forlade Fastlandet, og jeg vil derfor have Eder anmodet om, at I befaler Karlene at kjøre rundt om ad den anden Bei til Hertugens Huus."

Ikke ret langt herfra ligger en fuldkommen sikker Sluppe, som tilhører Hertugen," sagde Archibald „saa at I aldeles ikke behøver at have nogen unødvendig Frygt herfor."

„Ja, men nu har jeg Frygt for det," blev Damen ved; „og jeg bliver ved min Paaastand, at vi skal følge Landeveien, om den saa end skulde være hele ti Mile længer."

„Det vil have sine store Vanskeligheder," be-

mærkede Archibald, „saasom Roseneath, uheldigviis, er en *De*.“

„Ja, om det saa var tigange en *De*,“ udbrød den forbittrede Dame, „saa kan jeg aldeles ingen Grund indsee til at jeg skulde udsætte mig for at drukne ved at sætte over Vandet derhen.“

„Nei til at I skulde drukne er der sikkert ingen Grund,“ svarede den ubevægelige Archibald; „men vel til at lade Eder sætte over, saasom det er umueligt at komme derhen til Lands.“ — Fast bestemt at efterkomme sin Herres Befaling, gav han Rudsken et Tegn med Haanden, og nu forlod de Landeveien, og kjørte ned til endeel tætliggende smaae Fiskerhytter, ved hvilke de fik *Pie* paa en Challuppe, der saae noget mere stadselig ud, end de andre, de forhen havde seet; den førte et Flag, hvori stod et Wildsviinshoved med den hertugelige Krone over, og ved Stranden stod et Par Søemænd, der ventede paa de Reisendes Ankomst, og ligesaa mange Høilændere.

Vognen standsede, og Folkene begyndte nu at spænde Hestene fra; med et meget imponerende Bæsen gav Archibald Befaling til at læsse Bagagen af Vognen, og lade det lille Fartøi dermed, og spurgte een af Søemændene, „om Caroline havde ligget der længe?“

„Hun kom sidst fra Liverpool, og har nok

været her i fem Dage — hun ligger nede ved Greenock,” svarede Karlen.

„Saa lad Heste og Vogn kjøre ned til Greenock,” sagde Archibald, „og hold Eder færdige til at indskibe Jer, for at tage til Inverary, naar jeg sender Eder Bud; Hestene kan staae i min Fætter Duncan Archibalds Stald saalænge. — Mine Damer,” lagde han til, „jeg maa anmode Dem om at holde dem færdige, thi vi have ingen Tid at spille.“

„Mistress Deans,” sagde den inderariske Meierske, „J maa giøre, som J selv finder for godt; men før skal jeg blive siddende her den hele udsagne Nat igiennem, før jeg skal betroe mit Liv til den maledede Eggeskal der. — Karl — hør, Karl (dette sagde hun til en Høilænder, som just var i Begreb med at bære en Rejsekuffert bort) det er min Kuffert, Du der har faaet fat paa, og det er min Veste, og det der er min Sadelhynde, og de syv Byldter og den Papirpose, der ligge — og understaaer J Eder at røre ved noget af alt det, saa skal J faae med mig at bestille.“

Høilænderen faae først den Talende lige i Øinene, og dreiede derpaa sit Hoved om mod Archibald, og da denne ikke gav ham noget Kontra-signal, løstede han Kufferten op paa sine Skuldre,

og traskede affted med Mistress Duttons Effecter, som han meget vaersomt lagde ned i Baaden, uden at tage nogen videre Notice af den vrede Dame, eller give sig den Umage at høre paa hendes Indvendinger, som han formodentlig aldeles ikke forstod, og tilbisse ikke havde bekymret sig synderligen om, dersom han end havde forstaaet, hvad det var hun sagde.

Da Væsten var bleven godt stuvet i Rummet, hjalp Archibald Johanne Deans ud af Bognen, og ikke uden en Emule Frygt paa sin Side lod hun sig bære gjennem Brændingen ud i Baaden. Kamertjeneren vilde derpaa vise sin anden Ledsagerske samme Høflighed, men hun lod ham reent ud vide, at hun aldeles ikke vilde forlade Bognen, og blev nu siddende der ganske allene, og truede alle dem, hun fik fat paa, baade Bedkommende og Ubedkommende, med at sagsøge dem for Løn og Kosterpenge, og Skadeserstatning for havte Udgifter, og regnede efter paa Tingrene, hvor mange Kjoler og andre Klædningsstykker, hun nu meente at komme til at tage Afsteed med for stedse. Archibald fandt det ikke Umagen værdt at forsøge paa at gjendrive hendes Paastand (hvilket gjorde, at den gode Dame kom i endnu hæftigere Forbittrelse), men talte blot et Par gælliske Ord til sine Høilændere; disse snue Bjerghøiere nærmene sig nu Bognen meget

forsigtigen, uden at gjøre nogen Mine til at foretage sig det ringeste ved hende, og grebe nu paa eensgang saa eftertrykkeligen fat paa den Gjenstridige, at al hendes Modstand og Sprellen var til ingen Nytte; hvorpaa de toge hende paa deres Skuldre i en næsten horizontal Stilling, traskede affted med hende ned til Stranden, og bære hende gjennem Brændingen ud i Baaden, uden at tilføie hende anden Fortræd, end at hendes Klæder bleve en Smule forkrøllede — men den Forbauselse, Skræk og hæftige Brede, hvori hun kom, var saa voldsom, at hun i flere Minuter ikke var istand til at mæle et Ord. Derpaa sprang Mændene om bord, og kun een hoi, raske Karl blev tilbage paa Stranden, indtil han havde stødt Baaden fra Land, hvorpaa han med et Spring tumlede ind i Baaden til sine Kammerader. De grebe nu fat paa Marerne, og lagde fra Land; derpaa hidsede de Seil, og styrede under lystig Sømandssjang ud ad Bugten.

„J — J skotske Kanalje,“ skreeg den opbragte Meierke til Archibald — „hvor tør J understaae Jer at behandle en Dame af min Stand, saaledes?“

„Madame,“ svarede den Tilstalte med uendelig Koldsindighed; „det er nu paa den høie Tid, at J faaer at vide, at vi ere paa Hertugens

Grund, og at der blandt disse Karle ikke er een eneste, som vilde betænke sig paa, at kaste Eder ud af Vaaden ligesaa hurtig, som de have sat Eder i den, saafremt det var Hans Naades Villie."

"Saa bevare mig du min Gud i Himmerige!" udbrød Mistress Dutton; „o, gid jeg dog blot aldrig havde indladt mig paa at følge med Jer hid!"

"Det vilde have været rigtigt, om J havde betænkt det en Kjende for, Mistress Dutton," sagde Archibald; „men jeg maa ellers sige Eder, at Høilandene vil J vist ogsaa finde har deres Behageligheder. J vil nu faae et halvt Dussin Malkepiger under Eders Kommando i Inverary, og faaer J Lyst, saa kan J gierne jage et Par af dem ud i Søen; thi Hertugens fornemste Betjente have næsten ligesaa meget at sige, som han selv."

"Nei, Hr. Archibald, saadant noget, maa jeg sige, er jeg ikke vant til; men jeg faaer vel see til at gjøre mit Bedste. — Er J ogsaa vis paa, at Vaaden ikke synker med os? — Herre du min Gud! den ligger jo ganske paa den ene Side, synes mig!"

"Var J kun roelig for det," sagde Archibald, i det han med en meget vigtig Mine tog sig Sængstet i Edinburgh IV.

en god Priis Tobak — „Elydesfloden har ved dette Overfartssted et gammelt Bekjendtskab med os, eller vi da med den, hvilket jo løber ud paa eet; vi behøve ikke at være bange for, at her skal tilføde nogen af vore Folk nogen Ulykke. Vi skulde egentlig have sat over fra hiin Side, men det gik ikke an, formedelsst Uroelighederne i Glasgows, der vilde gjøre det meget uoveltigt for Hertugens Folk at drage igjennem Byen.“

„Mistress Deans,“ sagde den velstalsffindede Meierke til Johanne, der sad just ikke i den allerroeligste Sindsforfatning, ved Siden af Archibald, som selv styrede — „er I ikke bange, Mistress Deans, for disse vilde Mandfolk med deres nøgne Knæer, og for denne Røddeskal af et Fartoi, der hopper op og ned, ligesom en Skummeskee i en Mælkebøtte?“

„Nei — nei, jeg er ikke, Madame, svarede, Johanne, stammende en Smule; „jeg kan just ei sige jeg er bange; thi jeg har seet Høilandsfolk førend i Dag, skjøndt jeg aldrig før har været dem saa nær; og hvad Faren paa det bundløse Hav angaaer, da troer jeg der er et Forsyns Styrelse med os saavel paa Vandet, som paa Landet.“

„Nu — ja, saaledes!“ sagde Mistress Dutton — „Det er dog ret en deilig Ting, at have lært at læse og skrive, for saa har man altid saa-

danne smukke Ord ved Haanden, naar det gjøres
nødigt. Archibald glædede sig særdeles meget over at
hans frægtige Forholdsregler havde gjort saa god
Virkning paa den egensindige Meierske, og som en
velopdragen og godmodig Mand, bestræbte han sig
for paa en lemsældigere Maade at hævde den Ind-
flydelse, han havde vundet ved en rigtig nok noget
voldsom, men høist gavnlig Fremgangsmaade.
Han forestillede eftertrykkeligen, hvor aldeles ugrund-
det al hendes Bekymring og Frygt var, og viste
hende den fuldkomne Umuelighed af at lade hende
blive allene tilbage paa Strandbredden, siddende i
den tomme Vogn; og dette lykkedes ham da ogsaa
saa godt, at der herskede den bedste Forstaaelse
imellem den allerede, førend de landede paa
Koseneath.

Femte Kapitel.

— „Har Lykken, eller
Rettere sagt Forsynet, ledt vor Baad,
Imod alt Haab, til en saa yndig Havn?”

Fletcher.

Derne, der ligge i Clydes Flodbugt, til hvilke man
nuomstunder hver Dag kan komme uden ringeste

Bansfelighed paa de mangfoldige Dampbaade med deres gjennemrøgede Bimler, vare i vore Forsædres Tid halv ubekjendte Egne, hvorhen ingen Reisende kom, og som i det Hele bleve besøgte af overmaade faa Mennesker. Deres Udseende er vel ikke særdeles udmærket sjønt, men dog rigt paa Afserling. Arran, en bjergrig Ø eller Alpeland, er fuld af de meest majestatiske og romantiske Situationer. Bute er skovrig, og har et mere venligt Udseende. Og Cumranyholmene, der danne ligesom en Contrast til begge hine, ere græssgroede, flade og bare, og danne den vestlige Punct af den ligesom naturlige Dæmning, der gaaer langs ned ad Clydefirth, dog paa mange Steder vidt adskilte ved det mellemstrømmende Hav. Rosenath, der er smalle, end de foregaaende Øer, ligger høiere oppe i Flodbugten henimod dens vestlige Strand, ikke langt fra Udlobet af den Indsø, man kalder Gare-Loch, og nær ved Langesøe og Loch Seant, eller, som man ogsaa kalder den, Holy-Loch, der snør sig mellem Bjerghsiderne i det vestlige Holland ned mod Clydeflodens Bred.

Paa disse Øer føler man kun faare lidet til de stränge Frostvinde, der ellers udøve deres ødelæggende Magt over Planteriget i den skotske Foraarsmaaned i høi Grad. Naar man undtager den høie bjergfulde Arran, ere de i Al-

mindelighed ikke udsatte synderlig for Atlanterhavets hæftige Storme, saasom de ligge omgivne af Land, og mod Vesten beskyttes af det i Havet udgaaende Ayrshires Strandbredde. Som en Følge heraf seer man Hængebirken og Sørgepilen, og andre Træer, der springe tidlig ud om Foraaret, grønes der i disse assidesliggende Egne saa frisk og hyppigt, som man intetsteds i de østlige Distrikter kan see; og Luften paa disse Øer er saa mild, at man kan anbefale dem som et sundt Opholdssted for Mennesker, der lide af tærende Sygdomme.

Fremfor de øvrige af disse Øer er Roseneath især saa udmærket ved sine maleriske Naturskønheder, at Greverne og Hertugerne af Argyll, fra de ældre Tider af, have valgt den til deres midlertidige Opholdssted, og toge da deres Qvarteer i en Jægerboelig eller Fiskerhytte, som siden, lidt efter lidt, blev omdannet til et Pallads. Men dengang, da vort lille Fartoi, som vi mod Enden af foregaaende Kapitel forlode paa Overfarten over Clydefirth, nærmede sig Øens Bredder, fandtes endnu ingen saadan prægtig Boelig paa dette Sted.

Da de kom nærmere ved Landingspladsen, der for en Deel var bedækket med gamle Ege, der vel ikke vare høie af Væxt, men havde store vidtudsprede Grene, og mellem hvilke man saae en Mængde Hæffelkrat, bleve de vaer, at der stod to

til tre Mennesker paa Stranden, der syntes at vente paa deres Komme. Johanne lagde neppe engang Mærke til disse Personer, og hendes glade Forbauselse var derfor overvættet stor, da hun, baaren af Folkene gjennem Brændingen til Strandbredden, der blev modtagen i sin Faders aabne Arme.

Denne Overraskelse var næsten for stor, til at hun skulde kunne troe sine egne Sandser — den havde formegen Liighed med en lykkelig Drøm, til at hun skulde kunne troe sig i den virkelige Verden. — Hun rev sig ud af hans fastomspyngende Kjerlighedssulde Favntag, traadte et Skridt tilbage, og saae stift paa ham, for at overbevise sig om, at det ikke var et Blendværk. Men det var uimodsigeligen den fromme David Deans selv i egen Person, i sin bedste lyseblaae Søndagskjole, med brede Metallknapper, Best og Beenklæder af samme Sort Løi, og store Kamascher af tykt, graat Klæde — Det var hans store blaae lavlandske Hue, som han stød tilbage paa Hovedet, i det han løftede sine Øine op mod Himmelen, med Udtryk af uendelig Taknemmelighed — De graae Lokker, der stak frem under den høie, furede Pande, det klare, blaae Øie, der blinkede frem under de graae, bukkede Øienbryne, Ansigtstrækkene, der ellers vare saa alvorlige og strange, men nu

udtrykte den høieste Grad af Overraskelse, Glæde og Taknemmelighed — alt dette tilhørte uimodsigelig den gamle David Deans.

„Johanne — min egen Johanne — mit bedste, mit dydefuldeste Barn — Herren, Israels Gud, være din Fader, thi jeg er neppe værdig at have dig til Datter mere! Du har udfriet os af vort Fangenskab; Du har igjen skaffet vort Huus dets tabte Ære — Gud lønne dig, mit Barn, med de rigeste Velsignelser, der ere os lovede! Ja han har alt velsignet dig ved det store Gode, han brugte dig som Redskab til at udføre.“

Lærere ledsagede disse Ord, saa lidet blodhjertet David Deans end ellers var. Archibald havde af fiintsøgende Opmærksomhed trukket sig tilbage, saa at kun Skoven og den nedgaaende Sol vare Vidner til Udbruddet af deres inderlige Følelser.

„Og Effie? og Effie da, kjære Fader!“ saaledes afbrød Johanne af og til hans Udtryk af glad Taknemmelighed.

Det skal Du faae at høre — det skal Du nok faae at høre“ — sagde David Deans hurtig; men atter og atter gjentog han Udbruddet af sin inderlige Taknemmelighed mod Himlen, fordi den havde ledet Johanne tryggeligen tilbage fra et Land, hvor Prælatisernes Fordærvelse og Skismatikernes

Kjættarie gif i Svang; havde udfriet hende fra Farerne paa Veien, og fra Løverne, der lurede paa hendes Stier.

„Dg Effie?“ gjentog atter og atter den kjærlighedsfuldt hengivne Søster. „Dg — og — (gjærne vilde hun her have sagt Butler, men hun undveeg den ligesfremme Efterspørgsel) — og Mistress Saddletree og Hr. Saddletree — og Dumbiedikes og alle andre Benner?“

„Alle vel, alle vel — Gud i Himlen være lovet!“

„Dg — Hr. Butler — han befandt sig ikke saa ganske vel, dengang jeg reiste hjemmefra?“

„Han er kommen sig igjen; han er fuldkommen rask.“

„Gud være lovet! — men — o kjæreste Fader, Effie? — Effie da?“

„Hende faaer Du aldrig mere at see, mit Barn,“ svarede David i en høitidelig alvorlig Tone; „Du er nu den eneste friske Green, der er tilbage paa det gamle Træ. Herren lade dig blomstre og grønnes!“

„Hun er død! — hun er myrdet! — Bee mig, jeg kommer forfildet!“ udbrød Johanne, og vreed sine Hænder.

„Nei, Johanne,“ svarede den Gamle i den samme høitidelige melankolske Tone. „Efter Kjø-

det lever hun, og hun er befriet for de jordiske
Lænker; o, gid hun ogsaa levede i Nanden, og ei
var endnu besnæret af Satans Baand!"

"Herren bevare os!" udbrød Johanne —
"Har den Ulykkelige været istand til at forlade dig,
for det plette Menneskes Skyld?"

"Ja, det Ord, Du sagde, er kun alt for
sandt," svarede Deans. "Hun har forladt sin
gamle Fader, der har fældet Taarer og bedet for
hende — hun har forladt sin Søster, der har ar-
bejdet og lidt ondt for hende, som en Moder —
hun har forladt sin Moders Huse og sine Fædres
Land, og hun er vandret ud over Grændsen med
denne Belials Søn — hun er gaaet bort med ham
med Glæde." — Han holdt inde; thi en hæftig
blandet Bølle af Sorg og Bredde berøvede ham
Mælets Brug.

"Dg med den Mand? med det frygtelige
Menneske!" sagde Johanne. "Dg hun har kunnet
forlade os, for at gaae bort herfra med ham? —
O Effie, Effie, hvem skulde kunnet tænke det om
dig, efterat Du saa naadeligen var bleven befriet
og frelst!"

"Hun er bortvandret fra os, mit Barn,"
sagde David Deans, "fordi hun ikke hørte os til.
Hun er en visse Qvist, og hun vil aldrig kunne
høre Naadens Frugter — en Forsoningsbuk, der

er vandret bort udi Verdens Ørkener, for, som jeg haaber, at tage med sig og bortbære Synderne fra vor liden Forsamling. Verdens Fred ledsage hende, og en bedre Fred, naar hun engang ved Himlens Naade, søger den. — Er hun En af hans Udvalgte, saa vil hendes Time engang komme. Hvad vilde vel hendes Moder have sagt, den ærverdige og berømmelige Matrone, Rebecca M'Naught, hvis Minde er ligerviis som en sødruftende Blomst i Newbattle, og som et kosteligt Røgelsekar i Lugton? Men nu maa det være saa — lad hende drage bort — lad hende vandre sine egne Veie — lad hende følge sin egen Willie. Herren veed, naar hans Time skal komme. Af gudfrygtige Fædre er hun kommen, og derfor vil hun vel ei friste den Lod, at werde ganske forkastet. Men aldrig, Johanne — aldrig mere maae hendes Navn blive nævnet imellem dig og mig. Hun er forsvunden for os, ligesom Bækken, der udtørres, naar Sommerens Hede kommer, som den taalmodige Hjob sagde — lad hende gaae, og være glemt!”

En melankolsk Tausshed fulgte ovenpaa disse Uttringer. Johanne vilde gjerne have udspurgt ham noiere angaaende Omstændighederne ved hendes Søsters Bortgang, men hendes Faders Forbud blev fremsagt i en saa strengt forbydende Tone, at hun ei torde det. Hun var allerede paa Veie

til at fortælle ham om sin Sammenkomst med den unge Staunton i hans Faders Hus; men da hun hastigen i Tankerne havde gennemløbet de enkelte Punkter i hans Lernetshistorie, faldt det hende ind, at hun derved snarere vilde bedrove ham endnu mere, end formindske hans Sorg. Hun bortvendte altsaa Samtalen fra denne saa sørgelige Materie, og besluttede ikke at gjøre nogen videre Efterspørgsel desangaaende, førend hun fik Butler i Tale; thi af ham ventede hun da at kunne erholde den udførlige Underretning om alle Omstændighederne ved Søsterens Vortgang.

Men naar skulde hun vel faae Butler igjen at see? Dette var et Spørgsmaal, hun ei kunde lade være at gjøre sig selv, især da hendes Fader, der tydeligen røbede, hvor piinlig al den Samtale om hans yngste Datter havde været ham, pegede hen mod den ligeoverfor liggende Kyst af Dumbar-ton-Shire, og spurgte Johanne: „om det ikke kunde være behageligt at leve der?“ hvorpaa han aabenbarede hende, at det var hans Hensigt at flytte sin jordiske Hytte derhen, saasom Hans Naade, Hertugen af Argyle, havde ladet ham adspørge, om han, som en kyndig Landbruger, og velunderrettet i alt, hvad der angaaer Nærg- og Faareavl, havde Lyst til at paatage sig Beskyrrelsen af en betydelig Forpagtning, som Hans Naade havde

bestuttet selv at overtage, for at sætte den i bedre Stand, saa den kunde kaste mere af sig."

Johanne blev saare ilde tilmode ved at høre denne hendes Faders Beslutning, „Hun kunde ikke nægte, at det var et godt og saare smukt Land, som havde en munter Beliggenhed mod Vesten, og hun tvivlede heller ikke paa, at Græsgangene maatte være meget gode, saasom Græsset saae saa friskt og grønt ud i Forhold til den megen Tørke, de havde havt. Men det laae dog langt borte fra Hjemmet, og hun var vis paa, at hun mangen Gang vilde komme til at tænke paa de gode Græsgange, fulde af de deiligste Blomster, mellem Vjergene ved St. Leonard."

„Lael ikke mere om det, Johanne," sagde hendes Fader; „jeg skjøtter aldrig om at høre det nævne mere; jeg mener da naar Flytningen er forbi, og alt er afgjort og bragt i Rigtighed. Men jeg har bragt over med mig alle de Kreaturer, som jeg troede du helst vilde beholde. Der er Tusindsfryd, og der er din egen spættede Koe, og den anden som du veed nok — ja jeg behøver ikke at sige dig hvorledes du kaldte den — Jeg var ikke istand til at lade dem sælge disse Væster, skjøndt jeg veed at Synet af dem mangengang vil vække sørgelige Erindringer i vort Hjerte — det er jo ikke de stakels umælende Dyr's Skyld — og een eller to Køer

til har jeg endnu beholdt, og dem lod jeg Folkene drive foran de andre Væster, at Folk kunde sige, ligesom da Jesse Søn vendte tilbage fra Slaget, „dette er Davids Bytte.“

Bed nærmere Forespørgsel og givne Underretning fik Johanne end mere Leilighed til at beundre sin Ven, Hertugen af Argyles virksomme Velgjørenhed. Han havde besluttet at indrette paa Grandsen af sine uhyre hoilandste Eiendomme en Avls-gaard, hvor han kunde foretage en Deel Landbrugsforsøg, men havde været i temmelig Forlegenhed for at finde en duelig Mand, til hvem han kunde overdrage Opgavet herover. Den Samtale, han paa Tilbageveien fra Richmond havde med Johanne om flere Materier, der angik Landvæsenet, gav ham en temmelig sikker Formodning om at hendes Fader vel maatte være netop saadan en Person, som han ønskede sig, thi hans Erfaringer og vel lykkede Forsøg beraabte hun sig stedse paa. Da den Betingelse, der blev forbunden med Effies Be-naadning, gjorde det meget rimeligt, at David Deans vilde bestemme sig til at forandre Opholdssted, blev da hiin Idee end mere levende hos Hertugen, og da han var en Enthusiast, saavel i Landbruget, som i Godgjørenhed, saa meente han at kunne tilfredsstille begge disse sine Tilboieligheder, ved at skrive til en paalidelig Mand i Edinburgh, der

havde med hans Sager der at gjøre, at han skulde skaffe sig Underretning om David Deans, Meierieforpagter ved Sanct Leonards, og saafremt han befandt at han var den Mand, han forestillede sig, uopholdelig gjøre ham det Tilbud, paa de meest fordeelagtige Betingelser, at paatage sig Bestyrrelsen af hans Prøve-Gaard i Dumbartonshire.

Anden Dag efter at Effies Benaadning var kommen til Edinburgh, gik Hertugens Kommissionær hen til gamle David Deans, og gjorde ham det ovenanførte Forslag. Deans havde allerede fattet den faste Beslutning at forlade Sanct Leonard; det ærefulde og udtryffelige Tilbud fra Hertugen af Argyle, at forestaae en Drist, hvortil udfordredes saamegen Indsigt og Flid, var i og for sig selv saare smigrende; og end mere hjærkomment var dette Forslag ham, fordi den brave Mand ikke var ganske uden gode Tanker om sin egen Duelighed, og var tilbøielig til at troe, at han ved at paatage sig denne Forretning kunde paa en Maade vise sig taknemlig for den særdeles Maade, der var bleven hans Familie beviist af den argylske Familie. Emolumenterne, hvoriblandt ogsaa den Rettighed at holde selv et temmeligt Antal Creature, vare ikke ubetydelige. Davids kloge Die indsaae tillige, at Veligheden var saare vel sikket til derfra at drive en fordeelagtig Qvægghandel paa Heilandene. Vel

stod han Fare for at friste Overfald fra Bjerget-
nene; men Hertugen af Argyles frygtede Navn-
meente han vilde nok kunne beskytte ham, saa han
intet havde at befrygte.

Imidlertid var der dog to Punkter, der op-
vakte Betænkkeligheder hos den gamle Mand. Det
første betraf den Geistlige, til hvis Menighed han
kom til at høre; og angaaende denne høistvigtige
Omstændighed blev han paa en Maade, som Læse-
ren strax skal erfare, fuldkommen tilfredsstillet; den
anden vigtige Hindring laae i Tanken om hans
yngste Datters Stilling, da hun jo efter Lovens
Bydende var forpligtet til at forlade Skotland, og
i saamange Aar ikke komme hjem igien.

Den i Lovkyndigheden velbevandrede Kommiss-
sionær smilede hertil, og sagde: „at her var jo al-
deles ingen Marsag til at forklare hiin Klausul saa
ligefrem efter Ordene — at, saafremt blot det unge
Fruentimmer forlod Skotland for nogle saa Maas-
neder, eller endog kun saamange Uger og saa til-
føes vendte tilbage til sin Faders nye Opholdssted
fra Vestkanten af England, vilde jo Ingen kunne
vide noget om hendes Tilbagekomst, eller i det rin-
geste Ingen, der havde Ret eller Lyst til at lægge
hende nogen Hindring iveien herfor. Hans Naade,
Hertugen, havde arvelig Rettighed til selv at ud-
øve Jurisdictionen i sit Distrikt, og ingen Øvrighed

kunde altsaa forbyde ham at lade opholde sig paa hans Eiendomme hvem han fandt for godt, og han vilde sikkert give dem, der stode under hans Befaling, Ordre til ikke at paadrage hans Datter nogen Fortrædelsighed. Naar folgelig hans Datter levede i Høilandene, kunde hun paa en Maade siges at være borte fra Skotland, for saavidt, som hun ikke opholdt sig i de Egne af Landet, hvor den almindelige Lovgivning var gjældende."

David Deans sølte sig ikke saa aldeles fyldestgjort ved denne Maade at betragte Sagen paa; men Effies Undvigelse, der fandt Sted tredie Nat efter at hun var kommen ud af Fængselet, gjorde hans Ophold paa Sanct Leonards Vjerg saa modbydeligt for ham, at han nu uden videre Betænkning indlod sig i det ham gjorte Forslag, og deeltog med Glæde i den Plan, Hertugen selv havde lagt, at overraske Johanne, for at gjøre denne Forandring af Opholdssted mere interessant for hende. Hertugen havde givet Archibald Underretning om disse Foranstaltninger, og befalet ham, at handle overeensstemmende med de Forskrifter, der fra Edinburgh skulde blive ham meddeelte, ifølge hvilke han da ogsaa bragte Johanne Deans over til Roseneath.

Fader og Datter talte med hinanden om disse Anliggender, idet de snart stode stille, snart vandrede langsomt hen mod Baaningshuset, der laae om-

givet af Træer, omtrent en halv Mills Wei borte fra den lille Bugt, ved hvilken Baaden var landet.

Da de vare komne Huset temmelig nær, fortalte David Deans sin Datter, med noget der lignede et undertrykt Smil, thi videre drev hans Ansigt det aldrig i at udtrykke den Glæde han følte, at der boede baade en velbyrdig Gentleman der, og en velærværdig Gentleman. Hvad den velbyrdige Herre angik, da var det Hans Velbaarenhed Lairden af Knoctarlitie, som var den første Øvrighedsperson i Grevskabet under Hertugen af Argyle, en høislandsk Aldelsmand, der, som David meget befrygtede, havde en Snæv af den samme Feil, som fandtes hos de fleste af den Slags Folk, nemlig et opfarende og hæstigt Sind, og en vis Ringeagt for de høiere Anliggender, der betræffe Menneskets aandelige Vel, og følgerig ogsaa en temmelig Grad af Ransyge i Henseende til denne Verdens gode Ting, uden strængt Hensyn til Ejendomsretten — men, forresten kunde han være en ret brav, omgængelig Mand, som Klogskab bød dem at leve i god Forstaaelse med; thi Høilandsfolkene, sagde han, vare nogle opfarende, meget opfarende Mennesker. Hvad den velærværdige Person angik, han talte om, var det en Candidat, som Hertugen af Argyle havde havt den Naade at udnævne til Præst ved den Sog-Sangstet i Edinburgh IV.

nekirke hvortil de hørte, og han vilde rimeligviis blive meget velkommen for de kristeligssindede Mennesker i Menigheden, der hungrede efter aandelig Manna, saasom de i lang Tid havde maattet lade sig nøie med den bedærvede høilandske Sød, som Duncan Mac Donough, den sidste Geistlige de havde havt, udsaaede blandt dem — en Mand, som baade Søndag og Værkdag begyndte sin Gjerning med Brændeviinsflasken — Men om denne vor nuværende Præst har jeg ellers nok ikke nodig at fortælle dig ret meget; thi, saavidt jeg veed, kjenner du ham nok allerede fra forrige Tider af — og der seer jeg ham just komme os imøde.“

Han havde Ret; hun havde virkelig seet ham før; thi det var — Ruben Butler i egen Person, der stod for hende.

Sjette Kapitel.

„Ei meer du din Søsters Afsyn saer see;
Du har hende savnet for sidste Gang.“

En Elegie.

Denne anden Overraskelse var ogsaa bleven Johanne beredt af den samme ædelmodige Belynder,

der havde ladet hendes Fader forflytte fra Sanct Leonards Bjerg til Bredderne af Gare-Loch. Hertugen af Argyle var ikke den Mand, der skulde glemme den Taknemlighed, En af hans Forfædres Testamente ligesom havde gjort ham til Pligt; og den gamle Bibel-Butlers Sønnesøn skulde nyde Frugterne af den Tjeneste, denne havde vliift Hertugens Bedstefader. Sognepræsten til Knockartlitie var just dengang død, og Hertugen havde strax besluttet at overdrage Ruben Butler den ledigblevne Betjening. Han havde derfor givet sin Kommissiönär de nødvendige Forholdsordrer i saa Henseende, og overdraget ham at tilbyde Butler Embedet, saas fremt han fra den moralske Karakter og Duellighedens Side befandtes at være værdig dertil. Ved nærmere Undersøgelse fandt man ligesaamegen Marsag til at være tilfreds med ham, som man havde været med David Deans, med Hensyn paa den Post, han skulde beklæde.

Med denne Befordring havde Hertugen af Argyle beviist sin Veninde og Klientinde, Johanne, en større og væsentligere Tjeneste, end han selv formodede, saasom han herved bidrog til at borttrødde de Indvendinger mod deres Giftermaal, Faderen havde, og som Hertugen ikke kunde have den allerringeste Formodning om.

Vi have forhen bemærket at David Deans havde nogen Fordom imod Butler; Grunden hertil torde vel uden Tvivl være denne, at han havde en Slags Formodning om, at den fattige Hjelpeskole-mester vovede at have gode Tanker til hans Datter. Dette var nu, ifølge David Deanses Anskuelse, en Synd i Forsættet, om dette saa end aldrig skulde komme til nogen virkelig Udførelse. Men den levende og virksomme Deeltagelse, Butler havde vilst ham under hans ulykkelige Forsætning, efterat Johanne havde begivet sig paa Veien til London, og hvortil han altsaa troede Butler ei kunde have anden Bevæggrund, end personlig Hengivenhed for ham selv, havde bidraget særdeles meget til at formilde den Bitterhed, hvormed David Deans siindom talede om Ruben Butler. Og endnu medens han var saaledes fordeelagtig stemt for denne, fandt en anden Begivenhed Sted, som havde særdeles megen Indflydelse paa den Gamles Sindelag mod ham.

Saa snart Deans havde forvundet det andet Sted, Effie havde givet ham ved sin hemmelige Undvigelse, var det hans første og fornemste Forretning, at faae samlet og tilbagebetalt de Penge, som han var Lairden af Dumbiedikes Skyldig, deels for hans Udlag ved Effies Proces, og deels for dem Johanne havde laant af ham til at bestride

Reiseomkostningerne med til London. Lairden selv, hans Ganger, den tressede Hat, og Tobakspiben, havde i meget lang Tid aldeles ikke ladet sig see paa St. Leonard; saa at David, for at faae sin Gjeld betalt, saa sig nødsaget til i egen Person at begive sig til Herregaarden Dumbiebikes.

Her bemærkede han strax en usædvanlig Støi og Travelsked. Her var Arbeidsfolk ifærd med at rive de gamle Tapetserier ned, og ophænge andre i deres Sted, her blev der gjort Forandringer, hiit det gamle istandsat, og alting vasket og ophvidtet, saa at han havde megen Møie med at kjende den gamle Herregaard igjen, hvor Dovenskab og Længsel ellers havde deres Sæde. Lairden selv, foreskom det ham, var heel forvirret; og omendstjondt han blev venskabelig modtaget af ham, saa syntes ham dog, at savne noget af den forduins Hjerteslighed, som han ellers altid pleiede at vise den gamle David Deans. Ligerviis var der foregaaet en Forandring ved Lairdens hele Udortes, skjondt David ikke ret kunde gjøre sig Rede for, hvori denne bestod — nogen Forbedring var der seet i Henseende til Snittet paa hans Klæder, og en vis Pyntelighed syntes at finde Sted ved ham, som David aldrig før havde bemærket. Selv den gamle Hat saa mere frisksyragtig ud; Opfættningen var nye, Dressen var bleven afpuddet, og

istedet for at bingle enten bagover eller forover paa Lairdens Hoved, som den før, alt efter Omstændighederne, havde gjort, saa sad den nu heel politisk trykt ned for Diet paa den venstre Side.

David Deans kom frem med sit Erinde, og talte ham Pengene til. Dumbiedikes kastede een af dem paa Bordet, og lyttede til Klangen, veiede den anden i Haanden med stor Nøiagtighed, og afbrød David, der var isærd med at anstille Betragtninger over Judas Befrielse af Fangenskkabet, med det Spørgsmaal, om det ikke forekom ham som om disse Par Guineer saae ud til ikke at være ret ægte. Da han var bleven berøieliget angaaende denne Punkt, havde puttet sine Penge i Posen, og undertegnet en Dvittering, henvendte han sig, efter nogen Betænkning, til David, med det Spørgsmaal: „Johanne har formodentlig skrevet Eder noget til, min Kjære Mand?“

„Angaaende Pengene, mener I vel?“ sagde Deans — „ja, det forstaaer sig, det har hun gjort.“

„Og hun sagde intet videre, mig angaaende?“ spurgte Lairden.

„Nei, ikke videre, end at hun, som en god Christen, ønskede Eder alt mueligt Godt — hvad andet mener I da, hun skulde have sagt?“ svarede David, der nu med glad Længsel ventede, at

Lairdens lange Frierie (om ellers hans langvarige Dinglen i Hælene paa Johanne fortjener saa activt et Navn) nu omsider skulde blive til Alvor. Rigtig nok var det denne Materie han vilde tale om, men der kom noget ganske andet frem, end David Deans havde ventet.

„Ja, ja, hun veed vel selv bedst, hvad der ligger hende paa Hjertet. Jeg har jaget Jennie Balchrisie og hendes Sødsfendebarn paa Porten. Det var noget Fandens Kram; de stjal baade Meel og Malt fra mig, og lod Bogumændene snyde mig for Kullene — I Morgen skal jeg have Taard, og paa Søndag bliver jeg viet i Kirken.“

Hvilke Følelser der nu end opsteeg i Davids Sjæl, saa var han dog for stolt, og havde formegen Følelse for sin egen Værdighed, til at han i Miner eller Ord skulde lægge sin ubehagelige Forbauselse for Dagen.

„Saa ønsker jeg Eder, at han, som tildeles Lykke og Betsignelse, maa skænke Eder den — Egetestand er en håderlig Stand.“

„Og jeg kommer ind i en håderlig Familie, David; det er Lairden af Lickpells yngste Datter — hun har Stool ved Siden af vor i Kirken, og derved kom jeg paa det Indfald at tage hende.“

David Deans havde nu intet her mere at gjøre, end atter at gratulere Lairden, og smage et

Glas af hans Brændeviin, og vandrede saa tilbage til St. Leonard, knurrende paa Beien over de menneftelige Tings Ubestandighed, og Menneftenes letforanderlige Sind. Det Haab, at Johanne ſkulde engang, ſeent eller tidlig, blive Lady Dumbiedikes, havde han, til Trods for ſig ſelv, alt mere og mere fattet og næret, uden at han ret vidſte, hvorledes. I det mindſte var det forekommet ham rimeligt, at dette var en Forbindelſe, ſom hans Datter, naar hun ſelv fandt for godt, kunde faae iſtandbragt, ſaaſom det jo blot beroede paa hende at give ſin tauſe Elſker et opmuntrende Blik — og nu var det aldeles forbi med diſſe hans Forventninger. David kom hjem i en Sindſtemming, der ingenlunde var en ellers ſaa god Mand værdig. Han ærgrede ſig over Johanne, fordi hun ingen Opmuntring havde givet Herremanden — han ærgrede ſig over Herremanden, fordi han ſkulde behøve Opmuntring til ſigt — og han ærgrede ſig over ſig ſelv, fordi han var iſtand til at ærgre ſig over ſaadanne Ting.

Da han kom hjem, fandt han et Bud fra den Mand, der havde med Hertugen af Argyles Sager at gjøre, ſom lod ham vide, at han onſkede at tale med ham, for at faae Kontrakten mellem dem bragt i fuldkommen Rigtighed. Han var altsaa nødt til, eſterat have hvilſet ſig en liden Stund,

at gaae til Edinburgh, saa at den gamle May Hettly bemærkede: „at hun var bange for at alt dette vilde tage Livet af hendes Husbonde, siden han jo kom til at gaae Venene af sig paa den Maade.“

Da Forretningerne, betræffende Aulsgaardens Forpagtning og Bestyrelse vare tilendebragte, og David Deans spurgte Hertugens Kommissiønær om, hvorledes det forholdt sig med Guds Ords Forkyndelse der paa Stedet, underrettede denne ham om, at Hans Naade havde besluttet at gjøre en særdeles agtværdig ung Mand, Ruben Butler, til Præst i det Sogn, til hvilken Aulsgaarden hørte. —

„Ruben Butler!“ udbød David — „Ruben Butler, Hjælpe lærer hos Skolemesteren i Liberton!“

„Ja, netop ham,“ svarede den anden; „Hans Naade har hørt ham rose, som en meget fortræffelig Mand, og har desuden fra hans Bedstefaders Tid af visse Forpligtelser imod ham; saa Præster vil nok faae det saa godt, som jeg har Besøling til at faae Ruben Butler det.“

„Forpligtelse? — Hertugen? — og mod Ruben Butler. — Ruben Butler indsat til virkelig Evangeliets Forkynder i den skotske Kirke!“ undraabte David Deans i en uendelig Forbauselse;

thi de Vanheld, der hidtil havde forfulgt Ruben Butler ved alle hans Foretagender, havde vant den Gamle til at betragte ham som et af Lykkens Stifbørn, som hun finder sin Glæde i at forfølge, og tilsidst aldeles styrte i Støvet.

Vi ere maaskee vel aldrig saa tilbøielige til at fatte fordeelagtige Tanker om vore Venner, som naar vi mærke, at de staae i større Gunst og Ansæelse hos Menneskene, end vi havde kunnet formode. Da han havde faaet Visshed om, at det virkelig forholdt sig saaledes med den lykkelige Forandring, der var foregaaet i Ruben Butlers Stil-ling, yttrede han sin meget store Glæde over denne heldige Begivenhed, og undlod ikke at tilskrive sig selv den Fortjeneste, at have været første Aarsag hertil.

„Det var mig,“ sagde han, „der raadede hans Bedstemoder, som kun var en meget simpel og jevn Kone, til at lade ham studere, for at blive Geistlig; jeg forudsagde dengang, at saafremt Gud vilde unde ham Held til hans Bestræbelser, saa vilde han blive en brav Støtte for Kirken. Han har sagtens gjort sig endeel til af sine verdslige Kunder; men en god Dreng er det, og han er ingen overfladisk Person; som de Geistlige nuomstunder ere, saa, om I finder Een bedre, end Ruben

Butler, er jeg vis paa, at I vil finde ti, der ere flattere end han."

David Deans tog nu Afsted med Forretningsmanden, og vendte hjem; han glemte endog, hvor træt og modig han var over de forskjellige speculative Betragtninger, hvortil hiin høist ubentede Efterretning gav ham Stof. Den brave David Deans saae sig nu nødt til, som det er gaaet saamangen stor Mand, at forsøge paa at indrette sine theoretiske Grundsætninger overeensstemmende med de nærværende Omstændigheder; og det gik ham, som det almindelig pleier at gaae andre store Mænd i saadanne Tilfælde, naar det er deres alvorlige Forsæt — han kom ret godt istand dermed.

„Kunde Ruben Butler, uden at besvære sin Samvittighed, modtage denne Befordring til Præst i den skotske Kirke, da denne, (efter Davids Mening) for nærværende Tid var den civile Magts tiltagne, uberettigede Myndighed undergIVEN?" Dette var det fornemste Spørgsmaal, han opklastede; og han betragtede det med megen Opmærksomhed. — „Den skotske Kirke var vel berøvet sit Grundbjælke, og betaget sit fulde Artillerie og Selvstændigheds Banner, men endnu fandtes der dog ibrige og redelige Ordets Forkyndere, opmærksomme Tilhørere, og uagtet al den Fornærmelse og

Krænkelſe, der var den tilføiet, fandtes der dog ikke Mage til denne Kirke paa hele Jorden."

David's Betænkeligheder havde været altfor mange og altfor kritiſke, til at han ſkulde have beqvemmet ſig til, ganſke at forene ſig med noget af de afvigende Partier, ſom af forſkjellige Grunde havde aldeles affondret ſig fra den nationale Kirke. Han havde ofte ſtaaet i Forbindelſe med ſaadanne Mænd blandt den indſatte Geiſtlighed, ſom hælde- de meeft til den gamle præſbyterianske Kirkes Mo- del og Principer fra Aaret 1640. Og omendſkjøndt der i dette System var mange Puncter, ſom trængte til Forandring og Forbedring, ſaa erindrede han ſig dog, at han, David Deans ſelv, havde vel været en ringe Laſmand for den gode Sag, paa lovlige Veie; men uden at forfalde til den mod- ſatte Yderlighed, nemlig Overdrive'ſe og Separa- tiſterie. Altsaa ſom en Fiende af alle Separati- ſter, kunde han ikke med Grund undſlaae ſig for at leve i en venſtabelig Forbindelſe med en Præſt af den nuværende ſkottiſke Kirke — ergo, kunde Ru- ben Butler gjerne modtage Præſtſkaldet i Knoct- tarlitie, uden derfor at miſſe hans Venſkab eller Yndefi — quod erat demonſtrandum.

Men nu kom han til det andet høiſvigtige Punct, nemlig betræffende den verdslige Patro- natsret, ſom David Deans altid havde paaſtaaet

var en dem ved List og Magt paatvungen Misbrug, der tjente til at fordærve og bedrage en heel Menighed, blot for at klæde en Sogneherres Ryg, og fylde hans Bug.

Dette Kald altsaa fra Hertugen af Argyle, saa værdig og høit anseet en Adelsmand han end var, maatte dog betragtes som et Lem af Afguds-billedet, og en Frugt af det onde Træ, og paa ingen Maade kunde David Deans blive sine gamle Grundsetninger troe, saasnart han skulde finde saadant et Foretagende lovmæssigt. Dersom det derimod skulde hende sig, at Menighedens Medlemmer selv kom eensstemmigen overeens om at kalde Ruben Butler til deres Præst, saa syntes det ikke saa ganske afgjort, at Udøvelsen af hiin ulykksalige Patronatsret kunde være nogen gyldig Grund for ham, til at unddrage dem den aandelige Bistand, han ellers som Geistlig kunde have ydet dem. Og dersom ogsaa de Ældste skulde give ham Udgang til dette Kirke-Embedet, mere med Hensyn paa Patronatsretten, end paa Menighedens eensstemmige Kald, saa var det en utilladelig Handling, som de selv maatte svare for, saa umoralsk den end efter hans Mening maatte være. Men dersom nu Ruben Butler modtog Betjeningen paa Grund af, at den blev ham tilbuden og overdragen af dem, han var kaldet til at undervise, og som udtrykke-

ligen havde yttre deres Ønske at faae ham til Lærer, saa meente David Deans, at Butler ikke behøvede at gjøre sig nogen videre Betænkelse over denne Sag — og saaledes kom da David, efter nøie Overveielse, ogsaa paa det Næne med dette Punct, især ved Hjælp af det fortræffelige Ord: der som.

Men endnu var der een Anstødssteen i Veien, nemlig den Eeds Afstæggelse til Regjeringen, som blev affordret den indsatte Præst, og hvorved han maatte erklende en erastianisk Konge og Parlament, og indrømme Lovmæssigheden af den incorporerende Forening mellem England og Skotland, ved hvilken dette sidste Rige var blevet et Lem og en Deel af det første, hvor Prælatisterie, Papisteriets Søster, havde grundfæstet sin Throne, og havet sine Horn gennem Bispehuen. Dette var Symptomer paa Affald og Rjatterie, hvilke ofte bragte David Deans til at udbryde: „o, vee mig! vee mig! — mit Hjerte er gennemstunget!“ Og det randt ham i Tankerne, at en gudelig Matrone var bleven udbaaren af Tugthuuskirken i saa dyb Besvimelse, at hverken lugtende Band eller andre Midler kunde vække hende, blot ved at høre de forargelige Ord: „Saaledes er for godt fundet af Herrerne over de aandelige og verdslige Anliggender“ — der bleve sagte fra en skotsk Prædikestol

i Indledningen til Bekjendtgjørelsen angaaende Op-
løbet mod Porteous. Denne Eeds Afslæggelse var
altsaa en saare ugudelig Estergivenhed, der for-
tjente at straffes med de værste Forbandelser —
en Synd, og en Snare, og Fare og Graftald. —
Imidlertid blev dog denne syndige Eed ikke altid
affordret. Vedkommende havde Hensyn til deres
egen omme Samvittighed, saavelsom til deres Brø-
dres, og først i en sildigere Periode drev man med
Strængthed paa dette Lovbuds Opfyldelse til Trods
for alle Generalforsamliger og Presbyterier. Nu
kom igjen det forsonende Ord David Deans for-
træffelige til Hjælp. Dersom en i Embede ind-
sat Geistlig ikke blev opfordret til at vise denne
utilladelige Fælselighed, der som han paa en lov-
lig Maade havde faaet Udgang til Kirken, uden
at trænge sig derind, og med rigtig Indsættelse,
saa, saa, naar alt kom til alt, meente David, at
han nok kunde, uden at overtræde sine Forpligtel-
ser, modtage Sjelesørgerembedet for Menigheden i
Knocktarlitie, med alle dertil hørende Emolument.

Selv de bedste og meest oprigtigssindede Mænd
føle i saa høi Grad den Indskydelse, de udbortes
Omstændigheder have paa deres Grundsatninger, at
det vilde være altfor uskaansomt handlet, om vi
gave os til nærmere at undersøge, hvilken Andeel
den faderlige Egenfjærlighed havde i denne sindrige

Maade at betragte den hele Sag paa, i Forhold til hans forudsattede Meninger. Lad os engang tage David Deanjes Stilling i Betragtning. Han havde nyelig mistet sin ene Datter, og den ældste, hvem han var saa saare meget skyldig, var ved Dumbiedikes's pludselig fattede Beslutning, bleven berøvet det store Haab, David paa hendes Begne havde gjort sig om at skulle blive Herskerinde over hiin betydelige Eiendom. Just som denne uheldige Omstændighed paa en sørgelig Maade syffelsatte hans Sjæl, fremstillede Ruben Butler sig for hans Tanker — ikke meer den sultne, lugslidte Skole-mester-Vicarius, men den velbemidlede, trivelige Præst i det store Knoctarlitie, elsket af sin Menighed — exemplarisk i sit Levnet — kraftfuld i sin Lærdom — opfyldende sine Pligter, som Religions-lærer saa fortræffelig, som endnu ingen Præst for ham havde gjort det i Hoilandene — bortvendende Mennesker fra Synden, som en Faarehund driver Hjorden fra de farlige Steder — en Vndling af Hertugen af Argyle, og en Mand, der havde en Indtægt af otte hundrede Pund Skotsk, foruden store Tiender *in natura*. Her var der Udfigter til et Partie, som i Davids Tanker kunde tigange opveie den feilsagne Forventning i Henseende til Dumbiedikes, forsaavidt som vor Meieriesforpagter paa St. Leonards Bjerg ansaae en dygtig Ordets

Tjener for at være langt mere værd, end en Mand, der ikke havde andet at være stolt af, end sine Landeieendomme. Den Omstændighed, at Johanne maaskee nok selv vilde foretrække Foreningen med Butler, kunde have været ham endnu een Grund mere, ved dette Valg, saafremt det var faldet ham ind at tænke derpaa; men det var noget, som aldrig var faldet den gode Mand ind, at raadføre sig med hendes egen Tølelse i saadanne Sager, ligesaa lidt som han troede det kunde være mueligt, at hun kunde i dette Anliggende være af nogen anden Mening end han selv.

Resultatet af alle disse hans Betragtninger blev da nu dette, at han fandt sig besejret til selv med egen Haand at lede og styre hele denne Sag, og, saafremt det skulde befindes at være mueligt uden syndig Eftergivenhed eller Forargelse og Forsald af hvilket som helst Slags, da at give Menigheden i Kvæktarlitie en agtværdig Sjælesørger. Ifølge denne sin fattede Beslutning, lod han, ved en agtværdig Kjørnemøllehandler i Libberton, Ruben Butler anmode om at umage sig til ham. Ikke engang for dette sit Sendebud var det ham mueligt at dølge den stigende Tølelse af selvtilfreds Vigtighed, saa at endog Manden, da han havde udrettet sit Erinde hos Skolemesteren, lagde til:
Sangstet i Edinburgh IV.

„at Forpagteren paa St. Leonard sikkert maatte have en meget vigtig Nyhed at meddele ham, thi han saa særdeles veltilfreds ud.“

Man kan let begribe, at Butler strax efterkom David Deanses Ønske. Han var af en simpel, ligefrem Karakter, udrustet med naturlig Godmodighed; men i dette Tilfælde bidrog Kjerlighed til at igjøre ham endmere søielig og eftergivende. Han havde faaet Nys om den særdeles Naadesbeviisning, Hertugen af Argyle havde tiltænkt ham, og det med Følelser, som kun det Menneſke kan slutte sig til, der af egen Erfaring veed, hvad det er at faae Udsigter til at befries for andres Ringagt og for Fattigdom, og komme i en uafhængig og hæderlig Stilling. Han besluttede derfor hos sig selv, at den gamle Mand skulde have Tilladelse til at blive i den veltilfredse Formening, at han var den første, der gav ham Underretning om denne saa vigtige Begivenhed; og til samme Tid overveiede han ogsaa, at det vilde være rigtigst, at lade David Deans, naar de kom til at tale om denne Sag med hinanden, udbrede sig herover med al den Vidtløftighed, han fandt for godt, og taale alt, hvad han fremkom med, uden at afbryde eller modſige ham, da han derved udsatte sig for at forbittere ham mod sig. Denne sidste Beslutning var i Grunden ogsaa den klogeſte han kunde tage; thi

endstjændt der vel vare mange Betænkeligheder og Indvendinger, David for sig selv kunde opløse til sin egen fuldkomne Tilfredshed, saa vilde han dog nok ingenslunde have givet nogen sit Bisald, om denne havde uddraget samme Slutning, som han selv — og at indlade sig i nogen Strid med ham herom, indsaae Butler nok vilde kun være at bestyrke ham for steds i de Meninger, han forsøgte paa at bevise ham Ugylldigheden af.

David Deans modtog sin Ven med særdeles megen Selbvigtighed og Værdighed, hvilken den Ulykke, der saalange havde forfulgt ham, hidtil havde forjaget fra hans Udvortes; men nu antog han atter det samme myndige Væsen, som han i forlums Dage havde vlist mod Enken Butler, og hvormed han havde forekrevet hende Regler for hendes Jordlodders Dyrkning ved Beersheba. Med megen Vidtsøftighed underrettede han nu Ruben om sin Beslutning, at forlade sit nuværende Opholdssted, og flytte til Dumbartonshire, for at paatage sig Bestyrrelsen af en Aalsgaard for Hertugen af Argyle, og opregnede med megen Velbehagelighed de forskjellige Fordele, denne forandrede Stilling vilde bringe ham; men forsikkrede derhos den taalsmodige Tilhører, at den vigtigste af alle hans Bevæggrunde dertil havde været denne, at

han formeente, ved sin store Indsigt i alt hvad der angik Nørgavlen, at kunne gøre Hans Naade, Hertugen af Argyle saare betydelige Tjenester, til Gjengjæld for al den Godhed han havde udviist mod hans Familie „under de sidste ulykkelige Tildragelser“ — og ved disse Ord fordunklede en Laare den gamle Mands muntre, selvtilfredse Blik.

„At sætte en usidenbe Høilænder til at bestyre saadan en Post, gik jo ikke an; thi hvad kunde man vente sig af ham andet, end at han vilde blive en saadan Overhyrde, som den ugudelige Edomiter Doeg? Men saalænge dette graae Hoved staaer i Spidsen derfor, saa skal der blive sørget for Hjorden fra det mindste til det største, saagodt, som om det var Pharaos fede Køer. — Og nu min gode Dreng, Ruben, naar I nu seer, at vi maa oprykke vore Telte, og drage til en fremmed Egn, saa vil I komme til at kaste et sorgfuldt Blik efter os, og tænke paa hvem I nu skal faae at raadføre Eder med angaaende Eders Handel og Wandel i disse farlige Læder, hvor Træfald er saa almindeligt; og sikkerlig vil det da rinde Eder i Hu, at den gamle Mand, David Deans var det Medskab, Himlen betjente sig af, for at lede Eder bort fra det Kjetterie og Schismatismerie, som Eders Faders Huus fandt sin Glæde

i at besmitte sig med. Mangengang vil I sikkert
altsaa, naar Belymringer og Fristelser og Plager
trænge ind paa Eder, I, som kun endnu er en ung
Recrut, der førstegang hører Allarmtrommen røres,
savne den gamle, gjæve, erfarne Veteran, som har
fristet Feldttogets Besvarligheder saamangen heed
Dag, og hørt Ruglerne saamangen Gang suse om
Ørene."

Det er temmelig sandsynligt, at Ruben But-
ler her ved sig selv har gjort den stiktiende Be-
mærkning, at hiint Sidehug til hans Fædres sær-
deles Grundsatninger kunde have været sparet, og
at han har havt Selvsølelse nok til at formene,
at han, med sine Arv og sine Kundskaber, nok selv
skulde kunne styre sin egen Cours, uden at be-
høve den gode David Deanses Hjælp til at føre
Roeret. Dog svarede han intet videre hertil, end
at han udtrykte sin Corrig over, at han nu skulde
skilles fra sin gamle, hengivne og prøvede Ven.

„Ja, men hvad er vel derved at gjøre,
min kjære Mand?" blev David Deans ved, i det
han fremtvang et Slags betydningsfuldt Smil i
sit Ansigt — „Hvad kan vi vel gjøre ved det?
Jeg er sikker paa, at I ikke kan sige mig nogen
Udvei. Det maa I nok overlade til andre Folk,
min gode Ruben, til Hertugen af Argyle og mig.
Det er en herlig Ting at have gode Venner her i

Verden — hvormeget bedre at have En hinsides denne Jord!"

David, hvis Fromhed, kjendte den undertiden ikke blev anvendt ganske paa rette Sted, var ligesaa reen, som den var ivrig, og hvis Ytring var bleven til Bane hos ham, hævede ved disse Ord sit Blik mod Himlen, og holdt inde i sin Tale. Ruben Butler tilkjendegav hvor saare behageligt det vilde være ham, at blive underrettet og veiledet i dette saa vigtige Anliggende af en oprigtig Ven, og David tog nu igjen til Orde.

„Hvad tænker I vel nu, Ruben, om en Kirkebetjening, en virkelig Kirkebetjening under Kirkesagernes nuværende Forfatning? Saafermt en saadan blev Eder tilbuden, troer I da, I uden Samvittigheds-krupler vilde kunne modtage den? Jeg spørger kun saa, for at erfare Eders Mening om den Sag."

Butler svarede: „at saafermt han skulde faae Udsigt til at kunne erholde et saadant Embede, vilde han sandsynligviis allerførst raadføre sig med sine egne Evner, om han fandt sig selv duelig til at forestaae det Sogne-Embede, han blev kaldet til; og dersom det forekom ham, at fra denne Side intet kunde være at indvende, saa kunde hans Ven nok selv indsee, at det i alle andre Henseender maatte være høist fordeelagtigt for ham."

„Rigtig, Ruben, meget rigtig, min Dreng —

Eder's egen Samvittighed maatte J først raadføre Eder med; thi hvorlunde skulde den være en due-
lig Lærer for andre, som selv er saa ukyndig i
Skriften, at han med Gridshed griber efter den
Gordeel, et godt jordist Kald kunde forskaffe ham,
saasom Penge og Boelig og Levnetsmidler, som i
aandelig Betydning jo ikke er hans — eller gjør
Kirken til et Skalkeskjul for sine egennyttige Hen-
sigter? Men jeg vil sørge bedre for Eder, end som
saa, og i Særdeleshed maa J ledes til at betænke,
hvor farligt det er i alle Henseender at handle
efter eget Lykke og Overlæg, thi det kan give An-
ledning til flemme Misgreb, til Rjatterie og Fra-
fald baade til Høire og Venstre. Skulde J alt-
saa, Ruben, komme i en saadan betænkelig Stil-
ling, saa omendskjendt J maaskee er kyndig i de jor-
diske Tungemaal, saasom det, der taltes i Rom,
hvilket nu omstunder er det Sted, hvor det affæ-
lige Papisterie sidder paa sin Throne i Purpur-
klæder, og det, der brugtes blandt Grækerne, for
hvem Evangeliet's Forkyndelse var en Daarlighed, saa
er J dog endnu et ungt Menneske, og J maa ders-
for lyde Eder's Belynderes Ord, som vist vil raade
Eder til, at følge de gamle, kloge og erfarne Be-
kjenderes Veiledning, som har lært, hvad det er at
snige sig om mellem Høie og i Moradser, og i

Huler og Sumpe, og som, for at blive Sandheden troe, satte deres Liv i Bøve."

Butler svarede hertil: „at da han eiede en saadan Ben, som han troede at torde stole paa at have i den gode gamle Deans selv, der var en Mand, som havde oplevet og været Øiensvidne til de mange Omvæltninger, der i de senere Tider havde fundet Sted, saa vilde det være utilgiveligt, om han ikke betjente sig af hans Erfarenhed og gode Raad."

„Nok sagt, Ruben — nok sagt, svarede David Deans med inderlig Tilfredshed og Selvsølelse — „og om det nu traf sig, at I kom i saadan en Stilling, som den jeg for nævuede, saa vilde jeg visseligen ansee det for min Pligt, at gjennemgaae den hele Sag nøiagtigen med Eder, og gjøre Eder opmærksom paa al den Brøst og Bræk og Synd, der nuomstunder finder Sted ved vor Kirke, og eftertryffeligen lægge Eder det paa Hjerte, uden at fortie det ringeste."

Nu var David Deans kommen ret i sit Element. Han begyndte fra allerførst af, og gjennemgik den hele skotske Kirkes Historie gjennem alle dens forskjellige Forandringer — og til sidste Slutning maatte Ruben Butler høre den meest udførlige, og med oplysende Anmærkninger forsynede Fortælling om en Tildragelse, som han saa mangfold-

dige Gange tilforn havde døiet — nemlig om David Deanses Fængsling i Jernburet i Tugthuset ved Kanongate, samt Marsagen dertil.

Vi vilde begaae en stor Uretsfærdighed mod vor Ven, David Deans, om vi forbigik Fortællingen om en Tildragelse, som han selv ansaae for saa berømmelig en Deel af hans Livs Historie. En drukken Dragon af den kongelige Garde, Francis Gordon ved Navn, havde opjaget en fem til sex af de sig skjulende Whigs, hvoriblandt ogsaa var vor gode Ven, David; men da han havde tvunget dem til at staae stille for sig, og netop var ifærd med at give sig i Kæft med dem, fyrede en af Mændene en Pistol af mod ham, saa at han faldt død til Jorden. David pleiede at trække paa Smilet, og ryste med Hovedet, naar nogen spurgte ham, om det var ham, der havde været det Redskab, hvorved Himlen udryddede denne ugudelige Forsølger af Jorden. Virkelig maatte ogsaa Wren for denne Gjerning tilkomme enten ham, eller den i hans Pine saa berømmelige Patrick Walker. Ingen af dem roste sig ganske ligesom af at have bragt Francis Gordon til evig Længsel, saasom der nærved Edinburgh levede nogle hidsege Hoveder blandt Livgardistens Slægtninge, hvilke det nok kunde være faldet ind at tage alvorlig Hævn; men benægte for sig selv, eller tilstaae den Anden den For-

tjeneste at have paataget sig dette active Forsvar for deres Troesbekjendelse vilde de dog ikke. David sagde, at var det ham, som affyrede Pistolen, saa vidste han dog, at det var første Gang, han havde gjort sligt, og at det ogsaa vilde blive den sidste — Og hvad Patrick Walker angaaer, da veed man, at han yttrede sin Forundring over, at saa lille en Pistol skulde kunne være istand til at dræbe saa stor en Mand.

Efterat have udbredt sig saa vidtløftig over Kirkens Forsatning under dens fortvarende Blomsiren, og langvarige Hensalmen, kom endelig David Deans, der vilde have gjort enhver anden Tilhører, end sin Datters Elsker, utaalmodig, til at udvikle sine egne Meninger og Grundsætninger, der skulde tjene til at vejlede hans Ven til Erkjendelse af det Rigtige, med Hensyn paa hans Uttraae efter at komme som Geistlig ind i et Kirke-Embed. I denne Hensigt fremsatte den gode Mand en saadan Mængde casuistiske Proibemer, forudsatte saa mangfoldige urimelige Tilfælde, gjorde saa fin og critisk en Distinction mellem venstre Haand og højre Haand — utilladelig Estergivenhed og aabenbar Graftald — at han omsider, efterat have gjort den rette Vej ikke stort bredere, end en mathematisk Linie, saae sig nødt til at blive ved den meget indlysende Sætning, at enhver Mands egen Samvit-

tighed var den bedste Styrmænd for ham, saasnart han havde faaet et rigtigt Begreb om, hvor vanskelig den Gort var, han nu skulde begive sig ud paa. Han opregnede Exempler for og imod, Argumenter, som kunde bevise Tilladeligheden og Utilladeligheden af at modtage et Præstekald under Kirkens saa at sige revolutionære Forsatning, og det med langt mere Udførlighed for Butler, end han havde udviklet dem for sig selv. Og han sluttede nu endelig med, at han burde overveie denne Sag, og lade sig lede af sin egen Samvittigheds Udsagn, i at bestemme, hvorvidt han under saadanne Omstændigheder, som den nærværende, troede at kunne paatage sig et Sjelesørger-Embedet, uden at handle tværtimod sin egen indvortes Overbeviisning om hvad der var Ret eller Uret.

Da nu David var omsider bleven færdig med al denne vidtløftige Paassiar, som kun af og til var bleven afbrudt ved enkelte Ord, eller korte Udtryk af Ruben Butler, fandt Taleren selv til sin største Forbauselse, at den Slutning, han meget naturligen ønskede at faae uddraget, syntes ham nu langt fra ikke bygget paa saa uimodsigelige Grunde, som han troede at finde, dengang han for sig selv afhandlede denne Sag.

Denne David Deanses Skjæbne, at komme langt mindre sikkert til det forønskede Resultat, da

han mundtliggen udviklede sine Sætninger for andre, end da han stiltiende giennemgik Sagen for sig selv, tjener til et herligt Beviis for Rigtigheden af den Sætning, at Debatter over vigtige Anliggender bør føres offentliggen og mundtliggen. Thi Mandens egen Følelse og forudsattede Mening virker som oftest saa stærkt, at han lettelig bringes til at lempe sig i sine Slutninger efter disse, da han derimod, naar han er nødsaget til at udvikle Sagen for en anden, maa, for at synes at være upartisk, ogsaa fremsætte alt, hvad der kan siges imod hans egne Synspuncter, med større Noiagtighed, end naar han blot giennemgaaer den for sig selv. Da nu David Deans saaledes havde fremsat, hvad han havde at sige for og imod denne Sag, troede han sig forpligtet til at forklare sig endnu tydeligere, og lade Ruben Butler vide, at det var ikke noget blot mueligt Tilfælde, han her havde fremsat, men et virkeligt, angaaende hvilket Ruben Butler nu maatte fatte en Beslutning — og at det forholdt sig saaledes, kunde han takke Davids egen og Hertugen af Argyles Indflydelse for.

David Deans blev endogsaa temmelig overrasket ved at høre Ruben Butler besvare denne hans Meddelelse med den Erklæring, at han vilde tage sig denne Nat til nøiere at overveje alt, hvad han i saa god en Mening havde sagt ham, og derpaa

give ham et bestemt Svar følgende Morgen. Faderfølelsen fik ved denne Leilighed Bugt med David. Han overtalte Butler til at blive hos ham denne Aften — han lod fremsætte paa Bordet een, ja to Glasfer gammelt, stærkt Øl, noget, som ellers faare sjelden stede — han talte om sin Datter — om hendes gode Egenstaber — hendes Huusholderrisikthed — hendes Glid — hendes hjærliche Hengivenhed. Han ledte Butler saa siensynligen til at aabenbare ham sine Følelser for Johanne, at det allerede forend Aftenen heldede, var afgjort mellem dem, at hun skulde blive Ruben Butlers Brud; og omendstjænt de ikke fandt det aldeles passende at afgjøre strax, hvad Butler havde forlangt sig en Nats Betænkningstid til, saa syntes det dog at være fuldkommen afgjort mellem dem, at han skulde modtage Sogneskaldet i Knoctarlitie, forudsat, at Menigheden selv var saa villig til at antage ham, som Hertugen havde været til at kalde ham. Angaaende Eeden, da kom de overeens om, at det kunde være tidnok at overveie den Sag, naar den skulde blive ham affordret.

Mange Indretninger bleve den Aften aftalte mellem dem, hvilke og siden bragtes i behørig Orden ved Hjælp af Hertugen af Argyles Kommissionair, der ogsaa tilkjendegav dem Hans Raades Ønske, at de begge vilde indfinde sig paa Rose-

neath, for der at modtage Johanne, naar hun kom tilbage fra London.

Dette Tilbageblik paa de Begivenheder, der kronede Johanne Deanses og Raben Butlers roselige Kjerlighed med et heldigt Udfald, fuldstændiggjør vor Fortælling, indtil deres allerede omtalte Møde paa Øen.

Syvende Kapittel.

„Jeg kommer,“ sagde han, „min Lyst, mit Liv,
Og — Du meest dyrebare Navn — min Vio!
Din Faders Hus, din Slægt forlade Du,
Mit Hjem, og Mine dig tilhøre nu.“

Logan.

Johannes og Butlers Møde under saadanne Omstændigheder, der syntes at love deres lange, troefaste Kjerlighed den bedste Løn, var i høi Grad rørende, men ikke saameget ved nogen ualmindelig Hæftighed i deres Følelser, som ved disses simple, rene Fromhed. David Deans, hvis Praxis undertiden ikke stemmede saa ganske overeens med hans Theorie, underholdt dem først med Bemærkninger over Ægteskabets ufordeeltagtige Sider, opregnede

dem Exempler paa, hvor let det var istand til at forlede forresten brave Mænd til at lade deres Iver for den gode Sag fare, og bemærkede, at den skotske Kirkes udmærkede Standartholdere, saasom Cargill, Peden, Cameron og Kenwick, endskjendt de vel aldrig ligesrem fraraadede en saadan Forbindelse, dog ansaae Vielsen, som den af deres geistlige Forretninger, der var dem mindst behagelig. Imidlertid meente David Deans (og han havde ved sit eget Exempel noksom bekræftet denne Mening) at Ægtestanden, skjøndt en Snare for Mange, dog i Grunden var en hæderlig Stand, saafremt man ei var udsat for Farer og Forsølgelser, og saa sig istand til at give Børnene Underhold og Opdragelse — „Dg derfor,“ sluttede han noget afbrudt, i det han henvendte sig til Johanne og Butler, der med blodrøde Ansigter havde staaet og hørt paa hans vidtløftige Afhandling om den hellige Ægtestands gode og slette Sider, „vil jeg nu lade Eder være ene og underholde Eder med hinanden.“

Saa som deres Samtale i Cœnrum, saa saare underholdende og vigtig den sikkert end var for dem selv, dog neppe kunde interessere Læseren synderlig, forsaavidt den angik deres nærværende Følelser og Udsigter for Fremtiden, saa vil vi her forbigaae den, og kun omtale de Efterretninger, Johanne

erholdt af Butler, angaaende sin Søsters Undvigelse, hvorved hun kom til Kundskab om mange Vidsomstændigheder, som det havde været hende umueligt at erfare noget om af sin Fader.

Butler fortalte hende da, at Effie havde opholdt sig i det faderlige Huus ved St. Leonards Bjerg, de tre første Dage efter at hendes Benaadning var kommen til Edinburgh — at den første Sammenkomst mellem David og hans vildfarende Datter, hvilken fandt Sted endnu førend hun kom ud af Arresten, havde været i høieste Grad rørende; men Butler kunde derhos ikke opgive den Formodning, at den Gamle, da han saa sig sikker for at miste hende paa saa skrækkelig en Maade, havde begyndt at ville udøve en strengere Disciplin mod hende, og at hun, som af Naturen var hæftig og utaalmodig, og end mere blev det, ved det hun følte, at Frettesættelsen var i Grunden vel fortjent, derover snart havde tabt Taalmodigheden, og ei længer været istand til at udholde denne Stilling.

Tredie Nat efter sin Ankomst til St. Leonard undveeg Effie hemmeligen, og der var intet Spor at see af den Wei, hun paa sin Flugt havde taget. Smidlertid reiste dog Butler afsted, for at opspore hende, og fik endelig, efter mojsommelig Sogen, Nys om, at hun havde taget Weien til en lille Landingsplads ved en ubetydelig Flod, som falder

ud i Havet imellem Dalkeith og Edinburgh. Dette Sted, hvor man siden har anlagt en Havn og som er bleven omgivet af mange Landgaarde og Baaningshuse, kaldes nu Portobello. I hine Tider var der kun ode Almindinger til begge Sider, bedækkede med Tjørnekrat, og der kom ingen dertil uden Jiskere, og af og til Smuglere med deres Smaafartøier. Et saadant havde man seet ligge paa Luur i Bugten paa den Tid, da Effie var gaaet hemmellig hjemme fra, og Butler fik sikker Underretning om, at netop den selsomme Aften, da hun var undvogen, var der bleven sat en Baad i Land fra Fartøiet, og denne Baad havde derpaa bragt et Fruentimmer ombord. Da nu Folkene paa Elisbet ikke satte Varer i Land der, men strax lettede Anker og seilede bort, syntes der ikke at kunne være nogen Tvivl om, at hine jo maatte være nogle af den berymtede Robertsons gamle Kame-rader, og at de vare komne derhen blot i den Hensigt at føre Effie bort med sig.

Dette fik strax derpaa Butler end mere Visshed om, da han fik et Brev med Posten, hvilket var underskrevet E. D., men hverken angav noget Sted eller Dato. Det var meget slet baade stilet og skrevet. Effie havde aldrig haft nogen Færdighed i at udtrykke sig skriftligen, og hendes Ortho-gangster i Edinburgh IV.

graphie var saare feilfuld; men her kunde man tydeligen mærke, havde Søesygen bidraget til, at gjøre det Hele endnu slettere. I dette Brev var der, som ved alt, hvad den ulykkelige Pige foretog sig, eller sagde, noget, der fortjente at roses, og andet der fortjente at dadles. Hun sagde deri: „at det var hende umueligt at taale den Tanke, at hendes Fader og Søster skulde forlade Hjem og Fødeland, eller blive deelagtige i den Skam, der var kommen over hende — at, dersom hendes Byrde var tung, saa var hun selv Skyld i, at den var bleven hende paalagt, og hun var derfor berettiget til at bære den allene — at det kunde ikke være dem behageligt for Fremtiden at leve sammen med hende, eller for hende at leve med dem, efterdi ethvert Ord af hendes Faders Mund erindrede hende om hendes Overtrædelse, og var færdig at gjøre hende vanvittig — at hun allerede i de tre Dage, da hun opholdt sig i St. Leonard, havde været paa Veie til at gaae fra Sind og Sands — hendes Fader meente det sikkert godt med hende og med alle Menneſker, men han var ikke istand til at fatte hvor smertelige de Dolkestik vare, hvormed han gjennemboiede hendes Hjerte, ved at lade hende høre hendes Forseelse — Havde Johanne været hjemme, saa vilde det vist være gaaet bedre; thi Johanne var som en Engel fra Himmelen, der

heller vil begræde en Synders Gæld, end tilregne ham hans Overtrædelser. Men hun vilde nu aldrig mere faae Johanne at see, og det tyktes hende var det haardeste Slag af alle dem, der hidtil havde rammet hende. Paa sine Knæ vilde hun bede Nat og Dag for Johanne, baade for det hun i hendes Anliggende havde gjort, og for det hun havde fundet uværdigt for sig at gjøre; thi hvor skrækkeligt maatte det ikke have været for hende i denne Stund, naar hun skulde have det at bebreide sig, at hun havde ved sin Brøde været Mærksag i, at den skyldfri Johanne havde, for at redde hende, overtraadt en hellig Pligt! Hun ønskede, at hendes Fader vilde give hendes Søster al den Eiendom, der ellers tilkom hende selv efter hendes Moder; thi hun havde ved en skriftlig Afstaaelse, som var i Hr. Novitts Hænder, opgivet alle sine Fordringer og Rettigheder — Jordist Rigdom var een af hendes mindste Belymringer for Fremtiden, og der var heller ingen Sandsynlighed for, at hun nogensinde vilde komme i Nød og Trang — Dette troede hun vilde bidrage til at det blev lettere for Johanne at sætte eget Bøe; og umiddelbar efterat have brugt dette Udtryk, tilønskede hun Butler alt mueligt Godt, til Gjengjæld for hans kjærlige Sindelag mod hende. Hvad hende selv angik, sagde

hun, vidste hun vel, at hendes Skjæbne ikke vilde blive ganske forrigfrie, men hun var selv efter eget Overlæg gaaet den imøde, saa at hun ei kunde ønske at andre skulde have Medlidenhed med hende. Men for at beroeligg sine Venner, vilde hun dog lade dem vide, at hun ingen utilladelig Bei skulde betræde — at den, der havde tilføiet hende den største Krænkelse, nu var villig til at gjøre den Uret, han havde begaaet mod hende, god igjen, saavidt det stod i hans Magt; og hun vilde i adskillige Henseender blive bedre faren, end hun havde fortjent. Dog ønskede hun, at hendes Familie vilde lade sig nøie med denne Forsikkring fra hende, og ikke gjøre sig selv forgjæves Uleilighed med videre at efterspore hende.

David Deans og Butler sølte sig kun saare lidet beroeligede ved dette Brev; thi hvad kunde de vel vente sig af den ulykkelige Piges Forening med saa berygtet et Menneske, som Robertson var; og at det var ham, der hentydedes til i Brevet, kunde de ikke drage i Tvivl. Vilde det ei være sandsynligt, at hun kom til at blive Deeltager i og endelig et Offer for hans tilkommende Forbrydelser? Johanne derimod, som kjendte Georg Stauntons Stilling og virkelige Rang, betragtede sin Søsters Forfatning med mere haabefuldt Blik. Hun spaaede sig godt af den Tilfældighed, hvormed han havde sørget for

at faae Effie afhentet, og hun var overbevist om, at han havde ladet sig vie til hende. Og naar dette fandt Sted, syntes det ogsaa umueligt, at han, med sine fornemme Forbindelser og den lykkelige Stilling, han havde i Vente, skulde atter gribe til sin forbryderiske Haandtering, især da, saaledes som Sagerne nu stode, hans Liv beroede paa, hvorvidt han selv bevarede sin Hemmelighed, hvilket blot kunde skee ved at forandre sin Levemaade ganske, og i Særdeleshed ved at skye Omgang med alle de Mennesker, der havde kjendt Arvingen til de Billinghamiske Eiendomme under Navn af Robertson, denne forvovne og til Døden dømte Forbryder.

Hun fandt det rimeligst, at deres Beslutning var at drage bort fra Landet for nogle Aar, og ei komme tilbage til England førend de kunde vide, at den hele Sag med Porteous var forglemt. Det var saaledes intet Under, at Johanne saae sin Søsters Flugt og tilkommende Skjæbne fra en mere trøstelig Side, end Butler og hendes Fader vare istand til; men hun troede sig dog ikke berettiget til at meddele dem den Trøst, hun selv havde med Hensyn paa, at Effie ikke vilde være udsat for at lide Mangel, eller Robertson for at fristes til at begynde sit gamle Levnet igjen. Hun kunde nemlig ikke meddeele dem, hvad hun selv

troede herom, uden tillige at røbe den Hemmelighed, hun fandt det nødvendigt for Effies Sikkerheds Skyld at fortie, nemlig at Georg Staunton og Georg Robertson var een og samme Person. Og desuden var den Tanke allerede frygtelig nok, at Effie havde indladt sig i Forbindelse med et Menneſke, der var fordømt for en grov Forbrydelse, og, om han blev greben, vilde blive domfældt for Mord, hvor høi end nu hans Rang var, og hvormeget han end fortroed sine Handlinger. Hertil kom endnu den sørgelige Betragtning, Johanne maatte anstille for sig selv, at da nemlig hun kjendte den hele sørgelige Hemmelighed, vilde det være rimeligt, at han, for at ſkaane ſin egen Følelse, og af Frygt for egen Sikkerhed, neppe vilde tillade hende nogensinde mere at ſaae den arme Effie at ſee. Efterat have læst og atter gjennemlæst ſin Søsters Afſkedsbrev, gav hun ſin Kummer Luſt ved en Strøm af Taarer, ſom Butler forgjæves prøvede paa at hemme, ved at viſe hende al muelig kjærlig Opmærksomhed. Men endelig ſaae hun ſig nødsaget til at aſtorre ſine Øine, ſaaſom hendes Fader, der troede nu at have givet de tvende Elſkende Tid nok til at være allene i, kom ud fra Huſet, og nærmede ſig dem, i Selskab med Kaptein Knockbunder, eller ſom hans Venner for Northeds Skyld kaldte ham Duncan Knock (Slags-

broderen), et Navn, som han ved adskillige Ungdomsbedrifter havde gjort sig aldeles værdig til at bære.

Denne Hr. Duncan af Knockdunder var en Mand af allerstørste Vigtighed paa Den Roseneath, og de paa det faste Land beliggende Sogne, Knocktarlitie, Kilmun og flere — ja hans Magt, som øverste Befalingsmand, strakte sig endog lige til Cowal, hvor dog hans Myndighed blev noget indskrænket ved en anden Befalingsherre. Ruinerne af det faste Bjergslot Knockdunder kan man endnu see paa en ud over Holy-Loch hængende Klippe. Duncan gjorde sin høieste Tred paa, at det havde været et kongeligt Slot — forholdt dette sig saaledes, saa maa det i det ringeste have været eet af de mindste af den Slags, da det hele Rum indenfor Murene ikke udgjorde mere end 16 Fod i Tiirkant, og dannede saaledes en latterlig Kontrast til Murenes Tykkelse, thi disse vare i det mindste 10 Fod i Gjennemsnit. Men saaledes, som det var, havde det dog forskaffet Duncans Forfædre Titlen af Kapitein, der var det samme, som Fæstningskommandant. Disse havde været Befalingsmænd der paa Stedet under Familien Argyle, og besadde en arvelig Jurisdiction, der vel i Grunden var temmelig ubetydelig, men i deres egne Øine syntes at være af største Vigtighed, og som de udøvede

med en Iver, der mangengang overstreed Lovens Bydende.

Den nærværende Repræsentant for denne gamle Familie var en bredskuldret, lavstammet Mand paa omtrent halvtredsindestyve Aar, hvis Fornøielse det var at forene i sin Person den høilandste og den lavlandste Nationaldragt; thi han bar paa sit Hoved en stor Paryk, ovenpaa hvilken man saae en drabelig Eocardehat, som var stærkt bebrummet med Guldræffer; men hans øvrige Paaflødning derimod bestod af en Plaid og Philabeg. Duncans District hørte for en Deel til Høilandene, og for en Deel til Lavlandene; og man maa altsaa formode, at han forenede begge disse Egnes Nationaldragter i sin Paaflødning, for paa den Maade at lægge for Dagen at han ingen Partiskhed var besjelet af, hverken mod Trojaner eller Tyrier. Men denne Uovereensstemmelse gav ham et noget besynderligt og latterligt Udseende, da man ved første Bickast skulde troe, at Legemet og Hovedet tilhørte to ganske forskellige Personer; det saae ud, som En bemærkede, der havde været Vidne til de fangne Insurgenter's Henrettelse i Aaret 1715, som om en jacobitisk Herremester, der vilde bringe Martyrerne til Live igjen, havde i Hastværk taget en Engelskmands Hoved og sat paa en Høilanders Krop. For at gjøre Skildringen af denne Mand

fuldstændig, maae vi tilføie, at den lavstammede Hr. Duncans Væsen røbede endeel Dpblæsthed, og hans kobberfarvede Næses styevendte Stilling tilkjendegav, at han var ligesaa hengiven til vredladent Overmod, som til Brændeviin.

Da hans Værdighed var med faste Skridt traadt hen til Johanne og Butler, sagde han: „Jeg tager mig den Frihed, Hr. Deans, at byde Eders Datter velkommen — thi det er formodentlig denne unge Pige, her staaer — paa Grund af min Embedsstilling kysser jeg enhver smuk Pige, der kommer til Roseneath.“ Efter disse Galanterieudtryk, tog han sin Skraae ud af Munden, gav Johanne et dygtigt Smadse, og bød hende velkommen i Hertugen af Argyles Distrikt. Derpaa vendte han sig til Butler med disse Ord: „Nu maa I sætte over, og samles med Sognefolkene ud paa Dagen, thi de længe nok efter at faae Arbejdet fra Haanden med Jer, og saa faae sig en Hjertestyrkning ovenpaa, tænker jeg; vi gaae sjelden tørhalsede fra vore Forretninger her tillands.“

„Og Lairden“ — begyndte David Deans.

„Kapitainen, Menneſke, Kapitainen,“ afbrød Duncan ham — „der er ikke eet eneste Menneſke, der veed, hvem I taler om, saafremt I ikke bruger den rette Benævnelse; man skal give enhver

Gentleman den Titel, der tilkommer ham, min gode Mand."

"Nu saa Kapitainen da," sagde David, "forfikkre mig, at Kaldet er fuldkommen eensstemmigt fra Menighedens Side; der fandt den fuldkomneste Harmonie Sted imellem dem heri, Ruben."

"Ja, jeg formener, at det altsammen var saa harmonisk, som det kunde være, naar den ene Halvdeel af Folkene snaddrede Sarisk, og den anden halvdeel Galsk, ligesom en Flok Strandmaager og Graagjæs før en Storm. Den maatte være meget kyndig i Sprogene, som skulde kunne forstaae alt, hvad de godt Folk sagde; men det veed jeg, at Enden paa det forstod jeg, og det var sagtens ogsaa det Bedste af det altsammen — nemlig: „lange leve Mac-Callummore og Duncan Knockdunder!" Og hvad Eenstemmigheden af Kaldet angaaer, da gad jeg nok gjerne vidst, hvem der kunde give de Karle Lov til at kalde nogen Ting eller noget Menneſke anderledes, end Hertugen og jeg selv finder for godt."

"Jkke desto mindre," sagde Butler, "saafremt nogen af Sognefolkene skulde gjøre sig Skrupler, hvilke undertiden kan opstaae i de oprigtige Beskjenderes Sjæl, saa skulde det være mig særdeles kjær, om jeg kunde faae Leilighed til at prøve paa at overbevise dem om —"

„Na, bekymre I Eder aldrig om det, min lille Mand,“ afbrød Duncan Knock ham — „Lad I mig sørge for den Ting. Skrupler, siger I! nei, vi har lært dem andet, end at gjøre sig Skrupler over det, som er deres Pligt og Skyldighed. Og skulde saadant noget finde Sted, som I siger, saa skal I see hvor Eders oprigtige Bekjendere, som I kalder dem, blive dukkede under Kjolen paa min Baad, saa det skal have en Skif — Jeg tænker nok Vandet i Holyloch vil kunne vaske Skruplerne af dem, ligesaa godt, som det faaer Lopperne af en Puddelhund — Ja Ganden annamme mig!“ —

Det øvrige af Duncans Trudsel tabte sig i en huul, brummende Lyd, som han fremgurglede af Struben, og som tilkjendegav den, der torde være af anden Mening end han, at han nok kunde have lyst til at bruge en egen Slags Beviiisførelse. David Deans vilde dog sikkerlig have indladt sig i Strid med ham, betræffende en christelig Menigheds Ret til selv at vælge sin egen Sjelesørger, hvilket, efter hans Mening, var eet af de allervigtigste og sikreste af deres Privilegier; men han var atter kommen i en dyb Samtale med Johanne, og med mere Interesse, end han pleiede at tale om Ting, der ikke angik hans egen Syssel eller Religionsmaterier, udsurgte han hende om de enkelte Tildragelser paa hendes Reise til London. Denne

Omstændighed var sikkerlig ogsaa af megen Bigtighed for Bedligeholdelsen af det nylig indgaaede Benskab mellem ham og Kapitain Knockdunder, hvilket efter Davids Formening grundede sig paa dennes Afgtelse for hans Dygtighed i at forestaae en stor Landhuusholdning, men som i Sagen selv havde sin Oprindelse af den særdeles Anmodning, Duncan havde faaet fra Hertugen, gjennem hans Agent, om at behandle David Deans og hans Familie med Afgtelse og Opmaerksomhed.

„Dg nu, I Herrer,“ sagde Duncan i en noget befalende Tone, „maa jeg anmode Eder om at komme ind og spise til Middag, thi der sidder Hr. Archibald inde, og er færdig at døe af Hunger, og et sariist Qvindemenneske, der gloer, som om Pinene skulde fare ud af Hovedet paa hende, af Frygt og Forundring, som om hun aldrig havde seet en Gentleman før i Philabeg.“

„Dg Ruben Butler,“ sagde David, „vil formodentlig helst snart gaae hjem til Sit, for at berede sig til den vigtige Dag i Morgen, at hans Gjærning maa svare til Dagens Bærdighed, og være et Offer af velbehagelig Lugt for det agtværdige Presbyterium.“

„Na, snak bare ikke saa, min Mand, I kjenner de Folk ikke ret, mærker jeg,“ afbrød Kapitain Duncan ham; „der er ikke een Eneste af dem, som

vilde give Lugten af den varme Bildtpostei, som jeg kan lugte (her snøftede han i Veiret med sin Stumpnæse) den hele Vei fra Huset, for alt det, som Hr. Butler eller nogen anden er istand til at sige dem."

David gjorde en vred Grimace, men da han betænkte, at han havde at bestille med en Gallio, som han sagde, saa troede han det ei vilde være Umagen værd at indlade sig i nogen Strid med ham. Alle fulgte nu med Kapitainen til Huset, og satte sig der rundt om et velbelættet Middagsbord. Den eneste Omstændighed, der ved denne Tildragelse fortjener at bemærkes, er denne, at Butler læste Bødbønnen, som Knochdunder fandt for lang, og David Deans dadlede formedelst dens Korthed, hvoraf den venlige Læser vil kunne selv uddrage den Slutning, at den havde netop den behørig Længde.

Dttende Kapitel.

„Nu laae I Davids Psalmer op,
Høitidelig at synge!"

Burns.

Dagen derpaa var den høistvigtige Dag, da Ruben Butler, ifølge den skotske Kirkes Form og Ritual,

skulde ordineres til Sognepræst for Menigheden i Knoctarlitie. Og Enhver tog saamegen Andeel i denne Begivenhed, at de Samtlige, paa Mistress Duttons nær, Meierske til Inverary, vare meget tidlig oppe om Morgen.

Deres Vært, hvis Appetit var ligesaa tilfældig og hæftig, som hans Gemt, undlod ikke strax at indbyde dem til at deeltage i en kraftig Frokost, hvorved man fandt i det ringeste et Douzin forskjellige Anretninger af Kjødt, en stor Mængde koldt Kjød, en heel Deel haardt kogte og blødkogte Æg, en stor Bøtte fuld af Smør, en mægtig Høben stegte og ristede Sild, friske og saltede, samt Thee og Kaffee for dem, som havde Lyst dertil, thi det kostede ikke stort videre, end den Umage at lade det bringe i Land, forsikrede Verten, i det han med et snue Blik pegede paa en lille Kutter, der laae under Kysten.

„Er det da tilladt at drive Smughandelen saa aabenlyst her?“ spurgte Butler — „jeg skulde dog være af den Formening, at dette har en skædelig Indflydelse paa Folkets Moralitet.“

„Hertugen, min Hrr. Butler, har ikke givet mig nogen udtrykkelig Befaling til at standse denne Handel,“ svarede Ørighedspersonen, der med disse Ord troede at have sagt alt, hvad der behø-

vedes at siges for at forsvare sin Ligegyldighed i denne Henseende.

Butler var en klog Mand, der indsaae, at man intet udretter ved ubetimeligen at tage til Gjenmæle mod en Ting; og paa Grund heraf fandt han sig besejret til ei at indlade sig videre i denne Materie.

Allerede vare de halvfærdige med Froekosten, da Døren foer op, og ind raslede Mistress Dolly, saa nydelig, som en blaae Kjole og kirsebærfarvede Livbaand kunde gjøre hende.

„Th, see, god Morgen, Madame,“ sagde Cere-mouiemesten; „nu, I skal saamænd ingen Skade tage af det I sjaaer for tidlig op.“

Damen fremførte sin Undskyldning for Kapitein Knockdunder, som hun behagede at kalde deres Hr. Bert — „men, som vi pleie at sige i Ches-hire,“ lagde hun til — det gik mig ligesom Borgemeesteren i Altringham, der maatte blive liggende i Sengen, medens hans Beenklæder bleve gjorte istand; thi Pigen tog feil, og bragte mig den urette Pakke op, og saaledes den ene efter den anden, indtil hun endelig traf paa den rigtige, som var den sidste. Nu, vi skal da vel allesammen i Kirke i Dag, kan jeg troe? — Med Forlov, tør jeg være saa frie at spørge, om det er Skik og Brug for Gentlemen her i Nordlandene at gaae til

Kirke med Skjorter paa, Hr. Kaptein Knockbunder?"

Kapitain af Knockbunder, Madame, om jeg maa bede; thi jeg har aldrig i mit Liv lagt under for nogen i Slagsmaal; og hvad mit Skjort angaaer, saa har jeg til tjenstlig Efterretning i Sinde at gaae netop saaledes i Kirke, Madame; for skulde jeg blive liggende i min Seng, ligesom Eders Borgemeester, hvad det nu var I kaldte ham, saalænge til mine Buxer vare blevne istandgjorte, saa kom jeg til at ligge der hele mit Liv igjennem, saasom jeg aldrig har havt saadant noget paa min Krop, tiere end togange i mine Dage, hvilket jeg herved maa bemærke; det var da Hertugen kom hid med Hertuginde, som man da maatte rette sig efter, og da laante jeg et Par Beenklæder af Præsten for de to Dage, Hans Naade behagede at opholde sig her — men saadan Tvang har jeg ikke i Sinde at paalægge mig mere, for nogen Mands eller Dames Skyld paa hele Jorden, undtagen naar Hendes Naade skulde komme her igjen, det forstaaer sig, da fordrer Respekten det."

Meieriedamen gloede paa ham, men svarede ikke eet eneste Ord til denne ligefremme Erklæring, og gav sig nu ifærd med at overbevise Selskabet om at den forrige Dags Tildragelser ingensinde havde berøvet hende Appetitten.

Da Maaltidet var til Ende, foreslog Kapitain Knockdunder, at man skulde gaae ombord paa en af Baadene, for at Mistress Johanne kunde besee sit tilkommende Opholdssted, og selv undersøge, om de nødvendige Indretninger vare gjorte der og paa Nolsgaarden, til at imodtage disse Huses tilkommende Beboere.

Morgenens var henrykkende skøn, og Skyggerne af de høie Klipper hvilede roeligt paa Bugtens speilblanke Glade, som ikke bevægedes af et eneste Vindpust, som om det kunde været en Indsøe. Ikke engang Mistress Dutton plagedes mere af sin forrige Frygtsomhed. Archibald havde givet hende et Nys om, at der, naar Kirketjenesten var forbi, skulde være et stort Traktement, og det var noget som den gode Dame fandt største Behag udi; og hvad Baudet angik, saa var det jo saa stille, som om det var Themsen, de gjorde en Kystfart paa.

Da nu altsaa det hele Selskab havde indskibet sig i en stor Baad, som Kapitainen kaldte sin sexspændige Kareth, og som blev fulgt af en mindre, som han kaldte sin Eenspænder, satte den galante Hr. Duncan sig ved Roeret, styrede lige op mod den gammel dags Kirke i Knocktarlicie, og kom ved sex raske Roerkarles Hjælp hurtig affted med hele sit Følge. Efterhaanden, som de nærmede sig

Sængler i Edinburgh IV.

Strandbredden, syntes Høiene at vige tilbage, og en lille Dal udbredte sig for deres Øine, gennemstrømmet af en ikke ret bred Elv, der kom ned fra Bjergene. Landskabet var yndigt, og syntes ligesom af Naturen dannet for et roeligt Hyrdesliv, og svarede i Udseende og Karakter til et Malerie, som en nu næsten glemt Skotsk Digter har givet os:

„Med roelig Fart henrullet Elven klar,
 Ei stummende, men yndig-blid den var;
 Ved Bredden høie Træer i frodigt Flor,
 Gjenløde sødt af lifligt Fuglechor;
 Dalletten strakte sig et Bueskud,
 Ja videre, med frodig Græsgang ud;
 Jevntskraanende steg' Høien ned, besat,
 I flien Afverling, med sit grønne Arat,
 Og Faar og Køer og Geder gik i Fred,
 Og græssed skareviis ved Elvens Bred.“

De steg nu i Land i dette høilandste Arcadien ved Udlobet af hiin Strøm, som vandede den yndige og fredelige Dal. Indvaanere af forskjellige Klasser indfandt sig for at gjøre Kapitain von Knocks dunder deres ærbødige Opvartning, en Hylдинг, som han altid betragtede som en dem paaliggende vigtig Pligt, og for tillige at see de nye Kolonister. Nogle af disse Mænd vare ret Folk efter David Deanses Sind, Ældste i Kirkesessionen, ivrige Bekjendere fra Kennor, Lanarkshire, og Ayrshire, hvem den forrige Hertug af Argyle havde

forundt Tilflugtssted i denne Udkant af sit Distrikt, til Besønning for de Forfølgelser, de havde udstaaet, da de forenede sig med hans Fader ved hans uheldige Forsøg i Maret 1686. Saadant Selskab var en Lekkerbidstuen for David Deans, han ret kunde gotte sig med; og havde det ikke været for denne Omstændigheds Skyld, vilde man sikkert have hørt ham sige: „at Kapitain Knochdunder kunde være istand til med sine Eder at jage ham ud af Landet, saa frygteligt var det for et tankende Menneſke at høre paa hans Sværge og Banden ved den allerringeste Anledning.“

Foruden hine Personer, hørte der ogsaa til Sognet et Slags mere vilde Menneſker, nemlig Bjergboere fra de omkringliggende Høilandsegne; de talte gælisk, gik bevæbnede, og bære høilandſke Dragt. Men Hertugens alvorlige Befalinger havde bevirket saa god Orden og Roelighed i disse Egne af hans Distrikt, at Gæsterne og Saxerne levede, som Naboer, i den bedste Forstaaelse med hverandre.

Først besøgte Selskabet Præstegaarden. Den var gammel, men godt vedligeholdt, og laae tæt omringet af en Lund af vilde Figentraer; foran laae en med Træer vel forsynet Hauge, hvorefter den lille Elv snøede sig, og denne kunde man deels

see fra Binduerne, deels skjultes den af Træer, Krat og levende Gærder. Vel saa Huset selv ikke saa fordeelagtigt ud, som det havde kunnet, hvis ikke den forrige Beboer havde ladet det forfalde; men siden havde der dog været Arbeidsfolk, som under Opsyn af Kapiteinen og paa Hertugen af Argyles Befosning, satte det i Stand igien. Det gamle Huusgeraad var bleven borttaget, men Hertugen havde paa sin egen Brig, Caroline, ladet bringe derhen et simpelt men smukt og fuldstændigt Sæt af alt hvad der hørte til Indboe, og man var nu ifærd med at sætte det i Orden, i de forskjellige Værelser.

Den værdige Herr Duncan fandt her en herlig Leilighed til at vise sin Myndighed; øienblikkelig gav han sig ifærd med Arbeidsfolkene, og gav Alle dem, der hørte ham, et saare høit Begreb om sin Magt og Værdighed, idet han truede Bedkommende med svære Straffebøder for deres Seendragtighed. „Slap de med at faae det Halve af Arbeidslønnen afdraget, lod han sig forlyde med, saa kunde de endda være glade; thi naaar de vare saa skjodesløse i at forrette hans og Hertugens Arbeide, maatte han være gal, om han gav dem fuld Betaling; og troede de at have noget at klage, saa kunde de søge deres Ret efter Loven, saa skulde de see hvad de fik.“ Arbeidsfolkene frummiede ydmy-

geligen deres Ryg for den stränge Befalingsmand, og søgte at tale ham til Rette i al Underdanighed; og omsider maatte da Kapitain von Knoedunder beqvemme sig til at vise sig naadig igien, især da Butler forestillede ham, at det var hans Ordinationsdag, og at Folkene rimeligviis allesammen havde i Sinde at gaae i Kirke.

„Nu, ja da, Herr Butler,“ sagde han, „men træffer jeg dem endnu eengang saa skjodesløse og doyne ved mit Arbeide, saa Fanden tage mig, om Kirken skal kunne tjene dem til Undskyldning — hvad for Pokker har saadant Gavyvemark at bestille i Kirken andre Dage, end Søndagen, naar Hertugen og jeg behøve dem til vor Tjeneste?“

Man kan let slutte sig til med hvormegen Tilfredshed og Glæde Butler saae ind i Fremtiden, og dvælede ved den Tanke, at skulle leve her i denne eensomme Dal, hødret af en Menighed, hvis Lærer han blev; manget saare betydningsfuldt Blik blev verlet mellem ham og Johanne, hvis godmodige Ansigt end mere forskjønnedes ved den undseelige og dog tilfredse Mine, hvormed hun gik om, og besaae alle de Værelser, hun om ikke ret lang Tid skulde kalde sine. Derpaa gik Selskabet hen at besee det Baaningshuus, der var bestemt for David Deans; og her kunde Johanne mere

atvungen yttre sin Fornøielse og Beundring over alt hvad hun saae.

Med inderlig Glæde bemærkede Johanne at hendes Faders Bolig ikke laae længere, end et Væffestud borte fra Præstegaarden; thi det vilde have gjort et Skaar i hendes Lyksalighed, om hun var kommen til at boe langt borte fra sin Fader, skøndt hun paa den anden Side havde mægtige Grunde til ei at ønske, at han og Butler maatte komme til at boe i eet Huus sammen. Men saaledes i denne Afstand fra hverandre var det netop hun havde ønsket de maatte komme til at leve.

Forspagterhuset var opført efter en forbedret Plan, og indrettet med Hensyn paa den størst muelige Bequemmelighed og Nytte. Lættved laae en lille, men udmærket god Kjøkkenhauge, og ved Siden af den en Frugthauge; i Huset foresandtes et fuldstændigt Sæt af de bedste Aulsredskaber, man efter de Tidens Begreber havde, — kort, alt var saaledes, at David Deans ikke kunde andet end finde sig særdeles vel fornøiet dermed, især naar han sammenlignede det med hvad han havde havt i Woodend og paa Sanct Leonards Bjerg. Bygningen havde en meget høiere Beliggenhed, end Præstegaarden, og vendte med Forsiden mod Vest. Fra Vinduerne havde man en vild, henrivende Ud-

figt over den lille Dal, hvor Præsteboeligen havede sig betydeligt over de andre Huse, over den sig krummende Elv, og over Flodbugten med de tilgrændsende Indsøer, og romantiskeilige Øer. Høiene i Dumbartonshire, som engang havde været beboede af den stolte, mægtige Clan, Mac-Farlanes, høinede sig betydeligen paa hiin Side af Dalen, og fjernt henne til Høire saae man de mørke, mere gigantiske Fjælde i Argyleshire, og mod Søesiden Arrans grupperede, lysplintrede Klippetoppe.

Johanne havde maaskee af Naturen ingen afgjort Sands for det Maleriske ved et Landskab, og i det mindste var den ingentunde bleven vakt eller dyrket; intet Under derfor, at hun glemte alle disse Naturskønheder ved Synet af den gamle troe May Hettley, som i det samme aabnede Døren, reentlig klædt, med sin brune Søndagskjole paa, og blaae Forklæde for, der sad pæent og glat paa hende. Den troe, gamle Tjenestepiges Glæde over at see Johanne igien var ligesaa hjertelig og hæftig, som dennes ved at see hende; og i største Hast forsikkrede hun hende nu om: „at hun havde seet baade den Gamle selv og Væsterne saa godt til Bedste, som hun havde formaaet.“ May fik Johanne bort fra det øvrige Selskab, og var ikke seen til at trække hende ned med sig i Stalden, for at indhøste den forventede Roes for sin Omhyggelig-

hed mod Kreaturene. Johanne i sit Hjertes eenfoldige Simpelt ved glædede sig ret inderlig over at see Dvæget igien, og vor Heltindes stumme Favøriter, Gowans og de andre, røbede at de kjendte hende, ved at vende sig om mod hende, og med et venligt Brøl besvare hendes sædvanlige Kjærtegn og Tiltale.

„Selv de ufornuftige Kreaturer glæde sig over at see Eder igien Johanne,“ sagde May; „men det er da intet Under, thi I er saa god baade mod Dyr og Menneſker. Men nu maa jeg vel vænne mig til at kalde Eder Mistress, Johanne, siden I har været i Loudon, og seet Hertugen og Kongen og mange saadanne Storfolk. Men sagtens kommer jeg vel snart til at sætte et nyt Navn bag efter Mistress,“ lagde den Gamle til med et polist Smil, „for Deans vil I vel ikke vedblive at hedde ret længe?“

„Kald mig Eders egen Johanne,“ svarede hun, „saa kan I være vis paa at jeg veed, hvem det er I taler til.“

I Stalden stod der blandt de andre Creature, som de der besaae, et, hvilket Johanne betragtede saalænge, indtil Taarene kom hende i Øinene. May, der havde lagt Mærke hertil, og deelte hendes Følelse, gjorde i en nedstemt Tone den Bemærkning, at den gamle Deans selv havde udtaget dette Dyr

til egen Oppasning og viste sig altid omhyggeligere for det, end for alle de andre. — „Dg jeg saae tydelig,“ lagde Pigen til, „at han gjorde det just naar han var meest bedrøvet, og havde den største Grund til at være det. Herre Gud! en Faders Hjerter er en underlig Ting! Mangen en Bedrøvelse har han haft for det stakkels ulykkelige Barns Skyld — jeg tænker han beder meget mere for hende, end for Eder; thi hvad skulde han vel kunde bede for Eder om, uden at I maatte blive velsignet og belønnet, som I fortjener? De Par første Dage efterat vi var kommen her, sov jeg i Kammeret ved Siden af Stuen, og da var han for det meste hver Nat ilde tilmode, og jeg kunde mangengang høre hvorledes han af og til sukede: „Effie, Effie! du stakkels, vildfarne Barn!“ — og alt saa var det: „Effie! Effie!“ — O, du min Gud, dersom det forkastede arme Barn vilde vende tilbage, hvor glad vilde da den gamle Mand slagte sin bedste Kalv — Skøndt det maa jeg sige den brogede Roes Kalv bør ikke egentlig tages af i de tre første Uger endnu.“

Dg derpaa forlod hun denne Materie, og begyndte at udbrede sig med den for saadanne Menneſker egne Vidtløstighed om alt øvrigt, til Huusvæsenet henhørende.

Johanne besaae enhver Ting i Stald og Spi-

seksammer, og tilkjendegav May sin Tilfredshed med den Maade, hvorpaa Alt var blevet besørget og bestyret i hendes Fraværelse. Derpaa gik hun tilbage til det øvrige Selskab, der alle gik og besaae det Indre af Huset selv, paa Butler og David Deans nær; thi disse havde begivet sig hen til Kirken, for der at møde i Kirkeforsamlingen med de Ældste, og bringe Alt i Orden til Dagens Høitidelighed.

Det Indvortes af Forpagterboeligen var overmaade net og ordentligt, og svarede fuldkommen til det Ydre. Hertugen havde egentlig ladet det bygge og indrette til Opholdsstед for en troe Betjent, som var af god Herkomst; men denne var død nogle faa Maaneder efter sin Ankomst derhen, saa at alt befandtes i den bedste Stand og Orden. Men i Johannes Soveværelse stod der en Dragkiste, som i høi Grad vakte Mistress Duttons Nysgjerrighed, thi hun var sikker paa, at det, der stod uden paa: „Til Mistress Johanne Deans i Aushingower, Knoctarlitie Egen,“ var skrevet af Mistress Semple, Hertugindeens egen Kammerfrue. May Hettley kom frem med Nøglerne i et forseglet Futreral, der havde samme Udskrift, og til hvilket der var hæftet en Seddel, som tilkjendegav at Dragkisten og hvad deri fandtes, var „til Johanne Deans, til Erindring om hendes Veninde, Hertug-

inden af Argyle og de unge Frøkener." Kisten blev, som Læseren let kan tænke, aabnet i første Hast, og man fandt den fuld af alle Slags Klædningsstykker af bedste Sort, saaledes som de vare brugelige for et Fruentimmer af Johannes Stand; ved de fleste Ting var Giverindens Navn paahæftet, ligesom for at gjøre Johanne opmærksom paa, at det ikke blot var det hele Huus i Almindelighed, men Enhver enkelt i den adle Familie i Særdeleshed, der tog saamegen Andeel i hendes Skjæbne. Alt opregne alle de forskjellige Stykker, og benævne ethvert af dem ved dets rette og rigtige Navn, vilde være, at gjøre Forsøg paa noget, som endnu ikke Nogen har været at give sig af med, hverken i bunden eller ubunden Stil, ikke at tale om, at alle disse gammeltdags Benævnelser kun vilde blive lidet forstaaelige og oplysende for vore Modehandlerters nuomstunder. Imidlertid skal jeg dog meddele Jomfrue Marthe Bustbody, min gode Veninde, en noiagtig Inventarieliste over Dragklædens hele Indhold; saasom hun har lovet, at ville forsyne mig med et fuldstændigt Navneregister med hosføiede Forklaringer i behørig Form, saafremt Publikum skulde synes at yttre nogen Lyst til at erholde nærmere Oplysninger, denne Sag betræffende. Her vil jeg for det første lade mig nøie med at forsikre mine Læsere, at Gaven var Giverne

aldeles værdig, og passende til den Stand, hvori Johanne skulde indtræde; alt var saare smukt og net, og end ikke det ringeste Stykke forglemt, af alt hvad der kunde henregnes til en Præstemadames Garderobe.

Det ene Stykke efter det andet blev fremtaget, afgivet Betænkning over og beundret, især af May Hettley, som erklærede, at hun var overbeviist om, at Dronningen selv nok ikke havde flere eller smukkere Klæder — den inderaryske Mejeriske derimod undlod ikke at tilkjendegive en Deel Misundelse, hvilken hun lagde for Dagen, ved at udbryde i en ugrundet, dadlende Kritik over de forskjellige Artikler, eftersom de bleve fremlagte for Tilskuernes Øine. Men endnu tydeligere yttrede hun denne uelskverdige, skjøndt just ikke unaturlige Følelse, da der endelig paa Bunden af Kisten befandtes en Kjole af hvidt Silketoi, som vel var meget simpel gjort, men dog, som sagt, af hvidt Silketoi, og det af fransk Silke ovenikjøbet, og med en Naal var der hæftet en Seddel dertil, hvorpaa stod skrevet, at Kjolen var en Gave af hendes Ven Hertugen af Argyle, der ønskede at hun vilde bære den, den Dag hun skulde staae Brud.

Nu var det den gode Mistress Dutton pladumuligt at holde sig længere — hun hvidskede til Archibald, at det var dog en herlig Ting, at være

født i Skotland; „alle hendes Søstre,“ meente hun, „og dem havde hun et halvt Dussin af, kunde gjerne være blevene hængte allesammen, uden at nogen skulde sende hende saameget, som et Kommetørklæde.“

„Eller uden at I gjorde Eder den ringeste Umage for at frelse deres Liv, Mistress Dolly,“ svarede Archibald, fortrædelig. — „Men det forundrer mig, at vi ikke endnu høre Klokkerne ringe,“ lagde han til, idet han saa paa sit Uhr.

„Hvad, Fanden, er det I falder paa, Herr Archibald?“ svarede Kapitain von Knochdunder; „vil I have at Folkene skal begynde at ringe, før end de veed om jeg er færdig til at gaae i Kirke? Troe I mig, jeg skulde saa Klokkeren til at æde Klokkerebet i sig, dersom han understod sig at gjøre det. Men længe I efter at høre Klokkeren ringe, saa vil jeg lade mig see uden for Døren, saa skal I strax saa Eders Ønske opfyldt.“

Som sagt, saa skeet. Ikke før vare de komne udenfor, og Kapitainens guldbrammede Hat havde ladet sig tilsyne, ret ligesom Hesperus, naar den gaaer frem bag den dugfulde Høi, før man hørte den skrattende Lyd (thi Klang kunde man ikke kalde det) af Klokkerne fra det gamle moosgroede Taarn, og denne Klappren vedblev uafbrudt den hele Tid, medens de gik til Kirken; og Duncan opmuntrede

dem imidlertid til at tage deres Magelighed iagt, „da han kunde indestaae dem for at der skulde ikke blive begyndt paa Legen, førend de kom.“

Saa snart de vare komne til Kirken, og vare traadte ind i den hertugelige Stool, ophørte Klokkerne at ringe, og nu satte de sig alle ned, med Herr Duncan i Spidsen, paa David Deans nær, der allerede havde valgt sig en Plads blandt de Ældre.

Alt give Læseren en udførlig Fortælling om Dagens hele høitidelige Handling, vilde være for vidtløftigt og kjedsommeligt; jeg vil derfor her kun anføre, at alt gik meget ordentligt og lovformeligt til, og at den Prædiken, som blev holdt i denne Anledning, havde den Lykke endog at finde den kritiske David Deanses Bifald, omendstjændt den kun varede fem Kvarteer, hvilken Tid han ellers ansaae for at være noget for kort for en aandelig Tale.

Prædikanten, som var en Geistlig, der i mange Henseender stemmede overeens med David i religiøse Ansættelser, forsvarede sig i en privat Samtale med ham, mod den Bemærkning at Talerne ikke var lang nok, dermed, „at han havde lagt Mærke til, at Kapitainen gavede noget forfærdeligt af Kjedsommelighed, og at han befrygtede, at det kunde vare længe, inden den gode Mand betalte

ham den befalede Tiende, dersom han opholdt ham for længe i Kirken.

David ærgrede sig over at saa kjædelige Bevæggrundene kunde have Indflydelse paa en ellers dygtig Prædikants Lønke- og Handlemaade. Dog var der endnu een Omstændighed, der havde været ham en Skandal under Tjenesten.

Saa snart Menigheden, efter den almindelige Bøn, havde sat sig ned, og Præsten havde oplæst sin Lert, begyndte den naaderige Herr Duncan at rode om i en Skindpose, som han havde hængende foran sig ved Bæltet, og fremtog en lille, stumpet Tobakspibe af Jern, hvorhos han næsten ganske høit gjorde den Bemærkning: „Jeg har glemt min Tobaksdaase hjemme. Lachlan, gaae du hen til Elachan for mig, og skaf mig for et Par Skilling Rultobak.“ Strax udraktes sex Arme, hvis Ejere mand, med et ærbødighedsfuldt Blik, tilbøde den høie Befalingsmand at benytte sig af deres Tobakspunge. Med et naadigt Bifaldsnik behagede det ham at tage den ene af dem, stoppede derpaa sin Pibe, slog Ild med sin Pistolflindt, og gav sig nu til at røge i al Mag, saalænge Prædikenen varede. Da den var forbi, slog han Asken ud af Piben, lagde den igien i Skindposen, leverede Tobakspungen tilbage til Ejermanen, og deeltog saa, med

al muellig Andagt og Opmærksomhed, i Slutningsbønnen.

Gudstjenesten var nu forbi, og Butler blev indsat til Sognepræst for Menigheden i Knoctarlitie, med alle de til Kaldet hørende Privilegier og Afgiftsfriheder. David havde imidlertid kun ved Blik, Mine og en sagte Murren givet sit Misbehag tilkjende over Kaptain Knoctunders uanstændige Opførsel, men nu kunde han ikke bare sig længer, og sagde sin Mening desangaaende reent ud til Hsot Meiklehose, en af de Ældre, hvis ærværdige Udseende og høie, graae Paryk havde bragt David til at søge nærmere Bekjendtskab med ham — „Det sømmede sig ikke for en vild Indianer,“ sagde han, „og langt mindre for en Christen, og en Mand af Stand, at sidde saadan i Kirken og smøge sin Pibe, som om det kunde være et Berts-huus han var i.“

Meiklehose rystede paa Hovedet, og indrommede ham, „at det rigtig nok var langt fra at være sømmeligt. Men hvad skulde man gjøre ved det? Kaptainen var ikke god at komme til Nette med, og at tale om det, eller nogen anden Ting, der ei behagede ham, det var ligejom at slaae Vand paa en Gaas. Desuden havde han jo meget at sige i Distriktet, og uden hans Hjælp var det umuelligt at hanle op med Høilandsfolkene, siden

han havde al Magten i Hænderne, og var en dygtig Karl, naar det skulde gjælde."

"Ja, det kan altsammen være ganske sandt, Naboe," svarede David Deans; "men Ruben Butler er ikke den Mand, jeg har anseet ham for, dersom han ikke lærer min gode Kapitein at ryge sin Pipe andetsjeds, end i Guds Huus, saalænge Tjenesten varer."

"Det er dog bedst at fare med Lempe," sagde Meiklehose; "og dersom en læg Mand tør give en velstuderet Person et godt Raad, saa torde det nok være bedst, at han betænkte sig en Stund paa at give sig i Kast med Knockdunder — Den maa have en langkastet Stø, som skal kunne søbe Raal med Fanden. Men de er alt paa Veien hjemad, seer jeg; skynder vi os ikke, saa gaaer Gjæstebudet vor Næse forbi."

Uden at svare fulgte David med sin Ven; men Erfaringen syntes nu allerede at lære ham, at der i Dalen ved Knocktarlitie, ligesom alle andre Steder i Verden, fandtes Anledning nok til at bedrøve og ærgre sig. Han var saa fordybet i Betragtningen over, hvilke Midler man vel bedst kunde anvende, for at faae Duncan Knockdunder til at lagttage den tilbørlige Sammelighed i sin Aldfærd under den offentlige Gudstjeneste, at han

Sangster i Edinburgh IV.

ganske og aldeles glemte, at gjøre Efterspørgsel om Butler var bleven opfordret til at underskrive den offentlige Eed til Regjeringen.

Der ere de, som have villet paastaae, at den Mangel paa Opmærksomhed, han ved denne Leilighed viste, var overlagt og frivillig; men jeg for min Person troer, at dette vilde været stridende mod min Ven David Deanses simple, ligefremme Karakter. Imidlertid har jeg heller ikke, saamegen Umage jeg end har gjort mig derfor, været istand til at komme efter, om den Formular, der ærgrede den Gamle saameget, virkelig er bleven forelagt Butler til Underskrift, eller ikke. Kirkebogen kunde have skaffet nogen Oplysning i denne Henseende, men den blev uheldigviis tilintetgjort af en vis Donacha Dhu na Dunaigh i Maret 1746, som man paastaaer, med Duncans Tilladelse, der ønskede paa denne Maade at udplette Erindringen om en vis Dames Svaghed — ja nogle paastaae endogsaa det skede efter hans udtrykkelige Opfordring.

Niende Kapitel.

„Nu høertes Støi og Larm og Skrig
Af samlet Flok i Huset.

En flur paa Møden kasted' sig,
En Anden saae i Kruset.

Om lærde Ting, mens Vinen steg,
Begyndte de at stride;

Nær Enden paa den hele Leeg
Var bleven Riv og Nvide.“

Burns.

Et kosteligt Maaltid var tilberedt paa Hertugen af Argyles Bekostning, til Bederbøggelse for de ædle Herrer, der havde været behjælpelige ved Ruben Butlers Indvielse til Præst — og desuden var næsten samtlige Sognesfolk af nogen Betydning indbudne. Imidlertid saae man ved Gjæstebudet ikke andet, end hvad man i Distriktet selv kunde skaffe tilveie; thi det stod i Duncan von Anokdunders Magt, at tilveiebringe derfra alt, hvad der behøvedes til et godt og fuldstændigt Maaltid. Der var jo smaat og stort Qvæg nok paa Høiene, og fersk og Saltvandsfisk i Søer, Bække, og Flodmundinger; Vildt af alle muelige Slags fra det mindste til det største, kunde man skyde saameget af, som man vilde, i Hertugens

Ekse, Moradser og paa Heberne — hvad Drikke-
vare angik, da flød hjemmebrygget Æl strømmes-
viis, som om det kunde været Vand; uden Afgiort
kunde man i hine lykkelige Dage have nok af
Brændeviin; ja endogsaa hvid Viin og franske Vi-
ne havde man for intet, eftersom Hertugen af Ar-
gyles vidtudskaarne Forstrandsret gav ham Adkomst til
alle de Vine paa Fæde, som dreve op paa Kysten
af hans Distrikt eller paa Øerne, ved foresaldne
Skibbrud der. Kort, det forholdt sig ganske saa-
ledes, som Duncan med Selvtilfredshed fortalte, at
Gjæstebudet ikke kostede Mac-Callummore een eneste
Skilling af hans Lomme, og var ikke desmindre
baade herligt og endog overflødigt.

Hertugens Sundhed blev høitideligen drukken
i en dygtig Vocal, og David Deans raabte nu,
maaskee for første Gang i sit hele Liv, et dygtigt
Hurra med, da man besvarede Skuddene, under
hvilke Skaalen blev udbragt. Ja, saa glædesvul-
met var hans Hjerte ved denne mærkværdige Lei-
lighed, og saa oplagt var han til at vise sig over-
bærende, at han ikke engang røbede den ringeste
Uvillie, da tre Sækkepibere begyndte at spille op:
„Nu kommer de Campbells.“ Den nye ind-
satte Præstes Sundhed blev drukken under lig-
nende Cresbeviisninger, og en almindelig Latter
gjenlød over den hele Sal, da en af hans Em-

bedsbrødre med et skjelsk Blik lagde til: „og
 saa en god Kone til vor Broder, at hun kan
 holde Præstegaarden i Orden.“ — Ved denne Lei-
 lighed fødtes for første Gang et Skjemt paa David
 Deanses Læber; men formodentlig har Fødselen
 været forbunden med mange Veer, thi han gjorde
 en heel Deel stemme Grimacer med sit Ansigt, og
 stammede heel meget i sin Tale, før han kunde
 faae disse Ord frem: „at da den gode Dreng nylig
 var bleven viet til sin aandelige Brud, saa vilde
 det være for haardt at true ham med en fjødelig
 Brud endnu samme Dag.“ Disse Ord ledsagede
 han med en hæß, kort Latter, og blev saa med eet
 taus og alvorlig igjen, som om han selv stammede
 sig over dette Udbrud af Lystighed.

Efter at endnu et Par Skaaler vare tømt,
 begave Johanne og Mistress Dolly, med flere af
 Egnens Damer, som havde båret Festen med de-
 res Nærværelse, sig tilbage til David Deanses nye
 Boelig i Muchengower, og lode de gode Herrer
 blive allene ved Glasen.

Ved Gjæstebudet vedblev fremdeles at herske
 megen Lystighed. Vel var Samtalen, saalange
 Duncan ledede den, just ikke saa ganske canonisk;
 men David Deans undgik at faae nogen Uergrelse
 derover, ved at indlade sig med en af sine Naboer
 i den gamle Historie om Forfølgelserne i Ayrshire

og Lanarkshire under Indfaldet af Høilanderne. Den kloge Hr. Meiklejohn advarede dem af og til forsigtigen om ikke at tale for høit om den Sag, „saasom Duncan Knocks Fader havde været med paa dette Tog, og var kommen tilbage velforsynet med Bytte; og kjendte han Duncan selv ret,“ meente han, „kunde det nok hælde, at han ogsaa havde været paa Færde der.“

Imidlertid tog den lystige Støi alt mere og mere Overhaand, og gik næsten over til Wildskab, hvorover de ældre og alvorligere Mænd i Selskabet lidt efter lidt snege sig bort, saa godt de kunde. David Deans slog sig til dette Partie, og Ruben Butler saae sig ængstelig om efter en Leilighed til at følge ham. Men Duncan Knocks dunder, der, som han sagde, havde Lyst til at faae at see, hvad den nye Præst dueede til, havde ikke i Sindet, at lade ham slippe saa let, men holdt ham fast ved Siden af sig, og passede meget nøie paa ham, medens han med høflig Paastaaelighed og Tvang fyldte hans Glas lige til Randen, saa tidt han fandt Leilighed dertil. Omfider da det allerede hældede stærkt ad Aften, kom en ærbødig Embedsbroder til at spørge Archibald om, naar de kunde haabe at see Hertugen, dette tam carum caput, som han benævnedes ham, paa Roseneath. Duncan Knock, der var bleven temmelig for-

virret i Hovedet, og, som man let kan tænke, ikke stak ret dybt i Skolevidenskaberne, hørte kun halvt hvad der blev sagt, og faldt nu paa det Indfald, at den talende Person havde villet anstille en Sammenligning imellem Hertugen af Argyll og Sir Donald Gorme af Sleath — han fandt denne Sammenligning høist fornærmende, begyndte stærkt af snæste, og lavede sig til at komme i Lidenkab.

Da den Geistlige søgte at forklare ham hvad det var, der var meent, svarede Kapitainen: „Jeg hørte jo selv med mine egne Øren, at Ordet Gorme blev nævnet — Mener I maaskee jeg ikke kan kjende Galist fra Latin?“

„Nei, det lader det ikke til, Herre,“ svarede Præstemanden (thi nu blev han ogsaa vred) i det han med største Koldblodighed tog sig en Priis Tobak.

Den naadige Duncans Robbernæse begyndte at faae megen Lighed med Phalaris's glødende Ore; og medens Archibald gjorde alt, hvad han kunde, for at bringe Fred og Forlig mellem de stridende Parter, og hele Selskabets Opmærksomhed var henvendt paa Tvisten, passede Butler sit Snit, og sneeg sig uformærket bort.

Han fandt Fruentimmerne i Muckingower i angstelig Forventning efter, at Gjæsterne snart maatte bryde op; thi vel var det bestemt saaledes, at Da-

vid Deans Skulde blive i Muchingower om Natten, og Butler opslaae sin Boepæl i Præstegaarden, men for Johanne var der endnu ikke gjort saadanne Anstalter i hendes Faders Huus, at hun for det første kunde blive der, og hun skulde derfor, for et Par Dages Tid, tilbage til Jagthuset paa Roseneath, af hvilken Aarsag der ogsaa var givet Befaling til at holde Vaadene færdige til om Aftenen. De ventede nu altsaa paa, at Knockdunder skulde komme fra Gæstebudet; men Tusmørket faldt paa, og endnu var der ingen Kapitain at see. Endelig kom Archibald, der som en galant Mand, vel vogtede sig for at drive Selskabeligheden for vidt; og han paalagde nu Damerne indstændigen, at de strax maatte vende tilbage til Roseneath, ledsagede af ham, da han bemærkede, at efter den lystige Forsatning at domme, hvori Kapitainen befandt sig dengang han forlod ham, vilde det være et stort Spørgsmaal, om han havde i Sinde at forlade Gæstebudet førend ved Daggrye, og at han, om det end skede, dog upaatvivlelig vilde blive et meget slet Selskab for Damer. Den lille Vaad laae færdig til deres Tjeneste, og endnu var det ikke blevet saa mørkt, at jo en Lysitour paa Vandet vilde være ret behagelig.

Johanne, der satte særdeles megen Tillid til Archibalds Klogskab, var strax villig til at bifalde

dette Forslag; men *Mistress Dally* paastrød med megen *Beskedenhed*, at hun ei vilde gaae over i en lille *Baad* — kunde de faae det store *Fartoi*, meente hun, vilde hun nok være med, men hvis ikke, valgte hun heller at sove under aaben *Himmel*, end gaae eet eneste *Skridt* videre. Alt tale *Dolly* til *Nette* med det Gode, det var noget, som ikke led sig gjøre, og *Archibald* fandt det ikke forbundet med saamange *Banskeligheder* at skaffe hende sit *Ønske* opfyldt, at han skulde ville gribe til voldsomme *Forholdsregler*. Han bemærkede, „at det vel egentlig ikke var saa aldeles rigtigt at staa de *Kapitainen* for *Hovedet*, ved at tage ham hans store *Baad* bort; men saasom det var til *Damerne* Brug, lagde han meget høflig til, meente han nok man kunde tage sig den Frihed; saameget mere, som den lille *Baad* vilde være langt bequommere for *Kapitainen*, da man kunde faae den flot, naar det skulde være, baade i *Ebbe* og *Flodtiden* — den store *Baad* kunde altsaa være til *Mistress Dallys* Tjeneste.“

Ledsagede af *Butler*, begave de sig nu altsaa usfortøvet paa *Veien* til *Stranden*. Det varede en Tid lang, før end *Baadsfolkene* kunde blive samlede, og før end *Selskabet* kom vel ombord, og *Marene* bleve lagte ud, sies *Maanen* frem bag *Høiene*, og kastede sine blege *Straal*er paa *Mare-*

bladene og de sagtelig hentrillende Bover. Men Natten var saa klar og roelig, at Butler, da han sagde Johanne Farvel, ikke i mindste Maade følte nogen Uroelighed for hende — ja, hvad som mere er, ikke engang Mistress Dolly følte den ringeste Bekymring for sin egen Sikkerhed. Luften var mild, og viftede venlig, som en Sommerlustning, over de kjølige Bølger. Maanekskinneret oplyste med svag Glæde det yndefulde afvejlende Landskab, ved dets fremspringende Fjorbejge og Bugter rundt omkring dem, og den store blaaegraae Bjergkjæde i Baggrunden; medens ethvert Slag af Aarerne frembragte i Vandet det lysende Skin af Straaleglæde, som man almindelig kalder Søild.

Dette Phænomen satte Johanne i største Forundring, og moerede hendes Ledsager meget; og snart styrede de nu ind i den lille Bugt, der dannes ved den fremspringende, skovbegroede Landtunge, der syntes ligesom at træde ud i Søen, for at byde dem velkomne.

Den almindelige Landingsplads var omtrent en Fjerdingvei borte fra Jagthuset; Ebben tillod ikke, at man lagde med den store Baad lige tæt ind til den Hob løsliggende Stene, der tjente Istedet for Bolværk, men Johanne, som var dristig og behændig, sprang ikke destomindre strax i Land. Mistress Dolly derimod vægrede sig paa det bestem-

teste ved at sætte sit Liv i saadan Fare, og den artige Hr. Archibald gav derfor Befaling til, at Baaden skulde lægge om til et bekvemmere Landingssted, skjøndt det laae temmelig langt borte fra den Plads, hvorved de nu vare. Dog vilde han selv gaae i Land med Johanne, for at ledsage hende til Jagthuset. Men da det var umueligt at tage feil af den smalle Stie, der førte fra Strandbredden hen til Skoven, og hun ved Maanedysket tydeligen kunde skimte een af de hvide Skorstene, der ragede op over Træerne, som omgav Bygningen, saa frabad Johanne sig med Taknemmelighed hans artige Tilbud, og opfordrede ham til at ledsage Mistress Dolly, der mere trængte til hans Hjælp, da hun var i et fremmed Land, hvor Veiene vare ubekjendte for hende.

Dette var ogsaa en lykkelig Omstændighed, der bidrog til at frelse den arme inderariske Meierskes Liv, saafremt det ellers er sandt, hvad hun mere, end een Gang hoitideligen forsikrede, at hun upaatvivleligen vilde være død af Frygt, dersom hun var bleven allene tilbage i Baaden med de sex Høilandere i deres korte Skjorter.

Natten var saa særdeles yndig, at Johanne, istedet for at gaae ligesrem ad den korteste Wei til Jagthuset, blev staaende og saae paa Baaden, medens den lagde igjen fra Land, og roede ud i den

lille Bugt — hendes ledsageres mørke Skikkelser blev alt mere og mere utydelig for hende, eftersom de kom længere bort, og længe lyttede hun til Roerkarlenes melankolske Sang, der alt svagere og svagere naaede hendes Øre, indtil endelig Baaden gjorde et Slag om Skovnaasset, saa hun intet mere kunde høre eller see til den.

Endnu en Tidlang blev Johanne staaende i samme Stilling, og stirrede udover Søen. Det vilde endnu vare nogen Tid, sluttede hun sig til, inden hendes ledsagere kunde naae Jagthuset, efterdi Veien dertil fra Strandbredden var bleven betydelig længere for dem, da de stige ud ved det andet Landingssted, end for hende; og hun havde saameget at tænke paa, at hun ei frygtede for at komme til at kjede sig i sin Eensomhed.

Den forunderlige Forandring, som en Tid af faa Uger havde frembragt i hendes Stilling, fra Skam og Kummer, ja fast Fortvivlelse til Hæder, Glæde, og en frydefuld Udsigt til en endnu lykkeligere Fremtid, stod levende for hendes Sjæl, og fyldte hendes Øie med Taarer. Dog var det ikke Glæde allene, der fremlokkede disse — menneskelig Lykjalighed er aldrig fuldkommen; og jo bedre, jo ædlere Mennesket er, desto mere Deeltagelse føler det ved andres Ulykke, hvem de have kjære, just naar deres egen Stilling er den modsatte af hines.

Johannes Søller henvendtes snart paa hendes arme Søsters Skjæbne — hun, der, som Barn, havde opvaakt saa store Forhaabninger — der var bleven elsket med saa inderlig, ja maaskee overdreven Æmhed — hun var nu landsflygtig, og, det som værre var, tyungen til at rette sig efter en Mands Villie, af hvis Tankemaade man havde kun alt for gyldig Grund til at vente det Værste, — en Mand, der selv i de Gieblikke, naar han syntes at føle den bitterste Sorg over sine Handlinger, dog aldrig havde noget Spor til sand christelig Fortrydelse.

Medens hendes Tanker vare syffelsatte med disse sørgelige Betragtninger, forekom det hende, som om hun blev en mørk Skikkelse vaer, der syntes at arbeide sig frem gjennem det tykke Krat paa hendes venstre Haand. Johanne studsede, og de mange Fortællinger om Syner og Spøgelse, der skulde have vliit sig for den eensomme Vandrer i rædsomme Skikkelser, just til saadan Tid og paa saadanne Steder, fyldte med eet hendes Sjel med Forfærdelse. Figuren traadte frem, og da den kom til at staa mellem hende og Maanen, kunde hun skjelne, at den havde Liighed med et Gruentimmer. En dæmpet Stemme hvidskede to Gange efter hverandre: „Johanne! Johanne!“ — Var det virkelig — kunde det være hendes Søsters

Stemme hun hørte? — Hørte hun endnu til de Levende? eller havde Graven aabnet sig for og udladt sin Beboerske? — Jørend hun endnu kunde blive enig med sig selv om Sandsynligheden heraf, styrtede Effie, lyslevende, i hendes Arme, kastede sig op til hendes Barm, og bedækkede hendes Ansigt med tusinde Kys. „Jeg har vandret her,“ sagde hun, „som en Nattens Aand, for at faae dig at see, og intet Under er det, om du holdt mig for at være en saadan. Jeg vilde kun vente her, for at see dig komme forbi, eller faae Lyden af din Stemme at høre; men engang endnu at tale med dig, Johanne, det var meer, end jeg fortjente, meer, end jeg vovede at bede om.“

„O, Effie! hvorledes kommer du her saa ene, og paa denne Tid ved den vilde Strand? Er det ogsaa virkelig dig selv, der staaer for mig?“

Noget af Effies fordums overgivne Munterhed stak frem gjennem Naaden, hvorpaa hun besvarede Johannes Tvivl, i det hun nappede hende sagtelig i Armen, for at overbevise hende om, at hun intet Gjenfærd var — Og nu omfavnede begge Søstre hinanden paa nye, og loe og grød paa eengang omkaps.

„Men nu maa du følge med mig op til Sagthuset, Effie,“ sagde Johanne, „og fortælle, mig, hvorledes det er gaaet dig — Jeg har gode

Benner der, som for min Skyld vil tage vel imod dig."

"Nei, nei, Johanne," svarede Søsteren sørgmodig; "Du kan maaskee nok have glemt, hvad jeg er — et landsforviist, fordømt Menneſke, som nyelig med Nød og Næppe er bleven frelst fra Galgen, hvor jeg havde fundet min Død, hvis Du ikke havde været den modigſte og frommeſte Søster, der nogensinde havde været til — Nei, ikke engang om der ingen Fare var for mig ſelv derved, vilde jeg nærme mig nogen af dine ſtore Benner."

"Der er ingen Fare derved for dig — troe mig, der ſkal ingen Fare være," ſagde Johanne med om Paatrængenhed. — "O, Effie, vær dog ikke ſaa egenſindig; lad dig dog ſige — vi ſkal være ſaa glade og lykkelige hos hinanden."

"Jeg har fundet al den Lykſalighed, jeg for tjener paa denne Side Graven; nu, da jeg har ſaaet dig at ſee, Johanne," ſvarede Effie hende; "og om der end aldrig var den ringeſte Fare for mig derved, ſaa ſkal dog ingen ſige om mig, at jeg, ſom har miſtet mit gode Navn og Rygte, kommer til dig, for at beſkæmme min Søster blandt hendes fornemme Benner."

"Jeg har jo ingen fornemme Benner," ſvarede Johanne — "ingen Ven, ſom jo ogsaa er din

Ben tillige — Ruben Butler og min Fader — O, ulykkelige Pige, vær dog ikke stivsinnet, og vend ikke andengang din sande Lykke Ryggen. Andre Menneſker ſkal ikke ſaae dig at ſee; kom, følg hjem med mig til dine egne, trofaste Venner; bedre er det dog at ſøge Lye under en gammel Hække, end i den nyplantede Skov.“

„Det er forgjæves at du taler ſaaledes til mig, Johanne — ſom jeg har redet, maa jeg nu ligge — jeg er gift, og maa nu følge min Husbonde, enten det ſaa gaaer mig galt eller godt.“

„Gift, Effie!“ raabte Johanne — „ulykſalige Skabning! og det med denne farlige Mand?“ —

„Tys, tys!“ ſagde Effie, holdt hende Haanden for Munden, og viſte hen mod Krattet — „han er dernede,“ hviſkede hun.

Diſſe Ord ſagde hun i en Tone, der nokſom røbede, at hendes Mand allerede havde vidſt at indjage hende Frygt for ſig, ligesom han havde opvaakt Kjerlighed hos hende. I ſamme Øieblik traadte en Mandſperſon frem fra Krattet.

Det var den unge Staunton. Saa ſvagt end Maanen ſkinne, kunde Johanne dog ſee, at han var godt klædt, at hans Udvortes og Væſen røbede en Mand af Stand.

„Effie,“ ſagde han, „vi har nu ikke ret megen Tid at vente længer. Fartſet vil til at

lægge ud fra Bugten snart — nu maae vi affted —
Jeg haaber din Søster vil tillade mig at hilse paa
hende.”

Men Johanne traadte tilbage med en indvortes
Jølelse af Afstøje. „Nu, som I vil,” sagde
han; „det gjør da ikke stort til Sagen; om I end
i Ord og Miner yttre Eders Uvillie imod mig,
saa røber Eders Handlinger dog intet Had; og
jeg takker Eder for den Afgøelse, I har havt for
min Hemmelighed, da eet eneste Ord af Eders
Mund (og jeg i Eders Sted vilde have sagt det)
havde kostet mig Livet. Ordspøget siger, at man
ikke skal betroe sin Hustru nogen Hemmelighed,
hvorpaa Belfærd og Liv beroer — min Hemmelig-
hed kjende to, baade min Kone og hendes Søster,
og dog skal aldrig Frygt for at røbes forstyrre min
Sovn.”

„Men er I ogsaa virkelig gift med min Sø-
ster?” spurgte Johanne, i største Tvivl og Ueng-
stielighed; thi den stolte, ukjærlige Tone, hvori han
talte, syntes at bestyrke selv hendes værste For-
modninger.

„Ja, jeg er virkelig og lovformelig gift med
hende, og under mit rette Navn,” svarede
Staunton.

„Og Eders Fader? — Eders Venner?”

Sængslet i Edinburgh IV. 11

„Og min Fader og mine Venner maae trøste sig hverken med mere eller mindre, end at gjort Gjerning ei staaer til at ændre,“ svarede Staunton. For nærværende Tid er det min Hensigt, at afbryde alle mine farlige Forbindelser, at lade mine Venner beroelige sig, for det første holde mit Giftermaal skjult for dem, og forlade Landet for nogle Aar. I en rum Tid vil I formodentlig altsaa ikke høre fra os — om I ellers nogensinde kommer til at høre fra os mere. I maa betænke, hvor saare farligt det kunde være for os, at begynde en Brevverling, thi alle Mennesker vilde dog strax gjætte, at Effies Mand er den — ja, hvad skal jeg kalde mig — er den, som dræbte Porteous.“

„Haardhjertede, letfindige Mand!“ tænkte Johanne ved sig selv — „og med et Menneske af saadan Tankemaade skal Effie tilbringe sit jordiske Liv! — hun saaede Storm, og hun vil høste Hvirvelvind!“

„Tænk ikke ondt om ham,“ sagde Effie, i det hun traadte nogle Skridt tilbage mod Johanne, saa at Staunton ei kunde høre dem, „tænk ikke alt for ondt om ham, Johanne, han er jo dog god mod mig — saa god, som jeg fortjener det; og han har fast besluttet at opgive sin vilde Haandtering. Græd derfor ikke mere over Effie; hun

er det dog vist, at den Stemning, hvori hun tilsidst kom, ved at anstille sine Betragtninger derover, ikke var ubehagelig. Effie var nu gift — hun var, efter almindelig Talebrug, bleven en honet Kone — det var een vigtig Omstændighed; det led til, at hendes Mand var paa Veie til at forlade den lastefulde Bane, paa hvilken han saa længe havde styrtet frem med fortvivlede Skridt — Det var det andet trøstende Punct; og hvad hans endelige, fuldkomne Omvendelse angik, da manglede han ikke Forstand til at indsee sit eget Bedste, og Gud vidste bedst, naar det kunde skee.

Ved saadanne Betragtninger søgte Johanne at trøste sit bekymrede Sind med Hensyn til Søstersens Skjæbne for Fremtiden. Ved sin Ankomst til Jagthuset, fandt hun Archibald noget ængstelig over hendes Udeblivelse, og paa Veie til at gaae ud, for at søge efter hende. En stærk Hovedpine tjente hende til Undskyldning for at hun gik til Sengs, og saaledes fik hun Leilighed til at skjule for sine ledsagere den voldsomme Sindsbevægelse, hvori hun befandt sig.

Ved denne Bortgang undgik hun tillige et Optrin af en anden Art. Thi ret som om alle Slags Gigger var et farligt Befordringsmiddel, baade til Søes og Lands, saa hendte det sig, at Anockdunderens blev af en anden Baad stødt om-

Kuld, hvortil hans egen, hans Skibsfolks og Passagerers Drukkenskab bidrog særdeles meget. Knockunder med et Par andre Gjæster, som han havde taget med sig, for i deres Selskab at ende Lystigheden med nok en Svir i Jagthuset, fik sig en for dem høist tjenlig Kjølhaling; men da Mandskabet paa den Vaad, der havde bragt dem til at kuldfseile, hjalp at fiske dem op igjen, skede der intet Havarie af Betydning, undtagen at Kapitainen mistede sin guldgalonerede Hat, i hvis Sted han følgende Dag satte en ziirlig, høilandsk Hue paa sit Hoved — en Forandring, der baade frydede særdeles meget den høilandske Deel af hans Underhævende, men tillige havde en god Indflydelse paa hans eget Udseende. Mangfoldige vare de forførsdelige Trudler om Hævn, som den naadige Duncan af Knockunder næste Dags Morgen udstødte mod Vaaden, som var stødt an paa dem; men saasom hverken den, eller det lille Smuglerskib, hvortil den hørte, lod sig see mere i Bugten, var han nødsaget til at lade den Eksemplet blive siddende paa sig. Dette var saameget desto haardere, sagde han, fordi han var overbevist om, at denne Ulempe var bleven ham tilføiet med frit Forsæt, saasom disse Kjæltringer havde sneget sig bort, efterat de havde bragt i Land alt det Brændeviin og hver en Theekasse, de havde høst ombord; og

og han vidste, at der havde været Folk i Land, som havde spurgt meget omstændeligen om, naar Baaden skulde sætte over, naar den skulde tilbage, og saa videre.

„Men lad mig møde dem een gang endnu her i Bugten,“ lagde Duncan til med majestætisk Bredde; „saa skal jeg lære dette Maanestins Paf, disse Karnailler, at holde af Veien for mig — ja, Fanden annamme mig, skal jeg saa!“

Diende Kapitel.

„Hvo, Herre, ængstes vil af Hoffets Uroe,
Naar her i yndig Egn han leve kan?“

Shakespeare.

En temmelig lang Tid efterat Ruben Butler paa bedste og fordeelagtigste Maade havde indrettet sig i sin Præstegaard, og Johanne D. var flyttet ind til sin Fader i Ruchingower (hvilket Mellemtidssrum vi vil overlade til enhver fornuftig Læsers Skjønnende at udfylde saaledes, som ret og rimeligt kunde være) — og efterat der tvende Gange var bleven lyst fra Prædikestolen for dem, og de andre Formaliteter iagttagne, blev dette agtværdige

Var, efter saamange Lars Bentsen, omsider forenet ved Ægteskabets hellige Baand. Ved denne Leilighed satte gamle David Deans sig djærveligen imod al Slags Misbrug af Sækkpiber, Fioliner og Dandsen, til største Ergrelse for Kaptein Knochdunder, der sagde: „at havde han kunnet troe, det vilde blive saadant et forbandet Qvækerlag, saa skulde han nok have vogtet sig for at sætte Foden over deres Dørtærskel.“

Og der blev saamegen Forbittrelse siddende i den naadige Duncans Hu fra denne Leilighed af, at han siden ikke undlod, naar han kunde komme til, at yttre sin Uvillie betræffende dette og andre flere saadanne Puncter; og den Strid, som reiste sig herover mellem ham og David Deans, vilde vel ikke være bleven saa snart bilagt, dersom ikke et Besøg, Hertugen tilfældigviis kom til at gjøre paa Roseneath, havde endt den. Men Hans Naade viste ved denne Leilighed den gamle Deans saa særdeles megen Gunst, og Mistress og Hr. Butler saa udmærket en Algtelse, at Knochdunder fandt det politisk rigtigt at forandre sin Tone mod den Første.

Mellem sine Benner pleiede han siden den Tid at udtrykke sig saaledes angaaende Præsten og hans Kone, „at det var virkelig ret brave Folk, kun lidt vel strænge i deres Meninger, men for

Præstefolk var da endelig det bedre, naar galt skulde være, end at helde til den modsatte Side." Hvad David Deans angik, da sagde han til hans Døes, „at han forstod sig fortræffelig paa alt, hvad der henhørte til hans Dont; og han kunde ogsaa forresten være en ret brav Karl, naar han bare vilde holde sin Mund med det forbandede Cameronianske Slidderfladder, som ikke engang var saa meget værdt, at en honet Mand skulde gjøre sig den Umage at banke det ud af Hovedet paa ham, enten ved Fornuftgrunde eller paa andre Maader." Ved nu at undgaae alle Stridsmaterier, levede saaledes den hele Deanske Familie i god Forstaaelse med den naadige Hr. Duncan Knockdunder, skjøndt han endnu mangen Gang ærgrede den gamle Deans ved det høist forargelige Exempel, han gav Menigheden, da han endnu af og til, naar det var koldt om Vinteren tog sin Pibe med, og smøgede i Kirken, og naar det var hedt om Sommeren, faldt i en roelig Søvn, som varede saalange Prædikenen stod paa.

Mistress Butler, som vi nu egentlig ikke mere burde kalde ved hendes Døbenavn Johanne, naar vi blot kunde lade det være, viste i sin Ægtestand den samme overlegne Roelighed og hengivne Kjærlighed — den samme naturlige enfoldige Indsigtsfuldhed og nyttige Virksomhed — fort, alle de hunselige gode

Egenskaber, som hun, i sin ugifte Stand, altid havde givet saa saamange Prøver paa. I Lærdom søgte hun ingenlunde at maale sig med Ruben Butler, men saa var der neppe heller nogen Kone, der havde saa ubegrændset Verbødighed for sin Mands Kundskaber, som hun. Hun gjorde ingen Fordring paa at forstaae hans Forklaringer over Theologiens Sætninger; men derimod var der vel ingen Sognepræst i den hele presbyterianske Kirke, der saae sit simple Vord saa godt og ordentlig besat, sine Klæder og Linned i saa god Stand, sin Kamin saareen og net, sin Dagligstue saa ordentlig, og sine Bøger saa godt afstøvede.

Naar det hændte sig at han talte til Johanne om Ting, denne ikke forstod — og (thi Manden var kun et Menneſke og havde desuden været Skolelæmester) han talte undertiden vidt og bredt over en Sag, lidt mere i Skolelærertone, end han havde havt nodig — saa hørte hun med roelig Taalmodighed paa ham; men var det Ting, der angik det daglige Liv, de kom paa Tale om, eller saadanne, som der blot behøvedes en god, sund naturlig Forstand til at fatte, da var hendes Synsmaader ofte langt rigtigere, og hendes Bemærkninger skarpsindigere, end hans. At Mistress Butler, naar hun undertiden kom ud i Selskaber, ikke udmærkede sig ved sin Levemaade, er noget, som

følger af sig selv. Men hendes godmodige Forekommenhed, hendes naturlige sunde Forstand og muntre Lune, hvortil kom en vis elskværdig Livlighed i hendes Bæsen, erstattede Savnet af hiin Politur, saa at hun vandt alle de Mennekers Bifald, med hvem hun kom til at omgaaes. Omendkjøndt hun altid med største Omhu og Paapassenhed selv besørgede sine Huusholdningsager, saa saae man dog i hende altid den reenslige, nette og ordentlig klædte Huusmoder, og aldrig den smudsede Koffepige. Naar hun i denne Anledning fik en Kompliment af Duncan Knock, som svær paa, „at han troede Alserne maatte hjælpe hende, siden hendes Huus altid var saa net og blankt, kjøndt man aldrig saae nogen gaae og gjøre reent,“ saa svarede hun med Bessedenhed, „at man kunde saae meget beslist, naar man gjorde alt til rette Tid.“

Hertil svarede da Duncan, „at han af sit ganste Hjerter ønskede, at hun vilde lære Tjenestefønerne i Jagthuset den Kunst, thi aldrig var han istand til at see at Bærelserne bleve vaskede, undtagen naar han engang imellem var færdig at slaae sine Ekinnebeen itu paa Vandspeandene — Fanden annamme det Vak!“

Om Sager af mindre Betydning kan Læseren ikke vente at vi her skulde fortælle ham meget. Man vil selv let kunne slutte sig til, at Østene til

Hertugen bleve lavede med største Omhyggelighed, og modtagne saa naadigen, at Forsendelser skede til ham hvert Aar. Erkjendtlighedsbeviser for modtagen Velvillie og Godhed bleve ligeledes sendte til Mistress Dickerton, og til Mistress Glas, og med disse to venstabeligsinde Damer fortsattes en fortroelig Brevverling.

Vi maa her ikke undlade at bemærke, at Mistress Butler, efter fem Aars Forløb havde skjænket sin Mand tre Børn, to Dreng og en Pige, alle nogle raske, sunde velsignede Unger, med dejligt Haar og blaae Øine. Drengebørnene bleve kaldte David og Ruben, hvilke Døpdøiser var ganske og aldeles efter den gamle David Deanses Hoved, og den lille Pige blev, efter Moderens udtrykkelige Forsangende, i Daaben kaldet Euphemia, hvilket vel ikke var Faderen og Bedstefaderen saa ganske med, men de elskede begge Johanne for høit, og følte sig hende alt for meget forpligtede, til at de skulde indvende noget mod et Ønske, hun udtrykkeligen gjorde. Dog tilfagde en vis Følelse dem, at Barnet aldrig burde nævnes ved Navnet Effie, og de kaldte hende derfor altid Gemie, en i Skotland ligesaa almindelig brugt Forkortelse af Euphemia. Saaledes henrandt i stille Roelighed deres pralsrie, men lykkelige Liv, hvis Glæder kun forstyrredes (foruden ved de Smaauebehageligheder og

huuslige Smaaeforger, for hvilke selv det ensformigste Liv aldrig er frit) af to Omstændigheder, der undertiden afbrød Mistress Butlers Tilfredshed — „Men uden disse,“ udtrede hun, „vilde hun have været alt for lykkelig, og maaskee“ lagde hun til, „kunde det ogsaa være nødvendigt, at een og anden Ubehagelighed her i Verden mindte hende om, at der var et bedre Liv efter dette.“

Den første af disse Omstændigheder var den, at der mellem hendes Mand og hendes Fader undertiden opkom enkelte Tvistigheder, og det, uagtet den gjensidige Agtelse og Hengivenhed, de havde for hinanden, og deres fælleds Kjærlighed til hende — ja selv uagtet den Overeensstemmelse, der fandt Sted mellem dem i Henseende til rene og strænge Begreber om de Presbyterianske Grundsætninger. David Deans var, som Læseren af det Foregaaende erindrer, temmelig fordomsfuld, og paastraaelig paa sine Meninger, og da han havde viist saamegen Selvbeherkelse, at han havde modtaget en Plads i Kirkesessionen under den vedtagne Form, saa troede han, at nu paalaae den Forpligtelse ham dobbelt, at lægge tydeligen for Dagen, at han, ved at handle saaledes, dog ingenlunde, hverken i Theorie eller Praxis, var afvejen fra et eneste Punkt, som han tilforn havde kæmpet for. Nuhen Butler, paa den anden Side, havde vel af

muelig Afgtelse for sin Svigersfaders Grunde og Meninger, men var dog af den Troe, at det rigtigste var, at glemme alt Separatistserie og alle Tvistepuncter, og derimod arbejde saameget mueligt paa, at forene alle Partier med hinanden, naar de kun vare oprigtige Bekjendere. Hertil kom endnu, at han, som en Mand og velsluderet Geistlig, ikke altid fandt Behag i at rette sig efter sin ulærde Svigersfaders Forskrifter, og, som Præst, troede han det ei passende, at synes altid at staae under Kommando af en af de Eldre i hans eget Sogn. En noget stolt, men adel Betragtning bidrog ogsaa undertiden til at vække hans Modsigelseshyst noget mere, end han ellers vilde have yttret den. „Mine Embedsbrødre,“ tænkte han, „kunde let falde paa at troe, at jeg rettede mig efter og smigrede for den gamle Mand, med Hensyn paa Arven, saafremt jeg ved enhver Leilighed gav efter for ham; og desforuden er der mange Anliggender, i hvilke jeg ikke, med god Samvittighed, kan lade hans Meninger have Indflydelse paa min Fremfærd. Jeg kan ikke give mig af med at forfølge gamle Kjællinger for Hererie, eller gjøre Undersøgelser blandt de Unge om forargelige Historier, som bør og kan blive skjulte.“

Denne Forskjellighed i Meninger gav undertiden Anledning til at Butler maatte høre Vebreis-

delfer af sin Svigerfader; og af og til kunde det da vel ogsaa hændes, at deres Ordstrid tog en temmelig alvorlig og uvenstabelig Vending. Ved alle saadanne Tilfælde var Johanne den, der maatte bringe Forlig og Enighed igjen tilveie imellem de stridende Parter; og naar den ene af disse beklagede sig for hende, hørte hun altid opmærksomt til, og stræbte saa heller at undskyldes, end egentlig ligefrem at forsvare den anden.

Sin Fader forestillede hun, at Beskænderne fra hine Forfølgelses Dage, som i Farens Stund vare blevne udrustede med særdeles Gaver, og havde sanket sig mangehaande Erfaringer, vel kunde undvære Boglærdommen; men at dette derimod ikke kunde være Tilfældet med de Yngre, som Ruben, der maatte føle sig forpligtede til i Skrifter og floge Mands efterladte Værker at søge den Kundskab og Erfaring, som de ellers ikke vare istand til at forhverve sig; og paa denne Maade hændte det mangengang, at to dygtige Mænd kunde komme til at see een og samme Ting fra forskjellige Synspunkter, skjøndt de i Hovedsagen vare enige.

Hertil pleiede da gamle David Deans, med et Suk, at svare: „Ak, mit Barn, saadanne Ting veed Du kun lidet af; men det veed jeg, at den store, berømmelige John Scrimgeour, pleiede mangengang af sit ganske Hjerte at ønske, at de fleste

Bøger vare blevne brændte, paa Bibelen nær. Ruben er en brav og retskaffen Dreng, det veed Du jo, jeg aldrig har nægtet; men det er vist, at han ikke hævder den christelige Kirke-disciplin, naar han ingen Grettessættelse giver Margery Kittlesides og Rory Mac-Rand, for deres forargelige Levnet, under det Paaskud, at de, ved at gifte sig sammen, have gjort deres Forseelse god igjen. Og see, saa har vi der Nilly Mac-Clure, som gaaer omkring med sine Trolddomskunster, og spaaer Folk i Hænderne, og udlægger Drømme, og forudsiger tilkommende Ting — er det ikke en stor Skam for et christeligt Land, at saadant et Menneſke ikke bliver brændt, som en Her? Nei, Tugt og Disciplin maa der holdes over."

"Ja, jeg tør nok sige, Fader, at I har Ret deri," var det Svar, Johanne næsten altid ved saadanne Leiligheder gav ham; "men nu maa I endelig komme ned til Præstegaarden, og spise med os til Aften. De smaae Børn, de Stakler, ere saa utaalmodige efter at Bedstefader skal komme til dem; og Ruben og jeg sove aldrig roeligt den Nat, naar I og han har haft noget udestaaende med hverandre."

"Nei, ikke noget udestaaende, Johanne; Gud forbyde det!" svarede den Gamle da, og strax tog

han saa sin bedste Søndagstjole paa, og fulgte med sin kjære Datter ned til Præstegaarden.

Med sin Mand gif Missess Butler, ved saadanne Leiligheder, mere ligefrem tilværks, for at bringe Enighed tilveie. Ruben havde særdeles megen Agtelse for den gamle Mand's Grundsætninger, og Hengivenhed for hans Person, forenet med Lænnemmelighed mod ham for hans tidlig udviste Godhed. Mangengang behøvede derfor hans Kone blot at erindre ham paa en lempelig Maade om hans Svigerfaders høie Alder, indgroede Jordonne, ulærde Opdragelse og huuslige Sorger. Den sidste af disse Betragtninger stemte især altid Ruben Butler til Eftergivenhed og Forliig, for saavidt dette kunde finde Sted, uden at han derved kom til at erklære sine egne Grundsætninger for urigtige; og saaledes havde vor Heltinde den Fortjeneste at kunne med Rette henregnes blandt de Fredsstiftere, for hvem det hellige Løfte er gjældende, at de skulle arve Himmeriges Rige.

Den anden Omstændighed, der bidrog til at formindste Johannes Glæde over hendes ellers lykkelige Liv, var den, at hun aldeles intet havde hørt om sin Søsters Skjæbne og Stilling, endskjøndt der nu vare henrundne henved fem Aar siden hun tog Afsked med hende paa Strandbredden af Den Roseneath. En uafbrudt Brevverling var der ikke

at vente skulde have Sted imellem dem, og med Hensyn paa begges Stilling havde det vel heller ikke været ønskeligt; men Effie havde dog givet hende det Løfte, at saafremt hun levede og det gik hende godt, skulde hun lade sin Søster høre fra sig. Dette var ikke fleet, og altsaa befrygtede hun, at Effie enten maatte være død, eller befinde sig i en sørgelig Forsatning. Hendes lange Taushed syntes hende saaledes at være et slemt Forvarsel, og hun, som aldrig havde kunnet glemme den hjærlige Omhed, hvormed de altid havde elsket hverandre, søvede nu i den piinligste Uroe. — Endelig fik hun den Underretning, hun saa angstelig havde længtes efter.

Kapitain Knoxdunder havde gjort en Forretningsreise oppe i den høilandske Deel af Sognet, og var paa Tilbageveien taget ind i Præstegaarden. Medens han her sad, og gjorde sig tilgode med en Blanding af Mælk, Honning, Brændeviin og Vand, som han udtrykkelig havde forlangt, og som han paastod, „at Johanne tillavede langt bedre, end nogen anden Kone i Skotland,“ — thi i alt hvad uskadeligt var, søgte hun at rette sig efter dem, der vare omkring hende — sagde han til Butler: „Det er saamænd sandt, Præst, jeg har et Brev enten til Eder eller Eders Hustru — jeg fik det Sængslet i Edinburgh IV.

dengang jeg sidst var i Glasgow; Postpengene beløber sig til otte Skilling, som J enten maa betale mig strax, eller see til at vinde fra mig i et Spil Schak."

Dette Slags Spil havde Hr. Whackbairn, Butlers Principal ved Skolen i Libberton, holdt meget af; og Ruben gjorde sig endnu som Præst meget til af sin Færdighed heri, og spillede det undertiden, omendstjondt David Deans, hvis Begreber i enhver Henseende vare strengere, end Butlers, pleiede at ryste med Hovedet, og sætte et suurt Ansigt op, naar han saae Brædtet ligge i Dagligstuen, eller Børnene gaae og lege med Brilskerne. Mistress Butler vilde vel stundom lægge det tilside, for at han ei skulde faae Pien derpaa; men da sagde gjerne Butler til hende: „lad Du det kun ligge, Johanne, jeg gjør mig aldeles ingen Samvittighed over at bruge denne eller anden saadan uskyldig Udspredelse, for at recreere mig efter mine alvorlige Studeringer, og stundom end mere alvorlige Forretninger, som Præst. Jeg vil derfor ikke have, at nogen skal troe, naar han seer Brædtet er sat tilside, at jeg driver i Smug, hvad jeg ingenlunde skammer mig ved at gjøre aabenlyst, saalænge jeg ikke misbruger det. Nil conscire sibi, Johanne, det er mit Bælgssprog —

hvad man ikke anseer for urigtigt, skal man ikke lægge Skjul paa."

Dette var nu Butlers Mening; han modtog altsaa Kapitainens Opfordring til at spille et toskillings Partie Schak med sig, og rakte sin Kone Brevet med den Bemærkning, at saafremt det var fra hendes Veninde, Mistress Wickerton, saa maatte hun have forbedret sin Haand særdeles meget, hvilket var noget usædvanligt hos Mennesker i hendes Alder.

Mistress Butler lod nu Mændene sidde ved deres Spil, gik ud, for at gjøre nogle Anstalter til Aftensmaaltidet, saasom Duncan havde ladet sig forstaae med, at han nok vilde blive Natten over i Præslegaarden, og nu satte hun sig roelig hen og læste Brevet. Det var ikke fra Mistress Wickerton, og aldrig saasnart havde hun seet flygtig paa et Par af de første Linier, før hun fandt det nødvendigt at gaae ind i sit Sovestue, for usforstyrret at gjennemlæse Brevet.

Ellevte Kapitel.

„Lykkelig er Du; bliv det steds’

Og misund ikke mig;

O, at jeg var, som Du, tilfreds,

Saa tryk, saa lykkelig!”

Anonymus.

Brevet, som Mistress Butler, da hun var kommen ind i sit Bærelse, med Forundring og ængstelig Forventning begyndte at gjennemlæse, var upaatvivlelig fra Effie, uagtet det kun var undertegnet „E,” og uagtet baade Stil, Skrift og Retskrivning var ikke allene langt bedre, end Effie nogensinde havde kunnet gjort det, da hun, uagtet al sin Livlighed, kun havde gjort maadelige Fremmskridt i Skolen, men overgik endogsaa alt, hvad hendes mere sindige Søster i denne Henseende var istand til at bringe tilveie. Brevet var skrevet med en smuk latinsk Haand, som dog var noget stiv og kunstlet. Orthographie og Stilemaade røbede en Person, som var bebandret i gode Skribenters Læsning, og levede blandt dannede Mennesker. Det lød saaledes:

Min bedste Søster!

„Saameget jeg end vover derved, kan jeg dog ikke andet, end skrive Dig til, for at underrette

Dig om, at jeg endnu er i Live, og hvad min Stilling i Verden angaaer, har en høiere Rang, end jeg ventede eller fortjente at naae. Dersom Formue, Anseelse og en håderlig Stand kunde gjøre et Fruentimmer lykkeligt, besidder jeg alt, hvad dertil udfordres; men Du, Johanne, som Verden sætter langt nedenfor mig i alle disse Henseender, er meget lykkeligere, end jeg. Jeg har Tid efter anden fundet Leilighed til at blive underrettet om dit Velgaaende, kjære Johanne; havde det ikke været Tilfældet, ved jeg ikke hvorledes jeg skulde holde det ud. Med inderlig Glæde hører jeg, at din Familie tiltager. Os har Himlen ikke fundet vær- dig til en saadan Betsignelse; to Børn ere, det ene efter det andet, blevne os berøvede, og vi ere nu børnløse — Guds Villie skee! Men havde vi kun beholdt et Barn, vilde det maaskee kunnet forjage hos ham de tungsindige, mørke Tanker, der gjør ham saa frygtelig for sig selv og andre. Dog, lad ikke dette ængste dig, Johanne; han er endnu stedse god imod mig, og min Tilstand er langt bedre, end jeg fortjener. Du vil sikkert falde i For- undring over min bedre Opdragelse; men dengang jeg var udenlands, havde jeg de bedste Lærere, og jeg anstrængte mig, da jeg saae, at mine Frem- skridt gjorde ham Glæde. Han er god, Johanne; havde han kun ikke saameget, der bedrøver ham,

især naar han seer tilbage. Naar jeg selv kaster et Blik tilbage, finder jeg stedse et Glimt af Trøst; og det er Tanken om en Søsters ædelmodige Udfærd, som ikke sveeg mig, da alle andre forlode mig. Du har faaet din fortjente Løn. Du lever lykkelig, agtet og elsket af alle dem, der kjende Dig, medens jeg maa tilbringe mit Liv under et falskt, opdigtet Navn, og har ene og allene Bedrag og Usandhed, som ved eet eneste ulykkeligt Tilfælde kan blive opdaget, at takke for den udvortes Afgørelse jeg nyder. Han har forestillet mig for sine Venner, som Datter af en Skotlænder af fæmlem Byrd, der var bleven landsforvilt i Anledning af Viscounten af Dundees Krige, og han foregiver, at jeg er bleven opdragen i et skotsk Kloster; virkelig har jeg ogsaa levet saalange paa et saadant Sted, at jeg godt er istand til at spille den Rolle, han har givet mig. Men naar en Landsmand træffer mig, og begynder at tale, som de alle gjøre, om de forskjellige Familier, der vare indviklede i Dundees Foretagende, og at spørge om mine Forbindelser, og naar jeg saa seer hans Øie stift fæstes paa mig med saadant et Udtryk af voldsom Angest, saa er jeg af Skrak mange Gange paa Veie til at robe mig selv. Godmodighed og beleven Tilbageholdenhed have hidindtil reddet mig, da de have hindret Folk fra at trænge ind paa mig med

saadanne Spørgsmaale, der satte mig i saa stor en Forlegenhed. Men hvorlænge — ak, hvorlænge vil dette vel være Tilfældet! — Og bringer jeg denne Skam over ham, saa vil han hade mig — han vil myrde mig, saa kjær jeg end er ham; thi han er nu ligesaa iversyg over sin Families Hæder, som han før var ligegyldig mod den. Jeg har været fire Maaneder i England, og har mange Gange havt i Sinde at skrive Dig til; men jeg har maattet lade det være, da jeg vilde udsætte os for den største Fare, saafremt Brevet skulde blive opsnappet. Men nu kunde jeg ikke længer lade det være, hvormeget jeg end vover derved. Forrige Uge saae jeg din store Ven H. af N. Han kom ind i min Loge, og satte sig ved Siden af mig; og der var noget i Skuespillet, som bragte ham til at tænke paa Dig. Milde Gud! han fortalte hele din Reise til London til alle dem, der vare i Logen, men henvendte især Taler til mig Ulyksalige, der havde givet Anledningen til den. Dersom han havde vidst, dersom han havde kunnet gjætte hvem det var, han sad ved Siden af, og til hvem det var han fortalte denne Begivenhed! Jeg udholdt at høre paa ham med et Mod, som det, hvormed Indianeren staaer ved Pælen, medens de sanderflider hans Fibrer, og udborer hans Pine, og medens han smiler roeligen ved enhver af hans Pines

res veludtænkte Opfindelse. Men endelig blev det mig formeget, Johanne; jeg fik ondt; man tilregnede deels Heden, der var, og deels min overvættedes Følsomhed denne Afmagt, og jeg vidste saa godt at forstille mig, at jeg bestyrkede begge disse Forordninger — alt maatte jeg jo gjøre, for ei at blive opdaget. Til al Lykke var han der ikke; men imidlertid har dette Tilfælde forarsaget, at jeg nu oftere bliver sat i Angst. Jeg er nemlig ofte nødsaget til at være i Selskab med din Belynder, denne store Mand; og sjelden seer han mig, uden at tale om E. D. og J. D. og M. B. og D. D., som Personer, i hvis Ansiggender min elskværdige Følsomhed bringer mig til at tage saamegen Andeel. Min elskværdige Følsomhed!! — Og saa den letfindige, ligegyldige Tone, hvormed Mennesker af den store Verden nuomstunder tale om Ting, der skulde gjøre meest Indtryk paa Hjertet! At høre min Fordrydelse, min Evagthed, min Afmagt, mine Børners Uforstandighed, ja endogsaa dit heroiske Foretagende, min Johanne, tales om i den spægende Tone i det fornemme Selskabsliv — Nei, alt, hvad jeg forhen maatte lide, er ikke at sætte i Ligning med denne piinslige Forsatning; da var det Hug og Slag, nu derimod pines jeg tilbøde med hvasse Naalestik. Han — jeg mener H. af A. — reiser næste Maaned Nord efter for

at tilbringe Jagttiden i Skotland; han har sagt mig, at han under alle Omstændigheder har besluttet at tilbringe een Dag i Præstegaarden. Vær saa paa din Post, og forraad Dig ikke selv, om han skulde komme til at tale til dig om mig; forraade Dig, siger jeg; al! Du har intet at forraade, intet at frygte. Det er E., hvis Liv nu engang staaer i din Haand; det er E., som Du skal fresse fra at blive berøvet sine laante Fjære, opdaget, brændemærket og foragtet, først maaskee af ham, som har sat mig paa denne svimle Høide. Høslagte vil Du modtage togange aarlig fra mig — vægre Dig ei ved at modtage det — det tilhører mig selv, og det skal blive fordoblet, saafremt Du trænger dertil. Maaskee kan det være Dig til nogen Nytte; mig kan det ikke gavne."

„Skriv mig nu ret snart til, Johanne, at jeg ikke skal gaae i den skrækkelige Uvisshed om mit Brev er kommen til Dig, eller er falden i Uvedkommendes Hænder. Uddresser Svaret kun til L. E., i Convolut til Høiarværdige George Whitese, i Kloster-gaden i York. Han staaer i den For-
mening, at jeg fører Brevverling med en eller anden af mine fornemme jacobitiske Bekjendtere i Skotland. Hvor vilde hans Kind blusse af højpræstelig og jacobitisk Stoltthed, dersom han fik at

vide, at han var Agent, ikke for Euphemia Setoun af det adelige Huus Winton, men for E. D. Datter af en cammeronianst Meieriebestyrer! — Johanne, endnu kan jeg vel stundom lee; men Himlen bevare Dig fra den Slags Lystighed! Vor Fader — jeg mener din Fader — vilde sige, at den var liig den tomme Bragen af Torneqviste; men Tornene beholde deres Braad, de blive ufortærede af Jlden. Farvel, min kjæreste Johanne! Blis ikke dette Brev til noget Menneſke, ikke engang til Hr. Butler. Jeg har al muelig Hoiagtelse for ham; men hans Grundsætninger ere alt for strænge, og min Stilling er saaledes, at man maa fare lempelig med mig. — Jeg forbliver din hengivne Søster
E."

I dette lange Brev var der meget, som satte Mistress Butler i Forbauselse, og ikke mindre, som bedrøvede hende. At Effie, hendes Søster Effie, skulde saa ligesrem omgaaes med Hertugen af Argyle, og det, som det syntes, uden at det var nogen Medladdenhed fra hans Side, det klang saa høist forunderligt i hendes Øren, at hun endogsaa tvivlede paa, at hun havde læst rigtigt. Heller ikke var det mindre forbausende, at hun i en Tid af fire Aar skulde have gjort saa store Fremſkridt i Henseende til sin Dannelse. Johanne var beskeden nok til at indrømme, at Effie, naar hun gad have

dermed at gjøre, var langt mere lærenem, end hun selv, men saa var hun paa den anden Side ogsaa langt flygtigere, og havde derfor gjort mindre hurtige Fremskridt. Kjærlighed, eller Frygt, eller Nødvendighed, hvad det nu var, havde nu tvinget hende til at anstrænge sig, og saaledes havde hun indhentet det Forsømte.

Det, som i det hele Brev behagede Johanne mindst, var de Spoer af sletskjult Egentjærlighed, hun syntes at opdage deri. „Maaskee,“ sagde Johanne ved sig selv, „havde hun aldeles ikke ladet os høre noget fra sig, dersom hun ikke havde været bange for, at Hertugen, naar han kom hertil, skulde faae at vide, hvem hun er, og lære at kjende alle de fattige Frænder hun her har; men Effie, stakkels Menneſke, har fulgt sit eget Hoved, og de, som gjøre dette, tænke mere paa sig selv, end paa deres Næste — Jeg veed ikke om jeg skal tage imod hendes Penge, eller ei,“ lagde hun til, i det hun tog op fra Gulvet en Banknote paa 50 Pd. St., som var falden ud af Brevet. — „Vi have, hvad vi behøve, og det er jo ligesom hun vilde betale mig, for at faae mig til at tie; det behøver hun ikke, jeg skal ikke sige noget, der kunde være hende til Skade, ikke for alt det Guld, der er i London. Ogſaa skulde jeg ikke torde fortælle Præsten noget herom? Jeg kan ikke indſee, hvad

Grund hun kan have til at være saa bange for sin egen gode, ærlige Svoger, og hvorfor jeg ikke skulde have saamegen Agtelse for Butler; jo, nu vil jeg just fortælle ham det, saasnart denne Sviregast af en Kapitein er seilet sin Vej i Morgen. — Men hvorledes er det fat med mig?" sagde hun, i det hun traadte tilbage, efterat have gaaet et Par Skridt hen mod Døren, for at see til Herrerne — „nei saa slet kan jeg dog vel aldrig være, at jeg skulde blive misundelig over Effie, fordi hun er bleven en fornem Dame, og jeg ikke andet, end en simpel Præstekone? Og alligevel er jeg gnaven, som et Barn, istedet for jeg skulde takke Gud, der har befriet hende fra Skjædsel og Armod og Forskyldelse, som det var kun alt for rimeligt, at hun vilde være bleven styrtet i."

Derpaa satte hun sig ned paa en Stool, lagde sine Hænder overkors over Brystet, og sagde til sig selv: „fra dette Sted vil jeg ikke reise mig, før jeg er kommen i en bedre Stemning;" og saaledes blev hun da siddende, bortreved med Kraft Sløret fra de Bevæggrunde, der havde frembragt dette uvenlige Sindelag mod hendes Søster, bragte sig selv til at skamme sig over dem, og at ansee som en Betsignelse de fordeelagtige Forandringer, der vare foregaaede i hendes Søsters Skjæbne, medens de Ubehageligheder, der vare forbundne der-

med, maatte betragtes som nødvendige Følger af de Wildfarelser, hun for lang Tid siden havde gjort sig skyldig i. Og saaledes lykkedes det hende at neddampe den Følelse af Iversyge, som ganske naturligt var opstaaet i hendes Sjel, ved Tanken om, at Effie, der saalænge havde været Gjenstand for hendes Bekymring og Medlidenhed, med eet havde svunget sig i Beiret saa høit op over hende, at hun endog nærede en angstelig Bekymring for, at man skulde opdage det nære Slægtskabsforhold, hvori de stode til hinanden.

Efterat hun havde ganske neddæmpet dette usædvanlige Udbrud af Egenfjærighed, traadte hun ind i den lille Dagligstue, hvor hun fandt Herrersne i Begreb med at ende deres Epil, og hørte nu af Kapitainen Bekræftelse paa den Nyhed, der var bleven fortalt i Brevet, at nemlig Hertugen af Argyle snart kunde ventes paa Roseneath.

„Han vil finde Cumpfugle og Loddere i stor Mængde omkring ved Muckingower, og sandsynligvis vil han finde for godt at spise her i Præstegaarden, og tage Matteleie her, som han har gjort før.“

„Han er ogsaa fuldkommen berettiget dertil, Kapitain,“ sagde Johanne.

„Ja,“ svarede Kapitainen, „men saa gjorde I vel i, at sige Eders Fader, det stakkels Mennes-

ffe, at han skal have alle sine Bæster i god Orden, og jage alt sit cameronianske Nonsens ud af sit Hoved for et Par Dages Tid, om han ellers kan være saa søielig; thi naar jeg taler til ham om de umælende Dyr, saa svarer han mig med et Sted af Bibelen, hvilket er noget, som ikke anstaaer en honet Mand, undtagen han gaaer i saadan Kjole, som i Hr. Butler."

Jungen forstod sig bedre, end Johanne, paa at give det Slags venlige Svar, der forhindre Hidsighed og Trætte; hun smilede kun til hans Ord, og yttrede det Haab, at Hans Naade vilde finde sig fuldkommen vel fornøiet med alt det, hendes Fader havde at tage vaere paa.

Kapitainen, der havde i Spillet tabt til Butler det hele Beløb af Postpengene for Brevet, var i den ærgerlige Sindstemning, hvori den Tabende ofte kommer, og som man maa undskylde hos dem.

"Og Hr. Butler, endstjøndt I jo nok veed, at jeg ellers ikke befatter mig med hvad der bliver forhandlet ved Eders Kirkemoder, saa maa I dog tillade mig at bemærke, at det er min Villie, at Mille Mac Elurn fra Deephaugh ikke maa blive straffet som Her, i Betragtning af, at hun allene spaaer Folk deres Skjæbne, og ikke gjør Noget lam eller blind, eller tilføier dem anden Fortrød."

„Konen,” svarede Butler, „er, efter min Fors-
mening, ingen Her, men en Bedrageriske; og det
er kun med Hensyn herpaa hun er indstevnet at
møde for Kirkeforsamlingen, for at faae hende til
at lade være at udøve sine Bedragerier mod let-
troende Personer.”

„Jeg veed ikke,” tog den naadige Duncan til
Orde, „hvad hun udøver, eller hvad hendes Be-
dragerier ere; men jeg skulde mene, at dersom
Drengene passe paa hende og dukke hende ned i
Elachankjæret, saa vil der blive udøvet en meget
bedrøvelig Gjerning — og saa er jeg desforuden
ogsaa af den Mening, at saafremt jeg kommer
selv tredie til Eder ved Kirkeforsamlingen, saa vil
I allesammen komme i en forbandet slem Knibe.”

Butler lod som om han ikke bemærkede denne
Trudsel, og svarede: „at det ei var faldet ham
ind at tænke paa den Fare, at blive mishand-
let af Pøbelstokken, som den stakkels Kone udsattes
for, og at han nu derfor heller selv vilde give
hende en privat Grettesættelse, end lade hende kom-
me frem for Kirkeforsamlingen.”

„Det var at tale, som en fornuftig og honet
Mand,” bemærkede Duncan, og saaledes gik den
Aften hen uden nogen Riv og Uenighed.

Følgende Dags Morgen, da Kapitainen havde
faaet sig sin dygtige Morgensnaps til Livs, og var

taget bort i sin Serispender, lovsveiede Johanne atter om hun skulde gjøre sin Mand bekjendt med Indholdet af Søsterens Brev. Men hun blev afskrækket deraf ved den Betragtning, at hun paa denne Maade kom til at robe ham hele den frygtelige Hemmelighed, da han dog paa Grund af sin offentlige Stilling i Staten ikke var skikket til at være Medvider deri. Butler havde allerede havt gyldig Grund til at formode, at Effie var undvegen med den samme Robertson, som havde været en af Anførerne ved Porteous-Opløbet, og som var bleven dømt til at døe, formedelt det ved Kirkaldy begangne Røverie. Men det vidste han ikke, at denne Person var den samme, som Georg Staunton, der nu igjen var fremtraadt i det borgerlige Selskab med den Rang, der oprindeligen tilkom ham. Johanne havde anseet Stauntons egen Beskjendelse som hellig; hun betragtede nu sin Søsters Brev fra samme Synspunkt, og besluttede altsaa ikke at meddele noget Menneske, hvad det indeholdt.

Ved atter at gennemlæse Brevet kunde hun dog ikke andet, end anstille sine Betragtninger over den vakkende og ubehagelige Stilling, hvori de Mennesker leve, der paa ulovlige Veie have svunget sig i Weiret, og over de Forskandsninger og Forsvarsværker af Falskhed og Bedrag, hvormed de nødsages til at betrygge og omgive deres usikre

Fordele. Men hun troede sig dog ikke berettiget til at afløre sin Søsters sande Historie; det vilde jo ikke bidrage til at erstatte Nogen et Tab, siden hun ei havde tilranet sig andres Eiendomme; og den eneste Følge deraf vilde være den, at hendes Søsters Lykke blev tilintetgjort, og hendes gode Navn forspildt i det borgerlige Selskab. Havde hun været klog, meente Johanne, vilde hun have søgt Eensomhed og et stille Liv — dog det stod jo ikke i hendes Magt at vælge. Hvad de tilsendte Penge angik, da meente hun, at hun ei godt kunde sende dem tilbage, uden at synes stolt og ukjærlig. Efterat hun noie havde overveiet dette Punct, besluttede hun derfor at anvende dem, hvor bedst Leilighed dertil gaves, enten til at opdrage sine Børn bedre, end hun ellers kunde, eller ogsaa til at forsøge deres Arv engang i Tiden. Hendes Søster havde jo nok, var høiligen forpligtet til at understøtte Johanne paa hvad Maade hun bedst kunde, og Tilbættet blev gjort paa saa ligefrem og naturlig en Maade, at det ikke fortjente at forkastes af overdreven Delicatesse. Johanne skrev nu strax til sin Søster, lod hende vide, at hun havde modtaget hendes Brev, og yttrede det Ønske at høre fra hende saa tidt, som det kunde skee. Ved at meddele hende sine egne Smaaenheder, der især

Sængler i Edinburgh IV. 13

angik huuslige Sager, befandt Johanne sig i en ikke ringe Forlegenhed; thi undertiden anførte hun Undskyldninger for at hun fremkom med Ting, der vare for ubetydelige til, at en Dame af Stand skulde lægge Mærke dertil, og med eet besindede hun sig saa igjen, at alt, hvad der angik hende, ogsaa maatte vare Effie kjært at erfare noget om. Brevet adresserede hun til Hr. Whiterose, og lod det bringe paa Posthuset i Glasgow ved en af Sognesolkene, som havde Forretninger i denne Bye.

Ugen efter kom Hertugen af Argyle til Rose-neath, og kort derpaa lod han dem underrette om sit Forsæt, at jage der i Naboelaug, og ved den Leilighed tage sit Nattequarteer i Præstegaarden, hvilken Sted han et Par Gange tilforn havde be-
viist dens Beboere.

Effies Formodning slog fuldkommen rigtig ind. Neppe havde Hertugen sat sig ned ved Mistress Butlers høire Haand, og selv paataget sig at skjære de fortræffelige fede Kyllinger for, som ved denne Leilighed vare blevne aftagne, før han strax begyndte at tale om Lady Staunton af Billingham i Lincolnshire, og om den megen Opsigt, hendes Bid og Skjønhed gjorde i London. Paa meget af dette var Johanne forberedt; men Effies Wittig-
hed! det var noget, som var hende aldeles ubegri-

heligt, da hun intet Begreb havde om, hvad det er man kalder sin Zone blandt de høiere Stænder.

„Hun har været alle Selskabers Primadonna, den straalende Soel, den almindelige Skaal i denne Vinter,“ sagde Hertugen; „og, i Sandhed, hun var ogsaa den meest elskværdige Dame, der var at see ved Hoffet paa Geburtsdagen.“

„Paa Geburtsdagen! og ved Hoffet!“ Johanne kunde neppe komme til sig selv af Forbauselse, da hun i det samme tænkte paa sin egen Audience, med alle de dermed forbundne særdeles Omstændigheder, og fornemmelig paa Marsagen til den.

„Jeg nævner denne Dame i Særdeleshed for Eder, Mistress Butler,“ blev Hertugen ved, „fordi der er noget i hendes Stemme og Ansigtstræk, der mindede mig om Eder; Skøndt ikke naar I seer saa bleg ud, som nu — I har anstrængt Eder over Eders Kræfter — kom, I maa svare min Skaal i et Glas Vin.“

Dette gjorde hun, og Butler bemærkede nu: „at det var et farligt Smigrerie af Hans Naade, at fortælle en simpel Præstekone, at hun ligner en skøn Dame ved Hoffet.“

„Hoho, min kjære Butler,“ sagde Hertugen, „jeg mærker I begynder at blive jaloux; men

det er sandelig for silde nu, thi I veed nok, hvor længe jeg har været en af Eders Kones Venndrere. Men, alvorlig talt, der er imellem dem den Slags uforklarlige Liighed, som man finder i Ansigter, der forresten ikke ligne hinanden."

"Der blev den farlige Deel af den smigrende Kompliment tilintetgjort," bemærkede Butler.

Johanne, der følte hvor upassende det var, at hun blev siddende ganske taus, tvang sig nu til at sige: „at Damen maaskee var hendes Landsmandinde, og at det i det Tilfælde kunde være Udtalen, som foraarsagede denne Liighed."

"Ja, deri har I fuldkommen Ret," svarede Hertugen; „hun er født i Skotland, og taler med skotsk Uccent, og undertiden kommer hun usforvarende med et eller andet Provincialudtryk, som fløder hende ret nydeligt."

"Man skulde dog troe," svarede Præsten, „at det maatte klinge noget plunt i den store Hovedstad."

"Nei, paa ingen Maade," sagde Hertugen; „I maa nemlig ikke troe, at det er det brede, grove Skotske, som bliver talt i Cowgate i Edingburgh, eller i Gorbals. Den omtalte Dame har ogsaa kun levet meget kort Tid i Skotland; hun er bleven opdragen i et Kloster udenlands, og taler det rene Høfskotske, som var almindeligt i mine yngre

Dage; men det er nu saa aldeles gaaet af Brug, at det klinger næsten som en ganske forskjellig Mundart."

Uagtet den ængstelige Forvirring, hvori Johanne befandt sig, kunde hun dog ikke andet, end undre sig over, hvorledes selv de Mennesker, der ellers domme rigtigst over andres Liv og Karakter, kan lade sig mislede af deres forudsattede vrang Mening. Imidlertid blev Hertugen ved: „Hun er af det ulykkelige Wintounske Huus; men da hun er bleven opdragen udenfor Skotland, har hun ingen Leilighed havt til at lære at kjende sit eget Stamregister, og hun skylder mig den Underretning, at hun nedstammer fra de Setons af Windygoul. Jeg vilde give meget til, I kunde have seet, hvor yndigt hun rødmede over sin egen Uvidenhed. Gjennem hendes fornemme, ædle Væsen stikker af og til frem et Glimt af overdreven Undseelse og klosterlig Uvidenhed, om jeg ellers tør bruge det Udtryk om hende; men det klæder hende usigelig godt. I vilde see i hende Rosen, som har blomstret, uberørt, inden det kydske Klosters Ringmure, Hr. Butler."

"Ut flos in septis secretus nascitur hortis &c." undlod Butler ikke i Hast at lægge til; medens hans Kone neppe kunde overbevise sig om, at alt det, der her blev sagt, og der af saa compe-

tent en Dommer, som Hertugen af Argyle, gjaldt Effie Deans.

Imidlertid besluttede hun dog at skaffe sig nogen Erstatning for den Vengstelse, hvori hun for Diebliffet befandt sig, ved at faae saa noiagtig en Underretning, som mueligt, angaaende sin Søsters Forsatning; og hun spurgte derfor om, hvorledes det da forholdt sig med den af Hertugen saa beundrede Dames Egtefælle.

„Han besidder store Rigdomme,“ svarede Hans Naade; „han er af gammel Familie, og har et ret dannet Væsen; men han er langt fra ikke saa almindelig yndet, som hans Gemalinde. Nogle paastaae at han kan være ret behagelig; men jeg, for min Person, har aldrig fundet ham saaledes. Snarere skulde jeg troe om ham, at han er tilbageholden, fuld af Luner og hengiven til Tungsindighed. I sin Ungdom, fortæller man, skal han have været meget vild, og hans Helbred er ikke den bedste; dog seer han endnu ret godt ud — han er en stor Ven af Eders Lord Deputerede i Kirkesagerne, Hr. Butler.“

„Da er han Ven af en overmaade agtvaerdig og hæderlig Mand,“ svarede Butler.

„Viser han selv ogsaa saamegen Beundring for sin Frue, som andre Folk gjør?“ spurgte Johanne med dæmpet Stemme.

„Hvem? — Sir Georg? — Ja, han skal, efter Sigende, være meget forelsket i hende,” svarede Hertugen; „men jeg har dog bemærket, at hun skjælder noget, naar han seer hende stift i Øinene; og det pleier ikke at være noget godt Tegn. — Men jeg kan ikke sige Eder, hvor jeg forbauses ved denne Lighed mellem Eder og Lady Staunton baade i Blikket og i Stemmen. Man skulde næsten falde paa at troe, I vare Søstre.

Johannes martrende Forlegenhed tiltog nu i saa høi Grad, at det ikke var hende mueligt at dølge den længer. Hertugen af Argyll, der ifølge sin Hjertens Godmodighed troede, at Marsagen her til var den, at han, mod sin Willie, havde bragt hende til at tænke paa sin Families Uheld, blev inderlig bedrøvet derover. Men han var en altfor vel opdragen Mand til at han skulde gjøre det værre ved at fremkomme med nogen Undskyldning herfor, og skyndte sig med at bringe en anden Materie paa Bane; han talte da med Butler om adskillige Tvistepunkter, der fandt Sted mellem denne og Duncan Knockdunder, og tilstod, at denne hans værdige Substitut undertiden var lidt for paastræelig, og stundom gik vel vidt i sin Tver.

Butler nægtede ikke, at Manden havde sine Fortjenester, men bemærkede dog derhos, „at han

paa den gode Herre nok kunde anvende disse Ord
hos Poeten Marucinus Asinius:

”Manu —

Non belle uteris in joco atque vino.”

Samtalen begyndte saaledes at dreie sig om
Sognets Anliggender, og der foresaldt nu intet
videre, som det kunde interessere Kæseren at blive
underrettet om.

Tolvte Kapitel.

„Mit Hoved gav de en usrugtbar Krone,
Og lagde vissent Scepter i min Haand,
For at afvristes mig ved fremmed Arm,
Da ingen Søn skal arve det.”

Macbeth.

Efter denne Tid fortsatte Søstrene deres begyndte
Brevverling, da de et Par Gange om Aaret
modtog og besvarede Breve fra hinanden, hvorved
de dog maatte iagttage den strængeste Forsigtighed,
at ingen skulde opdage det. Lady Stauntons
Skrivelser omtalte hendes Mand's tiltagende Svæ-
gelighed og Mismod; hendes egen Munterhed syn-
tes ogsaa at have lidt noget Skaar; og blandt de
Omstændigheder, hun meest opholdt sig ved, var

især den, at de savnede Børn. Georg Staunton, hvis Gemyt i det Hele var meget hæftigt, havde fattet Afsky for den nærmeste Arving, da han havde grundet Mistanke om, at denne havde ophidset hans Venner imod ham, medens han var fraværende; og han erklærede derfor, at han havde i Sinde at testamentere Willingham med alle tilliggende Herligheder til et Hospital, for at denne listige Pretuder og Bagvasser ikke skulde arve saa meget, som en Lønde Land af det Hele.

„Harde han kun Børn,“ yttrede den uhyggelige Kone, „eller var hiin uhyggelige Dreng bleven i Live, saa vilde han dog have nogen Bevæggrund til at virke og leve; men Himmelen har nægtet os denne Betsignelse, fordi vi ikke fortjente den.“

Om dette Punct dreiede sig ideligen hendes Klager, som fyldte Brevene, der kom fra Willingham's store, men melancholske Hal til den lille, men roelige og lykkelige Præstegaard i Knockartlie. Saaledes henrandt flere Aar. John, Hertug af Argyle og Greenwich døde, i Aaret 1743, beklaget af alle, men af ingen mere, end af Watters Familie, mod hvilken han havde vliift saa høi Grad af Belvillie. Efter ham fulgte hans Broder, Hertug Archibald, som de vel ikke stode i saa næie Forbindelse med, som med hiin; men som dog ikke unddrog dem den Godhed og Beskyttelse, de havde

nydt af hans Broder. Dette gjordes ogsaa snart mere nødigt, end nogensinde tilforn; thi ved Udbruddet og Dampningen af Oprøret 1745 blev det Distrikt, som grændsede nærmest til Høilandene, temmelig haardt medtaget. Menneſker, ſom Nøden havde tvunget til at gribe til en fortvivlet Leve-maade, opſloge deres Boepæl i de faſte Steder nærved Lavlandene, der nu blev Gjenſtanden for deres røverske Streiftog; og der var neppe een enefte Dal i det romantiske og nu ſaa fredelige Høiland omkring ved Perth, Stirling og Dumbar-tonſhire, hvor ikke een eller flere af hine havde ſat ſig faſt.

Blandt dem, der meeſt plagede Eognet Knecktarlitie, var iſær en viſ Donacha Dhuna Dunaigh, eller Sorte-Duncan, den Ende, ſom vi allerede før engang have nævnet. Denne Karl havde før drevet Kjedelſlikkerprofeſſionen, og, ſom flere af hans Kammerader, flakket om i diſſe Egne; men da al borgerlig Orden ophørte ved Borgerkrigens Udbrud, opgav han ſin Haandtering, og havde han før været en halv Lys, ſaa blev han nu en heel Røver; han ſtod ſom ofteſt i Epidſen for en tre til fire raſke unge Karle, og da han ſelv var kjæk, forſlagen, og kjendte alle Bjergpafferne deromkring, drev han ſin nye Profeſſion til over-

maade megen Fordeel for sig selv, og til største Plage for Egnens Indbyggere.

Alle vare enige om, at Duncan af Knockdun-der engang kunde meget beqvemt have faaet fat paa denne Donacha; thi der var i Sognet endeel raske unge Menneſker, der havde forenet sig under Argyles Banner i Toget med ham, og ved flere Leiligheder udviist megen Kjærlighed. Hvad deres Anfører betraf, da var der ingen, der tvivlede om hans Mod, men man var ogsaa almindelig overbevist om, at Donacha havde vidst at vinde ham for sig, noget, som paa den Tid aldeles ikke var usædvanligt i Skotland. Og dette maatte man saameget desto snarere falde paa at troe, siden David Deanses Hjorde (der vare Hertugens Eiendomme) bleve urørte, medens Tyvene bortdreve Præstens Qvæg. Endnu eengang blev der gjort Forsøg paa at udøve en lignende Boldsdaad, og Hjorden var allerede begyndt at drives bort, da Butler saa sig nødtvungen til i dette Tilfælde at sætte sin geistlige Værdighed tilside, samlede en Deel af Naboerne, og fik igjen fat paa Qvæget. Dette Tog blevaa-nede David Deans i egen Person paa en høilandt Kleppert, omgjordet med et bredbladet Slagsværd, og lignede sig derfor (thi han undlod ikke at tilskrive sig selv Æren for det hele Foretagende) ved David, Jesse Son, da han gjenerobrede Siglags

Bytte fra Almalekiterne. Denne modligen udførte Beslutning havde den gode Birkning, at Donacha en Tidlang holdt sig i tilbørlig Afstand; og uagtet man ideligen hørte tale om hans Streiftog til forskjellige Steder, saa var denne Egn dog ikke udsat mere for hans Røveri. Hans Magt blev dog, og man hørte af og til tale om ham, og i Aaret 1751 blev han ogsaa befriet fra hiin Tvang, som den anden David havde paalagt ham; thi i dette Aar blev den ærværdige Patriark fra St. Leonard hjemkaldt til sine Fædre.

David Deans døde mæt af Dage og Ære. Hvad Aar han var født, vidste man ei med Visshed; men der er megen Sandsynlighed for, at han har naaet de halvfems; thi han talte ofte om de Begivenheder, der tildroge sig paa samme Tid, som Slaget ved Bothwell=Broe stod, som om de vare forefaldne i hans Levetid. Man vil endogsaa paa-
staae, at han selv var med i dette Slag; thi engang, da en drukken jacobitisk Laird yttrede sig paa en usordeelagtig Maade om de Wigger ved Bothwells Broe, lod David ham med en barsk Mine vide, at han maatte tage sig iagt siden der sad Enlige ved Siden af ham; og Butler maatte ved denne Leilighed bruge al sin Overtalelse for at hilagge Tvistigheden.

Han henseemrede i sin elskede Datters Arme,

tafnemmelig for alle de Gøder, hvormed Forsynet havde velsignet ham i denne Sorgens Dal — og taknemmelig tillige for de Gjenbørdigheder, der havde mødt ham; thi, sagde han, dem havde han fundet nødvendige for at tæmme den aandelige Stoltthed og Tilid til sine egne Evner, hvilket var den Side, hvorfra den Døde især angreb og fristede ham. Med inderlig Hjertelighed bad han for Johanne, for hendes Mand og Familie, og at hendes fromme Omhu for den stakkels gamle Mand maatte blive belønnet med mange Dage paa Jorden, og Lyksalighed hinsides Graven; derpaa bad han en inderlig Bøn, som de, der kjendte hans Samlebegivenheder, kun alt for godt forstode, at Sjælens Hyrde, naar han samlede sin Flok om sig, ikke vilde glemme Lammet, som havde forvildet sig fra Hjorden, og var løbet hen mod Ulvens Strube. — Han bad for det nationale Jerusalem, at Fred maatte herske i Landet og Lykke i Paladserne — for Huset Argyle, at det maatte gaa det vel, og for Duncan Knockdunder, at han maatte blive omvendt. Derpaa taug han, da hans Kræfter forlode ham, og siden udlod han sig ikke tydelig om nogen Ting. Man hørte ham vel mumle noget om nationalt Træfald og om Udskielser til Høire og Venstre, men, som May Hettly bemærkede, var han ikke ret ved Samling dengang; og

det er sandsynligt, at alle disse Uttringer kun vare en Følge af gammel Bane, og at han døde, forsonet med alle Menneſker.

Uagtet den høie Alder, hvori han døde, var Tabet af ham dog et haardt Stød for Johanne. En stor Deel af sin Tid havde hun anvendt paa at sørge for hans Helbred og efterkomme hans Ønſker, og det forekom hende, som om en Deel af hendes Forretninger her i Verden vare til Ende, da den gode gamle Mand ikke var mere. Hans efterladte Formue, der beløb sig til næsten femtenhundred Pund i rede Penge, kom Familien i Præstegaarden tilgode. Men at faae disse Penge anvendt paa den fordeeltigſt muelige Maade, var noget, der satte Butler i ikke liden Forlegenhed og Beskymring.

Et Par Mile fra Præstegaarden laae et lille Gods, Craigſture, ſom juſt da var at faae; dette havde Butler Lyſt til, men der blev forlangt 2,500 Pund Sterling derfor, en Sum, ſom det rigtig nok var værdt, men ſom vilde nøde ham til at gjøre et Aaen, hvilket han var bange for, da Creditor maaſkee kunde uformodentlig opſige ham Kapitalen, eller hans Familie komme i Forlegenhed, om han ſelv faldt fra.

„Derſom vi nu altsaa havde flere Penge, mener Du da, at vi burde kjøbe det gode Eng-

stykke, hvor Græsset kommer saa tidlig frem om Foraaret?" spurgte Johanne.

„Ja, min Gode; og Knoekbunder, som forstaaer sig godt paa sligt, raader mig særdeles meget dertil.“

„Godt, Ruben,“ sagde Johanne, „saa maa Du nu igjen slaae op et Sted i Bibelen, som Du engang før gjorde, da Du var i Forlegenhed for Penge.“

„Ik, Johanne,“ svarede han, i det han med et hjærtligt Smil trykte hende i Haanden, „ikke engang de bedste Mennesker kan nuomstunder gjøre Mirakler mere, end eengang.“

„Det vil vi faae at see,“ sagde Johanne roeligen, og gik ind i sit Kabinet, hvor hun havde en stor Mængde til Huusbrug henhørende Sager staaende, røddede en heel Deel Glasfer og Kar tilside, og kom nu frem med en spruften bruun Trækanne, overbunden med et Stykke Læder. Den syntes at indeholde en Mængde beskrevet Papiir, som laae uden nogen Orden henkastet i dette forunderlige Skrifbergjemme; men imellem alt dette hittede Johanne en gammel Spændebibel, som havde fulgt David Deans paa hans Omvanden i hans unge Dage, og som han havde foræret Johanne, da hans Pene bleve saa svage, at han maatte betjene sig af en mere storstilet Bibel. Denne rakte

hun nu Butler, der forundret havde lagt Mærke til alle hendes Bevægelser, og bad ham see efter, hvad Bogen maaſkee kunde gjøre for ham. Han lukkede Spænderne op, og til hans ſtore Forbauselſe fandt en Deel Banknoter paa 50 Pund St. ud, ſom havde ligget hiſt og her mellem Bladene, og nu ſlagrede omkring ud over Gulvet. — „Jeg havde beſluttet ikke at fortælle Dig noget om min Forſumme, Ruben,“ ſagde Johanne, der ikke kunde bære ſig for at ſmile over hans Forundring, „førend paa min Dødsſeng, eller naar vi maaſkee engang kom i Nød. Men nu er det bedre, at vi anvende dem til at kjøbe os det deilige Stykke Land for, end at de ſkulde blive liggende her til ingen Nytte.“

„Men hvor i al Verden er da Du kommen til alle de Penge, Johanne? — Du, min Gud, her er jo over 1000 Pd. St.“ ſagde han, i det han tog Bancosedlerne op og talte dem.

„Om der ſaa end var hele 10,000, ſaa har jeg ſaaet dem paa en ærlig Maade,“ ſvarede Johanne; „hvormeget der er, det veed jeg ikke; men det er alt, hvad jeg har ſaaet. — Og hvad det angaaer, hvorledes jeg er kommen til det, ſaa er det ſteet i al Ærlighed — ſom jeg ſiger Dig. Men det er en Hemmelighed, ſom angaaer flere Menneſker, end mig ſelv; ellers havde Du for længe ſiden

faaet det altsammen at vide; spørge mig mere derom maa Du ikke, Ruben; thi jeg har ikke Lov til at gjøre nogen videre Forklaring derover til Nogen."

"Men saa svar mig kun paa dette ene," sagde Butler — "Er alt dette ogsaa virkelig din egen, retmæssige Eiendom, som Du har Tilladelse til at anvende paa hvad Maade, Du selv finder for godt? — Er det mueligt, at intet andet Menneske, foruden Dig selv, kan have nogen Fordring paa denne saa betydelige Sum?"

"Det var mit, og jeg havde fuldkommen Ret til at gjøre dermed, hvad jeg selv fandt for godt," svarede Johanne; "og jeg har allerede benyttet mig af denne min Rettighed derover; thi nu er Pengene dine — Dog vil jeg bede Dig om, at lade en god Deel af denne Sum komme Jemie tilgode efter vor Død."

"Ja, det forstaaer sig, det skal skee som Du ønsker det. — Men hvor i al Verden kunde Du ogsaa falde paa at gjemme din Skat paa saadant et Sted?"

"Ja, see det er en af mine gammelbargs Maener, som Du kalder dem, Ruben. Jeg tænkte som saa, at skulde Donacha Dhu gjøre et Indbrud hos os, saa vilde Bibelen sagtens være det, Sængstet i Edinburgh IV.

han sidst gav sig ifærd med her i Huset; men om det skulde hælde sig, at der saaledes faldt flere Penge ned til mig, og det kan ikke være saa ganske umueligt, saa skal jeg strax lade dig faae dem, og saa kan Du gjøre af dem, hvad Du selv vil."

"Og Du paaستاer med Bestemthed, at jeg ikke maae have Lov til at spørge dig om, hvor Du har faaet alle disse Penge fra?" sagde Butler.

"Nei, Ruben, det maa Du paa ingen Maa-
de gjøre; thi spurgte Du mig ret meget derom,
saa kunde jeg maaskee ikke tie med det, og det vil-
de være ilde gjort af mig at røbe denne Sag."

"Men siig mig kun," blev Butler ved, "er
der nogen Omstændighed forbunden hermed, som
ikke er dig behagelig?"

"Der kommer baade Glæde og Sorg med
Verdens Rigdomme, Ruben; men nu maa Du ikke
tale mere om dette; der paaligger mig ingen For-
pligtelse med Hensyn til disse Penge, og ingen kan
gjøre nogen Fordring mere paa dem."

"Ja, i Sandhed," udbrød Ruben, da han
atter havde talt Pengene over, som for at under-
søge om han ogsaa virkelig torde troe sine egne
Øine — "aldrig har nogen Mand i Verden havt
saadan en Roue, som jeg; Betsignelsen er kommen
ind i mit Huus med hende."

"Nei, aldrig," svarede Johanne, "siden der

fortryllede Prindsesses Lider, som der fortælles om i Færehistorien, der kammede Guldstykker ud af sit Haar paa den ene Side, og Sølvpenge paa den anden. Men gaae nu din Vej, Præst, og gjem Pengene, og staae ikke saaledes med dem i Haanden, at alle kan see, hvad det er Du har, ellers maa jeg ønske, at de laae i min gamle Kande igjen; jeg er bange for, at vi saa let kunde komme til at styde en hvind efter dem, for vi boe alt for nær ved Høilandet, til at man maa troe om os, at vi har Penge i Huset. Og saa maa Du prutte brav med Knockdunder, som har Godset at sælge; vær nu ikke saa ensfoldig, at lade ham mærke noget af denne uventede Rigdom, men lad, som om Du er nødt til at laane Penge selv, for at faae Kjøbesummen bragt tilveie."

Denne Johannes Advarsel viste heel tydelig, at, uagtet hun ikke forstod ret at benytte de Penge, hun fik mellem Hænderne, havde hun dog noget af sin Fader Davids Snuehed i verdslige Ansiggender. Ruben Butler var selv en fornuftig Mand, og fulgte derfor sin Kones gode Raad.

I Hast udbredte sig i det hele Sogn Rygtet om, at Præsten havde kjøbt Craigsture; og nogle ønskede ham til Lykke, medens derimod Andre be-
drøvedes over, at det skulde gaae fra de gamle

Eiere. Butlers Embedsbrødre, der hørte, at han var nødsaget til at foretage sig en Reise til Edinburgh, hen mod den nærforestaaende Vindse, for at inddrive Arven efter David Deans, hvormed han skulde klarere Kjøbesummen for sin nye Eiendom, benyttede sig af denne Leilighed, og udnævnte ham til at møde, som deres Deputerede med Fuldmagt, ved den geistlige Generalforsamling, der sædvanlig bliver holdt henimod Udgangen af Mai Maaned.

Trettende Kapitel.

„Men hvo er det? hvad Ting fra Landet, eller
Fra Havet — liget en Kvinde synes det —
Der saadan smykt, og isørt Munterhed,
Hidskævner over Søen?“

Milton.

Iffe ret længe efter hiin Tildragelse med Bibelen og Bankofedlerne, viste Lykken, at den ogsaa var istand til at sætte Mistress Butler selv i Forbauselse, ligesaabel, som hendes Mand. Præsten, der havde mange forskjellige Forretninger at besørge ved sit høist sjældne Besøg i Edinburgh, saae

sig nødt til at reise hjemmefra henimod Slutningen af Februar, og befrygtede endda, at han vilde finde knap Tid nok til inden Pindsen at faae fat paa gamle David Deanses forskjellige Debitorer, af hvis Lomme han maatte hente en betydelig Deel af Kjøbesummen for den nye Eiendom.

Johanne befandt sig nu i den for hende uvante Forfatning at være allene i det stille Hjem, og denne Ensomhed følte hun end mere nu, da hun havde mistet den gode gamle Fader, der før hjalp Manden at dele hendes Bekymringer. Hendes Børn maatte nu især trøste hende, og ved dem hang hun med ufravendt Opmærksomhed.

Et Par Dage efter Butlers Vortreise hendte det sig just, at medens hun havde en Deel hushølige Forretninger at iagttage, hørte hun en Strid mellem Børnene, der blev ført med saamegen Førlighed, at hun fandt det nødvendigt, at blande sig i Sagen. Alle fremførte nu deres Klager for hende. Femie, som dengang endnu ikke var ti Aar gammel, beskylde David og Ruben for, at de med Magt vilde tage hendes Bog fra hende; hvortil David og Ruben svarede: „at det ikke var en Bog for Femie at læse, thi den handlede om en ond Kvinde.“

„Hvem har Du faaet den Bog fra, Du lille Strik?“ spurgte Mistress Butler. „Hvor tør Du

understaae dig at gaae hen, og tage Faders Bøger, naar han ikke er hjemme?"

Men den lille Dame blev ved at holde fast paa det forkrøllede Blad, hun havde i Haanden, og svarede: „at det ikke var nogen af Faders Bøger, og at May Hettly havde taget det af Osien, der kom fra Inverara; „thi, som man nok kan vide, fandt der en venstabelig Forbindelse og gjensidige Høflighedsbeviser Sted mellem Præstefamilien og Mistress Dolly Dutton, der nu førte Navn af Mistress Mac Corlindale.

Johanne tog Løjstens Æble fra Jemie, for selv at undersøge, hvad det var, hun gav sig af med at læse; men hvor forbauset blev hun ikke, da hun fandt følgende Overskrift over det fuldtrykte Ark: „Den sidste Tale og Bekjendelse af Margarete Mac Cram eller Murdockson, henrettet paa Harabeehøien ved Carlisle den 1737.“ Det var netop et af de Papirer, som Archibald havde kjøbt i Longtown, og som Dolly af puur Oeconomie havde frelst fra at blive brændte; et Par Exemplarer havde hun endnu beholdt tilbage, og i dem havde hun nu seet sig nødt til at indpakke et Par særdeles gode Osie, som vare blevne sendte til Knoctarlitie.

Allerede Overskriften var nok til at vække Jøhannes hele Opmærksomhed, og Fortællingen selv

spændte denne i saa høi Grad, at hun strax rev sig løs fra Børnene, løb opad Trappen til sit eget Værelse, og lukkede Døren i Laas, for ei at blive forstyrret i sin Læsning.

Fortællingen, der syntes at have været opsat, eller i det mindste være bleven rettet af den Geistlige, der beredede den nylfsalige Kvinde til Døden, angav som Marsag til hendes Domfældelse: „den forbryderiske Deeltagelse, hun havde havt i det gyselige Røverie og Mordgjerning, der var bleven udøvet for to Aar siden nær ved Halthwistle, for hvilket den berygtede Frank Lewitt var bleven arresteret af Retten i Lancaster. Hendes Kammerad, Thomas Luck, sædvanlig kaldet Tyburn Tom, var fremtraadt som Vidne mod hende, og saaledes var hun bleven overbevist; men Mange vare dog af den Mening, hvilken ogsaa Margaretes Udsagn i hendes Dødsstund stadfæstede, at Tom selv var den egentlige Gjerningsmand.

Efter en omstændelig Beretning om den Forsbrydelse, for hvilken hun blev henrettet, fandtes der en kort Fortælling om hendes Liv og Levnet. Hun var fød i Skotland, og havde ægtet en Soldat af det cameronianske Regiment, som hun lang Tid havde ledsaget i Feldten, og der uden Tvivl faaet Smag paa at røbe, og det grusomme Gemyt, hun siden lagde for Dagen. Hendes Mand

fik siden Afsked, og kom derpaa i Tjeneste hos en velfornemme Sogneherre i Lincolnshire, hvor hun vidste at forskaffe sig denne agtværdige Families Tillid; men denne tabte hun en Deel Nar efter sin Mand's Død, paa Grund af, at hun befordrede sin Datters ulovlige Forstaaelse med den unge Stamherre, saavel som fordi man havde hende stærkt mistænkt for at have handlet ilde med et Barn, Datteren havde bragt til Verden, i den Hensigt saaledes at skjule dennes Forbrydelse for Verdens Pine. Derpaa førte hun et omflakkende Liv baade i England og Skotland, stundom under Paaskud af at spaae, stundom drivende Handel med indsmuglede Væbe, men i Grunden som Hælerske, og af og til som Deeltagerke i Tyverier. Mange af disse Misgjerninger pralede hun siden af, efterat hun var bleven overbevist for Retten; men een Omstændighed især var der, som hun syntes at føle en særdeles Glæde over, skjøndt stundom blandet med et Slags Samvittighedsnag. Medens hun nemlig boede i en af Forstæderne ved Edinburgh, blev en ung Pige, som en af hendes Medforbundne havde besvangret, overgivet til hendes Varetagt, og denne var derpaa hos hende bleven forløst med et Drengbarn. Hendes Datter, der, siden hun havde mistet sit eget Barn, altid havde været halvsjantet borttog den stakkels Piges Barn, hvilket hun an-

faae for sit eget, hvis Død hun undertiden ikke kunde blive overbevist om.

Margarete Murdockson angav, at hun i lang Tid var af den Mening, at hendes Datter virkelig havde taget Barnet af Dage i sit Banvid, og at hun meddeelte Faderen denne Underretning; men siden fik hun at vide, at en omflakkende Betlerstke havde modtaget det af hendes Datter. Hun folte et Slags Samvittighedsnag over, at have berøvet Moderen hendes Barn, især fordi denne nær var bleven straffet med Døden, da hun, efter de skotske Love, blev anklaget som mistænkt for Barnemord. Da man spurgte hende, hvad Fordeel hun vel kunde have af at udsætte den ulykkelige Pige for at blive straffet for en Forbrydelse, hvori hun var aldeles uskyldig, svarede hun, at de dog vel ikke vilde have, at hun skulde udsætte sin egen Datters Liv for Fare, for derved at redde et andet Menneskes; thi hun vidste ikke, hvorledes hun kunde være bleven straffet, efter de skotske Love, for at have borttaget et andet Fruentimmers Barn. Dette Svar syntes dog ingenlunde fyldestgørende for den Geistlige, og ved at trange mere ind paa hende, kom ham nu under Veir med, at hun nærede et uforsonligt og hævnbegjærligt Had mod den unge Person, hun havde begaaet hiin uretfærdige Handling imod. Men Papiret tilkjendegav, at hvad

andet hun denne Materie angaaende havde tilstaaet, det havde hun under fire Pine betroet den agtbare og høiærværdige Archidiaconus, der havde gjort sig saa særdeles megen Umage for hendes Omvendelse. Efter hendes Henrettelse, saae Johanne af omtalte Document, var hendes titomtalte Datter, der var almindelig bekjendt under Navn af Madge Wildfire, bleven mishandlet af Pøbelen, der holdt hende for Deeltageresse i Moderens Ugjerninger, og for en Trolldqvinde, og det var med Nød hun blev reddet af dens Hænder ved Politiets Hjælp.

Dette var Hovedindholdet af hiint Document, der indeholdt en for Mistress Butler saare vigtig Underretning, saasom det gav den fuldkomneste Oplysning om hendes Søsters Uskyldighed i Henseende til den Forbrydelse, hun var bleven fordømt for. Vel havde hverken Johanne eller hendes Mand, ja ikke engang hendes Fader, nogensinde kunnet troe, at hun, saalænge hun havde sin fulde Samling, skulde været istand til at lægge umoderlig Haand paa det uskyldige Varn; men der hvilede et tykt Mørke over denne Sag, og hvad der kunde være foregaaet i et affindigt Øieblik, det var frygteligt at tænke paa. Desuden, om de end selv vare nok saa fast overbeviste om Effies Uskyld, havde de dog intet Middel havt til ogsaa at overbevise Verden derom;

og dette skede nu ved den døende Forbryderesses egen Tilstaaelse angaaende denne Sag.

Efterat have takket Gud for en Opdagelse, der var saa dyrebær for hendes omfalsende Hjerte, begyndte Johanne at overveie, hvad der vel kunde være videre ved denne Sag at gjøre. Det første, der faldt hende ind, var at vise sin Mand Papiret; men foruden det, at han for Øieblikket ikke var hjemme, og at Sagen var af den Beskaffenhed, at den ei skriftlig burde omhandles, saa betænkte hun ogsaa, at han ikke var saa nøie underrettet om den hele Sammenhæng, at han kunde fælde nogen afgjørende Dom desangaaende; hun fandt det derfor rigtigst strax at meddele sin Søster selv Underretning herom, for at hun kunde overlægge med sin Mand, paa hvad Maade de bedst kunde benytte det givne Vink. Hun sendte nu ogsaa et overordentligt Bud til Glasgow, med et Brev, hvori laae Margarete Murdocksons Bekjendelse, adresseret, som sædvanlig, til Hr. Whiterose i York. Med angstelig Forventning langtes hun efter at faae Svar fra Effie, men forgæves; Posten bragte hende intet, og hun overveiede nu bekymret de forskjellige Aarsager, der kunde tænkes til Lady Stauntons Tausshed. Alt hun havde sendt hiint Papiir bort fortrød hende ogsaa meget, baade fordi hun befrygtede, at det mueligen kunde

være faldet i Uvedkommendes Hænder, og fordi hun saaledes havde mistet det vigtige Document, der saa aldeles kunde bevise hendes Søsters Ufkyldighed. Hun betænkte allerede om det ikke var bedst at meddele sin Mand den hele Sag, og udbede sig hans Raad deri, da et uformodet Tilfælde bragte hende til at opgive dette Forsæt.

En Morgenstund, efter Frokosten, gik Johanne med sine Børn ned at spadserere ved Stranden. Med eet raabte Drengene, hvis Syn var skarpere, end hendes, „at Kapitainens Cerspænder kom styrende lige mod dem, med Damer ombord.“ Baa-den kom nærmere, og Johanne opdagede, at der vare to Damer, der sad ved Siden af den naadige Hr. Duncan, der selv førte Roeret; og hun fandt at Høfligheden fordrede, at hun gik hen til Landingsstedet, for at modtage de Ankommende, saameget mere som hun saae Kapitainen selv, i fuld Pynt og Militærdragt, forrette opvartende Kavalleris Tjeneste — Han havde sine Sællepibere med sig, Hertugens Flag med Vilbørnehovedet i, vaiede fra Masten, og det Hele viste, at der maatte være noget særdeles paa Færde.

Da Mistress Butler kom nærmere hen til Stedet, hvor de vare stegne i Land, bemærkede hun, at Kapitainen viste en ualmindelig Opmærksomhed mod Damerne; de syntes at ville komme hende

imøde, Kapitainen et Par Skridt foran, og efter ham de to Fruentimmer, af hvilke den ene, som var høiere og saae ældre ud, lænede sig paa den anden, der lod til at være en Kammerpige eller Opvarterse.

Da de mødte hverandre, sagde Hr. Duncan med en meget vigtig Mine, og al den høilandiske Belevenhed, han kunde opdrive, „at han maatte bede Mistress Butler om Tilladelse til at forestille hende Lady — — ja, jeg har sandelig glemt Eders Navn, min naadige Dame.“

„Det er ikke nødvendigt at nævne mit Navn, Herre,“ svarede Damen; „Mistress Butler vil jo alligevel være fuldkommen underrettet. Hertugens Brev — “ Og da hun bemærkede, at Johanne saae noget forvirret ud derved, vendte hun sig igjen til Duncan, og sagde i en noget stræng Tone: „Har I da ikke affendt Brevet i Gaar Aftes, Herre?“

„Nei, min Sandten, det har jeg ikke; og jeg maa bede Eder gunstigt undskyld, at det ikke er skeet; men sandt at sige, Madam, troede jeg det kunde være tidsnok i Dag, saasom Mistress Butler altid er rede til at modtage Fremmede — og den store Baad var ude at fiske — og Giggen var gaaet til Greenock for at hente Brændeviin — og — men her er Hans Naades Brev.“

„Gis mig det, Herre,“ sagde Damen, i det hun tog det ud af Haanden paa ham; „siden I ikke har fundet det beleiligt for Eder at opfylde min Begjæring om at sende det iforveien, saa vil jeg selv overrække det.“

Mistress Butler betragtede med spændt Opmærksomhed og en vis uforklarlig Jølelse af særdeles Interesse denne Dame, der talte i saa myndig en Tone til den magtige Mand, som syntes at have al muelig Erbødighed for hendes Billie, og strax tilbagegav Brevet med de Ord: „som I gunstigen behager Madame.“

Damen var omtrent af Middelsstatur, smukt voren, skøndt ikke ganske smækker, og hendes Arme og Hænder særdeles deilige. Hendes Bæsen var utvunget, værdigt og bydende, og røbede høi Herkomst og fornem Dmgang. Hun var iført Reisehabit; havde en graae Kastorhat paa, og et Stør af flanderske Kniplinger. To Tjenere i riigt Livree saae ud til at høre til hendes Følge.

„Da I ikke har faaet Brevet, Madame, der skulde tjent mig til Anbefaling hos Eder — thi jeg formoder det er Mistress Butler jeg har den Ære at tale med — saa vil jeg heller ikke overlevere Eder det, førend I har været saa god at lade mig træde ind i Eders Huus uden det.“

„Ja, i Sandhed, Madame,“ sagde Knockdun-

der; „der kan ikke være den allerringeste Tvivl om, at Mistress Butler gør det med Glæde. — Mistress Butler, dette er Lady — Lady — — disse forbandede Sydlandsnavne løbe En ogsaa ud af Hovedet saa hurtig, som en Steen ruller ned ad en Bakke — men jeg tror hun er af Skotsk Herkomst, hvilket er saameget desto bedre — og saavidt jeg veed er Damen af Huset — “

„Hertugen af Argyle kender min Familie meget nøie, Herre,“ sagde Damen i en Tone, der syntes beregnet paa at faae Hr. Duncan til at tie; i det mindste havde den strax denne Virkning.

Der var noget i den fremmede Dames hele Væsen, Tone og Udfærd, der gjorde samme Indtryk paa Johannes Sjel, som en levende Drøm, der foregjøgler os Virkeligheden paa en forvirret Maade. I den Fremmedes Gang og Udvortes, saavelsom ogsaa i hendes Stemme syntes hun at finde nogen Lighed med sin Søster, og da hun løftede Hovedet op, saa hun Træk, som ikke kunde andet, end opvække de meest levende Erindringer hos hende.

Den Fremmede maatte være i de tredive, men Paaklædning og Pynt understøttede hendes Undigheder saa godt, at man gjerne kunde tage hende for ikke at være ældre, end eet og tyve Aar. Hendes Udfærd var saa roelig og værdig, at saa

tit Mistress Butler troede at see nogen Liighed mellem hende og sin ullykkelige Søster, blev hun igjen bragt fra denne Forestilling ved at betragte den Selvbeherkselse og roelige Bestemthed, der var udbredt over den Fremmedes hele Bæsen. Uden at tale eet Ord gik hun med hende hen til Præstegaarden, fordybet i mange forvirrede Betragtninger, og længselsfuld efter at faae fat paa Brevet, som hun stode paa vilde forklare hende hele dette ubegribelige Optrin.

Den Fremmede vedblev imidlertid at vise sig som en Dame af Stand, og som En, der havde studeret Naturen og Konstens bedste Frembringelser, beundrede hun de forskjellige, skjønnede Udsigter paa Veien. Endelig lagde hun Mærke til Børnene.

„See, hvilke to smukke Bjergboere — Det er formodentlig Eders Madame?“

Johanne svarede ja. Den Fremmede drog et Suk, og endnu et, da de bleve hende forestillede ved deres Navne.

„Kom hid, Femic,“ sagde Mistress Butler, „og see dog op.“

„Hvad hedder Eders Datter, Madame?“ spurgte den Fremmede.

„Euphemie,“ svarede Mistress Butler.

„Jeg meente det Navn blev paa Skotsk almindelig sammendraget til Effie,“ sagde den Frem-

mede i en Tone, som trængte Johanne til Hjertet; thi dette ene Ord mindede hende mere om hendes Søster, end den Fremmedes hele øvrige Væsen og Udsæd havde gjort.

Da de vare komne til Præstegaarden, gav Damen Mistress Butler Brevet, som hun havde taget ud af Haanden paa Kapitain Knockdunder; hun trykkede hendes Haand, i det hun rakte hende det, og sagde i det samme høit: „maaskee Madame, vil I være af den Godhed at give mig noget Mælk.“

Johanne gik ud, men paalagde May Hettly og David at sørge for sine Gjæsters Fornødenheder, og skyndte sig op paa sit eget Værelse, for at læse Brevet. Convoluten indeholdt en Anmodning fra Hertugen af Argyle til Mistress Butler, om at modtage venstabeligen en fornem Dame, Lady Staunton af Willinham, der havde været en noie Bekjendt af hans afdøde Broder, og som af Lægerne var bleven tilraadet at drikke Gjedemelk for sin Sundheds Skyld, hvorfor hun havde besluttet at bæare Jagthuset paa Roseneath med sin Narværelse, medens hendes Gemal foretog sig en liden Reise i Skotland. Men i denne Couvert, som var bleven tilstillet Lady Staunton uforseglet, laae der tillige et Brev fra denne Dame selv, hvilket hun havde

Sængstet i Edinburgh IV.

skrevet for at forberede sin Søster paa denne Sammenkomst, og som skulde være tilstillet Johanne forrige Dags Aften, hvis ikke Kaptainens Ligegyldighed havde holdt det tilbage. I denne Skrivelse blev der sagt, at de Nyheder, der i Johannes sidste Brev vare blevene meddeelte, havde syntes hendes Mand saa vigtige, at han strax besluttede at anstille nærmere Undersøgelse, betræffende den i Carlisle gjorte Bekjendelse, og om det ulykkelige Varns Skjæbne; ved den indstændigste Begjæring havde hun endelig saagodt som afstunget sin Mand Tilladelse til at opholde sig et Par Uger hos sin Søster, eller i Nærheden af hende, medens han fortsatte sine Efterforskninger, af hvilke han, skøndt neppe med nogen gyldig Grund, haabede et heldigt Udfald — dog var denne Tilladelse bleven givet hende kun under den Betingelse, at hun skulde iagttage det strængeste Incognito.

Da Johanne havde læst dette Brev, ilede hun ned fra sit Kammer, længselsfuld efter at trykke sin Søster til sit Hjerte, og dog tillige frygtsom for at forraade hendes Hemmelighed. Effie modtog hende med et Blik, hvori der laae inderlig Kjærlighed, men tillige stræng Vaersomhed, og hun begyndte strax en Samtale.

„Jeg har fortalt Herr — Kaptainen — denne gode Herre her, mener jeg, Mistress Butler, at

hvis J kunde overlade mig et Værelse i Eders Huus, og et Sted til Ellis at sove i, og til mine to Tjenere, saa vilde jeg heller blive her, end i Jagthuset, som Hans Naade har været saa god at tillade mig at benytte mig af. Man har givet mig det Raad, at jeg skulde opholde mig saa nær, som mueligt, ved de Græsgange, hvor Gjederne opholde sig."

"Jeg har forfikkret Hendes Naade om, Mistress Butler," sagde Duncan, "at endskjøndt det umueligt kunde gjøre Eder nogen Uleilighed at tage imod Nogen, der besøgte hans Naade, eller mig, saa vilde hun dog kunne have det langt bedre i Jagthuset; og hvad Gjederne angaaer, da kan de godt blive hentede derhen, thi det er dog langt rimeligere at man lader dem komme did, end at saa fornem en Dame skulde umage sig hen til dem."

"Nei, paa ingen Naade man man lade Gjederne hente derhen for min Skyld," sagde Lady Staunton; "jeg er vis paa at Melken vil være allerbedst her." Og dette sagde hun med den skjødsløse Ligegyldighed, som røber En, der er vis paa at et blot Bink om hans Godtbefindende er istand til at omstøde alle Argumenter.

Mistress Butler forfikkrede hende i største Hast

om at hendes Huus, saaledes som det var, stod ganske og aldeles til Lady Stauntons Tjeneste; men Kaptainen vedblev at gjøre Indvendinger.

„Hertugen,“ begyndte han, „har tilskrevet mig, at —“

„Jeg skal selv afgjøre den Sag med Hans Naade.“

„Og saa er der alle de Sager, som ere blevne sendte derhen fra Glasgow.“ —

„Det Nødvendigste maa sendes herover til Præstegaarden — Jeg maa udbede mig af Mistress Butler, at faae anvist mine Bøxer, og annode Kaptainen om at besørge mine Sager bragte herhid fra Roseneath.“

Og dermed gjorde hun et Knix for den arme Duncan, der strax forsoiede sig bort, sigende ved sig selv: „Gud fordamme den engelske Uforskamsenhed! tager hun ikke Præstegaarden i Besiddelse som om den hørte hende selv til; og taler hun ikke til en Gentleman, som om det var En af hendes Tjenere — Fanden skulde annamme hende! — Og saa ligger der Daadyret, som blev skudt for hendes Skyld — dog, det vil vi sende over til Præstegaarden; det er ikke mere, end Høfligheden fordrer, siden jeg har bragt den gode Mistress Butler saadant fornemt Slæng paa Halsen.“ Og, med denne gode Hensigt, gik han ned til Stran-

den, for strax at give Befaling til, hvad der skulde gøres i denne Anledning.

Imidlertid fandt Sammenkomsten Sted mellem begge Søstrene; den var saare hjertelig, og enhver af dem lagde sine Følelser for Dagen paa en Maade, som svarede til deres forskjellige Karakterer. Johanne var saa betagen af Forundring, ja endog af ærbødig Undseelse, at Forbauselsen næsten overvældede hendes inderlige Glæde, og gjorde den taus. Effie derimod loe og græd, og raabte og hulkede, og klappede i Hænderne af Glæde, og alt det i den korte Tid af nogle faa Minuter, idet hun ganske overlod sig til sine hæftige udbrydende Følelser, som ellers ingen forstod bedre, end hun, at tæmme til Tid og Sted.

En Time forsvandt som et Øieblik for dem under gjensidige Uttringer af Ømhed og Henrykkelse; og nu blev Lady Staunton vaer at Kaptainen gik med utaalmelige Skridt op og ned udenfor Vinduerne. „Der har vi den kjedsommelige Høilander paa Halsen igjen,” sagde hun; „jeg vil bede ham være af den Godhed at bære os med sin Fraværelse.”

„O nei, o nei!” sagde Mistress Butler i en bønlig Tone; „du maa ikke støde Kaptainen for Hovedet.”

„Støde for Hovedet?” gjentog Lady Staun-

ton; „aldrig har endnu Nogen faldet paa at blive
stødt over hvad jeg siger, eller foretager mig, min
Gode; men siden du vil saa have det, saa skal jeg
see til at holde det ud med ham.“

Nu blev Kaptainen strax venkfabeligen an-
modet af Lady Staunton om at blive der, og spise
med dem. Han modtog Indbydelsen, og viste ved
denne Leilighed mod den fornemme Dame en Op-
mærksomhed og ærbødig Belevenhed, der stak me-
get snurrit af mod den fjødesløse, halvbydende
Familiaritet, han tillod sig mod Præstemadammen.

„Jeg har ikke kunnet formaae Mistress But-
ler,“ sagde Lady Staunton til Kaptainen, da Jo-
hanne tilfældigviis var ude, „til at lade mig tale
det ringeste om nogen Erstatning for al den Ulei-
lighed, jeg gjør hende med saaledes at bestorme
hendes Huus, og rykke derind med en heel Gar-
nison.“

„Da skulde jeg mene,“ sagde Kaptainen, „at
det vilde klæde Mistress Butler, som er en meget
velopdragen lille Kone, overmaade ilde, at sætte
en Dame i nogen Beføstning, naar hun kommer
fra mig, eller Hans Naade, thi det løber da ud
paa et. Men betræffende Garnisonering, saa hu-
sker jeg nok i Mæret fem og fyrgetyve, da jeg med
tyve af mine Karle kom til at ligge i et Huus i
Inver-Garry — det var sandelig nær løbet galt af.“

„Med Eders Tilladelse, Herre — Hvorledes mener I vel jeg skulde kunne holde den gode Kone skadesløs for alt dette?“

„Na, det har I aldrig nødig at tænke paa — bekymre Eder kun ikke det ringeste om nogen Skadeserstatning. — Der var jeg nu da i Huset i Inver-Garry, og Folkene deromkring vare just ikke de meest velvindede, saa jeg begyndte at frygte for det værste, og saa —“

„Kjænder I disse Dreng, jeg mener Butlers,“ sagde Lady Staundon, „saa nsie, at I kan sige mig om Nogen af dem er skicket til at gaae i Krigstjeneste?“

„Jeg kan ikke sige det med Visshed, Madame,“ svare Knockdunder — „Jeg, som nu mærkede hvorledes det var fat med Folkene, og desuden hørte Lyden af en Sækkepibe i Skoven, jeg befalede strax mine Karle at see efter deres Geværer, og saa —“

„Eh,“ sagde Lady Staunton, uden at lade som hun engang hørte hans Fortælling, „dersom dette skulde være Tilfældet, saa vilde det være en Iet Sag for Georg at skaffe En af dem en Plads ved Armeen, saasom vi aldrig have overhængt Ministerner om noget, men altid været Regjeringen til Tjeneste, hvor vi kunde.“

„Ja, med Eders Tilladelse, Madame,“ sagde

Kaptain Duncan, der begyndte at smage paa dette Forslag, „see, der har jeg en Brodersøn, Duncan Mac-Gilligan, en dygtig og velboren Karl, der er saa stor, som begge Butlers Drenges tilsammentagene, ham kunde nok Sir George ogsaa bede om en Plads for ved denne Leilighed, Umagen blev jo den samme.“

Lady Staunton behagede ikke at besvare dette givne Bink uden ved et betydningsfuldt Blik, der ikke var af den Beskaffenhed, at det skulde give Manden nogen Opmuntring.

Johanne, der nu traadte ind i Bærelset, kunde ikke komme sig igien af sin Forundring over Forskjellen mellem den hjælpelese og fortviolede Pige, hun havde seet liggende paa en ussel Straaeseng i et Fængsel, ventende en sørgelig og voldsom Død, eller den, som hun havde ved Midnatstider taget Afsked med, som en uhykkelig Flygtning, og nu det elegante, yndige Fruentimmer, der her stod for hende. Det var ikke saameget Ansigtstrækkene, hvori hun forekom hende hiin Effie saa aldeles ulig, som i det hele Væsen, i Blik og i Aldfærd. Og da de vare blevne alene, (thi Lady Staunton generede sig ikke for ligesvem at vise Kaptainen Døren, under Paaskud af Træthed) kunde Johanne ikke bare sig for at yttre sin Forundring over den

Lethed og Utsvungenhed, hvormed hun vidste at spille sin Rolle.

„Det er intet Under, Kjære Johanne,“ svarede Lady Staunton roelig, „at dette forbauser dig, som fra Barnsbeen af aldrig har afveget fra Sandheden; men du maa betænke, at jeg nu i hele femten Aar har maattet vænne mig til at paatage en anden Karakter, end min virkelige, saa at jeg jo endelig maa kunne gjøre dette med Lethed.“

„Virkelig forekom det ogsaa Mistress Butler, i de Par første Dage, medens Glæden endnu satte Søsterens Sind i saa voldsom Bevægelse, at hendes Aldfærd aldeles ikke svarede til den haabeløse Tone, der havde hersket i hendes Breve. Vel blev hun rørt til Taarer ved Synet af sin Faders Grav, der betegnedes ved en simpel Steen, erindrende hans Fromhed og Dyder; men mindre betydelsige Omstændigheder vakte ogsaa hendes levende Deeltagelse. Hun moerede sig ved at gaae om i Meieriet, ved hvilket hun saalange havde været Medhjælperke, og havde nær selv råbet sig for May Hettly, ved ubetænksomt at forraade sin Kundskab om den berømte Dunloperostes Tillæbelse. Men da saadanne Smaaeadspredelser ophørte at moere hende, saa Johanne kun altfor tydeligt, at det Anstrøg af Munterhed, hvormed hun ligesom vilde kaste et Stør over sin ulykkelige Forsætning,

i Grunden ikke hjalp hende mere, end den brogede Uniform nyttet Soldaten, naar den skjuler et dødeligt Saar. Der var Øieblikke, i hvilke hendes fortvivlede Sindssforsatning endog syntes at overgaae den Beskrivelse, hun selv havde givet derover i sine Breve; og Johanne indsaae nu alt for klarlig, at hvor glimrende hendes Søsters Lod end lod til at være, var det dog intet mindre, end misundelsesværdigt.

Imidlertid var der dog noget, hvori Lady Staunton fandt Udspredelse og Trøst. Hun nærede nemlig stor Beundring for Naturens Skjønheder — en Følelse, som lader dem, der ere begavede dermed, glemme mange Livets Ubehageligheder. Ledt af de to Drenges foretog hun sig lange og trættende Vandringer i Bjergegnene i Naboelsauget, og besaae der Dale og Bindsfald, og andre Naturscener og Mærkværdigheder, som laae affides mellem Fjeldene. Mangengang, naar sørgmodigt, og fortrædeligt Lune overfaldt hende hjemme i Præstegaarden, hvor tidt endogsaa de Bestræbelser, man gjorde sig, for at opmuntre hende, satte hende i en vranten Stemning, tog hun begge Drengene med sig, og oplivede atter sit Sind i den frie Luft; disse gjorde alt for at vise hende Dumbartonshire fra den fordeelagtigste Side, saa at der næsten ikke var en Bjergdal, som de jo havde ført hende hen til, medens hun til Gjengjæld fortalte

dem om hvad hun havde seet i fremmede Lande, og hvad hun kunde vise dem, naar de engang besøgte hende i Willingham.

Engang, da Ruben var fraværende, fulgte David alene med Lady Staunton paa en saadan Udvandring, og lovede at vise hende et Vandfald mellem Bjergene, større og høiere, end noget af dem, hun hidtil havde taget i Øiesyn. For at komme derhen, maatte de foretage sig en Vandring af fem stive Mile*), ad ubanede Veie, som dog lededes dem ved den mangfoldige og afvejlende Udsigt, snart over Fjeldegne, snart over Flodbugten med dens Øer, og snart over fjentliggende Indsøer, Klipper og Afgrunde. Desuden lønnede Beskuelser af den mærkværdige Naturscene selv dem nok som for alle Vandringens Besværligheder. En betydelig Vandmasse styrtede sig i eet Drag ud over en sort Klippe, der dannede en paafaldende Kontrast til den skumhvide Fod; og omtrent tyve Fod i Dybden nedenfor havde en anden Klippe sig, der hindrede Vædet fra at naae Vandfaldets Bund. Strømmen, der i en Hvirvel styrtede sig ud meget længere nede, snoede sig rundt om Klippen, der betog den Udsigten af det hele Fald, og rullede derpaa med brusende Fart ned giennem den steenfulde Bjergdal. De, der finde Behag i saa-

*) Engelske; hvoraf lidet over fire gaar paa en dansk Mil.

danne Naturscener, have altid Lyst til at undersøge disse saa nærved, som mueligt, og Lady Staunton spurgte derfor David, om han ikke troede det var mueligt, at de kunde komme til at see Afgrunden nedenfor, hvori Vandmassen styrtede sig. Han svarede, at han rigtig nok vidste et Punkt, hvorfra man paa den anden Side af den i Veien staaende Klippe kunde besee hele Faldet, men at Veien derhen var meget steil, glat og farlig. Dette uagtet, fik Nysgjerrigheden Overhaand, og hun bad ham føre hende derhen; han opfyldte hendes Begjæring, og det gik nu affted over Stene og Fjeldspidser, men snart kunde de ikke gaae mere, og maatte begynde at klatre, mens David angsteligen anviste hende de Steder, hvor hun bedst kunde holde sig fast.

Som Søefugle hang de fast ved den glatte Klippe, og kom paa denne Maade endelig omkring paa den anden Side af den, og nu saae de det hele Fald ligesom sig; dette frembød her et frygtelig skjønt Syn, thi med rødsom, uafsladelig Susen, Buldren og Torden styrtede det fraadende, i det mindste hundrede Fod dybt under deres Fødder, ned i det sorte Bjerghækken, der saae ud som Krateret af en Vulkan. Vandets Skummen og Graaden, der gjorde det umueligt for dem at see Gjenstandene omkring dem, den rokkende Bevægelse af den

heie Klippe, hvorpaa de stode, det usikre Godfaste de havde, thi der var knap Plads nok for deres Fødder, gjorde saa hæftigt Indtryk paa Lady Stauntons Sanser og Indbildningskraft, at hun raabte til David, at hun var paa Veie til at styrte ned, hvilket sikkert ogsaa vilde være sket, dersom han ikke havde holdt paa hende. Han var en rask, og af sin Alder stærk Dreng; men han var dog kun fjorten Aar gammel, Lady Staunton torde ikke sætte ganske Lid til hans Kræfter og hendes Stilling begyndte nu at synes hende virketig farlig. Han var ikke vant til at befinde sig i saa rædsom en Forsatning, og hvor læt kunde derfor ikke hendes Angst ogsaa smitte ham; og i dette Tilfælde vilde det useilbarlig været ude med dem begge. Forfærdet, udstødte hun nu et lydeligt Skrig, skjøndt uden Haab om, derved at hidkalde Nogen til Hjælp. Men til hendes Forbauselse blev Skriget besvaret ved en saa skingrende og gennemtrængende Piben, at den tydelig kunde høres, uagtet Vandfaldets Støien.

I dette Forfærdelsens og Forvirringens Øie blik saae de stirre ned paa dem, fra et Fjeldstykke ovenfor, et menneskeligt Ansigt, fortladende, og med graaeagtigt Haar hængende ned over Panden og Kinderne, med tykt uredt Skjæg og stærkt haarbegroet.

„Det er den Ende!“ raabte Drengen, der nær havde mistet al Kraft til at holde paa Lady Staunton.

„Nei vist ikke, nei,“ udbrød denne, der ikke lod sig forfærde ved saadanne Forestillinger, og nu havde faaet sin Fatning igjen, som hendes farlige Stilling havde berøvet hende — „det er et Menneſke — for Guds Skyld, min Ven, kom os til Hjælp!“

Menneſket blev ved at stirre paa dem, men svarede intet; og et Øieblik efter viste sig ved Siden af ham en anden Skikkelse, nemlig en ung Dreng, der ligeledes var mørkladen og kulsværtet i Ansigtet, og havde et sort uredt Haar, som hang ned i Marelokker, hvilket gav det hele Ansigt et vildt og grumt Udseende. Lady Staunton gjentog sin bønſige Anmodning, i det hun med mere Anſtrængelse holdt sig fast ved Klippen, da hun mærkede, at hendes Fjenders overtroiske Frygt satte ham ud af Stand til at være hende til nogen Hjælp. Formodentlig havde Buldret af Vandfaldet overdøvet hendes Stemme, thi hun ſaae det unge Menneſkes Læber bevæge ſig, ſom om han ſvarede hende, men hun kunde ikke høre den ringeſte Lyd af hans Mund.

Et Øieblik efter viste det ſig, at han havde forſtaaet hendes Begjering, hvilket da heller ikke

var vanskeligt var for ham, naar han betragtede hendes Stilling og Gebærder. Den Unge forsvandt, og strax efter blev en Stige af flettede Vidier, omtrent otte Fod lang, hidset ned til hende, hvorhos han gav ved Tegn David at forstaae, at han skulde holde den fast, medens Damen steg op. Fortvivlelsen giver Mod; Lady Staunton, der saae, at her var intet andet at gjøre, betænkte sig ikke paa at stige op ad dette farlige Medskab, og da Mennekket, der saa betimeligen var blevet sendt hende til Frelse, troeligen understøttede hende, kom hun uskadt op paa Høiden. Dog saae hun sig ikke engang om der, førend hun saae, at hendes Søstersøn med Raskhed og Behændighed fulgte hendes Exempel, endstjøndt der nu ikke var nogen, der kunde holde Stigen fast for ham. Da hun blev vaer, at hun befandt sig uden Fare, saae hun sig om, og gøs ufrivilligen ved Synet af det Selskab, hun fandt sig i, og Stedet hun stod paa.

Det var en Flade ovenpaa Fjeldtoppen, omgivet paa alle Sider af bratte, dybe Svælg og indoverhængende Klipper, og som neppe Nogen skulde kunnet falde paa fandtes der, da den syntes utilgængelig fra alle Kanter. Den var for største Deelen bedækket med et stort Fjeldstykke, der havde løsrevet sig fra en af de overhængende Klipper, og var i Faldet bleven saaledes fasthænt

gende ved de andre, at den kom til at danne en
 fraanende Hvalving, der heldede ud over Klippe-
 fladen, paa hvilken de stode. Endeel tørt Mos og
 Løv, der laae henstrøet under dette vilde, uale
 Lag, tjente til Leie (thi man kunde ikke kalde det
 Seng) for Beboerne af denne Rede. Begge disse
 blev Lady Staunton nu vaer. Den ene, han der
 saa betimeligen var kommen hende til Hjelp, en
 hoi, stærk, ung Bildmand, stod opreist ligesom hen-
 de; han var iført en pjaltet Plaid og Philabeg,
 uden Skoe, Strømper, Hat eller Hue; istedet for
 en saadan bar han sit Haar i en tyk Fletning, der
 var saa stærk, at den kunde modstaae Hugget af
 et Sværd. Hans Øie var funklende og kjæft, hans
 Holding ædel og utvungen. Han lagde ikke syn-
 derlig Mærke til David Butler, men stirrede
 forundret paa Lady Staunton, der formodent-
 lig overgik i Dragt og Skjønhed alt, hvad han
 nogensinde før havde seet. Den gamle Mand,
 som de først havde faaet Øie paa, blev liggende
 i den samme magelige Stilling, i hvilken han før
 havde stirret ned paa dem, kun at han nu dreiede
 Hovedet op mod dem, som han laae der, og be-
 tragtede dem med den dørste, sorgløse Ligegyldig-
 hed, der udgjorde Hovedtrækket i hans mørke og
 grove Ansigt. Han saa ud til at være en vel
 voksen Mand, men var ligesaa stet klædt, som den

ynge; han havde pjaltede Tartans Pantalons paa, og en viid, løsthangende, lavlandsk Kjortel.

Altting saae frygtelig vildt og uheldvarslende ud omkring dem. Under Hvalsvingen, der dannes des af den udoverhængende Klippe, var der en Kulild, paa hvilken stod en Destilleerkjedel endnu i Raag, og nær derved endeel Smeddeværktsi, saasom Hammere, Blæsebælge, en bevægelig Ambolt og Knibetænger; tre Geværer med Tilbehør stode opstillede mod Fjeldvæggen under den udovers hængende Klippe; en Dolk, tvende Sværd, og en Lochaberære laae adspredte rundt omkring Jlden, hvis Blus kastede et rødligt Skjær paa det nedsfjortende Skum og Støbregnen, der steg op fra Vandfaldet. Da Drengen havde tilfredsstillet sin Nysgjerrighed ved at stirre paa Lady Staunton, hentede han en Stenkrukke og et Driskebæger af Horn, fyldte den med Brændeviin, endnu heedt fra Distilleerkjedelen, og bød den først til Lady Staunton og siden til David. Begge undslog sig for at drikke, og nu nedskyllede den unge Wildmand selv Drikken, der vel kunde have fyldt tre almindelige Glas. Derpaa hentede han fra Hjørnet af Hulen en anden Stige, hæftede den fast paa den modstaaende Klippe, og gav Damen et Tegn til, at hun skulde stige opad den. Hun gjorde saa, og befandt sig nu paa en bred Bjergs Sængslet i Edinburgh IV.

flade, nær ved Brinken af den Fjeldkloft, igjennem hvilken Elven styrter sig. Hun kunde see den piilsnare Strøm skyde sig brat ud over Klippen, som den slagrende Man paa en vild Hest, men den lavere liggende Platform, fra hvilken hun var stegen op, var hun ei istand til at sene.

David slap ikke saa let op, som hun; Drogen, enten det nu var for Spas eller af Ondskab, rystede Stigen dygtigt, i det hiin steg op, og syntes at moere sig kostelig over den unge Butlers Skræk, saa at, da begge vare komne op, betragtede de hinanden med temmelig uvenstabelige Øine. Dog talte ingen af dem eet Ord. Den unge Kjedelslikker eller Taterdreng, viste sig meget opmærksom mod Lady Staunton, og hjalp hende op ad den farlige bratte Hædning, som de endnu maatte bestige, fulgte af David Butler, indtil de endelig alle tre lykkelig kom over Svælget hen paa det faste Bjerg, hvis Eider vare bedækkede med Lyng og løshængende Elferssteenplader. Saa smalt var Fjeldsvælget, af hvilket de vare stegne op, at de aldeles ikke, undtagen naar de stode langt ude paa Randen, kunde see denne farlige Kloft, heller ikke var Øiet istand til at finde Bindsalbet, skjøndt man tydelig hørte den hule tordnende Larm deraf.

Lady Staunton, der nu saae sig befriet fra Faren for Strømmen og Fjeldet, blev snart af en

anden Marsag sat i Bekymring, da David og hendes ledsager saae med bisire Blik paa hinanden; thi skøndt David var i det mindste et Par Aar yngre, end denne, og meget lavere af Væxt, var han dog en stærk, velbygget og uforsagt Dreng.

„Du er Sortekjølens Søn nede fra Knoctartlitie,” sagde den unge Vildmand; „kommer du her eengang til, saa skal vi sparke dig ned ad Brinken, som en Fodfugle.”

„Lang er Du, men dertil er Du for kort,” svarede den unge Butler uforsædret, i det han med roeligt Blik maalede sin Modstanders Høide; „Du er formodentlig Svarte=Donachas Unge; kommer Du engang ned i Dalen, skal vi skyde dig, som en Steengeed.”

„Hils din Fader,” blev Drengen ved, „og siig ham, at det er det sidste Sommerløv, han skal faae at see — han skal blive straffet for alt det Døde, han har gjort os.”

„Jeg tænker, han skal opleve endnu mangen Sommer, og gjøre Jer endnu meget mere,” svarede David.

Der vilde maaskee være foresaldet endnu værre Optrin, hvis ikke Lady Staunton var traadt hen mellem dem med sin Pengepung i Haanden, og havde udtaget en Guinee, af hvilke der var flere i den,

som man kunde see gjennem Nettet, saavelsom i den anden Ende deraf endeel Sølvpenge.

„Det hvide Sølv, Madame, det hvide Sølv,“ sagde den unge Bildmand, da Lady Staunton rakte ham Guldet, hvis Værd han formodentlig ikke kjendte. Derpaa holdt hun Sølvpengene i Haanden; Drengen snappede dem med Begjærlighed, og gjorde et Slags Buk, der skulde betyde Tak og Farvel.

„Lad os nu skynde os afsted, Lady Staunton,“ sagde David; nu har de seet Eders Pengepung, og saa holde de sig ikke roelige.

De ilede nu afsted det bedste de kunde; men de vare ikke komne eet eller to hundrede Skridt nedensfor Høien, førend de hørte nogen raabe paa sig; og da de vendte sig om, fik de Øie paa baade den gamle Mand og den yngre, der med hastige Skridt satte efter dem; den første bar endog et Gevær paa Skulderen. Til al Lykke lod just en Jæger, en af Hertugen af Argyles Dyrehavsvogtere, der havde været henne at fange Vildt, sig see paa Toppen af Bakken. Da Vanditterne fik Øie paa ham, bleve de staaende, og Lady Staunton skyndte sig hen til ham, og bad ham tage hende og David under sin Beskyttelse. Han lod sig lettelig overtale til at ledsage dem hjem; men neppe kunde engang Synet af hans Kiampefigur og ladede

Riffel give Damen det tabte Mod og Besindelse tilbage.

Donald lyttede med en meget betænkksom Mine til Fortællingen om deres Eventyr; og paa Davids Spørgsmaal, om han havde havt nogen Mistanke om, at Laterne vilde snige sig bag efter dem, svarede han med største Roelighed: „ja, jeg skulde sandelig næsten troe, Hr. David, at jeg har havt en Slags Ahnelse om saadant noget, skjøndt jeg ikke kan sige det med nogen Visshed. Men jeg kommer ofte der mellem Høiene; og de ere ligesom Vesperne, de stikke ikke andre, end dem, der komme dem alt for nær; saa at jeg for min Deel undgaaer, saavidt mueligt, at see dem, undtagen naar jeg har nogen bestemt Forretning for Mac Callummore eller Knockdunder, for see det er en anden Sag.“

De naaede Præstegaarden først temmelig langt ud paa Aftenen; og Lady Staunton, der havde døiet meget baade af Skræk og Udmattelse, lod sig aldrig forlede mere til at begive sig saa langt bort mellem Fjeldbegnene, for at tilfredsstille sin Begjærlighed efter at see Naturscener, uden med stærkere Efforte, end David allene, skjøndt hun ved denne Leilighed havde erfaret, at han var fuldkommen fikket til Krigsstanden, saasom han lagde den

største Uforfærdethed for Dagen, saasnart han var bleven overbevist om, at det kun var et Menneske, og ingen ond Aand han havde med at gjøre.

Fjortende Kapitel.

— — „Hvad seer Du der,
Der saa har skrækket Dig, og jaget Blodet
Bort fra dit Ansigt?“

Henrik den Femte.

Vi see os nu nødsagede til at føre vore Læsere tilbage til Edinburgh, hvor Generalforsamlingen just var ifærd med sine Beraadslagninger. Det er nok som bekendt, at en Skotsk Adelsmand sædvanlig bliver udnævnt til at repræsentere Kongens Person ved denne Forsamling (High Commissioner), og at han nyder en Godtgjørelse for at vedligeholde den udvortes Værdighed og Gjæstfrihed, som Hans Majestæts Repræsentant. Enhver, der enten ved Rang eller Embedsfilling er udmærket fremfor Mængden, i eller i Nærheden af Hovedstaden, pleier almindelig hver Morgen at indfinde sig hos ham, for at gjøre ham sin Opvartning, og at gaae med ham i høitideligt Optog hen til det Sted, hvor Laudemodet holdes.

Den Adelsmand, hvem denne Post da var betroet, var handelsesviis just en fortroelig Bekjendt af Sir Georg Staunton, og i Selskab med ham betraadte denne nu Edinburghs Gader første Gang efter den ulukkelige Nat, da Porteous blev henrettet. Som han der gik paa heire Haand af Majestættens Repræsentant, bedækket med Guld og Broderie, og alle Værdighedstegn, der tilkjendegive Rang og Rigdom, drog den fremmede engelske Herres smukke, skøndt noget afkræftede Udseende Alles Blikke paa sig. Hvo skulde vel have gjenkjendt under denne aristokratiske Form, den plebejiske Høiforræder, som, forklædt i Madge Wildfires Pjalter, havde anført den frygtelige Oprørshob til den bestemte Hevngjerning? Det var ingen Mulighed i at dette kunde blive Tilfældet, endog om En af hans gamle Kammerader, et Slags Mennesker, hvis Liv sædvanligen er af saare kort Varighed, skulde handelsesviis have undgaaet den tidlige Død, der pleier at blive Forbryderes Lod.

Sir Georg Staunton kunde derfor igjen betræde de Steder, der havde været Vidne til hans fordums udskiende Handlinger, uden at frygte for at blive opdaget, eller engang mistænkt. Men hvilke Følelser, der ved denne Leilighed bemestrede sig hans eget Hjerte, vil vi overlade til Læseren selv at gjøre sig en Forestilling om. — En saare

vigtig Bevæggrund var det ogsaa, der havde ledet ham til at udsætte sig for saamange piinlige Erindringer.

Johannes Brev til Lady Staunton, hvormed fulgte den før omtalte Bekjendelse, havde bragt ham til at reise til Byen Carlisle, hvor han ogsaa endnu havde fundet Archidiaconus Fleming i levende Live, som var den Mand, i hvis Hænder hiiin Bekjendelse var bleven nedlagt. Den høiærbørdige brave Mand, der, efter Fortjeneste, nød almindelig Agtelse, betroede han sig til, og tilstod, at han var selv Fader til det ulykkelige Barn, som Madge Wildfire havde ryddet af Veien; han fremstillede ham denne ulovlige Forbindelse, som Følgen af en ungdommelig Læstindighed, hvilken han nu længtes efter at gjøre god igjen, ved, om muligt, at komme efter hvad der var blevet af Barnet. Efter at have befundet sig noget paa de angivne Omstændigheder, erindrede den Geistlige sig, at den ulyksalige Qvinde havde skrevet et Brev til Georg Staunton den Yngre, Esquire, til Sogneherresiden Willingham ved Grantham; at han strax havde affendt det til det opgivne Sted, men at det derfra var blevet sendt tilbage med en Paa tegning fra Hans Høiærbørdighed Hr. Staunton, Sogneherren til Willingham, af det Indhold, at han ikke kjendte nogen Person af det Navn, hvor-

paa Udskriften led. Men dette var foresaldet just paa den Tid, da Georg for sidste Gang, havde sneget sig bort fra sin Faders Huus, for at indhente Effie, og han maatte derfor tilregne sig selv dette Uheld, som blev forarsaget ved den grundede Forbittrelse, der bragte Faderen til ei at ville vedkjendes ham. Dette var da atter en Leilighed, hvorved han maatte bøde for sit ustyrlige Sind; thi var han bleven i Willingham blot et Par Dage langer, havde han faaet Margarete Murdocksons Brev, hvori hun tydeligen havde beskrevet det Qvindemenneskes (Annaple Bailzous) Person og Tilholdssteder, til hvem hun havde overleveret Barnet. Man saa tydelig af dette Brev, at Meg Murdockson havde afgivet denne Bekjendelse, ikke saameget fordi hun angrede sin Ugjerning, som fordi hun ønskede ved Sir Georg Stauntons eller hans Faders Understøttelse at kunne sikke sin Datter Madges Udkomme for Fremtiden. Hun havde, stod der udtrykkelig i Brevet, fortalt Georg Staunton alt, hvad han kunde ønske at faae at vide, angaaende sit Barn, fordi hun stolede paa, at han derved vilde lade sig bevæge til at sørge for hendes vanvittige, hjælpeløse Datter; thi hun kjendte Verden for godt, til at forlange at nogen skulde gjøre noget for intet. Hvad det angik, at hun ikke havde omtalt denne Sag før, da havde hun

saameget at gjøre Regnskab for i den anden Verden, at hun gjerne kunde tage dette med.

Den Geistlige fortalte, at Meg var død i samme forsvilede Sindssorfatning, hvori hun havde levet; stundom yttrede hun vel et Slags Anger over at have været Skyld i at Barnet var bortkommet, men tiere gav hun dog at forstaae, at det smertede hende inderlig at Moderen ikke var bleven hængt. Et Chaos af Ildgjerningslyst, Hævnjærrighed og Bekymring for hendes Datters Skjæbne for Fremtiden havde betaget hendes Sjæl; og denne instinctmæssige Modersfølelse, som hun havde tilfældes med Løvinden og Hyænen, var det eneste Spoer af blidere Følelser, man kunde opdage hos denne vilde Kvinde.

Da Doctor Fleming fik Forbryderkens Brev sendt tilbage fra Lincolnshire, skrev han til en Ven i Edinburgh, og bad ham meddele Underretning om den ulykkelige Piges Skjæbne, hvis Barn var bleven bortstjaalet, og af ham fik han da at vide, at hun var blevet benaadet, og havde, tilligemed sin hele Familie, trukket sig tilbage til en affides Egn i Skotland, eller ogsaa aldeles forladt Landet. Og hermed var da Eagen henlagt, indtil, paa Sir Georg Stauntons Anmodning, den Geistlige igien opsogte Margrete Murdocksons Brev,

og bragte ham det, tilligemed andre Underretninger, han havde indhentet angaaende denne Sag.

Hvilke Følelser der nu end bestormede Georg Staunton, ved at blive bragt i Erindring om denne ulykkelige Tildragelse, og ved at høre fortælle om den beklagelsesværdige Piges Skjæbne, som han havde styrtet i Ulykke, saa havde han dog endnu saameget af sin gamle ubøielige Halsstarrighed tilbage, at han lukkede sit Øie til for alt andet, og tænkte kun paa, om mueligt, at opspore sin tabte Søn. Sandt var det vel, at det vilde være saare vanskeligt at bringe ham tilveie, uden at fortælle langt mere om de ved hans Fødsel forbundne Omstændigheder, og hans Forældres uheldige Skjæbne, end han med Sikkerhed for sig selv kunde gjøre. Dog, tænkte han, lad ham først blive opdaget, og siden befundet værdig til at anerkjendes af sin Fader, saa vil der nok findes Udveie til at undgaae saadan Fare. Sir Georg Staunton havde Frihed til at adoptere ham som Søn, om han fandt saa for godt, uden at gjøre Noget bekjendt med hine sørgelige Tildragelser ved hans Fødsel; eller han kunde let faae udvirket en Parlamentsact, der erklærede ham for lovmæssig Arving, og berettigede ham til at føre Faderens Navn og adelige Vaa-ben. I Grunden var Barnet, efter de skotske Love, allerede at ansee som retmæssig Arving,

efterdi Faderen siden havde taget Moderen til Ægte. Halsstarrig, som han var i sine Beslutninger, var det nu Georg Stauntons eneste Ønske, at faae sin Søn opdaget, om end dette skulde frembringe en nye Række af Ulykker, ligesaa sorgelige som dem, der havde været Følger af hans Tab.

Men hvor var det unge Menneske at finde, som Skjæbnen saaledes maaskee vilde skjænke denne gamle Families Navn og Rang? Paa hvilken Hede flakkede han om, og i hvilken ringe Dragt var han skjult? Ernærede han sig maaskee ved farlig Smaaehandel, eller, som Daglønner, med tungt Arbeide, eller var han maaskee Røver og Tyv? Disse Spørgsmaale var Sir Georg, uagtet alle sine ængstelige Undersøgelser, ikke istand til at faae besvarede. Mange Folk kunde vel endnu erindre sig, at Annaple Bailzou havde vanket om i Egnen, som Betlerske og Spaaeqvinde; nogle mindtes endog at de i Aaret 1737 eller 1738 havde seet hende med et spædt Barn paa Armen; men nu var det allerede mere, end ti Aar siden at hun havde forladt den Egn, og begivet sig til en fjerntliggende Kant af Skotland, hvor hun var barnefødt. Skotland var det altsaa Georg Staunton maatte søge til; i Glasgow sagde han sin Kone Farvel, indtraf i Edinburgh just paa den Tid da Generalforsamlingen

holdtes, og blev ved sit Bekjendtskab med Regjer-
ringens høie Repræsentant nødt til at vise sig mere
offentlig, end han havde besluttet, eller var op-
lagt til.

Ved hiin Herres aabne Taffel var Sir Georg
kommen til at sidde ved Siden af en Geistlig af
et værdigt Udvortes, og hvis hele Væsen, skjønt
ganske ukunstlet, røbede en dannet Mand. Det var
Ruben Butler. Det havde ingenlunde været Sir
Georgs Hensigt at gjøre sin Svoger til sin For-
troelige, og det havde glædet ham overvættets me-
get, da hans Kone i et Brev forsikrede ham om,
at Mistress Butler aldrig havde røbet for noget
Menneske, ikke engang for sin egen Mand, den For-
tælling om hans Liv og Levnet, han havde meddeelt
hende i Billingham's Præstegaard. Men dog var
det ham ret kjært, ved denne Leilighed at lære at
kjende en Mand, han stod i saa nær Forbindelse
med, uden at denne vidste hvem han var, og at
kunne fælde en afgjørende Dom om hans Karak-
teer og Indsigter. Han saa meget, og hørte endnu
mere, der maatte give ham meget høie Begreber
om Butler. Han fandt at han var særdeles høit
agtet af sine Embedsbrødre, saavel som af de verd-
lige Herrer, der havde Sæde paa det store Lande-
møde. Han var flere Gange traadt offentlig
frem i Forsamlingen, og havde da udmærket sig

ved en sund Dømmekraft, Redelighed og Embedsdygtighed; tillige beundrede og søgte man ham som en rettroende, og derhos veltalende Prædikant.

Alt dette var den forfængelige Sir Georg Staunton særdeles kjær at høre; thi hans Stoltshed havde altid bragt ham til at ærgre sig over at hans Kones Søster havde gjort saa ringe et Partie. Nu derimod fandt han denne Slægtskabsforbindelse langt søffeligere, end han havde ventet, saa at han endogsaa betænkte, at hvis det skulde være nødvendigt, i Anledning af sin Sønns Gjenfindelse, at vedkjende sig dette Familieforhold, vilde det jo klinge ret smukt, at Lady Staunton havde en Søster, der under Familiens nedtrykte Forfatning, havde giftet sig med en skotsk Geistlig, der var høit anseet blandt sine Landsmænd, og en Mand, der havde Indflydelse i Kirkens Anliggender.

Disse Betragtninger var det, som, da Lord-Representantens Selskab brød op, bevægede Georg Staunton til at anmode Butler om at følge hjem med ham til Lawnmarket, og drikke en Kop Kaffee, idet han foregav at han ønskede, at erholde nogen udførligere Underretning om den skotske Kirkes Indretning. Butler lovede at ville følge ham, men dog under den Betingelse, at han undervejs maatte have Tilladelse til at gaae ind hos en Bekjendt,

som han logerede hos, for at bede denne undskyldte, at han ikke kunde komme hjem og drikke Thee med ham.

De gik op ad Høisrædet sammen, og kom til Fattigbøssen, som staaer udsat der, for at minde dem, der nyde Frihedens Gode, om de arme Fangers sørgelige Forsatning. Sir Georg blev staaende stille her et Øieblik, og Dagen efter fandt man en Banknote paa 20 Pd. St. i Blokken.

Da han naaede Butler igjen, fandt han denne stirrende paa Indgangen til Lugthuset, og som det syntes, i dybe Tanker.

„Det seer ud til at være en dygtig stærk Dør,“ yttrede Sir Georg, for dog at sige noget.

„Ja, det er den, Herre,“ svarede Butler, der dreiede om og gik igjen; „men det var min Ulykke engang at see, at den ikke var stærk nok.“

Idet han sagde disse Ord, saae han paa sin Ledfager, og spurgte ham om han ikke besandt sig vel, og Georg Staunton foregav at han havde været saa ubetænksom at spise Is, hvilket sædvanlig ikke bekom ham vel. Med godmodig Tjenstagtighed, som den Anden ikke frabad sig, og for end han endnu befundede sig ret hvor han var, førte han Sir Georg ind i et nær ved Lugthuset liggende Hus, til en Ven, hos hvem han havde boet under sit Ophold i Edinburgh, og det var

hverken mere, eller mindre, end vor gode gamle Ben Bartoline Saddletree selv, hos hvem Lady Staunton havde tjent en kort Tid som Kramboedspige. Med eet randt dette Sir Georg i Tanterne, og den blussende Rødme af Skam, der nu seirede over Frygten, forjog Bleggheden af hans Kind. Den gode Mistress Saddletree stolsprede frem, for at modtage den rige engelske Baronet, som en Ben af Herr Butler, og bad idetsamme en aldrende Kone i en sort Kjole, at blive siddende endnu en Stund, men i en Tone, der syntes at udtrykke det Ønske, at hun vilde gaae, og give Plads for Folk, der vare høiere paa Straaen, end hun. Imidlertid skyndte hun sig, saasnart hun fik at vide hvad der var paa Færde, at hente nogle hjertestyrkende Draaber, som hun forsikrede 'skulde være ganske probate for alle Slags Tilfælde af Alsmagt. Medens hun var borte, reiste hendes Gæst, Damen i den sorte Klædning sig, for at gaae, men idet hun vilde træde ud, snublede hun over Dørtærskelen, og var falden, hvis ikke Sir Georg Staunton, som stod i Nærheden, høfligen havde grebet hende og ledet hende til Døren.

„Mistress Porteous er bleven meget skrøbelig nu, det Staffels Skrog,“ sagde Mistress Saddletree, da hun kom tilbage med Flasken i Haanden; „det er ikke for det hun er saa gammel

just, men hendes Mands sørgelige Drab svækkede hende stærkt — I havde da ogsaa noget at bestille med det Opløb, Herr Butler — I gjorde vist bedre i at drikke det hele Glas ud," sagde hun til Sir Georg, „thi mig synes sandelig, at I seer endnu mere ilde ud, end da I kom."

Og han var virkelig ogsaa bleven bleeg, som et Liig, ved at tænke paa at den Kone, han for et Øieblik siden havde taget under Armen, var bleven Enke ved hans Forbrydelse.

„De ere nu satte ud af Kraft alle disse Lovbud, som bleve givne i Anledning af Porteous-Opløbet," sagde gamle Saddletree, hvem Podagraen hindrede i at reise sig fra Rænestolen — „ganske ud af Kraft og Gyldighed."

„Det kan jeg dog ikke ret forstaae mig paa, Naboe," svarede Plundamos, „for jeg har hørt Folk sige, at der skulde gaae 20 Aar hen først, og nu skriver vi jo først 51 — Porteous-opløbet var Anno 36."

„I vil dog vel aldrig lære mig hvad Loven siger, kjære Naboe," gjenmælede Saddletree — „mig, som fire gange har havt Sager for Retten, og kunde havt fyrgetyve, hvis ikke min Kone havde været. Jeg siger Jer, at om saa Dphavsmanden for det hele Oprør stod der, hvor nu denne velsangstet i Edinburgh IV.

byrdige Herre staaer, saa kunde Kongens Advocat ikke gjøre ham saameget, som det allerringeste — det vilde være ganske ulovmæssigt.”

„Saa, hold Eder's Mund, Gamle,” afbrød Mistress Saddle-tree ham, „og lad den velbyrdige Herre sidde ned, og faae sig en Kop Theevand.”

Men Sir Georg havde allerede faaet mere af deres Samtale, end han skjottede om; og Butler undskyldte ham, efter hans Ønske, hos Mistress Saddle-tree, og fulgte ham til hans Logis. Her fandt de en Person, som ventede paa at Herr Staunton skulde komme hjem. Det var En af Læserens gamle Bekjendte, James Ratcliffe.

Denne Mand havde med saamegen Narvaagenhed, Troeskab og Klygt forestaaet Slutterembetet ved Byens Ingthuus, at han gradviis var stegen opad lige til øverste Opsynsmand, eller som det kaldtes, Kaptain over Fængselet. Man fortæller endnu om ham, at unge Mennesker, der ved deres lystige Svirelag mere søgte moerende, end egentlig udsøgt Selskab, ofte indbød Ratcliffe, for at faae ham til at forlyste dem med Fortællinger om den overordentlige Snedighed, han havde anvendt ved sine Røverier og Undvigelser. Men han levede og døde, uden igien at følge dette sit naturlige Kald, undtagen i sine Fortællinger ved Biinflasken.

Under disse Omstændigheder havde en Retsperson i Edinburgh anbefalet ham til Sir Georg Staunton, som en Person, der formodentlig kunde være istand til at besvare en Deel af de Spørgsmaal, han vilde forelægge ham angaaende Annople Bailjou, som, ifølge Sir Georgs Foregivende, med Hensyn til Marsagen til disse hans Efterspørgsler, blev antagen at have stjaalet et Varn paa Besikanten af England fra en Familie, han stod i nær Forbindelse med. Retspersonen havde ikke nævnet Ratcliffes Navn, men kun hans Embedstitel, saa at Sir Georg, da man meldte ham, at Kaptainen ved Lughuset stod i Forværelset, og ønskede at faae ham i Tale, intet mindre ventede, end at faae en gammel Bekjendt at see.

Saaledes blev han atter her overrasket paa en ham saare ubehagelig Maade, thi han gjenkjendte strax ved første Øiekast Mandens markerede Ansigtstræk. Imidlertid var Forvandlingen fra Georg Robertson til Sir Georg Staunton dog for stor, til at den ikke skulde havde ført endogsaa Ratcliffes gennemtrængende Skarpseenhed bag Lyset, og han bukkede meget dybt for den engelske Baronet og hans Gjæst, haabende, „at Herr Butler gunstigst vilde undskyldte, at han i ham gjenkjendte en gammel Bekjendt.“

„Og, som engang,” sagde Butler, „beviste min Hustru en temmelig betydelig Tjeneste, for hvilken hun har sendt Jer et lille Beviis paa sin skyldige Erkjendtlighed, som jeg haaber I har modtaget, og ikke forsmaaet?”

„Til Takke modtaget, ja tilvisse,” svarede Ratcliffe med et listigt Blik; „men I har siden den Tid forandret Eder meget til Eders Fordeel, Herr Butler.”

„Ja saameget, at jeg maa forundre mig over at I kunde gjenkjende mig.”

„Hoho!” — naar jeg har seet et Ansigt engang, glemmer jeg det ikke saa let,” svarede Ratcliffe, medens Georg Staunton, bunden til Pælen, ikke saae nogen Mulighed i at undslippe, og i sit Hjerte forbandede hans noiagtige Hukommelse. — „Og dog,” blev Ratcliffe ved, „kan undertiden selv det fikkreste Die lade sig bedrage. Der er et Ansigt her i Bærelset, som, med Forlov at sige, hois jeg ikke kjendte den velbyrdige Herre, der eier det, jeg torde have spoeret paa tilhørte en gammel Bekjendt.”

„Det vilde just ikke være smigrende for mig, om det er mig, denne Kompliment gjælder,” sagde Barontten alvorlig, sat i hæftig Bevagelse ved Tanken om den Fare, han her befandt sig i.

„Paa ingen Maade, paa ingen Maade,”

svarede Ratcliffe, med et meget dybt Bukt; „jeg er kommen, for at modtage Eders Velbaarenheds Befalinger, og ikke for at uleilige Eder med mine ringe Bemærkninger.“

„Godt, godt,“ sagde Sir Georg; „man har fortalt mig, at I veed god Besked med Politiesager. Jeg ligeledes. For at overbevise Eder herom saa giver jeg Eder her ti Guineer paa Haanden, og lover Eder fem Gange saameget, dersom I kan give mig bestemte Efterretninger om den Person, som findes beskrevet paa dette Papiir, enten død eller levende. Jeg er nødt til strax at forlade Edinburgh — send mig derfor skriftligt Svar, adresseret til Herr **, min Commissionær her paa Stedet, eller til hans Naade, Regjeringens Deputerede.“ Ratcliffe bukkede, og gik.

„Han blev halv vred den fornemme Herre, troer jeg,“ sagde Ratcliffe ved sig selv, „fordi jeg fandt han lignede en gammel Bekjendt — men havde Georg Robertsons Fader levet i Nærheden af den gode Herres Moder, saa veed nok jeg hvad jeg vilde baade tænke og troe, saa høit han end sætter Næsen i Veiret.“

Da Sir Georg var alene i Værelset med Butler, lod han sin Tjener bringe dem Thee og Kaffee, og spurgte derpaa, efter at have betænkt sig et Par Minuter, sin Gæst om hvorlænge det

var siden han havde havt Efterretning hjemme fra. Butler blev noget forundret over dette Spørgsmaal, og svarede: „at det var en temmelig Tid siden han havde faaet Brev fra sin Kone, da hun ikke holdt meget af at skrive.“

„Ja,“ sagde Sir Staunton, „saa maa jeg være den første, der meddeler Eder den Efterretning at, efter at I er reist hjemmefra, er Eders fredelige Opholdsstед bleven foruroeliget noget. Hertugen af Argyle havde nemlig havt den Godhed, at tillade min Kone at opholde sig i Jagthuset paa Roseneath et Par Maaneders Tid denne Sommer, men hun har forladt dette Sted, og er tagen ind i Præstegaarden, for, -som hun siger, at være Gedderne nærmere, hvis Melk hun skal betjene sig af; men i Grunden, formoder jeg, for at nyde Mistress Butlers behagelige Omgang, hvis Selskab hun foretrak for den agtbare Herres, der forretter Inspecteurtjenesten paa Hertugens Gods.“

Butler svarede hertil, at han ofte havde hørt baade den afdøde og den nuværende Hertug tale med megen Høiagtelse om Lady Staunton, og han glædede sig over at En af hine Mandes Venner vilde tage til Takke i hans Huus — dette vilde kun være en høist ubetydelig Gjengjæld for de mangfoldige Naadesbeviisninger, de havde modtaget af begge Hertugerne.

„Det vil derfor ikke gjøre Lady Staunton og mig mindre til Eders Skyldnere for denne gjæstevenskabelige Modtagelse, min Herre,“ sagde Sir Georg. „Maa jeg spørge, naar I agter at begive Eder paa Hjemveien?“

„Om to Dage,“ svarede Butler, „vare hans Forretninger ved Landemødet tilendebragte; og saasnart han ogsaa havde bragt sine øvrige Anliggender i Byen i Rigtighed, ønskede han at komme affied saa snart, som mueligt — men han skulde føre med sig en betydelig Sum i Obligationer og rede Penge, og vilde derfor ble til han kunde komme til at reise ifølge med et Par af sine Embedsbrødre.“

„I følge med mig vil I være sikkrere,“ svarede Sir Georg; „og jeg tænker at kunne komme til at reise i Morgen eller Overmorgen. Vil I bære mig med Eders Selskab paa Veien, tør jeg paatage mig at svare for, at I uden Fare skal komme med Eders Medhavende til Præstegaarden, saafremt I ellers vil tillade mig at tage ind til Eder der.“

Butler tog med Taknemlighed mod dette Tilbud; strax bleve de nødvendige Anstalter truffet, og En af Sir Georgs Tjenere sendt iforveien, for at underrette Præstegaardens Beboere herom; og snart udspreddes nu det Rygte, at Præsten var

paa Hjemveien tilligemed en riig, fornem engelsk Herre, og bragte med sig alle de Penge, han behøvede til at betale sin nye Eiendom med."

Denne pludselige Beslutning at reise til Knocktarlitie havde denne Aftens Tildragelser bragt Sir Georg til at fatte. Han følte snart at han havde været for meget, ved at komme disse Steder saaner, der havde været Vidner til hans dumdriftige Voldsgjerninger, og af egen Erfaring kjendte han Ratcliffes fine Næse altfor godt, til at han skulde have Lyst til at støde endnu engang paa ham. De to næste Dage holdt han sig altsaa hjemme, under Paaskud af, at han ikke befandt sig vel, og tog skriftlig Afsked med sin høie Ven, Regjeringsrepræsentanten, hvorhos han angav som Grund til sin ufornødentlige, hurtige Afreise, at han vilde benytte Leiligheden til at gjøre Følgeskab med Herr Butler. Med sin Kommissionær havde han en lang Samtale, betræffende Annaple Bailjou; og Retspersonen, der tillige havde med Familien Argyles Sager at bestille, lovede at samle alle de Underretninger, han ved Hjælp af Ratcliffe eller andre Personer, kunde indhente om hiint Qvindes menneske og det ulykkelige Barns Skjæbne, og saasnart han fik nogen opdaget, der syntes at kunne være af ringeste Bigtighed, da strax at sende et Snarbud til Knocktarlitie desangaaende. Derhos

deponerede Sir Georg en betydelig Sum Penge hos denne Mand, for at befordre Sagens Fremme, og paalagde ham ikke at spare nogen Udgift; saa at han nu kunde stole paa, at Vedkommende vilde gjøre sig al muelig Umage for at opfylde hans Ønske.

Reisen, som begge Svogrene gjorde i Selskab med hverandre, skaffede Sir Staunton flere Besøgeligheder, end han havde ventet. Sig selv til Trods følte han sig dog lettere om Hjertet, da han havde tabt Edinburghs Laarne af Sigte; og Butlers aabne og naturlige Omgang og Væsen var saare vel flirket til at ferjage de tungsindige Betragtninger fra hans Sjæl. Han begyndte endog at overveie om der ingen Muelighed skulde være i at faae sin Kones Familie til at boe i Sogneresidenten i Billingham; det eneste, der kunde være i Veien derfor mente han, var fra hans Side, at skaffe den nærværende Præst et endnu fordeelagtigere Kald, og fra Butlers, at han maatte gaae over til den engelske Kirke — dog fra den Side, troede han, kunde der vel ingen betydelig Hindring tænkes, og saaledes vilde han faae dem i Nærheden af sig. Vel var der ingen Tvivl om, at det maatte være en pliintlig Jølelse for ham at see saa tit Mistress Butler, som jo kjendte hele hans hemmelige Historie til Punkt og Prikke; men havde han hidtil

ingen Grund havt til at beskylde hende for Alabemundethed, saa vilde han jo da faae end mere Aarsag til at stole paa hendes Taushed. Derved vilde desuden, tænkte han, hans Kone komme til at blive i bedre Lune, og mere fœielig mod ham, thi undertiden plagede hun ham nu temmelig meget med sin Paaastand at ville blive i Byen, naar han ønskede at tage ud paa Godset, da hun foregav til Grund, at hun paa Willingham ganske manglede Selskab — „Madam, De finder jo Deres Søster der,“ vilde han da kunne sige til hende, og saaledes gjendrive hiin hendes ellers grundede Indvending.

Han udforskede nu derfor Butler i denne Henseende, og spurgte ham hvad han syntes om et engelsk Præstekald paa tolv hundrede Punds aarlige Indkomster, hvorved der dog vilde paaligge ham den Forpligtelse, at omgaaes nu og da en Raboe, hvis Sundhed ikke var den bedste, og hvis Sindstilstand ei heller var stedse ganske eens? „Han vilde vel,“ sagde han videre, „af og til støde paa en meget lærd og duelig Herre, der var Præst i den catholske Kirke; men det stolede han paa vilde ikke være nogen uovervindelig Hindring fra hans Side, da han jo selv var en saa oplyst og liberaltænkende Mand. — „Hvad vilde I vel svare

hertil Herr Butler," spurgte han, „saafremt man gjorde Eder saadant Tilbud?"

„Eigefrem, at jeg ikke kunde modtage det," svarede Herr Butler; jeg finder mig ikke besejret til at indlade mig i at undersøge de forskjellige Tvistpuncter, der finde Sted mellem de to Kirker; men jeg er selv opdragen i den, jeg nu bekjender mig til, har modtaget dens Præsteindvielse, finder mig fyldestgjort ved dens Lærdomme, og vil leve og døe under det Banner, jeg har svoret til."

„Hvormeget indbringer da vel det Kald Eder, I nu har?" spurgte Sir Georg — „I maa ikke tage mig min Dristighed ilde op."

„Omtrent et hundrede Pund om Aaret, det ene Aar med det andet, foruden de tilfældige Emolumenter."

„Og I kan dog betænke Eder paa at bortbytte det for et, der indbringer 1200 Pund, uden at I antager nogen synderlig Forskjel at finde Sted mellem de to Kirker, den skotske og engelske."

„Derom, Herre, har jeg endnu ikke yttret nogen afgjørende Mening; de kan begge være gode, og Akademidler frembyde de sandelig begge, men ethvert Menneske maa handle efter egen bedste Indsigt. Jeg haaber jeg har virket, og endnu fremdeles skal vedblive at virke for Religionen i mit hollandske Segn; og det vilde være høist usfor-

lig gjort af mig, dersom jeg, for Bindings Skyld, forlod min Hjord i Ørkenen. Men endogsaa med Hensyn til de timelige Fordele, I omtalte, Sir Georg, maa jeg sige Eder at vi med vore hundrede Pund aarlig hidtil har skaffet os Føde og Klæder, og aldrig savnet nogen Nødvendighed; Arven efter min Svigersfader og andre Midler have forøget mine Indkomster med en togange saa stor Sum, som jeg ikke indseer hvorledes vi skal kunne forbruge. — Da vi nu saaledes hverken kan eller ønsker at opbruge 300 Pund om Aaret, saa vil jeg overlade det til Eder selv at dømme, om det vilde være klogt gjort at søge at faae fire Gange saameget.“

„Det er Philosophie,“ sagde Sir Georg; „sligt har jeg vel hørt tale om, men aldrig seet det før nu.“

„Det er kun almindelig sund Mennekkesforstand,“ svarede Butler, „der stemmer mere overeens med Philosophiens og Religionens Sætninger, end Pedanter og Sværmere ville indrømme.“

Sir Georg bragte nu en anden Gjenstand paa Bane, og talte ikke mere om hiint Forslag. Saa mageligt Kjøretøi de end havde, syntes han dog saa udmattet af Reisen, at han var nødt til at blive liggende en Dag over i en liden Glemme, kaldet Mid-Casder, hvor de da gjorde Holdt forstegang

efter at de vare reiste fra Edinburgh. Dagen derpå efter naaede de først Glasgow; saa langsomt gik det med dem.

De reiste nu ned ad Dumbarton til, thi der havde de besluttet at ville lade Bognen blive tilbage, og tage en Baad, der kunde bringe dem hen til Nærheden af Præstegaarden, saasom Gare-Loch laae imellem dem og denne, og det desuden ikke var godt mueligt at benytte sig af saadant Kjøretøi paa Veiene i de Egne. Sir Georgs Kammer-tjener og en anden Betjent fulgte dem; de øvrige bleve tilbage ved Bognen. Just som de vare blevene færdige med at bringe alt dette i Orden, hvilket først skede henimod Klokken fire om Eftermiddagen, ankom et Snarbud fra Sir Georgs Korrespondent i Edinburgh med et Brev; han aabnede det, læste det med Opmærksomhed, og syntes at blive sat i megen Bevægelse ved dets Indhold. Brevet var blevet affendt kort Tid efter at de havde forladt Edinburgh, men Budet havde ikke truffet paa de Reisende, saasom han kom igjennem Mid-Calder om Natten, og forseilede Hensigten af sin Sendelse da han ankom til Roseneath før de. Han var nu paa Tilbageveien, efter at have ventet mere, end fire og tyve Timer forgjæves. Sir Georg Staunton skrev uopholdelig et Svar tilbage med ham, gav ham gode Drikkepenge, og paalagde ham ikke

at hvile, før han havde leveret Brevet i hans Korrespondents Hænder.

Baaden havde imidlertid ventet en heel Time paa dem, og nu gik de endelig ombord. Det gik temmelig langsomt med deres Søefart, da de maatte roe den hele Wei, og meget ofte lige mod Strømmen; imidlertid udspurgte Sir Georg Staunton Butler om de høilandste Røvere, der havde foruroeliget disse Egne siden Aaret 1745. Butler underrettede ham om at mange af disse Mennesker ikke var egentlige Høilandere, men Kjedelstikkere, Latere, og andre sige Folk, der ingen Udsigt havde til at ernære sig, og derfor benyttede sig af den Forvirring, der var opkommen ved Borgerkrigen, Bjergboernes almindelige Misfornøielse, og Politiets flette Forsætning, der gjorde dem det mueligt at drive deres Røverhaandtering med største Dumdriftighed. Sir Georg spurgte ham dernæst om deres Levemaade og Sæder, om de ikke stundom ved ædelmodige Handlinger gjorde deres lastefulde Fremfærd god igien, og om de ikke besad saavel de Dyder, som de Laster, der ere vilde Folkeslag egne?

Butler svarede, at man vel stundom opdagede hos dem en Gnist af Ædelmodighed; men det var kun sjelden Tilfældet, og man torde ingensunde sætte Lid til sige pludselig opblussende Følelser.

Bed denne Anledning kom han, da Sir Georg med en angstelig Videbegjærlighed, der satte Butler i Forundring, vedblev at forlange Underretning om disse Materier, til ogsaa at nævne Navnet Donacha Dhuna Dunaigh, som allerede Læseren kjender. Sir Georg lyttede med hæftig Deeltagelse til dette Navn, som om han følte en ganske særdeles Interesse derved. Han udspurgte Butler om de ubetydeligste Omstændigheder betræffende denne Mand, hvor stor hans Bunde var, og hvorledes de saae ud, der henhørte til denne. Herom kunde Butler ikke give ham synderlig megen Underretning. Manden havde et Navn blandt de lavere Klasser, men hans Foretagende var der blevet gjort mere af, end det virkelig fortjente; han havde for det meste een eller et Par Karle med sig, men flere, end tre eller fire, forlangte han ikke at commandere over. Forresten vidste han ikke ret meget om ham, og det lidet Bekjendtskab han havde til Personen, var ikke af den Beskaffenhed, at han kunde ønske at lære at kiende ham næiere.

„Da skulde jeg dog nok ønske at faae ham at see een af disse Dage.“

„Det vilde være forbundet med Fare, Sir Georg, undtagen I mener at see ham lide sin fortjente Straf, og det er dog et sørgeligt Syn.“

„Skulde man straffe ethvert Menneske efter

Fortjeneste, hvem gik saa vel frie for Svøben? Men jeg taler i Gaader til Eder. Snart skal jeg paa en tydeligere Maade forklare mig herover, naar jeg først har talt med Lady Staunton angaaende denne Sag. Roer til, Karle," sagde han til Roerfolkene, „det trækker op til Storm."

Virkelig syntes ogsaa alt at bebude et nære forestaaende Uveir: Luften var tung og trykkende, sorte Skyemasser hævede sig langsomt frem i Vesten, bebræmmede af den nedgaaende Sol med ildrøde Kanter, og med rædsom Stilhed syntes Naturen at vente paa Tordenskyens Brud, som den til Døde dømte Soldat venter paa Salven, der skal strække ham til Jorden. Store Regndraaber faldt af og til, og nødte Herrerne til at tage Waadsmandskapperne paa; men Regnen hørte snart op igien, og en trykkende Hede, der ellers er saa sjelden i Skotland paa den Mårtid, tvang dem strax til at tage den af. „Der er noget høitideligt ved dette langsomt optrækkende Uveir," sagde Sir Georg, „man skulde troe det ventede paa en eller anden vigtig Begivenhed paa Jorden, for at bryde løs med sit forfærdelige Bulder."

„Alf," svarede Butler, „hvad er vel vi Mennesker, at Naturens evige Love skulde rette sig efter de ubetydelige Begivenheder, der tilføie os Død eller Lidelse? Tordenskyen vil bryde, naar

den ikke længer kan rumme den brændbare Materie, enten saa, i det Dieblis, en Geed styrter ned fra Arrans Klipper, eller en feirrig Helt falder paa Grens Mark."

"Det er dog en behagelig Tanke at see dette fra et andet Synspunct," svarede Sir Georg, "og at betragte Mennekelivets Skjæbne, som det Hovedpunct, hvorum den hele store Maskine dreier sig. Det er os en ubehagelig Tanke, at vort Liv skal heurinde og synke ned i Forgjængelighedens Hav, ligesom disse store Regndraaber, der for et Dieblis frembringe en kredsformig Bevægelse paa Vandflaaden, og saa blive for evig til intet."

"Til intet! — nei, vi skal ikke, vi kan ikke blive for evig tilintetgjorte," sagde Butler, med et Blik mod Himmelen; "Døden kan forandre os, men opløse os ganske formaaer den ikke; den er ikkun Begyndelsen til en nye Tilværelse, hvis Bestaaffenhed vil svare til vore Gjerninger paa Jorden."

Medens de saaledes syffelsatte sig med disse vigtige Materier, hvortil det sig mere og mere nærmende Uveir saare naturlig ledte dem, truede deres Reise med at ville blive mere kjedsommelig for dem, end de havde ventet, da hæftige Raskvinde satte Bugten i Dyrer, og hundrede Folkene fra at Sængler i Edinburgh IV.

bruge Mærerne med Kraft. De maatte endnu gjøre et Slag udenom et fremspringende Næs, for at naa det almindelige Landingssted; men Baaden var tung og der var grundt Vand, saa der lod til at ville gaae saa lang Tid med, at Stormen nødvendig maatte komme over dem.

„Kunde vi ikke gaae i Land paa denne Side af Næsset, og der søge Lye?“ spurgte Sir Georg.

Butler vidste ikke af noget Landingssted, i det ringeste ikke noget, hvor man kunde komme op over Klipperne, der bedækkede Stranden.

„Tænk Jer om,“ sagde Sir Georg igjen; „Stormen vil blive voldsom.“

„Lys — vie,“ sagde en af Baadsmændene, „see der ligger Smuglerbugten, som vi kalder den — men vi tør ikke lade Præsten vide noget derom; og jeg er heller ikke vis paa om jeg kan styre Baaden sikkert derind, for Bugten er fuld af Stene og Grunde.“

„Styr paa,“ sagde Sir Georg, „saa gier jeg Jer en halv Guinee.“

Den gamle Søemand greb i Roerpinden, og bemærkede, „at hvis de kunde komme derind, gif der en brat Stie op fra Stranden, og efter en halv Times Tid kunde de saa være i Præstegaarden.“

„Er I vis paa, I kjender Veien?“ spurgte Butler den Gamle.

„Ja, for femten Aar siden kjendte jeg den rigtig nok bedre, dengang Dandie Wilson kom her i Bugten med sin nette lille Lugger. Jeg husker nok, at Dandie havde med sig en ung, vild Engelskmand, som de kaldte —“

„Hold Munden og pas paa Roeret,“ raabte Sir Georg, „J sætter os lige paa Mollestenen! — bring den hvide Klippe der i Linie med Kirke-taarnet.“

„Det var som Fanden!“ sagde den Gamle, studsende — „Jeg troer Eders Velbaarnhed kjender Farvandet ligesaa godt, som jeg selv — J har havt Eders Næse ved Mollestenen forend i Dag, mærker jeg.“

Imidlertid vare de komne ind i den lille Bugt, der laae skjult mellem Fjeldene, og var saa omgivet paa alle Kanter af Grunde og sjunkne Klippestykker, at Ingen, uden de, der kjendte nøie dette Farvand, kunde opdage den eller komme den nær. En gammel, beskadiget Baad laae allerede trukken op paa Stranden inderst inde i Bugten, mellem endel Træer, for at den ei skulde blive seet.

Da Butler fik Pje paa dette Fartsel, sagde han til sin ledsager: „J kan ikke forestille Eder, Sir Georg, hvormegen Umage det har kostet mig, at faae mine siakels uvidende Cognesfolk overbe-

sliste om, hvor strafværdig og farlig denne Smughandel er, omendkjøndt De selv kan see alle de skadelige Følger deraf med Deres egne Øine. Jeg veed ikke noget, der har saa saare fordærvelig en Indflydelse paa deres moralske Karakter og religiøse Grundsætninger."

Sir Georg tvang sig til med dæmpet Stemme at sige noget om Ungdommens Hang til eventyrlige Foretagender, og at der ingen Tvivl kunde være om, at mangfoldige af dem kom til bedre Eftertanke, naar de bleve ældre.

"Nei, det er kun saare sjelden Tilfældet; Herre," svarede Butler ham. "Har de taget virksom Andeel i Sligt, og især hvis de have været med ved de voldsomme og ofte blodige Dp-trin, som deres Haandtering naturligen bringer med sig, saa har det, tilde eller tidligt taget en sørgelig Ende med dem; det har jeg altid bemærket. Vor egen Erfaring, saavelsom Skriftens Ord, Sir Georg, lærer os, at Ulykke skal naae Voldgjerningsmanden, og at det blodtørstige Menneſke ikke skal leve længe paa Jorden — men støt Eder ved mig, saa skal jeg hjælpe Eder i Land."

Sir Georg trængte ogsaa virkelig til hans Bistand, thi Erindringen om hans forrige Wandel opvagnede med fuld Styrke hos ham, ved Synet

af denne velbekjendte Bugt. I det de steg i Land, hørte de et fjernt Lordenskrald.

„Det er et Forvarsel, Hr. Butler,“ sagde Sir Georg.

„Et godt Forvarsel,“ svarede Butler smilende — intonuit lævum.“

„Baadsfolkene bleve befalede at skynde sig af alle Kræfter med at komme udenom Ræffet til det almindelige Landingssted; begge Herrerne, ledsagede af Tjeneren, gik ad en smal, ubanet Stie gjennem en tyk Kratsskov, ad Præstegaarden til, hvor Damerne ventede dem med ængstelig Belymring, saasom Sir Georgs Brev havde givet dem Haab om, at de allerede den foregaaende Dag skulde have faaet dem at see. At dette ikke skede, kom deraf, at de Rejsende havde opholdt sig hiin Dag over i Calder.

Ganske uventet lod Kapitain Duncan sig see i Præstegaarden, med tolv haandfaste Karle, alle klædte og bevæbnede paa hollandsk Viis.

„God Morgen, Lady Staunton — staaer vel til, vil jeg haabe? — God Morgen, god Morgen, gode Madam Butler; jeg maa bede Eder være af den Godhed, at give Befaling til, at disse Karle faae noget at spise og drikke; thi vi har været ude i Morges før Daggrye, og strejft om ved Sæe og Morads, og ligemeget har vi udrettet — Tanden annamme sligt!“

Med disse Ord satte han sig ned, skod sin Brigadeerparah tilbag, og tørrede sig i Vand, med en saare vigtig Mine, uden i ringeste Maade at lade sig anfagte af Lady Stauntons udtryksfulde, misbilligende Blik, hvorved hun vilde lade ham forstaae, at han tog sig lidt vel mange Frisheder.

„Nogen Trøst er det dog for en Mand, naat han har havt et suurt Arbeide for,“ sagde Kapitainen, i det han med en høflig Mine henvendte sig til Lady Staunton, „at det er skeet i en smuk Dames Tjeneste, eller i en smuk Dames Mands, thi det kommer da ud paa eet — at gjøre Manden en Tjeneste er ogsaa at tjene Konen, det veed Mistress Butler nok.“

„Jeg maa sige,“ svarede Lady Staunton, „siden det lader til at være mig, Eders Artighed skal gjælde, at jeg er meget nysgjerrig efter at vide, hvad Andeel jeg eller Sir Georg kan have havt i Eders Foretagende denne Morgen.“

„Saa, for Gandsen! — o, det er sandelig dog alt for grusomt, naadige Frue — som om det ikke var skeet efter udtrykkelig Befaling af Hans Naades respectable Agent og Kommissionær i Edinburgh, som sendte mig Fuldmagt til at gjøre Jagt paa og gribe Donacha Dhuna Dunaigh, og stille ham for min egen og Sir Georg Stauntons Dom

stoel, for at han kan faae sin forskyldte Løn, jeg mener Galgen, hvilken han da ogsaa fuldeligen har fortjent, ved at indjage Eder, Madam en saadan Skræk, saavelsom ogsaa for mindre betydelige Ugjerninger."

"Indjaget mig Skræk!" svarede Lady Staunton; „jeg har jo ikke skrevet Sir Georg et eneste Ord til om Begivenheden ved Bandsalbet."

"Da maa han have faaet det at vide af andre; for hvad andet kunde gjøre ham det saa magtpaaliggende, at faae fat paa denne Kjeltring, at jeg her maa vade igjennem alle de Moradser og Moser her er i det hele Land, for at faae Fingre paa ham, ligesom om jeg vilde gjøre en fordeelagtig Fangst ved at gribe ham, da dog Enden paa Legen let kunde blive, at jeg fik en Kugle for Panden."

"Kan jeg virkelig troe, at det er efter Sir Georgs Ønske, I er bleven sendt afsted, for at gribe denne Karl?"

"Bed Gud, det er ikke skeet, uden for at efterkomme Hans Velbaarnheds Ønske; for mig maatte det stakkels Dyr gjerne gaaet i Fred og Roe, saalange han ikke angreb Hertugens Distrikt; men sund Mennekkesforstand tilfiger jo, at han baade maa gribes, og hænges op ovenikjøbet, saasnart en fornem Herre, der er Hertugens Ven, ønsker

det. — I Nat fik jeg en Stafette herom; strax sendte jeg Bud til en halv Snees raske Karle, lod dem tage deres Høilandsdragt paa, og saa satte vi ud i Morges, før Solen randt."

„Men hvor turde I lade dem klæde sig saaledes Kapitain," spurgte Johanne, "da I jo dog veed, der er udstedt en Parlamentsact, som befaler, at ingen maa gaae i høilandsk Dragt?"

„Na, ikke andet — bryd Jer aldrig om det, Mistress Butler — Det er jo ikke mere, end to, tre Aar siden Forordningen kom ud, og hvad behøver saa vi at bekymre os om den her endnu? Desuden hvor er det mueligt for Karlene, at klavre op ad Bakkerne med disse forbandede Buxer paa — jeg kan ærgre mig en Gulsot paa Halsen, naar jeg seer det! — Nu tænkte jeg da, at jeg kjendte alle Donachas Smuthuller til Punkt og Prikke, og jeg kom hen til det Sted, hvor jeg kunde vide han havde været i Gaar, for jeg saae endnu Løvet, som Vasket havde havt at ligge paa, der laae endnu Aske og Ild efter dem. Jeg kan tænke, de har ovre fra Ven faaet Nys om, hvad der var paa Færde; og saa streifede jeg gjennem hver en Dal og hver en Bjergkloft, som om jeg gik paa Snigjagt efter Raabulke; men ikke saa meget som Tilgen af hans Kjole fik jeg Pie paa — Ganden tage ham!"

„Saa er han vist gaaet ned ad Bugten, ad Cowal til,“ sagde David; og Ruben, der havde været tidlig om Morgenens ude i Skoven efter Bær, bemærkede, „at han havde seet en Vaad ligge udenfor Smughandlerbugten,“ et Sted, som Drengene ret godt kjendte, kjendt deres Fader, der ei gjorde saadanne Streiftog omkring, ikke vidste af det at sige.

„Saa vil jeg, ved Gud,“ sagde Kapitainen, ikke opholde mig længere her, end til jeg faaer druffet mit Glas Grog; thi det er meget rimeligt, at de nu ere i Skoven. Donacha er en snue Hund; han har sagtens tænkt, at ingen vilde falde paa at søge ham saa nær herved. Nu maa jeg da bede mine Damer undskyldte, at jeg saasnart forlader dem; jeg skal komme tilbage, saasnart som mueligt, og bringe Eder Donacha enten levende eller død, eller i al Fald hans Hoved, hvilket sagtens vil være ligesaa godt. Og saa haaber jeg, at tilbringe en moersom Aften i Selskab med mine Damer, og at faae Revange over Hr. Butler for det Spil Schak, han forleden vandt fra mig — han vil upaatvivlelig snart være her, for ellers faaer han sig en vaad Troie; det trækker stærkt op, seer jeg.“

Med megen Skraben og Bulken, mange Undskyldninger for at han maatte forlade dem (hvilket

blev ham af ganske Hjerter tilgivet), samt Forsikringer om, at han snart vilde være hos dem igjen (hvorum Mistress Butler aldeles ikke tvivlede, saalænge der var noget tilbage af hendes gode gamle Brændevin) — tog Duncan Afsted med Damerne, forlod Præstegaarden, samlede sine Karle, og traskede rasst afsted gjennem den tykke uvejsomme Skov, der laae mellem Dalen og Smuglerbugten. David, der for sin Raskhed og Mod, var særdeles yndet af Kapiteinen, tog Leiligheden iagt, og sneg sig efter ham, for at følge denne store Mand paa hans Streiftog.

Femtende Kapitel.

— „Jeg lod Dig komme,

At Talbots Navn i Dig opfriskes kunde,
Naar saftløs Alderdom, og Kranten Svaghed
Paa Smertens Leie havde strakt din Fader.

Men, o, I fiendiske, uheldsvangre Stjerner!”

Henrik den Sjette.

Duncan og hans Flok vare ikke komne ret langt paa Veien ad Smuglerbugten til, før de hørte et Skud falde, og strax efter endnu et Par. „Her

maa være nogle forbandede Kjeltringer efter Raadby-
rene," raabte Duncan, „hav Vinene med Jer,
Karle."

Derpaa hørte de Sværdeklang, og Duncan
ilste nu derhen med sine Myrmidoner, og sandt
Butler og Sir Georgs Ljenerer overmandede af fire
Røvere. Sir Georg selv laae henstrakt paa Jor-
den, med det dragne Sværd i sin Haand. Dun-
can, der var saa kjæk, som en Løve, affyrede strax
sin Pistol mod Anføreren, drog sit Sidegevær,
kaldte sine Mænd til Angreb, og rendte sin Kaarde
gjennem den af Røverne, som han havde først saa-
ret, hvilken ingen anden var, end Donacha Dhuna
Dunaigh selv. De andre Banditter bleve let over-
mandede paa en ung Dreng nær, der gjorde en
for hans Alar beundringsværdig Modstand, og en-
delig med megen Møie blev tvungen til at over-
give sig.

Saa snart Butler var bleven udfriet af Rø-
vernes Vold, ilste han hen til Sir Georg Staun-
ton, for at hjælpe ham op, men han var allerede
ganske livløs.

„Et svart Uheld," sagde Duncan; „det blif-
ver nok det bedste, at jeg gaaer i Forveien, og
forbereder Damerne derpaa. Hør David, min
brave Dreng, du har i Dag for første Gang lug-
tet Krudt, tag nu mit Sværd, og afhug Dona-

ches Hoved; det vil være en god Øvelse for dig til du engang skal til at gjøre det samme med et levende Menneske — eller nei, lad det være, siden din Fader ikke vil have det; lad ham ligge, det vil maaskee være Lady Staunton en større Satisfaction at see Karlen saa lang, som han er; og jeg haaber, hun vil vise mig den Gunst at indrømme mig, at jeg med Raskhed og Kjæthed forstaaer at hævne en Gentlemans Død."

Dybere Indtryk gjorde denne Uddragelse ikke paa Kapitain Duncan, der, ifølge sin høilandiske Kultur og Opdragelse, ansaae denne blodige Stjærmydsel for en ubetydelig Ting, der ikke var værd at gjøre Ophævelser over.

Vi vil her ikke gjøre noget Forsøg paa at beskrive den aldeles modsatte Virkning, denne ulyksalige Begivenhed gjorde paa Lady Staunton, da det blodige Legeme blev bragt til Præstegaarden, hvor hun ventede at omarme ham frisk og sund. Alt andet glemte hun nu, undtagen at han var hendes Ungdoms Elsker; og at, hvor store end hans Feil havde været i Verdens Øine, havde han dog mod hende aldrig vliift andre, end saadanne, der reiste sig fra Foranderlighed i Lune og Sindsforsatning; en nødvendig Følge af den ubeskrivelig vanskelige Crilling, hvori han befandt sig. I de hæftige Udbrud af hendes Sorg yttrede

hun hele sin Karakters voldsomme Hæftighed; det ene Skrig udstødte hun efter det andet, og den ene Alsmagt fulgte paa den anden. Den samme Johanne maatte anvende al Forsigtighed, for at hindre hende fra i disse heftige Udbrud af Fortvivelse at røbe Ting, som det var af yderste Bigtighed at holde hemmelige.

Endelig afløste Taushed og Udmattelse dens vilde Afspændighed, og Johanne stjal sig nu til hemmelig at tale med sin Mand, og opfordrede ham til at forekomme Kapitainens Indblanding, ved, i Lady Stauntons Navn, at tage den Afledes private Papirer under sit Bærg. Til sin største Forbauselse erfoer Butler nu for førstegang, hvilken nær Forbindelse der fandt Sted mellem Johanne og Lady Staunton, hvilken bemyndigede ham til, ja gjorde det nødvendigt, at hindre en Fremmed fra at komme til Kundskab om de særdeles Familieforhold her fandt Sted. I dette vigtige, afgjørende Øieblik viste Johanne sin hele Besindighed og Sjælsstyrke. Medens Kapitainen ved et temmelig langvarigt Maaltid vederbørgede sig efter Dagens Møie, og derpaa holdt et kjedsommeligt Forhør, baade paa Engelsk og Galisk, over samtlige Fanger, og dem, der havde været Vidner til denne sørgelige Begivenhed, benyttede hun Leiligheden til at aflade sin Svogers affjælede Reges-

me, og faae det ordentlig henlagt. Alf Crucifixet, Rosenkrandsen og den Haarskjorte, han bar paa sin Krop, saae hun nu, at Samvittighedsnag havde forledet ham til at antage den Religion, ifølge hvis Sætninger, man med legemlige Piinsler kan ud-
sone Sjælens Synd. Ifølge sin nære Forbindelse med den Afdøde, tog Butler ikke i Betænkning at aabne og gjennemlæse den Pakke Papirer, Sir Georg ved et Snarbud havde faaet fra Edinburgh, og han fandt her nye og i høi Grad forbausende Oplysninger, der bragte ham til at takke Gud, at han havde grebet til saadanne Forholdsregler.

Katcliffe, der havde næie Bekjendtskab med alle Slags Forbrydelser og Forbrydere, og blev tilskyndet ved den lovede Belønning, saae sig snart istand til at komme paa Spoer efter Barnet, der var blevet de uhykkelige Forældre berøvet. Den Kvinde, som Meg Murdockson havde solgt den uhyksalige Dreng til, havde taget ham med sig paa sin Omflakken og Tiggervandring, indtil hun, da han var en syv til otte Aar gammel, solgte ham til Donacha Dhuna Dunaigh, hvilket Katcliffe havde faaet at vide af en af hendes Kammerader, der sad arresteret i Løgthuset i Edinburgh. Dunacha, der var dreven i alle muelige Forbrydelser, var undertiden Kommissiønær ved en frygtelig Handel, der paa den Tid blev dreven mellem Skotland og Amerika;

for at skaffe Slaver til Plantagerne, da Seelen-
verkoperne, som de kaldtes, i denne Hensigt, bemæg-
tigede sig baade Mænd og Qvinder, men især unge
Drengebørn. Her tabte Ratcliffe Drengen af
Sigte, men han tvivlede ikke paa, at Dunacha
Dhujo kunde give tilstrækkelig Underretning om ham.
Den forhen tit omtalte Retsperson affendte derfor
et Tilbud med et Brev til Sir Georg Staunton,
og et andet til Kapitain Knockdunder med hos-
lagt Fuldmagt til at gribe Donacha, og Anmod-
ning om at gjøre alt, hvad han kunde, i denne
Hensigt.

Da Butler havde erfaret dette, bemestrede de
sorgeligste Alnelser sig hans Sjel, og han udbad
sig nu af Kapitainen at maatte faae det optagne
Forhør at see, hvilket, efter nogle Indvendinger,
blev ham indrømmet. Dette, tilligemed nogle faa
Spørgsmaal, han gjorde den ældste af Fangerne,
bestyrkede snart Butler i hans sorgelige Formod-
ninger. Uden at indlade os i Biomstandighederne,
ville vi her meddele Læseren det Vigtigste af hvad
han saaledes opdagede.

Dhunacha Dhu havde virkelig kjøbt Effies
ulykkelige Barn i den Hensigt, at sælge det til de
amerikanske Kjøbmænd, som han pleiede at forsyne
med saadanne Slagtoffere. Men der tilbød sig for
Tiden ingen Leilighed dertil; og Drengen, der var

bekjendt under Navn af: Piberen, vakte imidlertid nogen Deeltagelse endogfaa hos dette raae og vilde Menneſke, maaskee fordi hun opdagede hos ham nogle Glimt af ſamme hevnghjærrige, uforſarrede Aand, der beſjælede ham ſelv. Naar Dhumacha ſlog eller truede ham — hvilket gik meget ofte paa — ſvarede han ikke med Klager og Bønner, ſom andre Børn, men med Eder og Trudſler om Hævn — han beſad desuden alle de vilde Egenskaber, ved hvilke Woggarwolfs Bueſvend, havde vundet ſin Herres Underſt:

„Lig vilde Dreng, i Røverlag opdragen,
Han drøie Viſer ſang, beed hvast med Skjæmt,
Dg ſtat til Bunds bredfulde Bæger ud,
Stout, ſom var han en Mand, og ingen Dreng.“*)

Kort — Piberen var, ſom Donacha udtrykkede ſig, Gændens egen Vugle, og han beſluttede derfor, aldrig at ſtille ſig ved ham. Som en Følge heraf hørte denne fra ſit ellevte Aar af til hans Bænder, og tog ofte Deel i dens Voldsghjærninger. Den ſidſte af diſſe var en Følge af de Efterføgelſer, ſom Piberens virkelige Fader lod anſtille efter den Perſon, ſom hiin var vant til at betragte ſom ſaadan. Donacha Dhu var i den ſeñere Tid bleven ſat noget i Frygt ved de ſtrængere Forholdsbegreber, man havde begyndt at tage mod

*) I Miſtreſs Baillies Sørgespil; Eſthwald.

Mennesker af hans Haandtering. Han mærkede godt, at det vilde være ude med ham, naar Raptain Knockdunder tilfældigviis skulde ophøre med at see gjennem Fingre med ham, og han besluttede derfor at forlade Landet paa en Slup, der tilhørte eet af hine Seelenverkoopers Skibe; men først vilde han dog udføre et drifstigt Boveslykke.

Røverens Begjærlighed var bleven end mere vakt ved Efterretningen om, at en riig engelsk Herre havde i Sinde at komme til Præstegaarden — han havde heller ikke glemt hvad Piberen havde fortalt ham om Guldet i Lady Stauntons Børs, eller sit hævnjærrige Had mod Præsten; hvortil kom, at han nærede det Haab tillige at kunne bemægtige sig alle de Penge, som Præsten, ifølge det almindelige Rygte, der gik i Egnen, bragte med sig fra Edinburgh. Medens han overveiede hvorledes han bedst skulde kunne iværksætte dette Forehavende, fik han fra een Kant Underretning om at Skibet, hvormed han vilde gaae bort, skulde strax seile ned fra Greenock; fra en anden Kant, at Præsten og en riig engelsk Herre, med en meget betydelig Sum Penge, bleve ventede i Præstegaarden følgende Dags Aften; og fra en tredie, at han maatte forlade, saa snart, som muligt, sine Smuthuller, og sætte sig i Sikkerhed,

saasom Raptain Duncan anden Dags Morgen vilde gjøre Jagt paa ham i Dalen med en Flok af sine Mænd. Donacha lagde nu sin Plan med Klogskab og Hurtighed. Han indskibede sig tilligemed „Viberen“ og et Par andre af sin Bände (som han halvt om halvt havde besluttet at sælge til Seelenverkooperne) og sirede ad Smuglerbugten til. Her vilde han i den tilgrændsende Skov holde sig skjult til Mørket faldt paa, da han meente at Ingen vilde søge ham saa nær ved en beboet Egn, og saa bryde ind i Butlers fredelige Boelig, hvor han da vilde paa eengang tilfredsstille baade sin Hævnlyst og Røvbegjærighed. Naar hans Skurkestreg var falden lykkelig ud, skulde Baaden bringe ham ombord paa Skibet, der saa, ifølge Aftale med Skipperen, uopholdelig skulde lægge fra Land.

Sandsynligviis vilde denne fortviolede Plan have faaet et kun altfor heldigt Udfald, dersom ikke Sir Georg og Butler, paa deres Gang gennem Skoven fra Smuglerbugten til Præstegaarden, vare blevne dem vaer. Da han nu saae sig robet, og tillige bemærkede at Tjeneren bar et Pengekrin, meente Donacha, at baade det forønskede Bytte og Gjenstanden for hans Hævnjærrighed var i hans Magt, og angreeb derfor de Reisende uden Betænkning. Der faldt Skud, og Sværd bleve dragne paa begge Sider; Sir Georg fægtede med megen

Tapperhed, men endelig sank han til Jorden, faldet, som der var kun altfor megen Grund til at antage, af den Søn, som han saa længe havde søgt, og nu endelig gjenfandt under saa ullykkelige Omstændigheder.

Medens Butler stod som uden Besindelse, af Skræk over det, han her havde erfaret, lod Knockdunders hæse Stemme sig høre, og satte ham i endnu større Forvirring.

„Jeg vil tage mig den Frihed at udbede mig Tilladelse til at tage Klokkerebene ned fra Taarnet, Herr Butler, da jeg vil give Befaling til at hænge disse Karmaljer i Morgen tidlig, for at lære dem at bære sig fornuftigere ad for Fremtiden.“

Butler bad ham erindre sig, at en Parlamentsact havde ophævet den gamle arvelige Jurisdictionret, og at han derfor maatte sende Forbryderne til Glasgow eller Inverara, for at man der kunde lægge Sag an imod dem. Dette Forslag behagede ingenlunde Kaptainen.

„Jurisdictionssacten,“ sagde han, „havde intet at gjøre uden med Oprørere, og især ikke i Hertugen af Argyles Distrikt, og han vilde hænge alle tre Kjæltringer op i eet Reeb udenfor den gode Lady Stauntons Vinduer, for at hun om Morgen, naar hun vaagnede, kunde have den

store Trøst, at see hvor tilstræffelig hendes Gemal var bleven hævnnet."

Efter mange indstændige Forestillinger fik Butler endelig udbirket saa meget, „at de to Karle skulde blive overgivne til Retten, men hvad den Person angik, som de kaldte Piberen, da skulde han see til at faae ham til at pibe en anden Vise, naar han blev halet op i Rebet, thi det skulde man ikke sige, at en fornem Mand, og det ovenikjøbet en Ven af Hertugen, var bleven myrdet der i Eggen, uden at man i det mindste havde taget to Liv for eet."

Butler bad ham dog at spare Drengen for hans udsødelige Sjæls Skyld; men Duncan svarede, at saadant et Uffkums Sjæl for længe siden var bleven Fandens Ejendom, og man skulde, Fanden annamme ham, give Fanden hvad Fandens var."

Alle Overtalelser vare forgjæves, og Duncan gjorde Anstalter til at lade Forbryderen henrette følgende Dags Morgen. Denne Brødens og Ulyk- kens Søn blev nu affondret fra sine Kammerader, bundet om Hænder og Fødder, og bragt ind i et affides Værelse, hvortil Kaptainen havde Nøglen.

I Nattens Stilhed, stod Mistress Butler op, og besluttede at afværge, eller idet ringeste forhale den sørgelige Skjæbne, der truede hendes Søsters

sen; især, dersom hun, ved at tale med ham, opdagede nogen Muelighed i at lede ham til bedre Grundsætninger. Med en Hovednogle aabnede hun Døren, og stod nu for den forfærdede unge Bildmands Dine, der fast bunden med Reeb, laae som et Faar, der er bestemt til Slagterbænken, paa en Deel Blaar, der vare henkastede i en Krog af Kammeret. Forgjæves søgte Johanne i det mørke, soelbrændte og sodede Ansigts Træk, der besyngedes af det sorte uredte Haar, at opdage nogen Lighed med den Ene eller den Anden af hans saa smukke Forældre. Dog kunde hun ikke nægte denne ulykkelige, fordærvede Skabning sin Medlidenhed — denne forbryderske Dreng, hvis sidste Ugjerning, skjøndt han selv ikke vidste det, var et Fadermord. Hun satte Mad til ham paa et Bord, reiste ham op, og løste hans Baand noget, for at lade ham komme til at spise selv. Han udtrak sine Hænder, røde maaskee af hans egen Faders Blod, og slugte Maden i sig med taus Graadighed.

„Hvad er Eders egentlige Navn?“ spurgte Johanne, for at begynde en Samtale med ham.

„Piberen.“

„Men Eders christelige Navn, som I har faaet i Daaben?“

„Jeg er aldrig døbt, det jeg veed; jeg har aldrig havt andet Navn, end Piberen.“

„Stakkels, ullykkelige, forfømte Dreng!“ udbrød Johanne; „hvad vilde I vel gjøre dersom I undkom fra dette Sted, og undgik den Død, der forestaaer Eder i Morgen?“

„Forene mig med Røde Robin, eller med Sergeant More Cameron (bekjendte Røveransørere paa den Tid) og hævne Donacha paa alle optændelige Maader.“

„O, du ullykkelige Dreng,“ sagde Johanne; „veed du vel hvad der vil blive af dig, naar du er død?“

„Ja, da skal jeg aldrig mere lide Hunger eller Kulde,“ svarede Drengen vranten.

„At lade ham døe i denne frygtelige Sindsforfatning vilde være at ødelægge paa eengang baade Sjæl og Legeme — lade ham undvige tør jeg ikke — hvad er da her at gjøre? — Men han er Effies Søn, min egen kjædelige Søstersøn — og hans Hænder og Been ere tilsnørede med Baand, saa haardt som de har kunnet — Piner Baandene Eder?“

„Ja, meget.“

„Vilde I gjøre mig noget ondt, om jeg løste dem?“

„Nei — I har jo hverken gjort mig eller Mine noget Ondt.“

„Der maa dog være noget godt ved ham,“

tænkte Johanne — „jeg vil vove at sætte ham i Frihed.“

Hun skar Baandene over — nu stod han opreist, saae sig rundt omkring med en vild Glædeslatter, flappede i Hænderne, og sprang høit i Beiret, som hoverende over at see sig i Frihed. Hans Blik var saa vildt, at Johanne skjælv ved hvad hun havde gjort.

„Slip mig nu ud,“ sagde han.

„Det vil jeg ikke førend I har lovet mig —“

„Da skal jeg faae Jer til at lade os begge to komme herfra.“

Han snappede Lyset fra hende, og stak Ild paa Blaarene, der strax stode i lys Lue. Med et Skrig styrtede Johanne ud; Tungen fulgte hende i Hælene, lukkede et Vindue op paa Gangen, hoppede ned i Haugen, sprang over Gjærdet, pilede som et Dyr afsted gjennem Skoven, og naaede Stranden. Imidlertid fik man Ilden slukt, men Tungen var intetsteds at finde. Johanne vogtede sig vel for at røbe hvormegen Andeel hun havde i hans Undvigelse; men nogen Tid efter erfoer de hans videre Skjæbne, der svarede til det vilde Liv, han hidtil havde ført.

Efter mange ængstelige Undersøgelser, fik Butler at vide at Drengen var kommen ombord paa det Skib, hvormed Donacha vilde have reist bort. Men

den gjærrige Skipper, der, ved den Handel, han drev, var bleven hærdet mod alt, hvad man kalder Ærlighed, og var gaaet Glip af den rige Fængst, Donacha havde lovet at komme ombord med, bemægtigede sig Flygtningen, førte ham med sig over til Amerika, hvor han solgte ham som Slave, til en Plantageeier langt inde i Landet. Da Butler fik dette at vide, sendte han en betydelig Sum over til Amerika, for at faae ham frikjøbt, og paalagde Bedkommende at gjøre alt mueligt, for at tæmme hans vilde Tilbøjeligheder, og uddanne de gode Anlæg, der maatte findes hos ham. Men det kom for silde. Det unge Menneske havde været Hovedet for et Oprør, ved hvilket hans barbariske Herre blev dræbt, og han var derpaa flygtet til den nærmeste Stamme af Landets Indfødte. Siden hørte de intet mere fra ham; men man kan med Grund antage at han har levet og er død, som disse Vilde, hvem hans oprindelige Karakter gjorde ham saa skikket til at leve i Forbindelse med.

Da saaledes alt Haab var forbi om at bringe dette unge Menneske tilbage paa Dydens Wei, troede Butler og hans Kone at det ei vilde være tjenligt at meddele Lady Staunton en saa irædsom Tildragelse. Hun levede hos dem mere, end eet Aar, og det meste af denne Tid var hendes Sorg

overvættets hæftig. I de sidste Maaneeder hensant hun i en Sorgmodighed, som hendes Søsters stille, eensformige Liv ikke var istand til at adsprede. Til en saadan Levemaade havde Effie aldrig været fikket; aldeles forskjellig heri fra sin Søster, maatte hun have adspredende Selskab, for at fordrive sin Sorg, eller give sin Munterhed frit Spil. Hun forlod det eensomme Knochtarlitie med Laarer, som sand Hengivenhed afpressede hende, efterat have overøst dets Beboere med alt, hvad der kunde have noget Værd for dem. Men hun forlod det dog, og da Skilsmidssens første Smerte var forvunden, følte Søstrene at den var tjenlig for dem begge.

Familien i Knochtarlitie vedblev at leve som før, i sin lykkelige Roelighed, og hørte snart, at den rige, skønne Lady Staunton var traadt frem igjen i den store Verden. Dette fik de ogsaa vægtige Beviser paa; thi David erholdt en Officeerspost, og da Bibel-Butlers frigeriske Mand syntes at besøge ham, gjorde hans brave Opførsel, at han paadrog sig fem hundrede unge høilandske adelsbaarne Frivilliges Misundelse, der studsede over hans hurtige Stigen. Ruben lagde sig efter Lovhyndigheden, og steg langsommere, men med desmere Sikkerhed i Veiret. Euphemia Butler, hvis Skønhed og Formue, som hendes Tantes Gave

mildhed havde forøget betydeligen, gjorde et særdeles godt Parti, blev gift med en hollandsk Godseier, der aldrig spurgte om hendes Bedstefaders Navn, og blev ved denne Leilighed overøst med Foræringer af Lady Staunton, hvilke gjorde hende til Gjenstand for alle Skjønheders Misundelse i Dumbarton og Argyleshire.

Efterat have gjort Opsigt i den store Verden omtrent i ti Aar, og, som mange i hendes Forfatring, skjult Hjertets Kummer under en glad Mine; efterat have afflaaet flere betydelige Ægtekabstilbud, der bleve hende gjorte, røbede hun sit Hjertes sande Tilstand, ved at begive sig til det faste Land, og opslaae sin Boelig i det samme Kloster, i hvilket hun havde faaet sin Dannelsse. Hun tog aldrig Sløret, men levede og døde i streng Afsondring fra Verden, og Udsøvelse af alle den katholske Religions Forskrifter og Budsøvelser.

Johanne havde formeget af sin Faders Aand til ikke at sørge bitterligen over dette Træfald, og Butler deelte hendes Belymring. „Dog,“ sagde han, „var selv en ufuldkommen Religion bedre, end fold Tvivelsyge, eller denne Udspreddesernes forvirrende Stoi, der døver de verdsligssindede Menneskers Øren saalange, at de tilsidst ikke mere tænke paa deres vigtigste Anliggende.“

Lykkelige ved hinandens Besiddelse, deres
Børns Held, og den Agtelse og Kjærlighed, de
nåde af alle dem, der kjendte dem, levede dette
simple Par elsket, og døde begravt.

Læser! forgæves har jeg ikke optegnet den-
ne Fortælling, dersom Du finder den tjener til at
oplyse den store Sandhed," at Forbrydelsen aldrig
medfører sand Lyksalighed, om den end kan fløde
sig i udbortes Glands; at Følgerne længe overleve
Misgjerningen, og, ligesom den Myrbedes Skyg-
ger, stedse snige sig i Forbryderens Fodspor; og at
Dydens Stie, Skjøndt den sjelden er Veien til time-
lig Storhed, dog altid fører til Fred og sand
Lykke.

